

BOMBAY UNIVERSITY PUBLICATIONS

(Devanāgarī-Pāli Texts Series, No. 9)

ACC.N. महावग्गो

1557 (विनय-पिटकं)

पठमो भागो-खन्धका १-५

THE MAHĀVAGGA

(The Vinaya Piṭaka)

Vol. I.—Khandhakas 1-5

For the First Time edited in Devanāgarī

EDITED BY

N. K. BHAGWAT, M. A.

Professor, St. Xavier's College,

EX-FELLOW OF THE BOMBAY UNIVERSITY

Hon. Editor, "Devanāgarī-Pāli Texts Series"
of the Bombay University

FIRST EDITION

(All rights reserved by the University)

BOMBAY

Price Rs. 3-8-0

1944

237
2

ACC. No
1557

3Pa 2
Bha/Bha

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.**

Acc. No. ~~1557~~ 1557.....

Date 14. 5. 54.....

Call No. BPa 2/Mah/Bwa.....

Printed by Mr. V. H. Barve, at the Aryabhushan Press,
House No. 915/1, Shivajinagar, Poona 4.

Published for the University by Prof. N. K. Bhagwat, M. A.
University of Bombay, Fort, Bombay 1.

EDITOR'S PREFATORY NOTE

(TEXT AND ITS PRESENTATION)

This edition of the Devanāgarī Text of the Mahāvagga forms the 9th book of the University Pāli Publications of *Rare Texts*. The Vinaya Piṭaka in the Roman Script is edited in Five Volumes by Oldenberg under the title, 'The Vinaya Piṭakam in Pāli', of which, the Mahāvagga constitutes his Volume I, as 'He deemed it desirable to publish first' and it was published in 1879.¹ It consists of a scholarly Introduction of 48 pages (IX-LVI) in which Oldenberg has exhaustively dealt with the three Piṭakas (especially their number), the origin, and the development of the constituted Texts of this Piṭaka, their chronology, their ramifications in other Sects of Buddhism and its migration to Ceylon. 'The Text of the Mahāvagga' is extended over 360 pages (Pages 1—360) and 'Various Readings' cover 36 pages (Pages 361—396). This excellent edition is out of print, although it requires to be studied by the Pāli student, appearing for his M.A. Examination.² It was, therefore, necessary to publish a Devanāgarī Edition, which is now offered to the world of Pāli Scholars. It is intended to serve fundamentally the needs of the university student of Pāli.

While editing the Devanāgarī Text of the Mahāvagga, I have divided the book into *Two Parts*—*one*, consisting of Khandhakas I-V and the *other*, covering the remaining Khandhakas VI-X, accompanied by a Preface, Indexes, Books suggested for Further Study and other features of this University Series. The First Part is now

1. Vide: Inner Title Page of the Volume and its back.

2. The Mahāvagga is now prescribed as a Pāli Text for the B. A. Examination of 1945.

presented to the scholar and it consists of the Text of the Five Khandhakas with an Errata and a Prefatory Note. In this Prefatory Note, an attempt is made to indicate the *plan*, which I have adopted in presenting this Text and how and where it differs from that, followed in Oldenberg's Edition. I shall first speak of the edition in the Roman Script, published by Oldenberg.

He has retained the time-honoured division of the Mahāvagga into the Ten Khandhakas (Chapters). Each Khandhaka is divided into *sections*, on the principle of stories or kathas, episodes, incident of a composite nature or a similar device and serial numbers are given and printed in *bold thick black type*. Under each of these sections or divisions, he has made his paragraphs and has given them serial numbers. *Verses*, which are distinguished separately from *Prose*, have been treated along with paragraphs, whether it is a single verse or a group of verses.¹ There is no separate numbering of the verses, occurring in *each* Khandhaka. Where there are repetitions references are given to the number of the khandhaka, the section and the relevant paragraphs, and instructions as to how the necessary and relative changes are to be made to suit the context.² This device to save space and avoiding the trouble of reading the same paragraphs, with a slight or a single change in identical wording, admirably serves its purpose; but in several places, it becomes puzzling and causes difficulties in the understanding of the Text.³ Besides the division of sections or a composite narration, is not always exclusive and self-sufficient. Words leaving space between letters to give prominence

1. For Example: Pages 1-8, 36-44, 184-185 of Oldenberg's Edition.

2. For Example: Page 160 (= II · 14 · 2, 3 Read Pavāraṇakammam instead of Uposathakammam)—Oldenberg's Edition.

3. For Examples Page: 80-81, 129-131, 139-42, of Oldenberg's Edition.

serves its purpose. The title on each page is the title of the work—'Mahavagga' and no variation in title on the odd-numbered page is met with. In the Paranthesis on *each page*, however, the number of the Khandhaka, the number of sub-division in that particular khandhaka and the number of paragraphs, covering that particular page—these are given.¹ At the end of each khandhaka its uddāna or the table of contents is quoted. As for the 'acceptance of a Reading' in the body of the Text, Oldenberg has selected the best reading according to his judgment, and has noted the variants at the end as a separate chapter and many a time has quoted Buddha Ghosa's commentary of the Vinaya, to let the scholar draw his own conclusions in the acceptance of a reading.² This, in short, is the nature of the Edition in Roman Script published by Oldenberg.

The following points are kept before myself when I present the Text of the Mahāvagga in the Devanāgarī to the scholar of Pāli :—

1. *Division of the Khandhakas* :—I have retained the division of the Mahāvagga into the ten Khandhakas. In dividing each Khandhaka, however, I have accepted the Bhāṇavāra as the basis of subdivision. A Bhāṇavāra (from भण् to speak or recite) may be defined as a Section of the Scriptures, divided into such for purposes of recitation—therefore, 'A Recital'. From this a special class of people known as 'Preachers of the Sections of the Scriptures' came to be recognised* Childers, in his Dictionary,

1. For Example : Pages 78 and 79 [I . 49 . 3-50 . 1 ; I . 50 . 1-53 . 2].—Oldenberg's Edition.

2. For Example : Page 371 : 'About Kākuṭṭepakam.' The comment explains this word as follows :—Yo vāmahatthena laṭṭhi etc.—Oldenberg's Edition.

* Pāli-English Dictionary, ed. by Rhys Davids and W. Stede—published 1925. "under Bhāṇavāra". p. 125.

again, quotes Alwis, as showing that there were 2547 Bhāṇavāras as covering the entire Tipiṭaka. Under each Bhāṇavāra are brought different kathas, episodes or incidents, subjects under discussion, and I have numbered them *serially* and given them Pāli Titles, where they were not always to be found in the recognised Text of the Mahāvagga. Under *each* of these, I have given Paragraphs and numbered them. Many a time, I have two or three Paragraphs in Oldenberg's edition brought under *one*, according as one idea is thereby completed. For example, in the story of Yasa, Oldenberg's paragraphs 1-3² speak of the same person, Yasa. Between leaving his home and going to Gotama at Isipatana (Sāranātha), there constitutes psychologically one unit. I have thus welded the *three* into *one*. The whole story of Yasa's Renunciation consists of, according to Oldenberg's edition, 15 Paragraphs, whereas, I have compressed it into 7 Paragraphs. In giving numbers to Paragraphs, I have hit upon another sign □. This sign is used to represent *one* and *the same topic* or *one* topic pursued in the same paragraph, but requiring *further subdivision*; e. g. in the Upasatha-Kamma (Vide: Pages 156-159). Under the recitation of the Pātimokkha, which constitutes para 2 of the Text, I have introduced the sign □ since it concerns the recitation of the Pātimokkha and have repeated it till the question of the recitation is completely exhausted.³ In numbering the paragraphs, I have adopted the use of a single letter, instead of numbers or the sign □ e. g. In

1. Pāli-English Dictionary, by Childers, published year 1909 page 82. "*under Bhāṇavāra*"

2. Oldenberg's Mahāvagga page 15 corresponding to the Devanāgarī Edition pages 22-23.

3. Pages 162-164
Pages 168-169
Pages 181-184

Devanāgarī Edition.

summarising the Sammāvattanā of the Saddhivihārika, the paragraph 1 is subdivided and the letter to mark each para is put into brackets; when these letters are put together, they should give you one familiar or well-known sentence like नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स or बुद्धं सरणं गच्छामि etc.¹ This is, of course, the orthodox method, followed by many Indian writers. On the even-numbered page, the title of the Text 'Mahāvagga' is printed, while on the odd-numbered page, the number and the title of the khandhaka, and the number of the Bhāṇavara are quoted.² Verses in *each* khandhaka are numbered separately and printed in *small type*,³ while for the prose Text usual type is used. The Uddāna or the table of contents is printed at the end of each khandhaka and printed in smaller type and numbered *serially*.

2. *Use of Bold type*:—I have freely used bold type, and in using this device, I have adhered to the practice, followed in the previous publications of *this series*. My chief concern in this edition is to help the Pāli scholar to understand the Text, with its important and non-important topics, and it should be helpful to him at the time of finally revising it. Proper names, places, categories (Dhammā), enumerations, sentences of general interest, conveying especial import or significance, titles and subtitles, a Pāli word, philologically important or noteworthy, and differentiation in general,—for all these,

1 Page 69-75. (Devanāgarī Edn.) Join the Letters, at the beginning of each Paragraph and you get the well-known line;

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्ध (स्स) ।

2. For Example: Page 166 (an even number) महावग्गो and on Page 167 (an odd number) २. उपोसथखन्धको (पठम-भाणवारं).

3. My *first* idea was to have consecutive numbering for *all* the verses, occurring in *each* khandaka and in the महा-खन्धक this was carried out; but this was given up in subsequent khandhakas.

bold type is used. There may have been lapses, but generally faithfulness will be noticeable in this respect.

3. *Use of small type* :—Gotama's promulgation of a rule or regulation beginning with अनुजानामि भिक्खवे, is printed in small type, as also, many a time, a mere prohibitory order with a predicate, of a Potential Passive Participle.* All the verses have been printed in this type.

4. *Use of Inverted Commas* :—The use of this device to mark the 'direct speech' had been fully made throughout the Devanāgarī-Pāli Texts Series of the Bombay University upto the Milinda Pañha; when, however, for the first time, the use was discontinued and the beginning of the direct speech was indicated by a dash (—), while the closing was shown by 'ति. This was found to be less laborious and more easy and it is, therefore, in this Edition adhered to as well. In the Mahākhanda, however, Inverted Commas are some times retained (Page 31 § 2). Where in one sentence there are two 'direct speeches' to be shown, two separate dashes will mark them but only one 'ति will mark the close, thereof (e. g. page 113, § 2). As for the 'comma', as a punctuation mark it has been used and its use can be easily understood.

5. *Repetitions restored or fully quoted* : As this text is intended primarily for Pāli students, I have diverted from Oldenberg's practice of abridging repetitions; on the contrary, I have re-introduced them and especially

* Gotama lays down his Rule with the commencing verb 'अनुजानामि' or prohibitory order ending in a Potential Passive Participle e. g. न भिक्खवे, पटिगच्छे' व निस्सया आचिकखित्तब्बा page 88, § 1 न भिक्खवे, पातिमोक्खुहेसकेन साव्विच्च न सावेत्तब्बं । Page 174 § 13 न भिक्खवे, नीलकवट्टिका उपाहना धारेत्तब्बा page 314 § 1.

where there are enumerations like पञ्चरसक (Pages 195-210) I have produced them in extenso and marked the numbers in squares like [१] [२] [३]. Again, where particular number of cases, according to पञ्चङ्ग's or छलङ्ग's were mentioned e. g. उपसम्पादेतब्ब-पञ्चकं सोळसवारं (pages 94-99) or उपसम्पादेतब्ब-छकं सोळसवारं (pages 99-103) they have also been numbered into squares like [१] [२] [३] (Also compare न-पब्बाजेतब्ब-द्व-त्तिसवारवण्णना (Pages 138-140). This restoration will be specially noticeable in the Paṭhama Bhāṇavāra of the III Khandhaka ; e. g. कदा सत्ताह-करणीयेन गन्तुं वट्ठति ? covers 16 pages (page 223-239 Dev. Edition,) whereas Oldenberg has disposed off the topic within 3 pages (139-142, Oldenberg's Edition) As the reader will be able to get a clear idea of this on comparing both the editions, I refrain from further elaborating this point.

6. *Transliteration-Method of* :—There is nothing new in the method of transliteration followed in this Edition. There is no serious departure from the one, followed in other Pāli texts, published by the Bombay University. The principal bone of contention is the use of Parasavaṇṇa. Some Pāli scholars do not approve of this wholesale adoption ; but my humble submission to this is that Parasavaṇṇa serves the purpose of putting the Pāli student on surer track in the matter of correct pronounciation or correctly writing a word. It is a matter of satisfaction to note that this wholesale adoption of Parasavaṇṇa has been accepted in Marāṭhi Literature by a group of Progressive Writers. In the Burmese Texts too, Parasavaṇṇa is equally observed. Therefore, in this Text words like : अंग, संखार, पल्लक, उपसंपदा, उपसंक्रम have been printed as अङ्ग, सङ्खार, पल्लङ्क, उपसम्पदा and उपसङ्क्रम respectively. In this matter, however, I regret there is some laxity noticeable e. g. both method यं पि or तं पि and यम्पि or तम्पि are allowed. In

the use of bold type, some words have been allowed to retain their small type, although they should have been in the bold type. Some such mistakes have been corrected in the Errata. In the matter of joining the words by Sandhi and marking them by a (') there are some lapses as well. Words like धम्मि कथं will occur in two forms—either as धम्मि कथं or धम्मिकथं.

7. *Variant Readings* :—As regards the question of acceptance of a reading, I have followed my own judgment. I have not, however, paraded all the readings, as the Text is intended essentially for students of Pāli. I have, however, put into brackets such readings, as are necessary to be understood by them and thus have incorporated them into the body of the Text. In selecting a reading, I have depended upon the Sinhalese, Burmese and Siamese Texts, as also Buddhaghosa's commentary on the Mahāvagga and lastly, its occurrence of a reading in other parts of the Pāli Tipiṭaka in a similar context,

8. *Page Reference to Oldenberg's Mahāvagga* :—Though I have diverted so much from the Mahāvagga edition by Oldenberg, I have thought it necessary to give their page number into my edition and I have done so into the body of the Text e. g. on Page 81 of my edition, there occurs the figure 53 into brackets. It means there ends the 53rd page of Oldenberg. This will facilitate comparison of these two editions.

Before beginning to read this Text, it is advisable to first correct it according to the Errata—which is by no means exhaustive—and bear the above—mentioned points *carefully*, so that there should not be any difficulty in reading the Text or understanding it.

In conclusion, this Edition is a new attempt and it has exceeded its original limits. It has been found neces-

sary to divide it into *two* Parts, and to publish the *First Part*, without any introduction or Indexes. Again, the publication of this could not be delayed, because this portion is prescribed for the B. A. Examination of Pāli in the year 1945. As the difficulties of printing are being multiplied, it is not easy, at this stage, to say when the *Second Part* will be out. The University, however, has very kindly made adequate provision for the publication of the II Part; but it all depends on the printing press. Aryabhushan Press, however, has done its level best, to cope up with the situation and satisfied me. It is a matter of satisfaction that when the Pāli Texts of the P. T. S. are becoming more and more difficult to get, these texts satisfy the needs and remove the difficulties in the way of Pāli students. This Series has found favour and acceptance at the hands of Pāli scholars of Bengal like Dr. B. C. Law and other scholars of the west as well. I am grateful to the Bombay University for having continued this activity and entrusted the work to me. This is a service in the cause of Indology, which requires to be unfolded for the enlightenment of India's Past glories of thought and culture,

Sugata Nidhāna, }
Khar, 27th Oct. 44 }

N. K. BHAGWAT.

CONTENTS

महावग्गो-पठमो भागो-खन्धका १-५

Editor's Prefatory Note :

पिट्ठका
1-9

१. महाखन्धको	१-१५३
२. उपोसथ-खन्धको	१५४-२२०
३. वस्सूपनायिकवखन्धको	२२१-२६३
४. पवारणा-खन्धको	२६३-३०४
५. चम्म-खन्धको	३०४-३३२

Appendix

मुद्दा-दोस-सोधनं (Errata)

१-८

महावग्गो

(विनय—पिटकं)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा—सम्बुद्धस्स ।

१ [महा—खन्धको]

[१. पठम—भाणवारं]

[१. बोधि—कथा]

१. १. १. १. तेन समयेन बुद्धो भगवा उरुवेलायं विहरति नज्जा नेरञ्जराय तीरे बोधिरुक्खमूले पठमा'भिसम्बुद्धो । अथ खो भगवा बोधिरुक्खमूले सत्ताहं एकपल्लङ्केन निसीदि, विमुत्तिसुखं पटिसंवेदी । अथ खो भगवा रत्तिया पठमं यामं पटिच्च-समुप्पादं अनुलोम-पटिलोमं मनसा'कासि—अविज्जा—पच्चया सङ्खार, सङ्खार—पच्चया विज्जाणं, विज्जाण—पच्चया नामरूपं, नामरूप-पच्चया सळायतनं, सळायतन-पच्चया फस्सो, फस्स-पच्चया वेदना, वेदना-पच्चया तण्हा, तण्हा-पच्चया उपादानं, उपादान-पच्चया भवो, भव-पच्चया जाति, जाति-पच्चया जरामरणं सोक-परिदेव-दुक्ख-दोमनस्सु'पायासा सम्भवन्ति । एवमे' तस्स केवलस्स दुक्खक्खन्धस्स समुदयो होति ।

२. अविज्जाय त्वे'व असेस-विराग-निरोधा सङ्खार-निरोधो, सङ्खार-निरोधा विज्जाण-निरोधो, विज्जाण-निरोधा नामरूप-निरोधो, नामरूप-निरोधा सळायतन-निरोधो, सळायतन-निरोधा

फस्स-निरोधो, फस्स-निरोधा वेदना-निरोधो, वेदना-निरोधा
तण्हा-निरोधो, तण्हा-निरोधा उपादान-निरोधो, उपादान-निरोधा
भव-निरोधो, भव-निरोधा जाति-निरोधो, जाति-निरोधा जरामरणं
सोक-परिदेव-दुक्ख-दोमनस्सु'पायासा निरुज्झन्ति । एवमे'तस्स केवलस्स
दुक्खक्खन्धस्स (१) निरोधो होती'ति ।

३. अथ खो भगवा एतम'त्थं विदित्वा तायं वेलायं इमं उदानं
उदानेसि—

यदा हवे (v. 1. भवे) पातुभवन्ति धम्मा ।

आतापिनो झायतो ब्राह्मणस्स ।

अथ'स्स कङ्खा वपयन्ति सब्बा ।

यतो पजानाति सहेतु-धम्मं'ति ॥ १ ॥

४. अथ खो भगवा रत्तिया मज्झिमं यामं पटिच्चसमुप्पादं
अनुलोमपटिलोमं मनसा'कासि—अविज्जा-पच्चया सङ्खारा, सङ्खार-
पच्चया विज्जाणं.... पे० (§१)....एवमे'तस्स केवलस्स दुक्ख-
क्खन्धस्स समुदयो होति । अविज्जाय त्वे'व ... पे० (§२)
दुक्खक्खन्धस्स निरोधो होती'ति ।

५. अथ खो भगवा एतम'त्थं विदित्वा तायं वेलायं इमं उदानं
उदानेसि—

यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा ।

आतापिनो झायतो ब्राह्मणस्स ।

अथ'स्स कङ्खा वपयन्ति सब्बा ।

यतो खयं पच्चयानं अवेदी'ति ॥ २ ॥

६. अथ खो भगवा रत्तिया पच्छिमं यामं पट्चिसमुप्पादं
अनुलोमपटिलोमं मनसा'कासि—अविज्जा—पच्चया सङ्खारा, सङ्खार-
पच्चया विज्जाणं पे० (§ १).... एवमे'तस्स केवलस्स दुक्ख-
क्खन्धस्स समुदयो होति । अविज्जाय त्वे'व पे० (§ २)
दुक्खक्खन्धस्स निरोधो होती'ति ।

७. अथ खो भगवा एतम' त्थं विदित्वा तायं वेलायं इमं उदानं
उदानेसि—

यदा हवे पातुभवन्ति धम्मा ।

आतापिनो ज्ञायतो ब्राह्मणस्स ।

विधूपयं (v. l. विधूपयं) तिष्ठति मारसेनं ।

सुरियो'व ओभासयं अन्तलिक्खं'ति ॥ ३ ॥

बोधिकथा निदिता ।

[२. अजपाल-कथा]

१. १. २. १. अथ खो भगवा सत्ताहस्स अच्चयेन तम्हा
समाधिम्हा वुट्ठित्वा बोधिरुक्खमूला येन अजपालनिग्रोधो
तेनु'पसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा अजपालनिग्रोधरुक्खमूले सत्ताहं एकपल्लङ्केन
निसीदि, विमुत्तिसुखं पटिसंवेदी ।

२. अथ खो अञ्जतरो हुंहुङ्क—जातिको † (v. l. हुहुक—
जातिको, हुहुक्कजातिको) ब्राह्मणो येन भगवा तेनु'पसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा

† से । किं दिट्ठमङ्गलिको मानवसेन कोधवसेन च हुहुं'ति करोन्तो विचरति, तस्मा
हुहुक्कजातिको'ति वुच्चति । हुहुक्कजातिको'ति पि पठन्ति ।

—बुद्धघोस—

भगवता सद्धिं सम्पोदि । सम्पोदनीयं कथं साराणीयं वीतिसारेत्वा
एकम'न्तं अट्टासि । एकम'न्तं ठितो खो सो ब्राह्मणो भग (२) वन्तं
एतदवो'च— किञ्चावता नु खो भो गोतम, ब्राह्मणो होति,
कतमे च पन ब्राह्मणकारणा (v. l. ब्राह्मणकरणा, ब्राह्मणकरा,
ब्राह्मणकारका) धम्मा'ति ? ।

३. अथ खो भगवा एतम'त्थं विदित्वा तायां वेलायां इमं उदानं
उदानेसि—

यो ब्राह्मणो बाह्तिपापधम्मो ।

निहुंहुक्को निक्कसावो यतत्तो ।

वेदन्तगू वृसितब्रह्मचरियो ।

धम्मेन सो ब्राह्मणो ब्रह्मवादं वदेय्य ।

यस्सु'स्सदा न'त्थि कुहिञ्चि लोके'ति ॥ ४ ॥

अजपाल—कथा निट्ठिता

[३. मुचलिन्द-कथा]

१. १. ३. १ अथ खो भगवा सत्ताहस्स अच्चयेन तम्हा समा-
धिम्हा वुट्ठित्वा अजपालनिग्रोधमूला येन मुचलिन्दो तेनु ' पसङ्कमि,
उपसङ्कमित्वा मुचलिन्दमूले सत्ताहं एकपल्लङ्केन निसीदि, विमुत्ति—
मुखं पटिसंवेदी । तेन खो पन समयेन महा अकालमेघो उदपादि,
सत्ताहवदल्लिका (v. l. °वट्टलिका) सीतवातदुद्दिनी ।

२. अथ खो मुचलिन्दो नागराजा सकभवना निक्खमित्वा
भगवतो कायं सत्तक्खत्तुं भोगेहि परिक्खिपित्वा उपरि मुद्धनि महन्तं
फणं करित्वा अट्टासि—मा भगवन्तं सीतं, मा भगवन्तं उण्हं, मा

१ महा-खन्धको (पठम-भाणवारं)

भगवन्तं ङंसमकसवातातपसिरिसपसम्फस्सो ' ति । अथ खो मुचलिन्दो नागराजा सत्ताहस्स अच्चयेन विद्धं विगतवलाहकं देवं विदित्वा भगवतो काया भोगे विनिवेत्त्वा सकवण्णं पटिसंहरित्वा माणवकवण्णं अभिनिम्भिनित्वा भगवतो पुरतो अट्ठासि अञ्जलिको (व. १. पञ्ज-लिको) भगवन्तं नमस्समानो ।

३. अथ खो भगवा एतम'त्थं विदित्वा तायं वेलायं इमं उदानं उदानेसि—

सुखो विवेको तुट्ठस्स सुतधम्मस्स पस्सतो ।

अव्यापज्जं सुखं लोके पाणभूतेसु संयमो ॥ ५ ॥

सुखा विरागता लोके कामानं समतिक्कमो ।

अस्मिमानस्स यो विनयो एतं वे परमं सुखं' ति ॥ ६ ॥

मुचलिन्दकथा निवृत्ता ।

[४. राजायतन-कथा]

१. १. ४. १. अथ खो भगवा सत्ताहस्स अच्चयेन तम्हा समाधिम्हा वुट्ठहित्वा मुचलिन्दमूला येन राजायतनं तेनु'पसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा राजायतनमूले सत्ताहं एकपल्लङ्केन निसीदि, विमुत्तिसुखं पटिसंवेदी ।

२. तेन खो (३) पन समयेन तपुस्सभल्लिका वाणिजा उक्कला तं देसं अद्धानमग्गपटिपन्ना (व. १. तं देसं गन्तुकामा अद्धान०) होन्ति । अथ खो तपुस्सभल्लिकानं वाणिजानं आतिसालोहिता देवता तपुस्सभल्लिके वाणिजे एतद'वोच—अयं मारिसा, भगवा राजायतनमूले

विहरति पठमा'भिसम्बुद्धो, गच्छथ तं भगवन्तं, मन्येन च मधुपिण्डिकाय च पटिमानेथ, तं वो भविस्सति दीघरत्तं हिताय सुखाया'ति ।

३. अथ खो तपुस्सभल्लिका वाणिजा मन्यच्च मधुपिण्डिकञ्च आदाय येन भगवा तेनु'पसङ्कमिंसु, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं अटुंसु । एकम'न्तं ठिता खो तपुस्सभल्लिका वाणिजा भगवन्तं एतद'वोचुं—पटिगण्हातु नो भन्ते, भगवा मन्यच्च मधुपिण्डिकञ्च, यं अम्हाकं अस्स दीघरत्तं हिताय सुखाया'ति ।

४. अथ खो भगवतो एतद'होसि— न खो तथागता हत्थेसु पटिगण्हन्ति । किम्हि नु खो अहं पटिगण्हेय्यं मन्यच्च मधुपिण्डिकञ्चा'ति ? । अथ खो चत्तारो महाराजानो भगवतो चेतसा चेतोपरिवित्कं अब्जाय चतुद्दिसा चत्तारो सेलमये पत्ते भगवतो उपनामेसु—इध भन्ते, भगवा पटिगण्हातु मन्यच्च मधुपिण्डिकञ्चा'ति । पटिग्गहेसि भगवा पच्चवधे सेलमये पत्ते मन्यच्च मधुपिण्डिकञ्च, पटिग्गहेत्वा च परिभुञ्जि ।

५. अथ खो तपुस्सभल्लिका वाणिजा भगवन्तं ओनीतपत्तपार्षि विदित्वा भगवतो पादेसु सिरसा निपतित्वा भगवन्तं एतद'वोचुं—एते मयं भन्ते, भगवन्तं सरणं गच्छाम धम्मञ्च, उपासके नो भगवा धारेतु अज्जतग्गे पाणुपेते सरणं गते'ति । ते'व लोके पठमं उपासका अहेसुं द्वेवाचिका ।

राजायतनकथा निद्धिता ।

[५. ब्रह्मयाचनकथा]

१. १. ५. १. अथ खो भगवा सत्ताहस्स अच्चयेन तम्हा समाधिम्हा वुट्ठहित्वा राजायतनमूल येन अजपालनिग्रोधो तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा तत्र सुदं भगवा अजपालनिग्रोधमूले विहरति । अथ खो भगवतो रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवित्तो उदपादि—अधिगतो खो म्या'यं धम्मो गम्भीरो दुइसो दुरनुबोधो सन्तो पणीतो अतक्कावचरो निपुणो पण्डितवेदनीयो । आलयरामा खो पना'यं पजा आलयरता आलयसम्मुदिता । आलयरामाय खो पन पजाय आलयरताय आलयसम्मुदिताय दुइसं इदं (४) ठानं—यदि'दं इदप्पच्चयता पटिच्चसमुप्पादो । इदम्पि खो ठानं सुदुइसं—यदि'दं सब्बसङ्खारसमथो सब्बूपधिपटिनिस्सगो तण्हाक्खयो विरागो निरोधो निब्बाणं । अहञ्चे'व खो पन धम्मं देसेय्यं, परे च मे न आजानेय्युं, सो मम'स्स किलमथो, सा मम'स्स विहेसा'ति। अपि'स्सु भगवन्तं इमा अनच्छरिया गाथायो पटिभंसु पुब्बे अस्सुतपुब्बा—

किच्छेन मे अधिगतं हलं दानि पकासितुं ।
रागदोसपरेतेहि ना'यं धम्मो सुसम्बुधो ॥ ७ ॥
पटिसोतगामिं निबुणं गम्भीरं दुइसं अणुं ।
रागरत्ता न दक्खन्ति तमोखन्धेन आवटा

(५. १. आवुटा) इति ॥ ८ ॥

इति ह भगवतो पटिसञ्चिक्खतो अप्पोस्सुकताय चित्तं नमाति,
नो धम्मदेसनाय ।

२. अथ खो ब्रह्मनो सहम्पतिस्स भगवतो चेतसा चेतोपरिवितक्कं
अञ्जाय एतद'होसि—नस्सति वत भो लोको, विनस्सति वत भो लोको,
यत्र हि नाम तथागतस्स अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स अप्पोस्सुक्कताय
चित्तं नमति, नो धम्मदेसनाया'ति । अथ खो ब्रह्मा सहम्पति,
सेय्यथा'पि नाम बलवा पुरिसो सम्मिञ्जितं वा बाहं पसारेय्य, पसारितं
वा बाहं सम्मिञ्जेय्य, एवमे'व ब्रह्मलोके अन्तरहितो, भगवतो पुरतो
पातुरहोसि । अथ खो ब्रह्मा सहम्पति एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा
दक्खिणं जानुमण्डलं पठवियं निहन्त्वा येन भगवा तेन'ञ्जलिं
पणामेत्वा भगवन्तं एतद'वोच—देसेतु भन्ते, भगवा धम्मं, देसेतु
सुगतो धम्मं । सन्ति सत्ता अप्परजक्खजातिका, अस्सवनता धम्मस्स
परिहायन्ति, भविस्सन्ति धम्मस्स अञ्जातारो'ति । इदं अवोच ब्रह्मा
सहम्पति, इदं वत्वा अथा'परं एतद'वोच—

पातुरहोसि मगधेसु पुब्बे, धम्मो असुद्धो समलेहि चिन्तितो ।

अपापुरे'तं (व. 1. अवापुरे'तं) अमतस्स द्वारं, सुणन्तु धम्मं विमलेना'
नुबुद्धं ॥ ९ ॥

सेले यथा पब्बतमुद्धनिट्ठितो, यथा पि पस्से जनतं समन्ततो ।

तथू'पमं धम्ममयं सुमेध, पासादमा'रुय्ह समन्तचक्खु (5)

सोकावतिण्णं जनतं अपेतसोको, अवेक्खस्सु (व. 1. अपेक्खस्सु)
जातिजराभिभूतं ॥ १० ॥

उट्ठेहि वीर, विजितसङ्गाम, सत्थवाह, अनण विचर लोके ।

देसेतु भगवा धम्मं, अञ्जातारो भविस्सन्ती'ति ॥ ११ ॥

३. एवं वुत्ते भगवा ब्रह्मानं सहम्पतिं एतद'वोच—मय्हं खो ब्रह्मे,
एतद'होसि—अधिगतो खो म्या'यं धम्मो गम्भीरो दुद्दसो दुरनुबोधो

....पे० (५.१) सा मम 'स्स विहेसा'ति । अपि' स्सु मं ब्रह्मे, इमा अनच्छरिया गाथायो पटिभंसु पुब्बे मे अस्सुतपुब्बा ... पे० ... (५.१ गाथायो ७-८) आवटा'ति । इति ह मे ब्रह्मे, पटिसञ्चिक्खतो अप्पोस्सुक्कताय चित्तं नमति, नो धम्मदेसनाया'ति ।

४. दुतियम्पि खो ब्रह्मा सहम्पति भगवन्तं एतद'वोच—देसेतु भन्ते, भगवा धम्मं ... पे० (५.२) अब्जातारो भविस्सन्ती'ति । दुतियम्पि खो भगवा ब्रह्मानं सहम्पतिं एतद'वोच—मय्हं पि खो ब्रह्मे, एतद' होसि—अधिगतो खो म्या'यं धम्मो गम्भीरो दुद्दसो दुरनुबोधो ... पे० ... सा मम'स्स विहेसा'ति । अपि'स्सु मं ब्रह्मे, इमा अनच्छरिया गाथायो पटिभंसु पुब्बे मे अस्सुतपुब्बा पे० आवटा'ति । इति ह मे ब्रह्मे, पटिसञ्चिक्खतो अप्पोस्सुक्कताय चित्तं नमति, नो धम्मदेसनाया'ति ।

५. ततियम्पि खो ब्रह्मा सहम्पति भगवन्तं एतद'वोच—देसेतु भन्ते, भगवा धम्मं....पे० (५.२) अब्जातारो भविस्सन्ती'ति ।

६. अथ खो भगवा ब्रह्मणो च अज्झेसनं विदित्वा सत्तेसु च कारुज्जं पटिच्च बुद्धचक्खुना लोकं वोलोकेसि । अहस खो भगवा बुद्धचक्खुना लोकं वोलोकेन्तो सत्ते अप्परजक्खे महारजक्खे, तिक्खिन्द्रिये मुदिन्द्रिये, स्वाकारे द्वाकारे, सुविब्बापये दुविब्बापये, अप्पेकच्चे परलोकवज्जभयदस्साविनो विहरन्ते । सेय्यथा पि नाम उप्पलिनियं वा पदुमिनियं वा पुण्डरीकिनियं वा अप्पेकच्चानि उप्पलानि वा पदुमानि वा पुण्डरीकानि वा उदके जातानि उदके संवट्ठानि उदका'नुग्गतानि अन्तोनिमुग्गपोसीनि, अप्पेकच्चानि उप्पलानि वा पदुमानि वा पुण्डरी-

कानि वा उदके जातानि उदके संवड्ढानि समोदकं ठितानि, अप्पे-
कच्चानि उप्पलानि वा पदुमानि वा पुण्डरीकानि वा उदके जातानि
उदके संवड्ढानि उदका अच्चुग्गम्म (व. 1. अब्भुग्गम्म) ठितानि
अनुपलित्तानि उदकेन, एवमे'व भगवा बुद्धचक्खुना लोकं वोलोकेन्तो
अद्दस सत्ते अप्परजक्खे महारजक्खे, (6) तिक्खिन्दिये मुदिन्दिये,
स्वाकारे द्वाकारे, सुविञ्जापये दुविञ्जापये, अप्पेकच्चे परलोकवज्ज-
भयदस्साविनो विहरन्ते, दिस्वान ब्रह्मानं सहम्पतिं गाथाय अज्झभासि
(व. 1. पच्चभासि)—

अपारुता तेसं अमतस्स द्वारा ।

ये सोतवन्तो, पमुञ्चन्तु सद्धं ।

विहिंससञ्जी पग्गुणं न भासिं ।

धम्मं पणीतं मनुजेसु ब्रह्मे'ति ॥ १२ ॥

७. अथ खो ब्रह्मा सहम्पति कतावकासो खो'म्हि भगवता
धम्मदेसनाया'ति, भगवन्तं अभिवादेत्वा पदक्खिणं कत्वा तत्थे'व
अन्तरायायि ।

ब्रह्मयाचनकथा निट्ठिता ।

[६. पठमधम्म—देसनाय मनसिकारो]

१. १. ६. १ अथ खो भगवतो एतद'होसि—कस्स नु खो अहं
पठमं धम्मं देसेय्यं, को इमं धम्मं खिप्पमे'व आजानिस्सती'ति ? । अथ
खो भगवतो एतद'होसि—अयं खो आळारो कालामो पण्डितो व्यत्तो
मेघावी दीवरत्तं अप्परजक्खजातिको । यच्चूना'हं आळारस्स कालामस्स
पठमं धम्मं देसेय्यं, सो इमं धम्मं खिप्पमे'व आजानिस्सती'ति ।

अथ खो अन्तरहिता देवता भगवतो आरोचेसि—सत्ताहकालङ्कतो भन्ते, आळारो कालामो'ति । भगवतो पि खो जाणं उदपादि—सत्ताहकालङ्कतो आळारो कालामो'ति । अथ खो भगवतो एतद'होसि—महाजानियो खो आळारो कालामो, सचे हि सो इमं धम्मं सुण्येय, खिप्पमे'व आजानेय्या'ति ।

२. अथ खो भगवतो एतद'होसि—कस्स नु खो अहं पठमं धम्मं देसेय्यं, को इमं धम्मं खिप्पमे'व आजानिस्सती'ति ? । अथ खो भगवतो एतद'होसि—अयं खो उद्दको रामपुत्तो पण्डितो व्यत्तो मेधावी दीघरत्तं अप्परजक्खजातिको । यन्नूना'हं उद्दकस्स रामपुत्तस्स पठमं धम्मं देसेय्यं, सो इमं धम्मं खिप्पमे'व आजानिस्सती'ति । अथ खो अन्तरहिता देवता भगवतो आरोचेसि—अभिदोसकालङ्कतो भन्ते, उद्दको रामपुत्तो । भगवतो पि खो जाणं उदपादि—अभिदोसकालङ्कतो उद्दको रामपुत्तो'ति । अथ खो भगवतो एतद'होसि—महाजानियो खो उद्दको रामपुत्तो, सचे हि सो इमं धम्मं सुण्येय, खिप्पमे'व आजानेय्या'ति ।

३. अथ खो भगवतो एतद'होसि—कस्स नु खो अहं पठमं धम्मं देसेय्यं, को इमं धम्मं (७) खिप्पमे'व आजानिस्सती'ति ? । अथ खो भगवतो एतद'होसि—बहूपकारा खो'मे पञ्चवग्गिया भिक्खू ये मं पधानपहितत्तं उपट्ठहिंसु । यन्नूना'हं पञ्चवग्गियानं भिक्खूनं पठमं धम्मं देसेय्यं'ति । अथ खो भगवतो एतद'होसि—कहं नु खो एतरहि पञ्चवग्गिया भिक्खू विहरन्ती'ति ? । अद्दस खो भगवा दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिकन्तमानुसकेन पञ्चवग्गिये भिक्खू बाराणसियं विहरन्ते इसिपतने मिगदाये ।

४. अथ खो भगवा उरुवेलायं यथा'भिरन्तं विहरित्वा येन बाराणसी तेन चारिकं पक्कामि । अहस खो उपको आजीवको भगवन्तं अन्तरा च गयं अन्तरा च बोधिं अद्धानमगपटिपन्नं । दिस्वान भगवन्तं एतद'वोच—विण्णसन्नानि खो ते आवुसो, इन्द्रियाणि, परिसुद्धो छविवण्णो परियोदातो । कंसि त्वं आवुसो, उद्दिस्स पब्बजितो, को वा ते सत्था, कस्स वा ते धम्मं रोचेसी'ति ? ।

५. एवं वुत्ते भगवा उपकं आजीवकं गाथाहि अज्झभासि—

सब्बाभिभू सव्वविदू'हम'स्मि सव्वेसु धम्मेसु अनूपलित्तो ।

सव्वज्जहो तण्हक्खये विमुत्तो सयं अभिज्जाय कं उदिसेय्यं ? ॥ १३ ॥

न मे आचरियो अत्थि, सदिसो मे न विज्जाति ।

सदेवकस्मिं लोकस्मिं न'त्थि मे पटिपुग्गलो ॥ १४ ॥

अहं हि अरहा लोके, अहं सत्था अनुत्तरो ।

एको'म्हि सम्मासम्बुद्धो, सीतिभूतो'स्मि निब्बुतो ॥ १५ ॥

धम्मचक्रं पवत्तेतुं गच्छामि कासिनं पुरं ।

अन्धभूतस्मिं (v. 1. अन्धीभूतस्मिं) लोकस्मिं अहज्जिं अमतदुद्गमि'ति
* ॥ १६ ॥

यथा खो त्वं आवुसो, पटिजानासि अरहसि अनन्तजिनो'ति ।

मादिसा वे जिना होन्ति ये पत्ता आसवक्खयं ।

जिता मे पापका धम्मा तस्मा'हं उपक, जिनो'ति ॥ १७ ॥

एवं वुत्ते उपको आजीविको हुपेय्या'वुसो'ति वत्वा सीसं ओक्क-
प्पेत्वा उम्मगं गहेत्वा पक्कामि ।

[पठमधम्मदेसनाय मनसिकारो निट्ठितो]

* आहज्जि अमतदुद्गमि'ति धम्मचक्खुपाटिलाभाय अमतभेहिं पहरिस्सामी'ति गच्छामि ।
अमतदुद्गमि (v. 1. अमतदुद्गमि)

—समन्तपासादिका—

[७ धम्मचक्कप्पवत्तन-कथा]

१. १. ७. १ अथ खो भगवा अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन बाराणसी इसिपतनमिगदायो, येन पञ्चवगिया भिक्खू तेनु'पसङ्गमि । अहसंसु खो पञ्चवगिया भिक्खू भगवन्तं दूरतो'व आगच्छन्तं, दिखान अञ्जमञ्जं कतिकं सण्ठपेसुं—अयं आवुसो समणो गोतमो आगच्छति बाहुलिको (४) पधानविब्भन्तो आवत्तो बाहुल्लाय । सो ने'व अभि-वादेतब्बो न पच्चुट्ठातब्बो, ना'स्स पत्तचीवरं पटिग्गहेतब्बं, अपि च खो आसनं ठपेतब्बं, सचे आकङ्खिस्सति निसीदिस्सती'ति । यथा यथा खो भगवा पञ्चवगिये भिक्खू उपसङ्गमति, तथा तथा ते पञ्चवगिया भिक्खू सकाय कतिकाय असण्ठहन्ता भगवन्तं पच्चुग्गान्त्वा एको भगवतो पत्तचीवरं पटिग्गहेसि, एको आसनं पञ्जपेसि, एको पादोदकं, (v. l. add एको) पादपीठं, (v. l. add एको) पादकथ-लिकं उपनिक्खिपि । निसीदि भगवा पञ्जत्ते आसने । निसज्ज खो भगवा पादे पक्खालेसि । अपि'स्सु (v. l. अपि सुदं) भगवन्तं नामेन च आवुसोवादेन च समुदाचरन्ति ।

२. एवं वुत्ते भगवा पञ्चवगिये भिक्खू एतद'वोच—मा भिक्खवे, तथागतं नामेन च आवुसोवादेन च समुदाचरथ । अरहं भिक्खवे, तथागतो सम्मासम्बुद्धो, ओदहथ भिक्खवे सोतं, अमत्तं अधिगतं, अहं अनुसासामि, अहं धम्मं देसेमि । यथानु-सिट्ठं तथा पटिपज्जमाना न चिरस्से'व यस्स'त्थाय कुलपुत्ता सम्मदे'व अगारस्मा अनगारियं पब्बजन्ति, तद'नुत्तरं ब्रह्मचरियपरियोसानं

दिट्ठे'व धम्मं सयं अभिञ्जा सच्छिकत्वा उपसम्पज्ज विहरिस्स—
था'ति । एवं वुत्ते पञ्चवग्गिया भिक्खू भगवन्तं एतद'वोचुं—ताय पि
खो त्वं आवुसो गोतम, इरियाय (प. 1. चरियाय,), ताय पटिपदाय, ताय
दुक्करकारिकाय ने'व अज्झगा उत्तरिमनुस्सधम्मं अलमरियजाणदस्सन-
विसेसं, किं पन त्वं एतरहि बाहुल्लिको पधानविब्भन्तो आवत्तो बाहुल्लाय,
अधिगमिस्ससि उत्तरिमनुस्सधम्मं अलमरियजाणदस्सनविसेसं'ति ? ।

३. एवं वुत्ते भगवा पञ्चवग्गिये भिक्खू एतद'वोच—न भिक्खवे,
तथागतो बाहुल्लिको, न पधानविब्भन्तो, न आवत्तो बाहुल्लाय । अरहं
भिक्खवे, तथागतो सम्भासम्बुद्धो । ओदहथ भिक्खवे सोतं, अमतं
अधिगतं, अहं अनुसासामि, अहं धम्मं देसेमि । यथा'नुसिट्ठं तथा
पटिपज्जमाना न चिर'स्सेव यस्स'त्थाय कुलपुत्ता सम्मदे'व अगारस्मा
अनगारियं पब्बजन्ति, तद'नुत्तरं ब्रह्मचरियपरियोसानं दिट्ठे'व धम्मं
सयं अभिञ्जा सच्छिकत्वा उपसम्पज्ज विहरिस्सथा'ति । दुतियम्पि
खो पञ्चवग्गिया भिक्खू भगवन्तं एतद'वोचुं—ताय पि खो त्वं आवुसो
गोतम,....पे०.....अलमरियजाणदस्सनविसेसं'ति ? । दुतियम्पि खो भगवा
पञ्चवग्गिये भिक्खू एतद'वोच—न भिक्खवे, तथागतो बाहुल्लिको
....पे०.....उपसम्पज्ज विहरिस्सथा'ति । ततियम्पि खो पञ्चवग्गिया
भिक्खू भगवन्तं एतद'वोचुं—ताय (१) पि खो त्वं आवुसो गोतम,
इरियाय, ताय पटिपदाय.... पे०...अलमरियजाणदस्सनविसेसं'ति ? ।
एवं वुत्ते भगवा पञ्चवग्गिये भिक्खू एतद'वोच—अभिजानाथ मे
नो तुम्हे भिक्खवे, इतो पुब्बे एवरूपं भासितं एतं'ति ? । ' नो हे ' तं
भन्ते'ति । अरहं भिक्खवे, तथागतो सम्भासम्बुद्धो । ओदहथ

...पे०... विहरिस्सथा'ति । असक्खि खो भगवा पञ्चवग्गिये भिक्खू
सञ्जापेतुं । अथ खो पञ्चवग्गिया भिक्खू भगवन्तं पुन सुस्सूसिंसु, सोतं
ओदहिंसु, अब्जा चित्तं उपट्ठापेसुं ।

४. अथ खो भगवा पञ्चवग्गिये भिक्खू आमन्तेसि—द्वे' मे भिक्खवे,
अन्ता पब्बजितेन न सेवितब्बा । कतमे द्वे ? । यो चा'यं कामेसु
कामसुखल्लिकानुयोगो हीनो गम्मो पोथुज्जनिको अनरियो अनत्थ-
संहितो, यो चा'यं अत्तकिलमथानुयोगो दुक्खो अनरियो अनत्थ-
संहितो । एते खो भिक्खवे, उभो अन्ते अनुपगम्म मज्झिमा पटि-
पदा तथागतेन अभिसम्बुद्धा—चक्खुकरणी जाणकरणी उपसमाय
अभिञ्जाय सम्बोधाय निब्बाणाय संवत्तति । कतमा च सा भिक्खवे,
मज्झिमा पटिपदा तथागतेन अभिसम्बुद्धा—चक्खुकरणी जाणकरणी
उपसमाय अभिञ्जाय सम्बोधाय निब्बाणाय संवत्तति ?—अयमे'व
अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो, सेय्यथीदं, समादिट्ठि सम्मासङ्कप्पो सम्मा-
वाचा सम्माकम्मन्तो सम्माआजीवो सम्मावायामो सम्मासति सम्मासमाधि ।
अयं खो सा भिक्खवे, मज्झिमा पटिपदा तथागतेन अभिसम्बुद्धा—
चक्खुकरणी जाणकरणी उपसमाय अभिञ्जाय सम्बोधाय निब्बाणाय
संवत्तति ।

५ इदं खो पन भिक्खवे, दुक्खं अरियसच्चं—जाति पि दुक्खा,
जरा पि दुक्खा, ब्याधि पि दुक्खा, मरणं पि दुक्खं, अप्पियेहि
सम्पयोगो दुक्खो, पियेहि विप्पयोगो दुक्खो, यं पि इच्छं न
लभति तं पि दुक्खं, सङ्घित्तेन पञ्चु' पादानक्खन्धा पि दुक्खा ।

इदं खो पन भिक्खवे, दुक्खसमुदयं अरियसच्चं—या'यं तण्हा पोनोभविका नन्दिरागसहगता तत्रतत्राभिनन्दिनी, सेय्यथी'दं, कामतण्हा, भवतण्हा, विभवतण्हा ।

इदं खो पन भिक्खवे, दुक्खनिरोधं अरियसच्चं—यो तस्सा येव तण्हाय असेसविरागनिरोधो चागो पटिनिस्सग्गो मुत्ति अनालयो ।

इदं खो पन भिक्खवे, दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं—अयमे'व अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो, सेय्यथी'दं, सम्मादिट्ठिपे० सम्मासमाधि (10) । □ (अ) इदं दुक्खं अरियससच्चं'ति मे भिक्खवे, पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेषु चक्खुं उदपादि, ञाणं उदपादि, पब्बा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि । (आ) तं खो पनि'दं दुक्खं अरियसच्चं परिज्जेय्य'ति मे भिक्खवे, पुब्बे अननुस्सुतेसु पे० ञाणं उदपादिपे० आलोको उदपादि । (इ) तं खो पनि'दं दुक्खं अरियसच्चं परिज्जातं'ति मे भिक्खवे, पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेषु चक्खुं उदपादि, ञाणं उदपादि, पब्बा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि । □ इदं दुक्खसमुदयं अरियसच्चं'ति मे भिक्खवे, पुब्बे अननुस्सुतेसुपे० आलोको उदपादि । (आ) तं खो पनि'दं दुक्खसमुदयं अरियसच्चं पहातब्बं'ति मे भिक्खवे, ञाणं उदपादिपे० आलोको उपपादि । (इ) तं खो पनि'दं दुक्खसमुदयं अरियसच्चं पहीनं'ति मे भिक्खवे, पे० आलोको उदपादि । □ (अ) इदं दुक्खनिरोधं अरियसच्चं'ति मे भिक्खवे,पे० आलोको उदपादि । (आ) तं खो पनि'दं दुक्खनिरोधं अरियसच्चं सच्छिक्कातब्बं'ति मे भिक्खवे,

१. महा-खन्धको (पठम-भाणवारं)

आणं उपपादि पे० (इ) तं खो पनि'दं दुक्खनिरोधं अरियसच्चं सच्छिक्तं'ति मे भिक्खवे, पे० आलोको उदपादि ।
 □ (अ) इदं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं'ति मे भिक्खवे, ... पे० ... आलोको उदपादि । (आ) तं खो पनि'दं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं भावेतब्बं'ति मे भिक्खवे, पे० आलोको उदपादि । (इ) तं खो पनि'दं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं भावितं'ति मे भिक्खवे, पे० आलोको उदपादि । यावकीवञ्च, मे भिक्खवे, इमेसु चतूसु अरियसच्चेसु एवं तिपरिवट्टं द्वादसाकारं यथाभूतं आणदस्सनं न सुविमुद्धं अहोसि, ने'व तावा'हं भिक्खवे, सदेवके लोके समारके सब्बके सस्समणब्राह्मणिया पजाय सदेवमनुस्साय अनुत्तरं सम्मासम्बोधिं अभिसम्बुद्धो'ति पच्चञ्जासिं । यतो च खो मे भिक्खवे, इमेसु चतूसु अरियसच्चेसु एवं तिपरिवट्टं द्वादसाकारं यथाभूतं आणदस्सनं सुविमुद्धं अहोसि, अथा'हं भिक्खवे, सदेवके लोके समारके सब्बके सस्समणब्राह्मणिया पजाय सदेवमनुस्साय अनुत्तरं सम्मासम्बोधिं अभिसम्बुद्धो'ति पच्चञ्जासिं । आणञ्च पन मे दस्सनं उदपादि—अकुप्पा मे चेतोविमुत्ति, अयं अन्तिमा जाति, न'त्थि दानि पुनब्भवो'ति ।

६. इदं अवोच भगवा । अत्तमना पञ्चवग्गिया भिक्खू भगवतो भासितं अभिनन्दुं'ति । इमस्मिञ्च पन वेय्याकरणास्मिं भञ्जमाने आयस्मतो कोण्डञ्जस्स विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि—यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोधधम्मं'ति ।

[धम्मचक्कप्पवत्तन-कथा निद्धिता ।]

[८. देवानं सद्धानुस्सावनं—पञ्चभिक्षून् उपसम्पदा]

१. १. ८. १ पवत्तिं च भगवता धम्मचक्रे भुम्मा देवा सद्दं अनु-
स्सावेसुं—एवं भगवता वाराणसियं इसिपतने (11) मिगदाये अनुत्तरं
धम्मचक्रं पवत्तिं अप्पटिवत्तियं समणेन वा ब्राह्मणेन वा देवेन वा मारेन
वा ब्रह्मना वा केनचि वा लोकस्मिं'ति । भुम्मानं देवानं सद्दं सुत्वा चातु-
महाराजिका देवा सद्दं अनुस्सावेसुं—एवं भगवता पे०.....
लोकस्मिं'ति । चातुमहाराजिकानं देवानं सद्दं सुत्वा तावत्तिसा देवा....
पे०लोकस्मिं । तावत्तिसानं देवानं सद्दं सुत्वा यामा देवा....पे०
लोकस्मिं'ति । यामानं देवानं सद्दं सुत्वा तुसिता देवापे०
लोकस्मिं । तुसितानं देवानं सद्दं सुत्वा निम्मानरती देवा पे०
लोकस्मिं । निम्मानरतीनं देवानं सद्दं सुत्वा परनिम्मितवसवत्ती देवा
...पे०... लोकस्मिं'ति । परनिम्मितवसवत्तीनं देवानं सद्दं सुत्वा ब्रह्म-
कायिका सद्दं अनुस्सावेसुं—एवं भगवता ...पे० ... केनचि वा लोक-
स्मिं'ति । इति ह तेन खणेन तेन लयेन तेन मुहुत्तेन याव ब्रह्मलोका
सद्दो अब्भुग्गच्छि, अयञ्च खो दससहस्सिलोकधातु सङ्कम्पि सम्पकम्पि
सम्पवेधि, अप्पमाणो च उळारो ओभासो लोके पातुरहोसि
अतिकम्म देवानं देवानुभावं । अथ च खो भगवा इमं उदानं उदानोसि—
अज्जासि वत भो कोण्डञ्जो, अज्जासि वत भो कोण्डञ्जो'ति ।
इति हि'दं आयस्मतो कोण्डञ्जस्स अज्जातकोण्डञ्जो त्वे'व नामं
अहोसि ।

२ अथ खो आयस्मा अज्जातकोण्डञ्जो दिट्ठधम्मो पत्तधम्मो विदि-
तधम्मो परियोगाब्धधम्मो तिण्णविचिकिच्छो विगतकथङ्कथो वेसारज्जप्पत्तो
अपरप्पच्चयो सत्थु सासने भगवन्तं एतद'वोच—लभेय्या'हं भन्ते, भगवतो

सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्यं उपसम्पदं' ति । ' एहि भिक्खू'ति भगवा अवोच, स्वाक्खातो धम्मो, चर ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति । सा' व तस्स आयस्मतो उपसम्पदा अहोसि ।

३. अथ खो भगवा तदवसेसे भिक्खू धम्मिया कथाय ओवदि अनु-
सासि । अथ खो आयस्मतो च वप्पस्स आयस्मतो च भद्दियस्स
भगवता धम्मिया कथाय ओवदियमानानं अनुसासियमानानं विरजं
वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि—यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोध-
धम्मं'ति । ते दिट्ठधम्मा पत्तधम्मा विदितधम्मा परियोगाब्बधम्मा तिण्ण-
विचिकिच्छा विगतकथङ्कथा वेसारज्जप्पत्ता अपरप्पच्चया सत्थुसासने
भगवन्तं एतद'वोचुं—लभेय्याम मयं भन्ते, भगवतो सन्तिके पब्बज्जं,
लभेय्याम उपसम्पदं'ति । ' एथ भिक्खवो'ति भगवा अवोच, स्वाक्खातो
धम्मो, चर (12) थ ब्रह्मचरियं सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति ।
सा'व तेसं आयस्मन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

४. अथ खो भगवा तदवसेसे भिक्खू नीहारभत्तो धम्मिया कथाय
ओवदि अनुसासि—यं तयो भिक्खू पिण्डाय चरित्वा आहरन्ति,
तेन छब्बग्गो यापेति ।

५. अथ खो आयस्मतो च महानामस्स आयस्मतो च अस्स-
जिस्स भगवता धम्मिया कथाय ओवदियमानानं अनुसासियमानानं
विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि—यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं
निरोधधम्मं'ति । ते दिट्ठधम्मा पत्तधम्मा विदितधम्मा परियोगाब्बधम्मा
तिण्णविचिकिच्छा विगतकथङ्कथा वेसारज्जप्पत्ता अपरप्पच्चया सत्थु-
सासने भगवन्तं एतद'वोचुं—लभेय्याम मयं भन्ते, भगवतो सन्तिके

पञ्चज्जं, लभेय्याम उपसम्पदं'ति । ' एथ भिक्खवो ' ति भगवा
अवोच—स्वाक्खातो धम्मो, चरथ ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स
अन्तकिरियाया'ति । सा'व तेसं आयस्मन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

[देवानं सद्धानुस्सावनं—पञ्चभिक्खून् उपसम्पदा निट्ठिता ।]

[९ अनत्त-परियायो]

१. १. ९. १ अथ खो भगवा पञ्चवग्गिये भिक्खू आमन्तेसि—
□ रूपं भिक्खवे, अनत्ता । रूपञ्च हि'दं भिक्खवे, अत्ता अभविस्स, न
यिदं रूपं आबाधाय संवत्तेय्य, लब्भेथ च रूपे—एवं मे रूपं होतु, एवं
मे रूपं मा अहोसी'ति । यस्मा च खो भिक्खवे, रूपं अनत्ता, तस्मा
रूपं आबाधाय संवत्तति, न च लब्भति रूपे— एवं मे रूपं होतु, एवं
मे रूपं मा अहोसी'ति । □ वेदना अनत्ता । वेदना च हि'दं भिक्खवे,
अत्ता अभविस्स न यिदं वेदना आबाधाय संवत्तेय्य, लब्भेथ च
वेदनाय—एवं मे वेदना होतु, एवं मे वेदना मा अहोसी'ति । यस्मा
च खो भिक्खवे, वेदना अनत्ता, तस्मा वेदना आबाधाय संवत्तति, न
च लब्भति वेदनाय—एवं मे वेदना होतु, एवं मे वेदना मा अहोसी'ति ।
□ सज्जा अनत्ता । सज्जा च हि'दं भिक्खवे, पे० (Make
consequential changes) एवं मे सज्जा मा अहोसी'ति । □ सङ्खारा
अनत्ता । सङ्खारा च हि'दं भिक्खवे, अत्ता अभविस्सं, न यिदं सङ्खारा
आबाधाय संवत्तेय्यं, लब्भेथ च सङ्खारेसु— एवं मे सङ्खारा होन्तु,
एवं मे सङ्खारा मा अहेसुं'ति । यस्मा च खो भिक्खवे, सङ्खारा अनत्ता,
तस्मा सङ्खारा आबाधाय संवत्तन्ति, न च लब्भति सङ्खारेसु— एवं मे
सङ्खारा होन्तु, एवं मे सङ्खारा मा अहेसुं'ति । □ विज्जाणं अनत्ता ।

१. महा-खन्धको (पठम-भाणवारं)

विज्जाणञ्च हि'दं भिक्खवे, अत्ता अभविस्स, न यि'दं विज्जाणं
 आबाधाय सं (13) वत्तेय्य, लब्भेय्य च विज्जाणे— एवं मे विज्जाणं
 होतु, एवं मे विज्जाणं मा अहोसी'ति । यस्मा च खो भिक्खवे,
 विज्जाणं अनत्ता, तस्मा विज्जाणं आबाधाय संवत्तति, न च लब्भति
 विज्जाणे— एवं मे विज्जाणं होतु, एवं मे विज्जाणं मा अहोसी'ति ।
 □ तं किं मज्जथ भिक्खवे, रूपं निच्चं वा अनिच्चं वा' ति ? । अनिच्चं
 भन्ते, । यं पना'निच्चं, दुक्खं वा तं सुखं वा'ति ? । दुक्खं भन्ते, । यं पना'
 निच्चं दुक्खं, विपरिणामधम्मं कल्लं नु त समनुपस्सितुं— एतं मम, एसो'
 हम'स्मि, एसो मे अत्ता'ति ? । नो हे' तं भन्ते, । तस्माति'ह भिक्खवे, यं
 किञ्चि रूपं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा बहिद्धा वा
 ओळारिकं वा सुखुपं वा हीनं वा पणीतं वा यं दूरे वा सन्तिके वा,
 सब्बं रूपं— ने'तं मम, ने'सो' हम'स्मि, न मे' सो अत्ता'ति, एवं एतं
 यथाभूतं सम्पप्पज्जाय दट्ठब्बं । □ तं किं मज्जथ भिक्खवे, वेदना
 निच्चा वा अनिच्चा पे० (Make consequential changes)
 एवं एतं यथाभूतं सम्पप्पज्जाय दट्ठब्बं । □ तं किं मज्जथ भिक्खवे,
 सज्जा निच्चा वा अनिच्चा पे० (Make consequential
 changes) सम्पप्पज्जाय दट्ठब्बं । □ तं किं मज्जथ भिक्खवे,
 सङ्खारा निच्चा वा अनिच्चा पे० (Make consequential
 changes) सम्पप्पज्जाय दट्ठब्बं । □ तं किं मज्जथ भिक्खवे, विज्जाणं
 निच्चं वा अनिच्चं वा ... पे० ... (Make consequential
 changes) नो हे'तं भन्ते । तस्माति'ह भिक्खवे, यं किञ्चि
 विज्जाणं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं अज्झत्तं वा बहिद्धा वा ओळारिकं

वा सुखुमं वा हीनं वा पणीतं वा यं दूरे वा सन्तिके वा सब्बं विज्जाणं—
ने'तं मम, ने' सो' हम'स्मि, न मे'सो अत्ता'ति, एवं एतं यथाभूतं
समप्पञ्जाय ददुब्बं । एवं पस्सं भिक्खवे, सुतवा अरियसावको रूपस्मि
पि निब्बिन्दति, वेदनाय पि निब्बिन्दति, सञ्जाय पि निब्बिन्दति,
सङ्खारेसु पि निब्बिन्दति, विज्जाणस्मिं पि निब्बिन्दति, निब्बिन्दं
विरज्जति, विरागा विमुच्चति, विमुत्तस्मिं 'विमुत्तम्ही'ति जाणं होति—
खीणा जाति, वुसितं ब्रह्मचरियं, कतं करणीयं, ना'परं इत्थत्ता-
या'ति पजानाति ।

२. इदं अवेच भगवा । अत्तमना पञ्चवगिया भिक्खू भगवतो
भासितं अभिनन्दु'ति । इमस्मिं च पन वेय्याकरणस्मिं भञ्जमाने
पञ्चवगियानं भिक्खूनं अनुपादाय आसवेहि चित्तानि विमुच्चिसु । तेन
खो पन समये छ लोके अरहन्ता होन्ति

[अनत्त-परियायो निट्ठितो ।]

पठम-भाणवारं । (14)

[२. दुत्तिय-भाणवारं]

[१. यस्स-पब्बज्जा]

१. २. १. १ तेन खो पन समयेन वाराणासियं यस्सो नाम
कुलपुत्तो सेट्ठिपुत्तो सुखुमालो होति । तस्स तयो पासादा होन्ति—
एको हेमन्तिको, एको गिम्हिको, एको वस्सिको । सो वस्सिके
पासादे चत्तारो मासे निप्पुरिसेहि तुरियेहि परिचारियमानो न हेट्ठा
पासादा ओरोहति । अथ खो यस्सस्स कुलपुत्तस्स पञ्चहि कामगुणेहि

१. महा-खन्धको (दुतिय-भाणवारं)

समप्पितस्स समङ्गीभूतस्स परिचारियमानस्स पटिगच्चे'व निहा ओक्कमि,
परिजनस्सा'पि पच्छा निहा ओक्कमि, सब्बरत्तियो च तेलप्पदीपो
झायति । अथ खो यसो कुलपुत्तो पटिगच्चे'व पटिबुज्झित्वा अहस सकं
परिजनं सुपन्तं—अञ्जिस्सा कच्छे वीणं, अञ्जिस्सा कण्ठे मुदिङ्ग,
अञ्जिस्सा कच्छे आळम्बरं, अञ्जं विकेसिकं, अञ्जं विक्खेळिकं, अञ्जा
विप्पलपन्तियो, हत्थप्पत्तं सुसानं मञ्जे । दिस्वान'स्स आदीनवो
पातुरहोसि, निब्बिदाय चित्तं सण्ठासि । अथ खो यसो कुलपुत्तो
उदानं उदानेसि—उपद्दुतं वत भो, उपस्सट्ठं वत भो'ति । अथ खो यसो
कुलपुत्तो सुवण्णपादुकायो आरोहित्वा येन निवेसनद्वारं तेनु'पसङ्कमि,
अमनुस्सा द्वारं विवरिंसु—मा यसस्स कुलपुत्तस्स कोचि अन्तरायं
अकासि अगारस्मा अनगारियं पब्बज्जाया'ति । अथ खो यसो कुलपुत्तो
येन नगरद्वारं तेनु'पसङ्कमि, अमनुस्सा द्वारं विवरिंसु—मा यसस्स कुल-
पुत्तस्स कोचि अन्तरायं अकासि अगारस्मा अनगारियं पब्बज्जाया'ति ।
अथ खो यसो कुलपुत्तो येन इसिपतनं मिगदायो तेनु'पसङ्कमि ।

२. तेन खो पन समयेन भगवा रत्तिया पच्चूससमयं पच्चुट्ठाय
अज्झोकासे चङ्कमति । अहस खो भगवा यसं कुलपुत्तं दूरतो'व आग-
च्छन्तं । दिस्वान चङ्कमा ओरोहित्वा पञ्जत्ते आसने निसीदि । अथ
खो यसो कुलपुत्तो भगवतो अविदूरे उदानं उदानेसि—उपद्दुतं वत भो,
उपस्सट्ठं वत भो'ति । अथ खो भगवा यसं कुलपुत्तं एतद'वोच—इदं
खो यस, अनुपद्दुतं, इदं अनुपस्सट्ठं । एहि यस, निसीद, धम्मं ते
देसेस्सामी'ति ।

३. अथ खो यसो कुलपुत्तो—इदं किर अनुपदुत्तं, इदं अनुपस्सदुत्तं'ति हट्ठो उदग्गो सुवण्णपादुकाहि ओरोहित्वा येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नस्स खो यसस्स कुलपुत्तस्स भगवा अनुपुब्बिकथं कथेसि— सेय्यथीदं, दानकथं, सीलकथं, सम्मकथं, कामानं आदीनवं ओकारं सङ्किल्लेसं नेक्खम्मे आनिसंसं पकासेसि । यदा भगवा (15) अब्जासि यसं कुलपुत्तं कल्लचित्तं मुदुचित्तं विनीवरणचित्तं उदग्गचित्तं पसन्नचित्तं, अथ या बुद्धानं सामुक्कंसिका धम्मदेसना तं पकासेसि— दुक्खं समुदयं निरोधं मग्गं । सेय्यथा पि नाम सुद्धं वत्थं अपगतकाळकं सम्मदे'व रजनं पटिग्गण्हेय्य, एवमे'व यसस्स कुलपुत्तस्स तस्मिं येव आसने विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि— यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोधधम्मं'ति ।

४. अथ खो यसस्स कुलपुत्तस्स माता पासादं अभिरूहित्वा यसं कुलपुत्तं अपस्सन्ती येन सेट्ठि गहपति तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा सेट्ठि गहपतिं एतद'वोच— पुत्तो ते गहपति, यसो न दिस्सती'ति । अथ खो सेट्ठि गहपति चतुद्दिसा अस्सदूते उय्योजेत्वा सामं येव येन इसिपतनं मिगदायो तेनु'पसङ्कमि । अद्दस खो सट्ठि गहपति सुवण्णपादुकानं निक्खेपं, दिस्वान तं येव अनुपगमासि । अद्दस खो भगवा सेट्ठि गहपतिं दूरतो'व आगच्छन्तं, दिस्वान भगवतो एतद'होसि— यच्चूना'हं तथारूपं इद्धाभिसङ्खारं अभिसङ्खरेय्यं— यथा सेट्ठि गहपति इध निसिन्नो इध निसिन्नं. यसं कुलपुत्तं न पस्सेय्या'ति । अथ खो भगवा तथारूपं इद्धाभिसङ्खारं अभिसङ्खारेसि ।

५. अथ खो सेट्ठि गहपति येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं एतद'वोच—अपि भन्ते, भगवा यसं कुलपुत्तं पस्सेय्या'ति ? । तेन हि गहपति, निसीद । अप्पे'व नाम इध निसिन्नो इध निसिन्नं यसं कुलपुत्तं पस्सेय्यासी'ति । अथ खो सेट्ठि गहपति—इधे'व किरा'हं निसिन्नो इध निसिन्नं यसं कुलपुत्तं पस्सिस्सामी'ति हट्ठो उदग्गो भगवन्तं अभिवा-देत्वा एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नस्स खो सेट्ठिस्स गह-पतिस्स भगवा अनुपुब्बिकथं कथेसि—सेय्यथीदं, दानकथं पे० विगतकथङ्कथो अपरप्पञ्चयो सत्थु—सासने भगवन्तं एतद'वोच—अभिक्रन्तं भन्ते, अभिक्रन्तं भन्ते । सेय्यथा पि भन्ते, निक्कुज्जितं वा उक्कुज्जेय्य, पटिच्छन्नं वा विवरेय्य, मूळ्हस्स वा मग्गं आचिक्खेय्य, अन्धकारे वा तेलपज्जोतं धारेय्य—चक्खुमन्तो रूपानि दक्खिन्ती'ति, एवमे'व भगवता अनेकपरियायेन धम्मो पकासितो । एसा'हं भन्ते, भगवन्तं सरणं गच्छामि धम्मञ्च भिक्खुसङ्घञ्च । उपासकं मं भगवा धारेतु अजुतग्गे पाणुपेतं सरणं गतं'ति । सो'व लोके पठमं उपा-सको अहोसि (१६) तेवाचिको ।

६. अथ खो यसस्स कुलपुत्तस्स पितुनो धम्मे देसियमाने यथादिट्ठं यथाविदितं भूमिं पच्चवेक्खन्तस्स अनुपादाय आसवेहि चित्तं विमुच्चि । अथ खो भगवतो एतद'होसि—यसस्स खो कुलपुत्तस्स पितुनो धम्मे देसि-यमाने यथादिट्ठं यथाविदितं भूमिं पच्चवेक्खन्तस्स अनुपादाय आसवेहि चित्तं विमुत्तं । अभब्बो खो यसो कुलपुत्तो हीनाया'वत्तित्वा कामे परि-भुञ्जितुं, सेय्यथा पि पुब्बे अगारिकभूतो । यन्नूना'हं तं इद्धाभिसङ्खारं पटिप्पस्सम्भेय्य'ति । अथ खो भगवा तं इद्धाभिसङ्खारं पटिप्पस्सम्भेसि ।

अद्दस खो सेट्ठि गहपति यसं कुलपुत्तं निसिन्नं । दिस्वान यसं कुलपुत्तं एतद'वोच—माता ते तात यस, परिदेवसोकसम्पन्ना, देहि मातुनो जीवितं'ति । अथ खो यसो कुलपुत्तो भगवन्तं उल्लोकेसि । अथ खो भगवा सेट्ठि गहपति एतद'वोच—तं किं मज्जसि गहपति, यसस्स सेखेन आणेन सेखेन दस्सनेन धम्मो दिट्ठो विदितो, सेय्यथा पि तया । तस्स यथादिट्ठं यथाविदितं भूमिं पच्चवेक्खन्तस्स अनुपादाय आसवेहि चित्तं विमुत्तं । भब्बो नु खो यसो गहपति हीनाया'-वत्तित्वा कामे परिभुञ्जितुं, सेय्यथा पि पुब्बे अगारिकभूतो'ति ? । 'नो हे'तं भन्ते,' । यसस्स खो गहपति, कुलपुत्तस्स सेखेन आणेन सेखेन दस्सनेन धम्मो दिट्ठो, सेय्यथा पि तया । तस्स यथादिट्ठं यथाविदितं भूमिं पच्चवेक्खन्तस्स अनुपादाय आसवेहि चित्तं विमुत्तं । अभब्बो खो गहपति, यसो कुलपुत्तो हीनाया'वत्तित्वा कामे परिभुञ्जितुं, सेय्यथा पि पुब्बे अगारिकभूतो'ति । लाभा भन्ते, यसस्स कुलपुत्तस्स, सुलद्धं भन्ते, यसस्स कुलपुत्तस्स, यथा यसस्स कुलपुत्तस्स अनुपादाय आसवेहि चित्तं विमुत्तं । अधिवासेतु मे भगवा अज्जतनाय भत्तं यसेन कुलपुत्तेन पच्छासमणेना'ति । अधिवासेसि भगवा तुण्ही-भावेन । अथ खो सेट्ठि गहपति भगवतो अधिवासनं निदित्वा उट्ठाया'-सना भगवन्तं अभिवादेत्वा पदक्खिणं कत्वा पक्कामि ।

७. अथ खो यसो कुलपुत्तो अचिरप्पक्कन्ते सेट्ठिम्हि गहपतिम्हि भगवन्तं एतद'वोच—लभेय्या'हं भन्ते, भगवतो सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्यं उपसम्पदं'ति । 'एहि भिक्खू'ति भगवा अवोच—स्वाक्खातो भम्मो, चर ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति । सा'

(17) व तस्स आयस्मतो उपसम्पदा अहोसि । तेन खो पन समयेन सत्त लोके अरहन्तो होन्ति ।

यसपब्बज्जा निट्ठिता ।

[२. पठमा उपासिका तेवाचिका]

१. २. २. १ अथ खो भगवा पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवरं आदाय आयस्मता यसेन पच्छासमणेन येन सेट्ठिस्स गहपतिस्स निवेसनं तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा पञ्चत्ते आसने निसीदि ।

२. अथ खो आयस्मतो यसस्स माता च पुराणदुतियिका च येन भगवा तेनु' पसङ्कमिंस्सु, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदिंस्सु । तासं भगवा अनुपुब्बिकथं कथेसि—सेय्यथीदं, दानकथं सीलकथं सग्गकथं कामानं आदीनवं ओकारं सङ्किलेसं नेक्खम्मे आनिसंसं पकासेसि । यदा ता भगवा अब्ज्जासि कल्लचित्ता मुदुचित्ता विनीवरणचित्ता उदग्गचित्ता पसन्नचित्ता, अथ या बुद्धानं सामुक्कंसिका धम्मदेसना तं पकासेसि—दुक्खं समुदयं निरोधं मग्गं । सेय्यथा पि नाम सुद्धं वत्थं अपगतकाळकं सम्मदेव रजनं पटिग्गण्हेय्य, एवमे'व तासं तस्मिं येव आसने विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि—यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोधधम्मं'ति । ता दिट्ठधम्मा पत्तधम्मा विदितधम्मा परियोगाळह-धम्मा तिण्णविचिकिच्छा विगतकथङ्कथा वेसारज्जप्पत्ता अपरप्पच्चया सत्थुसासने भगवन्तं एतद'वोचुं—अभिक्कन्तं भन्ते, अभिक्कन्तं भन्ते, पे० [१. २. १. ५] धम्मो पकासितो । एता मयं भन्ते, भगवन्तं सरणं गच्छाम धम्मञ्च भिक्खुसङ्घञ्च । उपासिकायो नो भगवा धारेतु अज्जतग्गे पाणुपेता सरणं गता' ति । ता'व लोके पठमं उपासिका अहेसुं तेवाचिका ।

३. अथ खो आयस्मतो यसस्स माता च पिता च पुराणदुत्ति-
यिका च भगवन्तञ्च आयस्मन्तञ्च यसं पणीतेन खादनीयेन भोजनीयेन
सहत्था सन्तपेत्वा सम्पवारेत्वा भगवन्तं भुत्ताविं ओनीतपत्तपाणिं एक-
म'न्तं निसीदिसु । अथ खो भगवा आयस्मतो यसस्स मातरञ्च पितरञ्च
पुराणदुत्तियिकञ्च धम्मिया कथाय सन्दस्सेत्वा समादपेत्वा समुत्तेजेत्वा
सम्पहंसेत्वा उट्ठाया'सना पक्कामि ।

[पठमा उपासिका तेवाचिका निवृत्ता ।]

[३ चतुगिहिसहायपब्बज्जा]

१. २. ३. १ अस्सोसुं खो आयस्मतो यसस्स चत्तारो गिहि-
सहायका बाराणसियं सेट्ठानुसेट्ठीनं कुलानं पुत्ता—विमलो (१८) सुब्बाहु
पुण्णजि गवम्पति— यसो किर कुलपुत्तो केसमस्सुं ओहारेत्वा कासा-
यानि वत्थानि अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगारियं पब्बजितो'ति ।
सुत्वान नेसं एतद'होसि—न हि नून सो ओरको धम्म-
विनयो, न सा ओरका पब्बज्जा, यत्थ यसो कुलपुत्तो केसमस्सुं
ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगारियं
पब्बजितो'ति । ते चत्तारो जना येना'यस्मा यसो तेनु'पसङ्कमिसु, उप-
सङ्कमित्वा आयस्मन्तं यसं अभिवादेत्वा एकम'न्तं अट्ठंसु ।

२. अथ खो आयस्मा यसो ते चत्तारो गिहिसहायके आदाय येन
भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं
निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नो खो आयस्मा यसो भगवन्तं एतद'वोच—
इमे मे भन्ते, चत्तारो गिहिसहायका बाराणसियं सेट्ठानुसेट्ठीनं कुलानं

१. महा-खन्धको (द्वितीय-भाणवारं)

पुत्ता-विमलो सुबाहु पुण्णजि गवम्पति । इमे चत्तारो भगवा ओवदतु अनुसासतू'ति । तेसं भगवा अनुपुब्बिकथं कथेसि—सेय्यथी'दं, दानकथं, सीलकथंपे० [१. २. २. २ Make relevant changes] यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोधधम्मं'ति । ते दिट्ठधम्मा पत्तधम्मा विदितधम्मा परियोगाब्धधम्मा तिण्णविचिकिच्छा विगतकयङ्कथा वेसारज्जप्पत्ता अपरप्पच्चया सत्थुसासने भगवन्तं एतद'वोचुं—लभेय्याम मयं भन्ते, भगवतो सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्याम उपसम्पदं'ति । “एथ भिक्खवो'ति, भगवा अवोच—स्वाक्खातो धम्मो, चरथ ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति । सा' व तेसं आयस्मन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

३. अथ खो भगवा ते भिक्खू धम्मिया कथाय ओवदि अनुसासि । तेसं भगवता धम्मिया कथाय ओवदियमानानं अनुसासिधमानानं अनुपादाय आसवेहि चित्तानि विमुच्चिसु । तेन खो पन समयेन एकादस लोके अरहन्तो होन्ति ।

चतुगिहिसहायपब्बज्जा निट्ठिता । (१९)

[४. पञ्चास-मत्तानं गिहिसहायकानं उपसम्पदा]

१. २. ४. १ अस्सोसुं खो आयस्मतो यस्स पञ्चासमत्ता गिहिसहायका जनपदा पुब्बा'नुपुब्बकानं कुलानं पुत्ता—यसो किर कुलपुत्तो केसमस्सुं ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगारियं पब्बजितो' ति । सुत्वान नेसं एतद'होसि—न हि नून सो ओरको धम्मविनयो, न सा ओरका पब्बज्जा, यत्थ यसो कुलपुत्तो

केसमस्सुं ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगा-
रियं पब्बजितो'ति । ते येना'यस्मा यसो तेनु'पसङ्कमिंसु, उपसङ्कमित्वा
आयस्मन्तं यसं अभिवादेत्वा एकम'न्तं अट्ठंसु ।

२. अथ खो आयस्मा यसो ते पञ्जासमत्ते गिहिसहायके आदाय
येन भगवा तेनु' पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं
निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नो खो आयस्मा यसो भगवन्तं एतद'वोच—
इमे मे भन्ते, पञ्जासमत्ता गिहिसहायका जनपदा पुब्बा'नुपुब्बकानं कुलानं
पुत्ता, इमे भगवा ओवदतु अनुसासतू'ति । तेसं भगवा अनुपुब्बिकथं
कथेसि—सेय्यथी'दं, दानकथं, सीलकथं पे० [१. २. ३. २.
Make relevant changes] यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरो-
धधम्मं'ति । ते दिट्ठधम्मा पत्तधम्मा विदितधम्मा परियोगाब्बधम्मा
तिण्णविचिकिच्छा विगतकथङ्कथा वेसारज्जप्पत्ता अपरप्पच्चया
सत्थुसासने भगवन्तं एतद'वोचुं—लभेय्याम मयं भन्ते, भगवतो सन्तिके
पब्बज्जं, लभेय्याम उपसम्पदं'ति । 'एथ भिक्खवो'ति भगवा
अवोच—स्वाक्खातो धम्मो, चरथ ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स अन्तकि-
रियाया'ति । सा'व तेसं आयस्मन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

३. अथ खो भगवा ते भिक्खू धम्मिया कथाय ओवदि अनुसासि ।
तेसं भगवता धम्मिया कथाय ओवदियमानानं अनुसासियमानानं अनु-
पादाय आसवेहि चित्तानि विमुर्च्चिसु । तेन खो पन समयेन एक-
सट्ठि लोके अरहन्तो होन्ति ।

[पञ्जासमत्तानं गिहिसहायकानं उपसम्पदा निट्ठिता]

[५ मारकथा]

१. २. ५. १ अथ खो भगवा ते भिक्खू आमन्तेसि—मुत्ता'हं भिक्खवे, सब्बपासेहि, ये दिब्बा ये च मानुसा । तुम्हे पि भिक्ख—
(20) वे, मुत्ता सब्बपासेहि, ये दिब्बा ये च मानुसा । चरथ भिक्खवे,
चारिकं बहुजनहिताय बहुजनसुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय
हिताय सुखाय देव—मनुस्सानं । मा एकेन द्वे अगमित्थ । देसेथ
भिक्खवे, धम्मं आदिकल्याणं मज्झेकल्याणं परियोसानकल्याणं
सा'त्थं सब्बज्जनं केवलपरिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।
सन्ति सत्ता अप्परजक्खजातिका अस्सवनता धम्मस्स परिहायन्ति,
भविस्सन्ति धम्मस्स अब्जातारो । अहं पि भिक्खवे, येन उरुवेला
येन सेनानिगमो तेनु'पसङ्कमिस्सामि धम्मदेसनाया ' ति ।

२. अथ खो मारो पापिमा येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा
भगवन्तं गाथाय अज्झभासि—

' बद्धो (v. l. बन्धो)' सि सब्बपासेहि ये दिब्बा ये च मानुसा,
महाबन्धनबद्धो'सि न मे समण मोक्खसी ' ति' ॥ १८ ॥

“ मुत्ता'हं सब्बपासेहि ये दिब्बा ये च मानुसा, महाबन्धनमुत्तो' म्हि, निहतो
त्वम'सि अन्तका'ति ” ॥ १९ ॥

' अन्तलिक्खचरो पासो य्या'यं चरति मानसो, तेन तं बाधयिस्सामि न
मे समण, मोक्खसी ' ति' ॥ २० ॥

“ रूपा सद्दा रसा गन्धा फोढब्बा च मनोरमा, एत्थ मे विगतो छन्दो, निहतो
त्वम'सि अन्तका'ति ” ॥ २१ ॥

अथ खो मारो पापिमा—जानाति मं भगवा, जानाति मं सुगतो'ति दुक्खी दुम्मनो तत्थे' वा'न्तरघायी'ति ।

मारकथा (v. l. add एका—दसमी) निवृत्ता ।

[६. सरणागमनेहि उपसम्पदा]

१. २. ६. १ तेन खो पन समयेन भिक्खू नानादिसा नानाजनपदा पब्बज्जापेक्खे च उपसम्पदापेक्खे च आनेन्ति—भगवा ने पब्बाजेस्सति उपसम्पादेस्सती'ति । तत्थ भिक्खू चे'व किलमन्ति पब्बज्जापेक्खा च उपसम्पदापेक्खा च । अथ खो भगवतो रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि—एतरहि खो भिक्खू नानादिसा नाना-जनपदा पब्बज्जापेक्खे च उपसम्पदापेक्खे च आनेन्ति—भगवा ने पब्बा-जेस्सति उपसम्पादेस्सती'ति । तत्थ भिक्खू चे'व किलमन्ति पब्बज्जा-पेक्खा च उपसम्पदापेक्खा च । यन्नूना'हं भिक्खूनां अनुजानेय्यं—तुम्हे'व दानि भिक्खवे, तासु तासु दिसासु तेसु तेसु जनपदेसु पब्बा-जेथ उपसम्पादेथा'ति ।

२ अथ खो भगवा सायण्हसमयं पटिसल्लाना वुट्ठितो एतस्मिं निदानेपे० धम्मिं कथं कत्वा (21) भिक्खू आमन्तेसि—इध मय्हं भिक्खवे, रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि—एतरहि खो भिक्खूपे०तुम्हे'व दानि भिक्खवे, तासु तासु दिसासु तेसु तेसु जनपदेसु पब्बाजेथ उपसम्पादेथा'ति—अनुजानामि भिक्खवे, तुम्हे'व दानि तासु तासु दिसासु तेसु तेसु जनपदेसु पब्बाजेथ उपसम्पादेथा'ति ।

एवञ्च पन भिक्खवे, पब्बाजेतब्बो उपसम्पादेतब्बो—पठमं केसमस्सुं ओहारपेत्वा, कासायानि वत्थानि अच्छादापेत्वा, एकंसं

१. महा-खन्धको (दुतिय-भाणवारं)

उत्तरासङ्गं कारापेत्वा, भिक्खूनां पादे वन्दोपेत्वा, उक्कुटिकं निसीदा-
पेत्वा, अञ्जलिं पगण्हापेत्वा, 'एवं वदेही'ति वत्तब्बो— बुद्धं सरणं
गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, सङ्घं सरणं गच्छामि, दुतियं पि बुद्धं
सरणं गच्छामि, दुतियं पि धम्मं सरणं गच्छामि, दुतियं पि सङ्घं सरणं
गच्छामि, ततियं पि बुद्धं सरणं गच्छामि, ततियं पि धम्मं सरणं
गच्छामि, ततियं पि सङ्घं सरणं गच्छामी'ति—

अनुजानामि भिक्खवे, इमेहि तीहि सरणगमनेहि पव्वज्जं उपसम्पदंति ।

तीहि सरणगमनेहि उपसम्पदा—कथा (v. l. add : द्वादसमी)
निद्रिता ।

[७. मारकथा]

१. २. ७. १ अथ खो भगवा वस्सं वुट्ठो भिक्खू आमन्तेसि—
मय्हं खो भिक्खवे, योनिसोमनसिकारा योनिसोसम्मप्पधाना अनुत्तरा
विमुत्ति अनुप्पत्ता, अनुत्तरा विमुत्ति सच्छिकता । तुम्हे पि भिक्खवे,
योनिसोमनसिकारा योनिसोसम्मप्पधाना अनुत्तरं विमुत्ति अनुपापुण्णाय,
अनुत्तरं विमुत्ति सच्छिकरोथा'ति ।

२ अथ खो मारो पापिमा येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा
भगवन्तं गाथाय अज्झभासि—

'बद्धो (v. l. ' बन्धो ') सि मारपासेहि* ये दिब्बा ये च मानुसा ।

महाबन्धनबद्धो'सि, न मे समण मोक्खसी'ति ॥ २२ ॥

"मुत्ता'हं मारपासेहि* ये दिब्बा ये च मानुसा ।

महाबन्धनमुत्तो'मि निहतो त्वम'सि अन्तका'ति " ॥ २३ ॥

* Burmese Edition reads मारपासेन for मारपासेहि

अथ खो मारो पापिमा—जानाति मं भगवा, जानाति मं सुगतो'ति
दुक्खी दुम्मनो तत्थे'वा'न्तरधायि । (22)

[मारकथा निद्धिता ।]

[८. भद्वगगियानं सहायकानं वत्थु]

१. २. ८. १ अथ खो भगवा बाराणसियं यथा'भिरन्तं विहरित्वा
येन उरुवेला तेन चारिकं पक्कामि । अथ खो भगवा मग्गा ओक्कम्म
येन अञ्जतरो वनसण्डो तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा तं वनसण्डं
अज्झोगाहेत्वा अञ्जतरस्मिं रुक्खमूले निसीदि ।

२ तेन खो पन समयेन तिसमत्ता भद्वगगिया सहायका सपजा-
पतिका तस्मिं येव वनसण्डे परिचारेन्ति । एकस्स पजापति ना'होसि,
तस्स'त्थाय वेसी आनीता अहोसि । अथ खो सा वेसी तेसु पमत्तेसु
परिचारेन्तेसु भण्डं आदाय पलायित्थ । अथ खो ते सहायका सहायकस्स
वेय्यावच्चं करोन्ता तं इत्थिं गवेसन्ता तं वनसण्डं आहिण्डन्ता अहससु
भगवन्तं अञ्जतरस्मिं रुक्खमूले निसिन्नं । दिस्वान येन भगवा तेनु'
पसङ्कमिसु, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं एतद'वोचुं—अपि भन्ते, भगवा एकं
इत्थिं पस्सेय्या'ति ? । किं पन वो कुमारो इत्थिया'ति ? । इध मयं भन्ते,
तिसमत्ता भद्वगगिया सहायका सपजापतिका इमस्मिं वनसण्डे
परिचारियिम्हा । एकस्स पजापति ना'होसि, तस्स'त्थाय वेसी आनीता
अहोसि । अथ खो सा भन्ते, वेसी अम्हेसु पमत्तेसु परिचारेन्तेसु
भण्डं आदाय पलायित्थ । तेन मयं भन्ते, सहायका सहायकस्स
वेय्यावच्चं करोन्ता तं इत्थिं गवेसन्ता इमं वनसण्डं आहिण्डामा'ति ।

१. महा-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

३ तं किं मञ्जथ वो कुमारा, कतमं नु खो तुम्हाकं वरं—यं वा तुम्हे इत्थिं गवेसेय्याथ, यं वा अत्तानं गवेसेय्याथा ' ति ? । एतदेव भन्ते, अम्हाकं वरं—यं मयं अत्तानं गवेसेय्यामा'ति । तेन हि वो कुमारा निसीदथ, धम्मं वो देसेस्सामी'ति । 'एवं भन्ते 'ति खो ते भद्वग्निया सहायका भगवन्तं अभिवादेत्वा एक'मन्तं निसीदिंसु । तेसं भगवा अनुपुब्बिकथं कथेसि—सेय्यथीदं, दानकथं सीलकथं,....पे० [१. २. ३. २ Make relevant changes] यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोधधम्मं'ति । ते दिट्ठधम्मा पत्तधम्मा विदितधम्मा परियोगाब्धधम्मा (२३) तिण्णविचिकिच्छा विगतकथङ्कथा वेसारज्जप्पत्ता अपरप्पच्चया सत्थु सासने भगवन्तं एतद'वोचुं—लभेय्याम मयं भन्ते, भगवतो सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्याम उपसम्पदं'ति । ' एथ भिक्खवो'ति, भगवा अवोच, स्वाक्खातो धम्मो, चरथ ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति । सा'व तेसं आयस्मन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

भद्वग्नियसहायकानं वत्थुं निट्ठितं
दुतिय-भाणवारं ।

[३ ततिय-भाणवारं]

[१. उरुवेल-कस्सपस्स कथा]

१. ३. १. १ अथ खो भगवा अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन उरुवेला तद'वसरि । तेन खो पन समयेन उरुवेलायं तयो जटिला पटिवसन्ति—उरुवेलकस्सपो नदीकस्सपो गयाकस्सपो'ति । तेसु उरु-

वेलकस्सपो जटिलो पञ्चन्नं जटिलसतानं नायको होति, विनायको अग्गो पमुखो पामोक्खो । नदीकस्सपो जटिलो तिप्पणं जटिलसतानं नायको होति, विनायको अग्गो पमुखो पामोक्खो । गयाकस्सपो जटिलो द्विन्नं जटिलसतानं नायको होति, विनायको अग्गो पमुखो पामोक्खो ।

२ अथ खो भगवा येन उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स अस्समो तेनु' पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतद'वोच—सचे ते कस्सप, अगरु, वसेय्याम एकरत्तं अग्यागारे'ति । न खो मे महासमण, गरु, चण्डे'त्थ नागराजा इद्धिमा आसिविसो घोरविसो, सो तं मा विहेठेसी'ति । दुतियं पि खो भगवा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतद'वोच—सचे ते कस्सप, अगरु पे० एकरत्तं अग्यागारे'ति । न खो मे महासमण, पे० विहेठेसी'ति । ततियं पि खो भगवा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतद'वोच—सचे ते कस्सप, अगरु पे० अग्यागारे'ति । न खो मे महासमण, पे० विहेठेसी'ति । अप्पे'व मं न विहेठेय्य, इद्ध त्वं कस्सप, अनुजानाहि अग्यागारं'ति । विहर महासमण, यथासुखं'ति ।

३ अथ खो भगवा अग्यागारं पविसित्वा तिणसन्थरकं पञ्जापेत्वा निसीदि पल्लङ्कं आभुजित्वा उजुं कायं पणिघाय परिमुखं सतिं उपट्ठ—पेत्वा । अथ खो सो नागो भगवन्तं पविट्ठं अद्दस । दिस्वान दुक्खी दुम्मनो पधूपासि । अथ खो भगवतो एतद'होसि—यन्नूना'हं इमस्स नागस्स अनुपहच्च (24) छविञ्च चम्मञ्च मंसञ्च नहारुञ्च अट्ठिञ्च अट्ठि-मिञ्च तेजसा तेजं परियादियेय्यं'ति । अथ खो भगवा तथारूपं

१. महा-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

इद्धाभिसङ्खारं अभिसङ्खरित्वा पधूपासि । अथ खो सो नागो मक्खं
असहमानो पज्जलि । भगवा पि तेजोघातुं समापज्जित्वा पज्जलि ।
उभित्रं सजोतिभूतानं अग्यागारं आदित्तं विय होति सम्पज्जलितं
सजोतिभूतं । अथ खो ते जटिला अग्यागारं परिवारेत्वा एवं आहंसु—
अभिरूपो वत भो महासमणो नागेन (v. l. नागे न for नागेन)
विहेठिस्सती'ति ।

४. अथ खो भगवा तस्सा रत्तिया अच्चयेन तस्स नागस्स अनुपहच्च
छविञ्च चम्मञ्च मंसञ्च नहारुञ्च अट्ठिञ्च अट्ठिमिञ्जञ्च तेजसा तेजं
परियादियित्वा पत्ते पक्खिपित्वा उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स दस्सेसि—
अयं ते कस्सप, नागो परियादिण्णो अस्स तेजसा तेजो'ति । अथ खो
उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि— महिद्धिको खो महासमणो
महानुभावो, यत्र हि नाम चण्डस्स नागराजस्स इद्धिमतो आसिविसस्स
घोरविसस्स तेजसा तेजं परियादियिस्सति, न त्वे'व च खो अरहा
यथा अहं'ति ।

५. नेरञ्जरायं भगवा उरुवेलकस्सपं जटिलं अवोच— सचे ते
कस्सप अगरु, विहरेमु अज्जुण्हो अग्निसालम्ही'ति । न खो मे महा-
समण, गरु, फासुकामो'व तं निवारेमि, चण्डे'त्य नागराजा इद्धिमा
आसिविसो घोरविसो, सो तं मा विहेठेसी'ति । अप्पेव मं न विहेठेय्य,
इद्ध त्वं कस्सप, अनुजानाहि अग्यागारं'ति । दिन्नं'ति नं विदित्वा
असम्भीतो (v. l. अभीतो) पाविसि भयम'तीतो । दिस्वा इंसि पविट्ठं
अहिनागो दुम्मनो पधूपासि । सुमानसो अविमनो' मनुस्सनागो पि तत्थ
पधूपासि । मक्खञ्च असहमानो अहिनागो पावको'व पज्जलि । तेजो-

१. Burmese Edition reads सुमनमानसो अधिमनो for सुमानसो अविमनो.

धातुसुकुसलो (v. l. तेजोधातूसु कुसलो) मनुस्सनागो पि तत्थ पज्जलि । उभिन्नं सजोतिभूतानं अग्यागारं आदित्तं होति सम्पज्जलितं सजोतिभूतं । उदिच्चरे जटिला—अभिरूपो वत भो महासमणो नागेन (v. l. नागे न for नागेन) विहेठिस्सती'ति भणन्ति । अथ खो तस्सा रत्तिया अच्चयेन हता नागस्स अच्चियो होन्ति, इद्धिमतो पन ठिता अनेकवण्णा अच्चियो होन्ति—नीलका अथ लोहितका मञ्जेट्टा पीतका फलिकवण्णायो अङ्गीरसस्स काये अनेकवण्णा अच्चियो होन्ति । पत्तम्हि ओदहित्वा अहिनागं ब्राह्मणस्स दस्सेसि—अयं ते कस्सप, नागो परियादिण्णो अस्स तेजसा तेजो'ति । अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो भगवतो इमिना इद्धिपाटिहारियेन अभिप्पसन्नो भगवन्तं एतद'वोच—इधे'व महासमण विहर, अहं ते उपट्टामि ध्रुवभत्तेना' ति ।

पठमं पाटिहारियं । (25)

६ अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स अस्समस्स अविदूरे अञ्जतरस्मिं वनसण्डे विहासि । अथ खो चत्तारो महाराजानो अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णा केवलकप्पं वनसण्डं ओभासेत्वा येन भगवा तेनु'पसङ्कमिंसु, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा चतुद्दिसा अट्ठंसु—सेय्यथा पि महन्ता अग्गिक्खन्धा ।

७ अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो तस्सा रत्तिया अच्चयेन येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं एतद'वोच—कालो महासमण, निट्ठितं भत्तं । के नु खो ते महासमण, अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णा केवलकप्पं वनसण्डं ओभासेत्वा येन त्वं तेनु'पसङ्कमिंसु,

— ? Oldenberg omits : आदित्तं होति सम्पज्जलितं सजोतिभूतं after अग्यागारं and begins with उदिच्चरे जटिला—

१. महा-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

उपसङ्कमित्वा तं अभिवादेत्वा चतुदिसा अटुंसु—सेय्यथा पि महन्ता अग्गिक्खन्धा'ति । एते खो कस्सप, चत्तारो महाराजानो, येना'हं तेनु' पसङ्कमिंसु धम्मसवनाया'ति ।

८ अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम चत्तारो पि महाराजानो उपसङ्कमिस्सन्ति धम्मसवनाय, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति । अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स भत्तं भुञ्जित्वा तस्मिं येव वनसण्डे विहासि ।

दुतियकं पाटिहारियं ।

९ अथ खो सक्को देवानं इन्दो अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णो (v. 1. अभिक्कन्त—वण्णा) केवलकप्पं वनसण्डं ओभासेत्वा येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं अट्ठासि, सेय्यथा' पि नाम महा अग्गिक्खन्धो, पुरिमाहि वण्णानिभाहि अभिक्कन्ततरो च पणीततरो च ।

१० अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो तस्सा रत्तिया अच्चयेन येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं एतद'वोच—कालो महासमण, निट्ठितं भत्तं । को नु खो सो महासमण, अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णो (v. 1. °वण्णा) केवलकप्पं वनसण्डं ओभासेत्वा येन त्वं तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं अट्ठासि, सेय्यथा पि महा—अग्गिक्खन्धो, पुरिमाहि वण्णानिभाहि अभिक्कन्ततरो च पणीततरो चा'ति ? । एसो खो कस्सप, सक्को देवानं इन्दो येना'हं तेनु'पसङ्कमि धम्मसवनाया'ति ।

११ अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम (26) सक्को पि देवानं इन्दो उपसङ्कमिस्सति धम्मसवनाय, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति । अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स भत्तं भुञ्जित्वा तस्मिं येव वनसण्डे विहासि ।

ततियकं पाटिहारियं ।

१२ अथ खो ब्रह्मा सहम्पति अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णो (v. 1. °वण्णा) केवलकप्पं वनसण्डं ओभासेत्वा येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं अट्ठासि—सेय्यथा पि महा अग्गिक्खन्धो, पुरिमाहि वण्णनिभाहि अभिक्कन्ततरो च पणीततरो च ।

१३ अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो तस्सा रत्तिया अच्चयेन येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं एतद'वोच—कालो महासमण, निद्रितं भत्तं । को नु खो सो महासमण, अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णो (v. 1. °वण्णा) केवलकप्पं वनसण्डं ओभासेत्वा येन त्वं तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं अट्ठासि—सेय्यथा पि महा अग्गिक्खन्धो, पुरिमाहि वण्णनिभाहि अभिक्कन्ततरो च पणीततरो चा'ति । एसो खो कस्सप, ब्रह्मा सहम्पति येना'हं तेनु'पसङ्कमि धम्मसवनाया'ति ।

१४ अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम ब्रह्मा पि सहम्पति उपसङ्कमिस्सति धम्मसवनाय, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति ।

अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स भत्तं भुञ्जित्वा तस्मिं येव वनसण्डे विहासि ।

चतुत्थं पाटिहारियं ।

१५ तेन खो पन समयेन उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स महायञ्जो पच्चुपट्ठितो होति, केवलकप्पा च अङ्गमगधा पहूतं खादनीयं भोजनीयं आदाय अभिक्कमितुकामा होन्ति । अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—एतरहि खो मे महायञ्जो पच्चुपट्ठितो, केवलकप्पा च अङ्गमगधा पहूतं खादनीयं भोजनीयं आदाय अभिक्कमिस्सन्ति । सचे महासमणो महाजनकाये इद्धिपाटिहारियं करिस्सति, महासमणस्स लाभसक्कारो अभिवट्ठिस्सति, मम लाभसक्कारो परिहायिस्सति । अहो नून महासमणो स्वातनाय ना'गच्छेय्या'ति । अथ खो भगवा (२७) उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स चेतसा चेतोपरिवितक्कं अञ्जाय उत्तरकुरुं गन्त्वा ततो पिण्डपातं आहरित्वा अनोतच्चदहे परिभुञ्जित्वा तत्थे'व दिवाविहारं अकासि ।

१६ अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो तस्सा रत्तिया अच्चयेन येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं एतद'वोच—कालो महासमण, निट्ठितं भत्तं । किं नु खो महासमण, हिय्यो ना'गमासि ? । अपि च मयं तं सराम—किं नु खो महासमणो ना' गच्छती'ति, खादनीयस्स च भोजनीयस्स च ते पटिविसो ठपितो'ति । ननु ते कस्सप, एतद'होसि—एतरहि खो मे महायञ्जो पच्चुपट्ठितो.... पे० स्वातनाय ना'गच्छेय्या'ति । सो खो अहं कस्सप, तव चेतसा

चेतोपरिवितक्कं अञ्जाय उत्तरकुरुं गन्त्वा ततो पिण्डपातं आहरित्वा
अनोतत्तदहे पटिमुञ्जित्वा तत्थे'व दिवाविहारं अकासिं'ति ।

१७ अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको
खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम चेतसा पि चित्तं पजानिस्सति,
न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति । अथ खो भगवा उरुवेल-
कस्सपस्स भत्तं परिमुञ्जित्वा तस्मिं येव वनसण्डे विहासि ।

पञ्चमं पाटिहारियं ।

१८ तेन खो पन समयेन भगवतो पंसुकूलं उप्पन्नं होति । अथ
खो भगवतो एतद'होसि—कत्थ नु खो अहं पंसुकूलं धोवेय्यं'ति ? ।
अथ खो सक्को देवानं इन्दो भगवतो चेतसा चेतोपरिवितक्कं अञ्जाय
पाणिना पोक्खरणिं खणित्वा भगवन्तं एतद'वोच—इध भन्ते, भगवा
पंसुकूलं धोवतू'ति । अथ खो भगवतो एतद'होसि—किम्हि नु खो
अहं पंसुकूलं परिमद्देय्यं'ति ? ।

१९ अथ खो सक्को देवानं इन्दो भगवतो चेतसा चेतो परिवितक्कं
अञ्जाय महर्तिं सिलं उपनिक्खिपि—इध भन्ते, भगवा पंसुकूलं
परिमद्दतू'ति । अथ खो भगवतो एतद'होसि—किम्हि नु खो अहं
आलम्बित्वा उत्तरेय्यं'ति ? । अथ खो ककुधे अधिवत्था देवता भगवतो
चेतसा चेतोपरिवितक्कं अञ्जाय साखं ओनमेसि—इध भन्ते, भगवा(28)
आलम्बित्वा उत्तरतू'ति । अथ खो भगवतो एतद'होसि—किम्हि नु
खो अहं पंसुकूलं विस्सज्जेय्यं'ति ? । अथ खो सक्को देवानं इन्दो भगवतो
चेतसा चेतोपरिवितक्कं अञ्जाय महर्तिं सिलं उपनिक्खिपि—इध भन्ते,
भगवा पंसुकूलं विस्सज्जेतू'ति ।

१. महा-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

२० अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो तस्सा रत्तिया अच्चयेन येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं एतद'वोच—कालो महासमण, निद्रितं भत्तं । किं नु खो महासमण, ना'यं पुब्बे इध पोक्खरणी, सा'यं इध पोक्खरणी, न यिमा सिला पुब्बे उपनिक्खित्ता, केनि'मा सिला उपनिक्खित्ता, न यिमस्स ककुधस्स पुब्बे साखा ओनता, सा'यं साखा ओनता'ति ? । इध मे कस्सप, पंसुकूलं उप्पन्नं अहोसि, तस्स मय्हं कस्सप, एतद'होसि—कथं नु खो अहं पंसुकूलं धोवेय्यं'ति ? । अथ खो कस्सप, सक्को देवानं इन्दो मम चेतसा चेतोपरिवित्कं.... पे०पंसुकूलं धोवतू'ति । सा'यं अमनुस्सेन पाणिना खणिता पोक्खरणी । तस्स मय्हं कस्सप, एतद'होसि—किम्हि नुपे०परिमद्देय्यं'ति ? । अथ खो कस्सप, सक्को देवानं इन्दो मम चेतसा चेतोपरिवित्कं अञ्जाय महतिं सिलं उपनिक्खिपि—इध भन्ते, पे०परिमद्वतू'ति । सा'यं अमनुस्सेन निक्खित्ता सिला । तस्स मय्हं कस्सप, एतद'होसि—किम्हि नु खो अहं आलम्बित्वा उत्तरेय्यं'ति ? । अथ खो कस्सप, ककुधे अधिवत्थादेवता मम चेतसा चेतोपरिवित्कं अञ्जाय साखं ओनमेसि—इध भन्ते, भगवा.... पे० उत्तरतू'ति । स्वा'यं आहरहत्यो ककुधो । तस्स मय्हं कस्सप, एतद'होसि—किम्हि नु खो अहं पंसुकूलं विसज्जेय्यं'ति ? । अथ खो सक्को देवानं इन्दो मम चेतसा चेतोपरिवित्कं अञ्जाय महतिं सिलं उपनिक्खिपि—इध भन्ते, भगवा पे० विस्सज्जेतू'ति । सा'यं अमनुस्सेन निक्खित्ता सिला'ति ।

२१ अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम सक्को देवानं इन्दो वेय्यावच्चं करिस्सति, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति । अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स भत्तं भुज्जित्वा तस्मिं येव वनसण्डे विहासि ।

[छट्ठं पाटिहारियं । *]

२२ अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो तस्सा रत्तिया अच्चयेन येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भग(२९)वतो कालं आरोचेसि—कालो महासमण, निद्धित्तं भत्तं'ति । गच्छ त्वं कस्सप, आयामा'हं'ति उरुवेलकस्सपं जटिलं उय्योजेत्वा याय जम्बुया'यं 'जम्बुदीपो' पञ्जायति, ततो फलं गहेत्वा पठमतरं आगन्त्वा अग्यागारे निसीदि । अहस खो उरुवेलकस्सपो जटिलो भगवन्तं अग्यागारे निसिन्नं, दिस्वान भगवन्तं एतद'वोच—कतमेन त्वं महासमण, मग्गेन आगतो ? । अहं तथा पठमतरं पक्कन्तो, सो त्वं पठमतरं आगन्त्वा अग्यागारे निसिन्नो'ति । इधा'हं कस्सप, तं उय्योजेत्वा याय जम्बुया'यं जम्बुदीपो पञ्जायति, ततो फलं गहेत्वा पठमतरं आगन्त्वा अग्यागारे निसिन्नो । इदं खो कस्सप, जम्बुफलं वण्णसम्पन्नं गन्धसम्पन्नं रससम्पन्नं । सचे आकङ्खसि परिभुज्जा'ति । अलं महासमण, त्व'मेवे'तं अरहसि, त्व'मेवे'तं परिभुज्जाही'ति ।

* In all the texts of the Mahāvagga after पञ्चमं पाटिहारियं other miracles are not serially numbered as छट्ठं, सत्तमं etc; but we have so numbered them in brackets, because, they do not at all occur in the original Pāli Texts.

२३ अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम मं पठमतरं उय्योजेत्वा याय जम्बुया'यं जम्बुदीपो पञ्जायति, ततो फलं गहेत्वा पठमतरं आगन्त्वा अग्यागारे निसीदिस्सति, न त्वे'व च अरहा यथा अहं'ति । अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स भत्तं भुञ्जित्वा तस्मिं येव वनसण्डे विहासि ।

[सत्तमं पाटिहारियं]

२४ अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो तस्सा रत्तिया अच्चयेन येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवतो कालं आरोचेसि—कालो महासमण, निट्ठितं भत्तं'ति । गच्छ त्वं कस्सप, आयामा'हं'ति, उरुवेलकस्सपं जटिलं उय्योजेत्वा याय जम्बुया'यं जम्बुदीपो पञ्जायति, तस्सा'विदूरे अम्बो पे० तस्सा'विदूरे आमलकी पे० तस्सा'विदूरे हरीटकी पे० तावतिसं गन्त्वा, पारिछत्तकपुप्फं गहेत्वा पठमतरं आगन्त्वा अग्यागारे निसीदि । अद्दस खो उरुवेलकस्सपो जटिलो भगवन्तं अग्यागारे निसिन्नं, दिस्वान भगवन्तं एतद'-वोच—कतमेन त्वं महासमण, मग्गेन आगतो ? । अहं तथा पठमतरं पक्कन्तो, सो त्वं पठमतरं आगन्त्वा अग्यागारे निसिन्नो'ति । इधा'हं कस्सप, तं उय्योजेत्वा तावतिसं गन्त्वा पारिछत्तकपुप्फं गहेत्वा पठमतरं आगन्त्वा अग्यागारे निसिन्नो । इदं खो कस्सप, पारिछत्तकपुप्फं वण्णसम्पन्नं गन्धसम्पन्नं . (v. l. सुगन्धिकं for गन्धसम्पन्नं) । सचे आकङ्क्षसि गण्हा'ति । अलं महासमण, त्वं येवे'तं अरहसि, त्वं येवे'तं (३०) गण्हा'ति ।

२५ अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम मं पठमतरं उय्योजेत्वा तावतिसं गन्त्वा पारिच्छत्तकपुप्फं गहेत्वा पठमतरं आगन्त्वा अग्यागारे निसीदिस्सति, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति ।

[अट्ठमं पाटिहारियं]

२६ तेन खो पन समयेन ते जटिला अग्गिं परिचरितुकामा न सक्कोन्ति कट्टानि फालेतुं । अथ खो तेसं जटिलानं एतद'होसि—निस्संसयं (v. l. निसंसयं) खो महासमणस्स इद्धा'नुभावो—यथा मयं न सक्कोम कट्टानि फालेतुं'ति । अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतद'वोच—फालियन्तु कस्सप, कट्टानी'ति । फालियन्तु महासमणा'ति । सकिदेव (v. l. सकिंदेव) पञ्चकट्टसत्तानि फालियिंसु ।

२७ अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम कट्टानि पि फालियिस्सति, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति ।

[नवमं पाटिहारियं]

२८ तेन खो पन समयेन ते जटिला अग्गिं* परिचरितुकामा न सक्कोन्ति अग्गिं* उज्जलितुं (v. l. उज्जलेतुं) । अथ खो तेसं जटिलानं एतद'होसि—निस्संसयं खो महासमणस्स इद्धा'नुभावो—यथा मयं न सक्कोम अग्गिं* उज्जलितुं'ति (v. l. उज्जलेतुं) । अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतद'वोच—उज्जलियन्तु कस्सप, अग्गी'ति । उज्जलियन्तु महासमणा'ति । सकिदेव (v. l. सकिंदेव)

* अग्गी for अग्गि.

१. महा-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

पञ्च अग्निसतानि उज्जलिंसु । अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम अग्गी पि उज्जलिस्सति, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति ।

[दसमं पाटिहारियं]

२९ तेन खो पन समयेन ते जटिला अग्गि* परिचरित्वा न सक्कोन्ति अग्गि* विज्झापेतुं । अथ खो तेसं जटिलानं एतद'होसि—निस्संसयं खो महासमणस्स इद्धा'नुभावो—यथा मयं न सक्कोम अग्गि* विज्झापेतुं'ति । अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतद'वोच—विज्झायन्तु कस्सप, अग्गी'ति । विज्झायन्तु महासमणा'ति । सक्किदेव (v. 1. सक्किदेव) पञ्च अग्निसतानि विज्झायिंसु । अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम अग्गी पि विज्झायिस्सति, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति ।

[एकादसमं पाटिहारियं]

३० तेन खो पन समयेन ते जटिला सीतासु हेमन्तिकासु रत्तीसु अन्तरट्टकासु हिमपातसमये नज्जा नेरञ्जरायं उम्मुज्जन्ति पि, निम्मुज्जन्ति पि, उम्मुज्जन—निम्मुज्जनं पि करोन्ति । अथ खो भगवा पञ्च-मत्तानि मन्दामुखिसतानि अभिनिम्मिनि, यत्थ ते जटिला उत्तरित्वा विसि (३१) ब्वेसुं । अथ खो तेसं जटिलानं एतद'होसि—निस्संसयं खो महासमणस्स इद्धा'नुभावो, यथा यिमा मन्दामुखियो निम्मिता'ति । अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो

* अग्गी for अग्नि

महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम (v. l. add : ताव बहू) मन्दामुखियो अभिनिम्मिनिस्सति, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति ।

[द्वादसमं पाटिहारियं]

३१ तेन खो पन समयेन महाअकाल मेघो पावस्सि, महाउदकवाहको सज्जायि । यस्मिं पदेसे भगवा विहरति, सो पदेसो उदकेन अनुओत्थटो (v. l. ओत्थटो for अनुओत्थटो) होति । अथ खो भगवतो एतद'होसि—यन्नूना'हं समन्ता उदकं उस्सारेत्वा मज्झे रेणुहताय भूमिया चङ्कमेय्य'ति । अथ खो भगवा समन्ता उदकं उस्सारेत्वा मज्झे रेणुहताय भूमिया चङ्कमि । अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो—मा हे'व खो महासमणो उदकेन वुब्बहो अहोसी'ति, नावाय सम्बहुलेहि जटिलेहि सद्धिं, यस्मिं पदेसे भगवा विहरति, तं पदेसं अगमासि । अद्दस खो उरुवेलकस्सपो जटिलो भगवन्तं समन्ता उदकं उस्सारेत्वा मज्झे रेणुहताय भूमिया चङ्कमन्तं, दिस्वान भगवन्तं एतद'वोच—इदं नु त्वं महासमणा'ति ? । अयम'हम'स्मि कस्सपा'ति । भगवा वेहासं अब्भुगन्त्वा नावाय पच्चुट्ठासि । अथ खो उरुवेलकस्सपस्स जटिलस्स एतद'होसि—महिद्धिको खो महासमणो महानुभावो, यत्र हि नाम उदकं पि न पवाहिस्सति, न त्वे'वं च खो अरहा यथा अहं'ति ।

[तेरसमं पाटिहारियं]

३२ अथ खो भगवतो एतद'होसि—चिरं पि खो इमस्स मोघपुरिस्स एवं भविस्सति—महिद्धिको खो महासमणो महानु-

भावो, न त्वे'व च खो अरहा यथा अहं'ति । यंनूना'हं इमं जटिलं संवेजेय्यं'ति ।

३३. अथ खो भगवा उरुवेलकस्सपं जटिलं एतद'वोच—ने'व खो त्वं कस्सप, अरहा, न पि अरहत्तमगं समापन्नो । सा पि ते पटिपदा न'त्थि, याय त्वं अरहा वा अस्स, अरहत्तमगं वा समापन्नो'ति । अथ खो उरुवेलकस्सपो अटिलो भगवतो पादेसु सिरसा निपतित्वा भगवन्तं एतद'वोच—लभेय्या'हं भन्ते, भगवतो सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्यं उपसम्पदं'ति । त्वं खो'सि जटिल, पञ्चन्नं जटिलसतानं नायको विनायको अग्गो पमुखो पामोक्खो, ते वि ताव अपलोकेहि, यथा ते मज्झिस्सन्ति तथा करिस्सन्ती'ति ।

३४. अथ खो उरुवेलकस्सपो जटिलो येन ते जटिला तेनु'-पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा ते जटिले एतद'वोच—इच्छाम' (३२) हं भो, महासमणे ब्रह्म-चरियं चरितुं, यथा भवन्तो मज्जन्ति तथा करोन्तू'ति । चिरपटिका मयं खो महासमणे अभिप्पसन्ना, सचे भवं महासमणे ब्रह्मचरियं चरिस्सति, सब्बे'व मयं महासमणे ब्रह्मचरियं चरिस्सामा'ति ।

३५. अथ खो ते जटिला केसमिस्सं जटामिस्सं खारिकाजमिस्सं अग्गिहुत्तमिस्सं उदके पवाहेत्वा येन भगवा तेनु'पसङ्कमिस्सु, उपसङ्कमित्वा भगवतो पादेसु सिरसा निपतित्वा भगवन्तं एतद'वोचुं—लभेय्याम मयं भन्ते, भगवतो सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्याम उपसम्पदं'ति । 'एथ भिक्खवो'ति भगवा अवोच, स्वाक्खातो धम्मो, चरथ

ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति । सा'व तेसं आयस्सन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

[उरुवेल—कस्सपस्स कथा निट्ठिता ।]

[२. नदी—कस्सपस्स कथा]

१. ३. २. १ अहस खो नदीकस्सपो जटिलो केसमिस्सं जटामिस्सं खारिकाजमिस्सं अग्गिहुत्तमिस्सं उदके वुग्गमाने, दिस्वान'स्स एतद'होसि—मा हे'व मे भातुनो उपसग्गो अहोसी'ति । जटिले पाहेसि—गच्छथ मे भातरं जानाथा'ति, सामञ्च तीहि जटिलसतेहि सद्धि येना'यस्मा उरुवेलकस्सपो तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा आयस्सन्तं उरुवेलकस्सप्यं एतद'वोच—इदं नु खो कस्सप, सेय्यो'ति ? । आमा'वुसो, इदं सेय्यो'ति ।

२. अथ खो ते जटिला केसमिस्सं जटामिस्सं खारिकाजमिस्सं अग्गिहुत्तमिस्सं उदके पवाहेत्वा येन भगवा तेनु'पसङ्कमिंसु, उपसङ्कमित्वा भगवतो पादेसु सिरसा निपतित्वा भगवन्तं एतद'वोचुं—लभेय्याम मयं भन्ते, भगवतो सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्याम उपसम्पदं'ति । 'एथ भिक्खवो'ति भगवा अवोच, स्वाक्खातो धम्मो, चरथ ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति । सा'व तेसं आयस्सन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

[नदीकस्सपस्स कथा निट्ठिता ।]

[३. गया—कस्सपस्स कथा]

१. ३. ३. १ अहस खो गयाकस्सपो जटिलो केसमिस्सं जटामिस्सं खारिकाजमिस्सं अग्गिहुत्तमिस्सं उदके वुग्गमाने, दिस्वान'स्स

१. महा-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

एतद'होसि—मा हे'व मे भातूनं उपसम्पो अहोसी'ति । जटिले पाहेसि—
गच्छथ मे भातरो जानाथा'ति, सामञ्च द्वीहि जटिलसतेहि सद्धिं
येना'यस्मा उरुवेलकस्सपो तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा आयस्मन्तं
उरुवेलकस्सपं एतद'वोच—इदं नु खो कस्सप, सेय्यो'ति ? । आमा'वुसो,
इदं सेय्यो'ति ।

२. अथ खो ते जटिला केसमिस्सं पे० [पिट्ठको ५० § २]
....(३३) तेसं आयस्मन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

३. भगवतो अधिष्ठानेन पञ्च कट्टसतानि न फालिर्यिसु,
फालिर्यिसु; अग्गी न उज्जलिसु, उज्जलिसु; न विज्झार्यिसु, विज्झार्यिसु;
पञ्चमन्दामुखिसतानि अभिनिम्भिनि । एतेन नयेन अट्ठुट्ठानि पाटिहा-
रियसहस्सानि होन्ति ।

[गया—कस्सप कथा निट्ठिता ।]

[४. आदित्त—परियायं]

१. ३. ४. १ अथ खो भगवा उरुवेलायं यथा'भिरन्तं विहरित्वा
येन गयासीसं तेन चारिकं पक्कामि, महता भिक्खुसङ्घेन सद्धिं
भिक्खुसहस्सेन, सब्बेहे'व पुराणजटिलेहि । तत्र सुदं भगवा गयायं
विहरति गयासीसे सद्धिं भिक्खुसहस्सेन ।

२. तत्र खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि—सब्बं भिक्खवे, आदित्तं,
किञ्च भिक्खवे, सब्बं आदित्तं ? । चक्खुं भिक्खवे, आदित्तं, रूपा
आदित्ता, चक्खुविज्जाणं आदित्तं, चक्खुसम्फस्सो आदित्तो,
यदि'दं चक्खुसम्फस्सपच्चया उप्पज्जति वेदयितं मुखं वा दुक्खं

वा अदुक्खमसुखं वा तं पि आदित्तं । केन आदित्तं ? राग-
ग्गिना दोसग्गिना मोहग्गिना आदित्तं, जातिया जराय मरणेन सोकेहि
परिदेवेहि दुक्खेहि दोमनस्सेहि उपायासेहि आदित्तं'ति वदामि ।

१. (अ) सोतं आदित्तं, सद्वा आदिता, सोतविज्जाणं
आदित्तं पे० [Substitute सोत for चक्खु in § २. Make consequential changes] उपायासेहि आदित्तं'ति वदामि ।

(आ) घानं आदित्तं, गन्धा आदिता, घानविज्जाणं आदित्तं
.... पे० [Substitute घान for चक्खु in § २. Make consequential changes] उपायासेहि आदित्तं'ति वदामि ।

(इ) जिह्वा आदिता, रसा आदिता, जिह्वाविज्जाणं
आदित्तं पे० [Substitute जिह्वा for चक्खु in § २. Make consequential changes] उपायासेहि आदित्तं'ति वदामि ।

(ई) कायो आदित्तो, फोढुब्बा आदिता, कायविज्जाणं आदित्तं
... पे० ... [Substitute काय for चक्खु in § २. Make consequential changes] उपायासेहि आदित्तं'ति वदामि ।

(उ) मनो आदित्तो, धम्मा आदिता, मनोविज्जाणं आदित्तं
... पे० ... [Substitute मन for चक्खु in § २. Make consequential changes] उपायासेहि आदित्तं'ति वदामि ।

४. (अ) एवं पस्सं भिक्खवे, सुतवा अरियसावको चक्खुस्मिं पि निब्बिन्दति, रूपेसु पि निब्बिन्दति, चक्खुविज्जाणे पि निब्बिन्दति, चक्खुसम्फस्से पि निब्बिन्दति, यदि'दं चक्खुसम्फस्सपच्चया उप्प-ज्जति वेदयितं सुखं वा दुक्खं वा अदुक्खमसुखं वा, तस्मिं पि निब्बिन्दति ।

(आ) एवं पस्सं भिक्खवे, सुतवा अरियसावको सोतस्मिं पि निब्बिन्दति, सद्देषु पि निब्बिन्दति ... पे० ... [Substitute सोत for चक्खु in § ४ (अ) Make consequential changes] अदुक्खमसुखं वा, तस्मिं पि निब्बिन्दति ।

(इ) एवं पस्सं भिक्खवे, सुतवा अरियसावको घानस्मिं पि निब्बिन्द (३४) ति, गन्धेषु पि निब्बिन्दति ... पे० ... [Substitute घान for चक्खु in § ४ (अ) Make consequential changes] अदुक्खमसुखं वा, तस्मिं पि निब्बिन्दति ।

(ई) एवं पस्सं भिक्खवे, सुतवा अरियसावको जिह्वाय पि निब्बिन्दति, रसेसु पि निब्बिन्दति, पे० [Substitute जिह्वा for चक्खु in § ४ (अ) Make consequential changes] अदुक्खमसुखं वा, तस्मिं पि निब्बिन्दति ।

(उ) एवं पस्सं भिक्खवे, सुतवा अरियसावको कायस्मिं पि निब्बिन्दति, फोढब्बेषु पि निब्बिन्दति पे० [Substitute काय for चक्खु in § ४ (अ) Make consequential changes] अदुक्खमसुखं वा तस्मिं पि निब्बिन्दति ।

(ए) एवं पस्सं भिक्खवे, सुतवा अरियसावको मनस्मिं पि निब्बिन्दति, धम्मेषु पि निब्बिन्दति पे० [Substitute मन for चक्खु in § ४ (अ) Make consequential changes) अदुक्खमसुखं वा तस्मिं पि निब्बिन्दति, निब्बिन्दं विरज्जति, विरागा विमुच्चति, विमुत्तस्मिं विमुत्तम्ही'ति जाणं होति । खीणा जाति, वुसितं ब्रह्मचरियं, कतं करणीयं, ना'परं इत्थत्ताया'ति पजानाती'ति ।

५. इमस्मिं च पन वेय्याकरणस्मिं भज्जमाने तस्स भिक्खुसहस्सस्स अनुपादाय आसवेहि चित्तानि विमुत्तिं चसु ।

[आदित्तपरियायं निद्धितं ।]

उरुवेळपाटिहारियं ततिय-भाणवारं निद्धितं ।

[४ चतुत्थ-भाणवारं]

[१. बिम्बिसाररज्ज्वो कथा-तस्स वेळुवनदानं]

१. ४. १. १ अथ खो भगवा गयासीसेः यथा'भिरन्तं विहरित्वा येन राजगहं तेन चारिकं पक्कामि, महता भिक्खुसङ्घेन सद्धिं भिक्खु-सहस्सेन, सब्बेहे'व पुराणजटिलेहि । अथ खो भगवा अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन राजगहं तद'वसरि । तत्र सुदं भगवा राजगहे विहरति लट्ठिवनुय्याने सुपतिट्ठे चेति ये ।

२. अस्सोसि खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो-समणो खलु भो गोतमो सकयपुत्तो सकयकुला पब्बजितो राजगहं अनु-प्पत्तो राजगहे विहरति लट्ठिवनुय्याने सुपतिट्ठे चेति ये । तं खो पन भगवन्तं गोतमं एवं कल्याणो कित्तिसहो अब्भुमातो-इति पि,

१. महा-खन्धको (चतुर्थ-भाणवारं)

सो भगवा अरह सम्मासम्बुद्धो विज्जाचरणसम्पन्नो सुगतो लोकविदू
अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि सत्था देवमनुस्सानं बुद्धो भगवा'ति । सो इमं
लोकं सदेवकं समारकं सब्रह्मकं सस्समणब्राह्मणिं पजं सदेवमनुस्सं सयं
अभिञ्जा सच्छिक्त्वा पवेदेति । सो धम्मं देसेति आदिकल्याणं मज्झे-
कल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थं सब्बज्जनं केवलपरिपुण्णं परिसुद्धं
ब्रह्मचरियं पकासेति । साधु खो पन तथारूपान अरहतं दस्सनं होती'ति ।

३. अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो द्वादसनहुतेहि
मागधिकेहि ब्राह्मणगहपतिकेहि परिवृतो येन भगवा तेनु'पसङ्कमि,
उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । ते पि खो
द्वादसनहुता मागधिका ब्राह्म (३५) णगहपतिका अप्पेकच्चे भगवन्तं
अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदिंसु, अप्पेकच्चे भगवता सद्धिं सम्मोदिंसु ।
सम्मोदनीयं कथं साराणीयं वीतिसारेत्वा एकम'न्तं निसीदिंसु । अप्पेकच्चे
येन भगवा तेन'ज्जलिं पणामेत्वा एकम'न्तं निसीदिंसु । अप्पेकच्चे भग-
वतो सन्तिके नामगोत्तं सावेत्वा एकम'न्तं निसीदिंसु । अप्पेकच्चे तुण्ही-
मूता एकम'न्तं निसीदिंसु ।

४. अथ खो तेसं द्वादसनहुतानं मागधिकानं ब्राह्मणगहपतिकानं
एतद'होसि—किं नु खो महासमणो उरुवेलकस्सपे ब्रह्मचरियं चरति,
उदाहु उरुवेलकस्सपो महासमणे ब्रह्मचरियं चरती'ति ? । अथ खो
भगवा तेसं द्वादसनहुतानं मागधिकानं ब्राह्मणगहपतिकानं चेतसा
चेतोपरिवितक्कं अञ्जाय आयस्मन्तं उरुवेलकस्सपं गाथाय अज्झमासि—

५ “ किमेव दिस्वा उरुवेलवासी पहासि अग्गिं किसको वदानो ।

पुच्छामि तं कस्सप, एतम'त्थं—कथं पहीनं तव अग्गिहुत्तं'ति ? ” ॥२४॥

‘रूपे च सदे च अथो रसे च कामित्थियो चा’भिवदन्ति यञ्जा ।

एतं मलं’ति उपधीसु अत्वा, तस्मा न यिहे न हुते अरञ्जि’ति ॥ २५ ॥

“एत्थे’ व ते मनो न रमित्थ कस्सपा’ति (भगवा अवोच,) रूपेसु सदेसु अथो रसेसु ।

अथ को चरहि देवमनुस्सलोके रतो मनो कस्सप, ब्रूहि मे’तं’ति ॥ २६ ॥

‘ दिस्वा पदं सन्तं अनुप्पधीकं अकिञ्चनं कामभवे असत्तं ।

अनञ्जथाभाविं अनञ्जनेय्यं, तस्मा न यिहे न हुते अरञ्जि’ति ॥ २७ ॥

६. अथ खो आयस्मा उरुवेलकस्सपो उट्ठाया’सना एकंसं उत्त-
रासङ्गं करित्वा भगवतो पादेसु सिरसा निपतित्वा भगवन्तं एतद’वोच—
सत्था मे भन्ते, भगवा, सावको’हम’स्मि, सत्था मे भन्ते, भगवा, सावको’
हम’स्मी’ति । अथ खो तेसं द्वादसनहुतानं मागधिकानं ब्राह्मणगहपति-
कानं एतद’होसि— उरुवेलकस्सपो महासमणे ब्रह्मचरियं चरती’ति ।

७. अथ खो भगवा तेसं द्वादसनहुतानं मागधिकानं ब्राह्मणगह-
पतिकानं चे(३६)तसा चेतोपरिवितक्कं अञ्जाय अनुपुब्बिकथं कथेसि—
सेय्यथी’दं,—दानकथं सीलकथं, सम्माकथं ... पे० ... [१. २. ३. २
पिट्ठक्को २९] सामुक्कंसिका धम्मदेसना, तं पकासेसि— दुक्खं समुदयं
निरोधं मग्गं । सेय्यथा पि नाम सुद्धं वत्थं अपगतकाळकं सम्मदे’व रजनं
पटिग्गहेय्य, एवमे’व एकादसनहुतानं मागधिकानं ब्राह्मणगहपतिकानं
बिम्बिसारपमुखानं तस्मि एव आसने विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उद-
पादि—यं किञ्चि समुदयधम्मं, सव्वं. तं निरोधधम्मं’ति । एकनहुतं
उपासकत्तं पटिवेदेसि ।

८. अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो दिट्ठधम्मो
पत्तधम्मो विदितधम्मो परियोगाव्हधम्मो तिण्णविचिकिच्छो विग-

१. महा-खन्धको (चतुर्थ-भागवारं)

तकथङ्कथो वेसारज्जप्पत्तो अपरप्पच्चयो सत्थु सासने भगवन्तं
 एतद'वोच— पुब्बे मे भन्ते, कुमारस्स सतो पञ्च अस्सासका अहेसुं,
 ते मे एतरहि समिद्धा । पुब्बे मे भन्ते, कुमारस्स सतो एतद'-
 होसि—अहो वत्तं मं रज्जे अभिसिञ्चेय्युं'ति । अयं खो मे भन्ते, पठमो
 अस्सासको अहोसि, सो मे एतरहि समिद्धो । तस्स च मे विजितं
 अरहं सम्मासम्बुद्धो ओक्कमेय्या'ति । अयं खो मे भन्ते, दुतियो
 अस्सासको अहोसि, सो मे एतरहि समिद्धो । तच्चा'हं भगवन्तं पयि-
 रुपासेय्यं'ति । अयं खो मे भन्ते, ततियो अस्सासको अहोसि, सो मे
 एतरहि समिद्धो । सो च मे भगवा धम्मं देसेय्या'ति । अयं खो मे
 भन्ते, चतुत्थो अस्सासको अहोसि, सो मे एतरहि समिद्धो । तस्स
 चा'हं भगवतो धम्मं आजानेय्यं'ति । अयं खो मे भन्ते, पञ्चमो
 अस्सासको अहोसि, सो मे एतरहि समिद्धो । पुब्बे मे भन्ते, कुमारस्स
 सतो इमे पञ्चअस्सासका अहेसुं, ते मे एतरहि समिद्धा ।

९. अभिक्कन्तं भन्ते, अभिक्कन्तं भन्ते । सेय्यथा पि भन्ते, निक्कुज्जितं
 वा उक्कुज्जेय्य, पटिच्छन्नं वा विवरेय्य, मुब्हस्स वा मग्गं आचिकखेय्य,
 अन्धकारे वा तेलपज्जोतं धारेय्य—चक्खुमन्तो रूपानि दक्खिन्ती'ति,
 एवमे'व भगवता अनेकपरियायेन धम्मो पकासितो । एसा'हं भन्ते,
 भगवन्तं सरणं गच्छामि, धम्मञ्च, भिक्खुसङ्घञ्च, उपासकं मं भन्ते,
 भगवा धारेतु अज्जतग्गे पाणुपेतं सरणं गतं'ति । अधिवासेतु च मे
 भन्ते, (३७) भगवा स्वातनाय भत्तं सद्धिं भिक्खुसङ्घेना'ति । अधिवासेसि
 भगवा तुण्हीभावेन ।

१०. अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो भगवतो अधिवासनं विदित्वा उट्ठाया'सना भगवन्तं अभिवोदत्वा पदक्खिणं कत्वा पक्कामि । अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो तस्सा रत्तिया अच्चयेन पणीतं खादनीयं भोजनीयं पटियादापेत्वा भगवतो कालं आरोचापेसि— कालो भन्ते, निद्रितं भत्तं'ति । अथ खो भगवा पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवरं आदाय राजगहं पाविसि महता भिक्खुसङ्घेन सद्धिं भिक्खुसहस्सेन, सब्बेहे'व पुराणजटिलेहि ।

११. तेन खो पन समयेन सक्को देवानमि'न्दो माणवकवण्णं अभि-
निम्मिनित्वा बुद्धपमुखस्स भिक्खुसङ्घस्स पुरतो पुरतो गच्छति इमा
गाथायो गायमानो—

दन्तो दन्तेहि सह पुराणजटिलेहि विप्पमुत्तो विप्पमुत्तेहि ।

सिङ्गी निक्खसुवण्णो (व. १. °सवण्णो) राजगहं पाविसि भगवा ॥२८॥

मुत्तो मुत्तेहि सह पुराणजटिलेहि विप्पमुत्तो विप्पमुत्तेहि ।

सिङ्गी निक्खसुवण्णो (व. १. °सवण्णो) राजगहं पाविसि भगवा ॥२९॥

तिण्णो तिण्णेहि सह पुराणजटिलेहि विप्पमुत्तो विप्पमुत्तेहि ।

सिङ्गी निक्खसुवण्णो (व. १. °सवण्णो) राजगहं पाविसि भगवा ॥३०॥

सन्तो सन्तेहि सह पुराणजटिलेहि विप्पमुत्तो विप्पमुत्तेहि ।

सिङ्गी निक्खसुवण्णो (व. १. °सवण्णो) राजगहं पाविसि भगवा ॥३१॥

दसवासो दसबलो दसधम्मविदू दसभिन्नपेतो ।

सो दससतपरिवारो राजगहं पाविसि भगवा'ति ॥ ३२ ॥

१२. मनुस्सा सक्कं देवानमि'न्दं पस्सित्वा एवं आहंसु—अभिरूपो
वता'यं माणवको, दस्सनीयो वता'यं माणवको, पासादिको वता'यं माण-

वको । कस्स नु खो अयं माणवको'ति ? । एवं वुत्ते सक्को देवानमि'न्दो
ते मनुस्से गाथाय अज्झभासि—

यो धीरो सब्बधि दन्तो बुद्धो (v. 1. सुद्धो) अप्पाट्ठिपुग्गलो ।

अरहं सुगतो लोके तस्सा'हं परिचारको'ति ॥ ३३ ॥

१३. अथ खो भगवा येन रज्जो मागधस्स सेनियस्स बिम्बि-
सारस्स निवेशनं तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा पञ्चत्ते आसने निसीदि
सद्धिं भिक्खुसङ्घेन । अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो
बुद्धपमुखं भिक्खुसङ्घं पणीतेन खादनीयेन भोजनीयेन सहत्था सन्तप्पेत्वा
सम्पवारेत्वा भगवन्तं भुत्ताविं ओनीतपत्तपाणिं एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं
नि(३४)सिन्नस्स खो रज्जो मागधस्स सेनियस्स बिम्बिसारस्स
एतद'होसि—कथं नु खो भगवा विहरेय्य, यं अस्स गामतो ने'व
अविदूरे न च अच्चासन्ने गमनागमनसम्पन्नं अत्थिकानं अत्थिकानं मनु-
स्सानं अभिक्कमनीयं, दिवा अप्पाकिण्णं, रत्तिं अप्पसद्दं, अप्पनिग्घोसं
विजनवातं मनुस्सराहसेय्यकं पटिसल्लानसारुप्पं'ति ? ।

१४. अथ खो रज्जो मागधस्स सेनियस्स बिम्बिसारस्स
एतद'होसि—इदं खो अम्हाकं वेळुवनं उय्यानं गामतो ने'व अविदूरे
.... पे० पटिसल्लानसारुप्पं । यन्नूना'हं वेळुवनं उय्यानं बुद्धपमु-
खस्स भिक्खुसङ्घस्स ददेय्यं'ति ।

१५. अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो सोवण्णमयं
भिङ्गरं गहेत्वा भगवतो ओणोजेसि—एता'हं भन्ते, वेळुवनं उय्यानं
बुद्धपमुखस्स भिक्खुसङ्घस्स दम्मी'ति । पटिग्गहेसि भगवा
आरामं । अथ खो भगवा राजानं मागधं सेनियं बिम्बिसारं धम्मिया

कथाय सन्दस्सेत्वा समादयेत्वा समुत्तेजेत्वा सम्पहंसेत्वा उट्ठाया'सना पक्कामि । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—

अनुजानामि भिक्खवे, आरामं'ति ।

[बिम्बिसाररज्ज्वो कथा निट्ठिता ।]

[२. सारिपुत्त-मोग्गल्लान-पब्बज्जा]

१. ४. २. १ तेन खो पन समयेन सज्जयो परिब्बाजको राजगहे पटिक्खसति महत्तिया परिब्बाजकपरिसाय सद्धिं, अट्ठेत्येहि परिब्बाजकसतेहि । तेन खो पन समयेन सारिपुत्तमोग्गल्लाना सज्जये परिब्बाजके ब्रह्मचरियं चरन्ति । तेहि कतिका कता होति—यो पठमं अमतं अधिगच्छति सो आरोचेतू'ति ।

२. अथ खो आयस्मा अस्सज्जि पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तची-वरमा'दाय राजगहं पिण्डाय पाविसि पासादिकेन अभिक्कन्तेन पटिक्कन्तेन आलोकितेन विलोकितेन सम्मिज्जितेन पसारितेन ओक्खित्तचक्खु इरियापथसम्पन्नो । अहस खो सारिपुत्तो परिब्बाजको आयस्मन्तं अस्सज्जि राजगहे पिण्डाय चरन्तं पासादिकेन अभिक्कन्तेन पे० ओक्खित्तचक्खुं इरियापथसम्पन्नं । दिस्वान'स्स एतद'होसि—ये वत लोके अरहन्तो वा अरहतममां वा समापन्ना, अयं तेसं भिक्खूनं अज्जतरो । यन्नूना'(३९)हं इमं भिक्खुं उपसङ्कमित्वा पुच्छेय्यं—कं'सि त्वं आवुसो, उद्दिस्स पब्बजितो, को वा ते सत्था, कस्स वा त्वं धम्मं रोचेसी'ति ? ।

३. अथ खो सारिपुत्तस्स परिब्बाजकस्स एतद'होसि—अकालो खो इमं भिक्खुं पुच्छितुं, अन्तरघरं पविट्ठो पिण्डाय चरति । यन्नूना'हं

इमं भिक्षुं पिट्ठितो पिट्ठितो अनुबन्धेय्यं अत्थिकेहि उपब्जातं ममां'ति । अथ खो आयस्मा अस्सजि राजगहे पिण्डाय चरित्वा पिण्डपातं आदाय पिट्ठिमि । अथ खो सारिपुत्तो परिब्बाजको येना'-यस्मा अस्सजि तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा आयस्मता अस्सजिना सद्धिं सम्मोदि । सम्मोदनीयं कथं साराणीयं वीतिसारेत्वा एकम'न्तं अट्ठासि । एकम'न्तं ठितो खो सारिपुत्तो परिब्बाजको आयस्मन्तं अस्सजि एतद'वोच— विप्पसन्नानि खो ते आवुसो, इन्द्रियाणि परि-सुद्धो छविवण्णो परियोदातो । कंसि त्वं आवुसो, उद्दिस्स पब्बजितो, को वा ते सत्था, कस्स वा त्वं धम्मं रोचेसी'ति ? ।

४. अत्था'वुसो, महासमणो सक्यपुत्तो सक्यकुला पब्बजितो, ता'हं भगवन्तं उद्दिस्स पब्बजितो, सो च मे भगवा सत्था, तस्स चा'हं भगवतो धम्मं रोचेमी'ति । किंवादी पना'यस्मतो सत्था, किमक्खायी'ति । अहं खो आवुसो, नवो अचिरपब्बजितो अधुना'गतो इमं धम्मविनयं, न ता'हं सक्कोमि वित्थारेन धम्मं देसेतुं, अपि च ते सङ्घित्तेन अत्थं वक्खामी'ति । अथ खो सारिपुत्तो परिब्बाजको आयस्मन्तं अस्सजि एतद'वोच— होतु आवुसो, अप्पं वा बहुं वा, भासस्सु, अत्थं येव मे ब्रूहि, अत्थेने'व मे अत्थो, किं काहसि व्यञ्जनं बहुं'ति ।

५. अथ खो आयस्मा अस्सजि सारिपुत्तस्स परिब्बाजकस्स इमं धम्मपरियायं अभासि—

ये धम्मा हेतुप्पभवा तेसं हेतुं तथागतो आह ।

तेसञ्च यो निरोधो एवंवादी महासमणो'ति ॥ ३४ ॥

अथ खो सारिपुत्तस्स परिब्बाजकस्स इमं धम्मपरियायं सुत्वा विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि—यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं निरोधधम्मं'ति । एसे'व धम्मो यदि तावदे'व पच्चव्यत्तापदम'सोकं अदिट्ठं अब्भूतितं बहुकेहि कप्पनहुतेही'ति ।

६. अथ खो सारिपुत्तो परिब्बाजको येन मोग्गल्लानो परिब्बाजको तेनु'पसङ्कमि । अहस खो मोग्गल्लानो परिब्बाजको सारिपुत्तं परिब्बाजकं दूरतो'व आगच्छन्तं । दिस्वान सारि(४०)पुत्तं परिब्बाजकं एतद'वोच—विप्पसन्नानि खो ते आवुसो, इन्द्रियानि, परिसुद्धो छवि-वण्णो परियोदातो, कच्चि नु त्वं आवुसो, अमतं अधिगतो'ति ? । आमा'वुसो, अमतं अधिगतो'ति । यथा—कथं पन त्वं आवुसो, अमतं अधिगतो'ति ? ।

७. इधा'हं आवुसो, अहसं अस्सजिं भिक्खुं राजगहे पिण्डाय चरन्तं पासादिकेन अभिक्कन्तेन....पे०इरियापथसम्पन्नं । दिस्वान मे एतद'होसि—ये वत लोके अरहन्तो वा अरहत्तममां वा समापन्ना, अयं तेसं भिक्खून् अञ्जतरो, यन्नूना'हं इमं भिक्खुं उपसङ्कमित्वा पुच्छेय्यं—कंसि त्वं आवुसो....पे०धम्मं रोचेसी'ति ।

८. तस्स मय्हं आवुसो, एतद'होसि—अकालो खो इमं भिक्खुं पुच्छितुं....पे०अत्थिकेहि उपब्जातं ममां'ति । अथ खो आवुसो, अस्सजिं भिक्खु राजगहे पिण्डाय चरित्वा पिण्डपातं आदाय पटिक्कमि । अथ खो अहं आवुसो येन अस्सजिं भिक्खु तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा अस्सजिना भिक्खुना सद्धिं सम्मोदिं । सम्मोदनीयं

१. महा-खन्धको (चतुर्थ-भाणवारं)

कथं साराणीयं वीतिसारेत्वा एकम'न्तं अट्टासिं । एकम'न्तं ठितो खो अहं आवुसो, अस्सजिं भिक्खुं एतद'वोच—विप्पसन्नानि खो ते आवुसो, इन्द्रियाणि, परिसुद्धो छविवण्णो परियोदातो, कं' सि त्वं आवुसो....पे०.....धम्मं रोचेसी'ति । अत्था'वुसो महासमणो सक्कपुत्तो सक्ककुला पब्बजितो, ता'हं भगवन्तं उदिस्स पब्बजितो पे० किं काहसि ब्यञ्जनं बहु'ति ।

९. अथ खो आवुसो, अस्सजि भिक्खु इमं धम्मपरियायं अभासि—

ये धम्मा हेतुप्पभवा तेसं हेतुं तथागतो आह ।
तेसञ्च यो निरोधो एवंवादी महासमणो'ति ॥ ३५ ॥

१०. अथ खो मोग्गल्लानस्स परिब्बाजकस्स इमं धम्मपरि(41) यायं सुत्वा विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि—यं किञ्चि समुदयधम्मं, सब्बं तं विरोधधम्मं'ति । एसे'व धम्मो यदि तावदे'व पच्चव्यत्ता पद—म'सोकं अदिट्ठं अब्भूतितं बहुकेहि कप्पनहुतेही'ति ।

११. अथ खो मोग्गल्लानो परिब्बाजको सारिपुत्तं परिब्बाजकं एतद'वोच—गच्छाम मयं आवुसो, भगवतो सन्तिके, सो नो भगवा सत्था'ति । इमानि खो आवुसो, अट्ठतेय्यानि परिब्बाजकसतानि अम्हे निस्साय अम्हे सम्पस्सन्ता इध विहरन्ति, ते पि ताव अपलोकाम । यथा ते मब्बिस्सन्ति, तथा करिस्सन्ती'ति । अथ खो सारिपुत्तमोग्गल्लाना येन ते परिब्बाजका तेनु'पसङ्कमिसु, उपसङ्कमित्वा ते परिब्बाजके एतद'वोचुं—गच्छाम मयं आवुसो, भगवतो सन्तिके, सो नो भगवा सत्था'ति । 'मयं आयस्मन्ते निस्साय आयस्मन्ते सम्पस्सन्ता इध विह-

राम, सचे आयस्मन्ता महासमणे ब्रह्मचरियं चरिस्सन्ति, सब्बे'व मयं महासमणे ब्रह्मचरियं चरिस्सामा'ति ।

१२. अथ खो सारिपुत्तमोग्गल्लाना येन सञ्जयो परिब्बाजको तेनु'पसङ्कमिंसु, उपसङ्कमित्वा सञ्जयं परिब्बाजकं एतद'वोचुं—गच्छाम मयं आवुसो भगवतो सन्तिके, सो नो भगवा सत्था'ति । अलं आवुसो, मा अगमित्थ, सब्बे'व तयो इमं गणं परिहरिस्सामा'ति । दुतियं पि खो सारिपुत्तमोग्गल्लाना पे० परिहरिस्सामा'ति । ततियं पि खो सारिपुत्तमोग्गल्लाना सञ्जयं परिब्बाजकं एतद'वोचुं—गच्छाम मयं आवुसो, पे० सब्बे'व तयो इमं गणं परिहरिस्सामा'ति ।

१३. अथ खो सारिपुत्तमोग्गल्लाना तानि अड्डतेय्यानि परिब्बाजकसत्तानि आदाय येन वेळुवनं तेनु'पसङ्कमिंसु । सञ्जयस्स पन परिब्बाजकस्स तत्थे'व उण्हं लोहित मुखतो उग्गच्छि । अद्दस खो भगवा ते सारिपुत्तमोग्गल्लाने दूरतो'व आगच्छन्ते । दिस्वान भिक्खू आमन्तेसि—एते भिक्खवे, द्वे सहायका आगच्छन्ति, कोलितो उपतिस्सो च । एतं मे सावकयुगं भविस्सति अग्गं भद्दयुगं'ति । गम्भीरे जाणविसये अनुत्तरे उपधिसङ्खये विमुत्ते अनुप्पत्ते वेळुवनं, अथ ने सत्था ब्याकासि—एते द्वे सहायका आगच्छन्ति कोलितो उपतिस्सो च, एतं मे सावकयुगं भविस्सति अग्गं भद्दयुगं'ति ।

१४. अथ खो सारिपुत्तमोग्गल्लाना येन भगवा(42)तेनु'पसङ्कमिंसु, उपसङ्कमित्वा भगवतो पादेसु सिरसा निपतित्वा भगवन्तं एतद'वोचुं—लभेय्याम मयं भन्ते, भगवतो सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्याम उपसम्पद'ति । 'एथ भिक्खवो'ति भगवा अवोच, स्वाक्खातो धम्मो,

१. महा-खन्धको (चतुर्थ-भाणवारं)

चरथ ब्रह्मचरियं, सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति । सा'व तेसं आयस्मन्तानं उपसम्पदा अहोसि ।

१५ तेन खो पन समयेन अभिञ्जाता अभिञ्जाता मागधिका कुलपुत्ता भगवति ब्रह्मचरियं चरन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—अपुत्तकताय पटिपन्नो समणो गोतमो, वेधव्याय पटिपन्नो समणो गोतमो, कुलपच्छेदाय पटिपन्नो समणो गोतमो । इदानी अनेन जटिलसहस्सं पब्बाजितं, इमानि च अड्डुतेय्यानि परि-ब्बाजकसतानि सञ्जयानि पब्बाजितानि, इमे च अभिञ्जाता अभिञ्जाता मागधिका कुलपुत्ता समणे गोतमे ब्रह्मचरियं चरन्ती'ति । अपि'स्तु भिक्खू दिस्वा इमाय गाथाय चोदेन्ति—

आगतो खो महासमणो मगधानं गिरिब्बज्जं ।

सब्बे सञ्जये नेत्वान, कं सु दानि नयिस्सती'ति ? ॥ ३६ ॥

१६ अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतं अत्थं आरोचेसुं । न भिक्खवे, सो सद्धो चिरं भविस्सति, सत्ताहमे'व भविस्सति, सत्ताहस्स अच्चयेन अन्तरधायिस्सति । तेन हि भिक्खवे, ये तुम्हे इमाय गाथाय चोदेन्ति—

आगतो खो महासमणो मगधानं गिरिब्बज्जं ।

सब्बे सञ्जये नेत्वान, कं सु दानि नयिस्सती'ति ? ॥ ३७ ॥

ते तुम्हे इमाय गाथाय पटिचोदेथ—

नयन्ति वे महावीरा सद्धम्ममेन तथागता ।

धम्ममेन नीयमानानं कां उसुय्या विजानतं'ति ? ॥ ३८ ॥

१७ तेन खो पन समयेन मनुस्सा भिक्खू दिस्वा इमाय गाथाय चोदेन्ति—

आगतो खो महासमणो मगधानं गिरिव्वजं ।

सब्बे सज्जये नेत्वान, कं सु दानि नयिस्सती'ति ? ॥ ३९ ॥

भिक्खू ते मनुस्से इमाय गाथाय पटिचोदेन्ति—

नयन्ति वे महावीरा सद्धम्मेन तथागता ।

धम्मेन नयमानानं का उसुय्या विजानतं'ति ? ॥ ४० ॥ (४३)

मनुस्सा धम्मेन किर समणा सकयपुत्तिया नेन्ति, नो अधम्मेना'ति सत्ताहमे'व सो सद्दो अहोसि, सत्ताहस्स अच्चेयन अन्तरधायि ।

सारिपुत्तमोग्गल्लानपव्वज्जा निट्ठिता ।

चतुत्थभाणवारं (निट्ठितं) ।

[५. पञ्चम—भाणवारं]

[१. उपज्झाय—सद्धिविहारानं पट्टपना]

१. ५. १. १ तेन खो पन समयेन भिक्खू अनुपज्झायका अनाचरियका अनोवदियमाना अननुसासियमाना दुन्निवत्था दुप्पारुता अनाकप्पसम्पन्ना पिण्डाय चरन्ति । ते मनुस्सानं भुञ्जमानानं उपरि—भोजने पि उत्तिट्ठपत्तं उपनामेन्ति, उपरि खादनीये पि उत्तिट्ठपत्तं उपनामेन्ति, उपरि सायनीये पि उत्तिट्ठपत्तं उपनामेन्ति, उपरि पानीये पि उत्तिट्ठपत्तं उपनामेन्ति, सामं सूपम्पि ओदनम्पि विज्जापेत्वा भुञ्जन्ति, भत्तमो पि उच्चासद्दा महासद्दा विहरन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा सकयपुत्तिया

१. महा-खन्धको (पञ्चम-भाणवारं)

दुन्निवत्था दुप्पारुता पे*० भत्तगो पि उच्चासद्दा महासद्दा विहरिस्सन्ति, सेय्यथा पि, ब्राह्मणा ब्राह्मणभोजने' ति ।

२ अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । ये ते भिक्खू अप्पिच्छा सन्तुट्ठा लज्जिनो कुक्कुच्चका सिक्खाकामा, ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम भिक्खू दुन्निवत्था दुप्पारुता अनाकप्पसम्पन्ना पिण्डाय चरिस्सन्ति पे० (§ १) भत्तगो पि उच्चासद्दा महासद्दा विहरिस्सन्ती' ति ।

३ अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे भिक्खुसङ्घं सन्निपातोपत्वा भिक्खू पटिपुच्छि—सच्चं किर भिक्खवे, भिक्खू दुन्निवत्था दुप्पारुता अनाकप्पसम्पन्ना पिण्डाय चरन्ति ? । मनुस्सानं भुञ्जमानानं (44).... पे० (§ १) भत्तगो पि उच्चासद्दा महासद्दा विहरन्ती'ति । ' सच्चं भगवा ' । विगरहि बुद्धो भगवा—अननुच्छवियं भिक्खवे, तेसं मोघपुरि-सानं अननुलोमिकं अप्पटिरूपं अस्सामणकं अकप्पियं अकरणीयं । कथं हि नाम ते भिक्खवे, मोघपुरिसा दुन्निवत्था दुप्पारुता अनाकप्प-सम्पन्ना पिण्डाय चरिस्सन्ति, मनुस्सानं भुञ्जमानानं उपरि भोजने पि उत्तिट्ठपत्तं उपनामेस्सन्ति, उपरि खाद्वनीये पि उत्तिट्ठपत्तं उपनामे-स्सन्ति, उपरि सायनीये पि उत्तिट्ठपत्तं उपनामेस्सन्ति, उपरि पानीये पि उत्तिट्ठपत्तं उपनामेस्सन्ति, सामं सूपम्पि ओदनम्पि विज्जापेत्वा

*Change चरन्ति, उपनामेन्ति, भुञ्जन्ति and विहरन्ति into चरिस्सन्ति, उपनामे-स्सन्ति, भुञ्जिस्सन्ति and विहरिस्सन्ति respectively.

भुज्जिस्सन्ति, भत्तगो पि उच्चासद्दा महासद्दा विहरिस्सन्ति ? । ने'तं भिक्खवे, अप्पसन्नानं वा पसादाय पसन्नानं वा भिय्योभावाय । अथ खो तं भिक्खवे, अप्पसन्नानञ्चे'व अप्पसादाय । पसन्नानञ्च एकच्चानं अब्जथत्ताया'ति ।

४ अथ खो भगवा ते भिक्खू अनेकपरियायेन विगरहित्वा दुब्भ-
रताय दुप्पोसताय महिच्छताय असन्तुट्ठिताय सङ्गणिकारामस्स
कोसज्जस्स अवण्णं भासित्वा, अनेकपरियायेन सुभरताय सुपोसताय
अप्पिच्छताय सन्तुट्ठस्स सल्लेखस्स धुतस्स पासादिकस्स अपचयस्स
विरियारम्भस्स वण्णं भासित्वा, भिक्खूनं तद'नुच्छविकं तद'नुलोमिकं
धम्मिं कथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्खवे, उपज्झायं ।
उपज्झायो भिक्खवे, सद्धिविहारकिम्हि पुत्तचित्तं उपट्ठपेस्सति, सद्धिविहारिको
उपज्झायम्हि पितुचित्तं उपट्ठपेस्सति । एव ते अब्जमब्जं सगारवा सप्प-
तिस्सा सभागवुत्तिनो विहरन्ता इमस्मिं धम्मविनये बुद्धिं विरुब्धिं
वेपुल्लं आपज्जिस्सन्ति ।

५ एवञ्च पन भिक्खवे, उपज्झायो गहेतब्बो—एकंसं उत्तरासङ्गं
करित्वा पादे वन्दित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अब्जलिं पग्गहेत्वा एव-
म'स्स वचनीयो—उपज्झायो मे भन्ते, होहि, उपज्झायो मे भन्ते,
होहि, उपज्झायो मे भन्ते, होही'ति । साहू'ति वा, लहू'ति वा,
ओपायिकं'ति वा, पटिरूपं'ति वा, पासादिकेन सम्पादेही'ति वा कायेन
विब्बापेति, वाचाय विब्बापेति, कायेन वाचाय विब्बापेति, गहितो
होति उपज्झायो । न कायेन विब्बापेति, न वाचाय विब्बा(45)पेति,
न कायेन वाचाय विब्बापेति, न गहितो होति उपज्झायो ।

[उपज्झाय—सद्धिविहारिकानं पट्टपना निट्ठिता ।]

[२ सम्मावत्तना-उपज्झाय-वत्तं]

१. ५. २. १. सद्धिविहारिकेन भिक्खवे, उपज्झायम्हि सम्मावत्तितब्बं । तत्रायं सम्मावत्तना—

(न) कालस्से'व वुट्ठाय उपाहना ओमुञ्चित्वा एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा दन्तकटुं दातब्बं, मुखोदकं दातब्बं, आसनं पञ्जापेतब्बं । सचे यागु होति, भाजनं धोवित्वा यागु उपनामेतब्बा । यागुं पीतस्स उदकं दत्त्वा भाजनं पटिग्गहेत्वा नीचं कत्वा साधुकं अपरिधंसन्तेन धोवित्वा पटिसामेतब्बं । उपज्झायम्हि वुट्ठिते आसनं उद्धरितब्बं । सचे सो देसो उक्कापो होति, सो देसो सम्मज्जितब्बो ।

(मो) सचे उपज्झायो गामं पविसितुकामो होति, निवासनं दातब्बं, पटिनिवासनं पटिग्गहेतब्बं, कायबन्धनं दातब्बं, सगुणं कत्वा संघाटियो दातब्बा, धोवित्वा पत्तो सउदको दातब्बो । सचे उपज्झायो पच्छासमणं आकङ्खति, तिमण्डलं पटिच्छादेन्तेन परिमण्डलं निवासेत्वा कायबन्धनं बन्धित्वा सगुणं कत्वा संघाटियो पारुपित्वा गण्ठिकं पटिमुञ्चित्वा धोवित्वा पत्तं गहेत्वा उपज्झायस्स पच्छासमणेन होतब्बं । ना'तिदूरे गन्तब्बं, न अच्चासन्ने गन्तब्बं । पत्तपरियापन्नं पटिग्गहेतब्बं ।

(त) न उपज्झायस्स भणमानस्स अन्तरन्तरा कथा ओपातेतब्बा । उपज्झायो आपत्तिसामन्ता भणमानो निवारेतब्बो । निवत्तन्तेन पठमतरं आगन्त्वा आसनं पञ्जापेतब्बं, पादोदकं पादपीठं पादकथलिकं उपनिक्खपितब्बं, पच्चुग्गन्त्वा पत्तचीवरं पटिग्गहेतब्बं, पटिनिवासनं दात्तब्बं, निवासनं पटिग्गहेतब्बं । सचे चीवरं सिन्नं होति,

मुहुत्तं उण्हे ओतापेतब्बं, न च उण्हे चीवरं निदहितब्बं । चीवरं संह-
रितब्बं (व. १. सघरितब्बं) । चीवरं संहरन्तेन (व. १. संघरन्तेन)
चतुरङ्गुलं कण्ठं उस्सारेत्वा चीवरं संहरितब्बं (व. १. संघरितब्बं)
—मा मज्झे भङ्गो अहोसी'ति । ओभोगे कायबन्धनं कातब्बं । सचे
पिण्डपातो होति' उपज्झायो च भुञ्जितुकामो होति, उदकं दत्वा
पिण्डपातो उपनामेतब्बो ।

(स्स) उपज्झायो पानीयेन पुच्छितब्बो । भुत्ताविस्स उदकं दत्वा
पत्तं पटिगहेत्वा नीचं कत्वा साधुकं अपटिघंसन्तेन धोवित्वा वोदकं कत्वा
मुहुत्तं उण्हे ओतापेतब्बो, न च उण्हे पत्तो निदहितब्बो । पत्तचीवरं
निक्खिपितब्बं । पत्तं निक्खिपन्तेन एकेन हत्थेन पत्तं गहेत्वा एकेन
हत्थेन हेट्ठामच्चं वा (४६) हेट्ठापीठं वा परामसित्वा पत्तो निक्खिपितब्बो ।
न च अनन्तरहिताय भूमिया पत्तो निक्खिपितब्बो । चीवरं निक्खि-
पन्तेन एकेन हत्थेन चीवरं गहेत्वा एकेन हत्थेन चीवरवंसं वा चीवर-
रज्जुं वा पमज्जित्वा पारतो अन्तं ओरतो भोगं कत्वा चीवरं निक्खि-
पितब्बं । उपज्झायम्मि वुट्ठिते आसनं उद्धरितब्बं, पादोदकं पादपीठं
पादकथलिकं पटिसामेतब्बं । सचे सो देसो उक्कापो होति, सो देसो
सम्मज्जितब्बो ।

(भ) सचे उपज्झायो नहायितुकामो होति, नहानं पटियादेतब्बं ।
सचे सीतेन अत्थो होति, सीतं पटियादेतब्बं । सचे उण्हेन अत्थो
होति, उण्हं पटियादेतब्बं । सचे उपज्झायो जन्ताघरं पविसितुकामो
होति, चुण्णं सन्नेतब्बं, मत्तिका तेमेतब्बा, जन्ताघरपीठं आदाय उप-
ज्झायस्स पिट्ठितो पिट्ठितो गन्त्वा जन्ताघरपीठं दत्वा चीवरं पटिग-

१. महा-खन्धको (पञ्चम-भाणवारं)

हेत्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बं । चुण्णं दातब्बं, मत्तिका दातब्बा । सचे उस्सहति, जन्ताघरं पविसितब्बं । जन्ताघरं पविसन्तेन मत्तिकाय मुखं मक्खेत्वा पुरतो च पच्छतो च पटिच्छदेत्वा जन्ताघरं पविसितब्बं ।

(ग) न थेरे भिक्खू अनुपखज्ज निसीदितब्बं, न नवा भिक्खू आसनेन पटिबाहितब्बा । जन्ताघरे उपज्झायस्स परिकम्भं कातब्बं । जन्ताघरा निक्खमन्तेन जन्ताघरपीठं आदाय पुरतो च पच्छतो च पटिच्छदेत्वा जन्ताघरा निक्खमितब्बं । उदके पि उपज्झायस्स परिकम्भं कातब्बं । नहातेन पठमतरं उत्तरित्वा अत्तनो गत्तं वोदकं कत्वा निवासेत्वा उपज्झायस्स गत्ततो उदकं पमज्जितब्बं, निवासनं दातब्बं, संघाटि दातब्बा, जन्ताघरपीठं आदाय पठमतरं आगन्त्वा आसनं पब्बापेतब्बं, पादोदकं पादपीठं पादकथलिकं उपनिक्खिपितब्बं । उपज्झायो पानीयेन पुच्छितब्बो ।

(व) सचे उद्दिसापेतुकामो होति, उद्दिसापेतब्बो (v. l. उद्दिसितब्बो) । सचे परिपुच्छितुकामो होति, परिपुच्छितब्बो । यस्मिं विहारे उपज्झायो विहरति, सचे सो विहारो उक्कापो होति, सचे उस्सहति, सोधेतब्बो । विहारं सोधेन्तेन पठमं पत्तचीवरं नीहरित्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बं । निसीदिनपच्चत्थरणं नीहरित्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बं । भिसिबिम्बोहनं नीहरित्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बं ।

(तो) मच्चो नीचं कत्वा साधुकं अपटिघंसन्तेन असंघट्टेन्तेन कवाटपीठं नीहरित्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बो । पीठं नीचं कत्वा साधुकं (47) अपटिघंसन्तेन असंघट्टेन्तेन कवाटपीठं नीहरित्वा एकम'न्तं निक्खि-

पितब्बं । मञ्चपटिपादका नीहरित्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बा । खेळ-
मल्लको नीहरित्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बो । अपस्सेनफलकं नीहरित्वा
एकम'न्तं निक्खिपितब्बं । भुम्मत्थरणं यथापञ्चत्तं सल्लक्खेत्वा नीह-
रित्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बं । सचे विहारे सन्तानकं होति, उल्लोका
पठमं ओहारेतब्बं । आलोकसन्धिकण्णभागा पमज्जितब्बा । सचे गेरु-
कपरिकम्मकता भित्ति कण्णकिता होति, चोळकं तेमेत्वा पीळेत्वा
पमज्जितब्बा । सचे काळवण्णकता भूमि कण्णकिता होति, चोळकं
तेमेत्वा पीळेत्वा पमज्जितब्बा । सचे अकता होति भूमि, उदकेन परि-
प्फोसित्वा सम्मज्जितब्बा—मा विहारो रजेन ऊहञ्जी'ति । संकारं
विचिन्तित्वा एकम'न्तं छड्ढेतब्बं ।

(अ) भुम्मत्थरणं ओतापेत्वा सोधेत्वा पप्फोटेत्वा अतिहरित्वा
यथापञ्चत्तं पञ्जापेतब्बं । मञ्चपटिपादका ओतापेत्वा पमज्जित्वा
अतिहरित्वा यथाठाने ठपेतब्बा । मञ्चो ओतापेत्वा सोधेत्वा पप्फोटेत्वा
नीचं कत्वा साधुकं अपटिघंसन्तेन असंघट्टेन्तेन कवाटपीठं अतिहरित्वा
यथापञ्चत्तं पञ्जापेतब्बो । पीठं ओतापेत्वा सोधेत्वा पप्फोटेत्वा नीचं
कत्वा साधुकं अपटिघंसन्तेन असंघट्टेन्तेन कवाटपीठं अतिहरित्वा यथा-
पञ्चत्तं पञ्जापेतब्बं । भिसिबिम्बोहनं ओतापेत्वा सोधेत्वा पप्फोटेत्वा
अतिहरित्वा यथापञ्चत्तं पञ्जापेतब्बं । निसीदनपच्चत्थरणं ओतापेत्वा
सोधेत्वा पप्फोटेत्वा अतिहरित्वा यथापञ्चत्तं पञ्जापेतब्बं । खेळम-
ल्लको ओतापेत्वा पमज्जित्वा अतिहरित्वा यथाठाने ठपेतब्बो । अप-
स्सेनफलकं ओतापेत्वा पमज्जित्वा अतिहरित्वा यथाठाने ठपेतब्बं ।

(र) पत्तचीवरं निक्खिपितब्बं । पत्तं निक्खिपन्तेन एकेन हत्थेन
पत्तं गहेत्वा एकेन हत्थेन हेट्ठामञ्चं वा हेट्ठापीठं वा परामसित्वा पत्तो

१. महा-खन्धको (पञ्चम-भाणवारं)

निक्खिपितब्बो, न च अनन्तरहिताय भूमिया पत्तो निक्खिपितब्बो ।
चीवरं निक्खिपन्तेन एकेन हत्थेन चीवरं गहेत्वा एकेन हत्थेन चीवर-
वंसं वा चीवररज्जुं वा पमज्जित्वा पारतो अन्तं ओरतो भोगं कत्वा
चीवरं निक्खिपितब्बं ।

(ह) सचे पुरत्थिमा सरजा वाता वायन्ति, पुरत्थिमा वातपाना
थकेतब्बा । सचे पच्छिमा सरजा वाता वायन्ति, पच्छिमा वातपाना थके-
तब्बा । सचे उत्तरा सरजा वाता वायन्ति, उत्तरा वातपाना थकेतब्बा ।
सचे दक्खिणा सरजा वाता वायन्ति, दक्खिणा वा—(48) तपाना
थकेतब्बा । सचे सीतकालो होति, दिवा वातपाना विवरितब्बा, रत्तिं
थकेतब्बा । सचे उण्हकालो होति, दिवा वातपाना थकेतब्बा, रत्तिं
विवरितब्बा ।

(तो) सचे परिवेणं उक्कापं होति, परिवेणं सम्मज्जितब्बं । सचे
कोट्टको उक्कापो होति, कोट्टको सम्मज्जितब्बो । सचे उपट्ठानसाला
उक्कापा होति, उपट्ठानसाला सम्मज्जितब्बा । सचे अगिसाला
उक्कापा होति, अगिसाला सम्मज्जितब्बा । सचे वच्चकुटी उक्कापा
होति, वच्चकुटी सम्मज्जितब्बा । सचे पानीयं न होति, पानीयं
उपट्ठापेतब्बं । सचे परिभोजनीयं न होति, परिभोजनीयं उपट्ठा-
पेतब्बं । सचे आचमनकुम्भिया उदकं न होति, आचमनकुम्भिया
उदकं आसिञ्चितब्बं ।

(स) सचे उपज्झायस्स अनभिरति उप्पन्ना होति, सद्धिविहा-
रिकेन वूपकासेतब्बा, वूपकासापेतब्बा, धम्मकथा वा'स्स कातब्बा । सचे
उपज्झायस्स कुक्कुच्चं उप्पन्नं होति, सद्धिविहारिकेन विनोदेतब्बं,

विनोदपेतब्बं, धम्मकथा वा'स्स कातब्बा । सचे उपज्झायस्स दिट्ठिगतं
उप्पन्नं होति, सद्धिविहारिकेन विवेचेतब्बं, विवेचापेतब्बं, धम्मकथा
वा'स्स कातब्बा ।

(म्मा) सचे उपज्झायो गरुधम्मं अज्झापन्नो होति परि-
वासारहो, सद्धिविहारिकेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु खो सद्धो
उपज्झायस्स परिवासं ददेय्या'ति । सचे उपज्झायो मूलाय पटिक्कस्स-
नारहो होति, सद्धिविहारिकेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु खो सद्धो
उपज्झायं मूलाय पटिक्कस्सेय्या'ति । सचे उपज्झायो मानत्तारहो
होति, सद्धिविहारिकेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु खो सद्धो
उपज्झायस्स मानत्तं ददेय्या'ति । सचे उपज्झायो अब्भानारहो होति,
सद्धिविहारिकेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु खो सद्धो उपज्झायं
अब्भेय्या'ति ।

(सं) सचे सद्धो उपज्झायस्स कम्मं कत्तुकामो होति—तज्जनीयं
वा निस्सयं वा पब्बाजनीयं वा पटिसारणीयं वा उक्खेपनीयं वा,
सद्धिविहारिकेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु खो सद्धो उपज्झायस्स
कम्मं न करेय्य, लहुकाय वा परिणामेय्या'ति । कत्तं वा पन'स्स होति
सद्धेन कम्मं—तज्जनीयं वा निस्सयं वा पब्बाजनीयं वा पटिसारणीयं वा
उक्खेपनीयं वा, सद्धिविहारिकेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु खो
उपज्झायो सम्मावत्तेय्य, लोमं पातेय्य, नेत्तारं वत्तेय्य, सद्धो तं कम्मं
पटिप्पस्सम्भेय्या'ति ।

(बु) सचे उपज्झायस्स चीवरं धोवितब्बं होति, सद्धिविहारिकेन
धोवितब्बं, उस्सुक्कं वा (49) कातब्बं—किं'ति नु खो उपज्झायस्स चीवरं

धोवियेथा'ति । सचे उपज्झायस्स चीवरं कातब्बं होति, सद्धिविहारि-
केन कातब्बं, उस्सुक्कं वा कातब्बं—किं'ति नु खो उपज्झायस्स चीवरं
करियेथा'ति । सचे उपज्झायस्स रजनं पचितब्बं होति, सद्धिविहारि-
केन पचितब्बं, उस्सुक्कं वा कातब्बं—किं'ति नु खो उपज्झायस्स
रजनं पचियेथा'ति । सचे उपज्झायस्स चीवरं रजितब्बं होति, सद्धि-
विहारिकेन रजितब्बं, उस्सुक्कं वा कातब्बं—किं'ति नु खो उपज्झा-
यस्स चीवरं रजियेथा'ति । चीवरं रजन्तेन साधुकं सम्परिवत्तकं सम्प-
रिवत्तकं रजितब्बं, न च अच्छिन्ने थेवे पक्कमितब्बं ।

(छ) न उपज्झायं अनापुच्छा एकच्चस्स पत्तो दातब्बो, न
एकच्चस्स पत्तो पटिगहेतब्बो । न एकच्चस्स चीवरं दातब्बं, न एक-
च्चस्स चीवरं पटिगहेतब्बं । न एकच्चस्स परिक्रारो दातब्बो, न एक-
च्चस्स परिक्रारो पटिगहेतब्बो । न एकच्चस्स केसा छेदितब्बा, न
एकच्चेन केसा छेदापेतब्बा । न एकच्चस्स परिकम्मं कातब्बं, न एक-
च्चेन परिकम्मं कारापेतब्बं । न एकच्चस्स वेय्यावच्चो कातब्बो, न
एकच्चेन वेय्यावच्चो कारापेतब्बो । न एकच्चस्स पच्छासमणेन होतब्बं,
न एकच्चो पच्छासमणो आदातब्बो । न एकच्चस्स पिण्डपातो नीह-
रितब्बो, न एकच्चेन पिण्डपातो नीहरापेतब्बो । न उपज्झायं अना-
पुच्छा गामो पविसितब्बो, न सुसानं गन्तब्बं, न दिसा पक्कमितब्बा ।
सचे उपज्झायो गिलानो होति, यावजीवं उपट्ठातब्बो, वुट्ठानम'स्स
आगमेतब्बं'ति ।

उपज्झायवत्तं निद्रितं ।

[३. सम्मावत्तना—सद्धिविहारिक—वत्तं ।]

१. ५. ३. १ उपज्झायेन भिक्खवे, सद्धिविहारिकमिह
सम्मा वत्तितब्बं—तत्रा'यं सम्मा वत्तना—

(इ) उपज्झायेन भिक्खवे, सद्धिविहारिको सङ्गहेतब्बो अनु-
माहेतब्बो उद्देसेन परिपुच्छाय ओवादेन अनुसासनिया । सचे
उपज्झायस्स पत्तो होति, सद्धिविहारिकस्स पत्तो न होति, उपज्झायेन
सद्धिविहारिकस्स पत्तो दातब्बो, उस्सुक्कं वा कातब्बं—किं'ति नु
खो सद्धिविहारिकस्स पत्तो उप्पज्जियेथा'ति । सचे उपज्झायस्स
चीवरं होति, सद्धिविहारिकस्स चीवरं न होति, उपज्झायेन सद्धिवि-
हारिकस्स चीवरं दातब्बं, उस्सुक्कं वा कातब्बं—किं'ति नु खो सद्धि-
विहारिकस्स चीवरं उप्पज्जियेथा'ति । सचे उपज्झायस्स परिक्खारो
होति, सद्धिविहारिकस्स परिक्खारो न होति, उपज्झायेन सद्धिविहारि-
कस्स (५०) परिक्खारो दातब्बो, उस्सुक्कं वा कातब्बं—किं'ति नु
खो सद्धिविहारिकस्स परिक्खारो उप्पज्जियेथा'ति ।

(ति.) सचे सद्धिविहारिको गिलानो होति, कालस्से'व उट्ठाय
दन्तकट्ठं दातब्बं, मुखो'दकं दातब्बं, आसनं पञ्जापेतब्बं । सचे यागु
होति, भाजनं धोवित्वा यागु उपनामेतब्बा । यागुं पीतस्स उदकं दत्त्वा
भाजनं पटिमाहेत्वा नीचं कत्वा साधुकं अपरिधंसन्तेन धोवित्वा पटिसा-
मेतब्बं । सद्धिविहारिकमिह बुद्धिते आसनं उद्धरितब्बं । सचे सो देसो
उक्कापो होति, सो देसो सम्मज्जितब्बो ।

(पि) सचे सद्धिविहारिको गामं पविसितुकामो होति, निवा-
सनं दातब्बं, पटिनिवासनं पटिमाहेतब्बं, कायबन्धनं दातब्बं, सगुणं

कत्वा संघाटियो दातब्बा, धोवित्वा पत्तो सउदको दातब्बो । एत्तावता निवत्तिससी'ति आसनं पञ्जापेतब्बं, पादोदकं पादपीठं पादकथलिकं उपनिक्खपितब्बं, पच्चुम्भान्त्वा पत्तचीवरं पटिग्गहेतब्बं, पटिनिवासनं दातब्बं, निवासनं पटिग्गहेतब्बं । सचे चीवरं सिन्नं होति, मुहुत्तं उण्हे ओतापेतब्बं, न च उण्हे चीवरं निदहितब्बं । चीवरं संहरितब्बं (v. l. संघरितब्बं) । चीवरं संहरन्तेन (v. l. संघरन्तेन) चतुरङ्गुलं कण्णं उस्सारेत्वा चीवरं संहरितब्बं (v. l. संघरितब्बं)—मा मज्झे भङ्गो अहोसी'ति । ओभोगे कायबन्धनं कातब्बं । सचे पिण्डपातो होति, सद्धिविहारिको च भुञ्जितुकामो होति, उदकं दत्वा पिण्डपातो उपनामेतब्बो ।

(सो) सद्धिविहारिको पानीयेन पुच्छितब्बो । भुत्ताविस्स उदकं दत्वा पत्तं पटिग्गहेत्वा नीचं कत्वा साधुकं अपरिधंसन्तेन धोवित्वा वोदकं कत्वा मुहुत्तं उण्हे ओतापेतब्बो, न च उण्हे पत्तो निदहितब्बो । पत्तचीवरं निक्खपितब्बं । पत्तं निक्खपन्तेन एकेन हत्थेन पत्तं गहेत्वा एकेन हत्थेन हेट्टामच्चं वा हेट्टापीठं वा परामसित्वा पत्तो निक्खपितब्बो । न च अनन्तरहिताय भूमिया पत्तो निक्खपितब्बो । चीवरं निक्खपन्तेन एकेन हत्थेन चीवरं गहेत्वा एकेन हत्थेन चीवरवंसं वा चीवररज्जुं वा पमज्जित्वा पारतो अन्तं ओरतो भोगं कत्वा चीवरं निक्खपितब्बं । सद्धिविहारिकमिह वुट्ठिते आसनं ऊद्धरितब्बं, पादोदकं पादपीठं पादकथलिकं पटिसामेतब्बं । सचे सो देसो उक्कापो होति, सो देसो सम्मज्जितब्बो ।

(बु) सचे सद्धिविहारिको नहायितुकामो होति, नहानं पटियादेतब्बं । सचे सीतेन अत्थो होति, सीतं पटियादेतब्बं । सचे उण्हेन

अत्थो होति, उण्हं (51) पटियादेतब्बं । सचे सद्धिविहारिको जन्ताघरं पविसितुकामो होति, चुण्णं सञ्चेतब्बं, मत्तिका तेमेतब्बा, जन्ताघरपीठं आदाय गन्त्वा जन्ताघरपीठं दत्त्वा चीवरं पटिग्गहेत्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बं, चुण्णं दातब्बं, मत्तिका दातब्बा । सचे उस्सहति, जन्ताघरं पविसितब्बं । जन्ताघरं पविसन्तेन मत्तिकाय मुखं मक्खेत्वा पुरतो च पच्छतो च पटिच्छादेत्वा जन्ताघरं पविसितब्बं ।

(द्वो) न थरे भिक्खू अनुपस्वज्ज निसीदितब्बं, न नवा भिक्खू आसतेन पाटिग्गहितब्बा । जन्ताघरे सद्धिविहारिकस्स परिकम्मं कातब्बं । जन्ताघरा निक्खमन्तेन जन्ताघरपीठं आदाय पुरतो च पच्छतो च पटिच्छादेत्वा जन्ताघरा निक्खमितब्बं । उदके पि सद्धिविहारिकस्स परिकम्मं कातब्बं । नहातेन पठमतं उत्तरित्वा अत्तनो गत्तं वोदकं कत्वा निवासेत्वा सद्धिविहारिकस्स गत्ततो उदकं पमज्जितब्बं, निवासनं दातब्बं, संघाटि दातब्बा, जन्ताघरपीठं आदाय पठमतं आगन्त्वा आसनं पब्जापेतब्बं, पादोदकं पादपीठं पादकथलिकं उपनिक्खिपितब्बं । सद्धिविहारिको पानीयेन पुच्छितब्बो ।

(म) यस्मिं विहारे सद्धिविहारिको विहरति, सचे सो विहारो उक्कापो होति, सचे उस्सहति, सोधेतब्बो । विहारं सोधेन्तेन पठमं पत्तचीवरं नीहरित्वा एकम'न्तं निक्खिपितब्बं पे० [१. ५. २. १५ (व) (तो) (अ) (र) (ह) (तो) पिट्ठङ्का— ७१, ७२, ७३] सचे आचमनकुम्भिया उदकं न होति, आचमनकुम्भिया उदकं आसिञ्चितब्बं ।

(ग) सचे सद्धिविहारिकस्स अनभिरति उप्पन्ना होति, उपज्झायेन वूपकासेतब्बा, वूपकासापेतब्बा, धम्मकथा वा'स्स कातब्बा । सचे सद्धिविहारिकस्स कुक्कुच्चं उप्पन्नं होति, उपज्झायेन विनोदे-
तब्बं, विनोदापेतब्बं, धम्मकथा वा'स्स कातब्बा । सचे सद्धिविहा-
रिकस्स दिट्ठिगतं उप्पन्नं होति, उपज्झायेन विवेचेतब्बं, विवेचापे-
तब्बं, धम्मकथा वा'स्स कातब्बा ।

(वा) सचे सद्धिविहारिको गरुधम्मं अज्झापन्नो होति परि-
परिवासारहो, उपज्झायेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु खो सद्धो
सद्धिविहारिकस्स परिवासं ददेय्या'ति । सचे सद्धिविहारिको मूलाय
पटिक्कस्सनारहो होति, उपज्झायेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु
खो सद्धो सद्धिविहारिकं मूलाय पटिक्कसेय्या'ति । सचे सद्धिविहा-
रिको मानच्चारहो होति, उपज्झायेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु
खो सद्धो सद्धिविहारिकस्स मानत्तं ददेय्या'ति । सचे सद्धिविहा (५२)
रिको अब्भानारहो होति, उपज्झायेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु
खो सद्धो सद्धिविहारिकं अब्भेय्या'ति ।

(अ) सचे सद्धो सद्धिविहारिकस्स कम्मं कत्तुकामो होति—
तज्जनीयं वा निस्सयं वा पब्बाजनीयं वा पटिसारणीयं वा उक्खेपनीयं
वा, उपज्झायेन उस्सुक्कं कातब्बं—किं'ति नु खो सद्धो सद्धिविहा-
रिकस्स कम्मं न करेय्य, लहुकाय वा परिणामेय्या'ति । कत्तं वा
पन'स्स होति सद्धेन कम्मं—तज्जनीयं वा निस्सयं वा पब्बाजनीयं वा
पटिसारणीयं वा उक्खेपनीयं वा, उपज्झायेन उस्सुक्कं कातब्बं—
किं'ति नु खो सद्धिविहारिको सम्मावत्तेय्य, लोमं पातेय्य, नेत्थारं
वत्तेय्य, सद्धो तं कम्मं पटिप्पस्सम्भेय्या'ति ।

(२) सचे सद्धिविहारिकस्स चीवरं धोवितब्बं होति, उपज्झायेन आचिक्खितब्बं— एवं धोवेय्यासी'ति, उस्सुक्कं वा कातब्बं— किं'ति नु खो सद्धिविहारिकस्स चीवरं धोवियेथा'ति । सचे सद्धिविहारिकस्स चीवरं कातब्बं होति, उपज्झायेन आचिक्खितब्बं— एवं करेय्यासी'ति, उस्सुक्कं वा कातब्बं,— किं'ति नु खो सद्धिविहारिकस्स चीवरं करियेथा'ति । सचे सद्धिविहारिकस्स रजनं पचित्तब्बं होति, उपज्झायेन आचिक्खितब्बं— एवं पचेय्यासी'ति, उस्सुक्कं वा कातब्बं— किं'ति नु खो सद्धिविहारिकस्स रजनं पचियेथा'ति । सचे सद्धिविहारिकस्स चीवरं रजितब्बं होति, उपज्झायेन आचिक्खितब्बं— एवं रजेय्यासी'ति, उस्सुक्कं वा कातब्बं— किं'ति नु खो सद्धिविहारिकस्स चीवरं रजियेथा'ति । चीवरं रजन्तेन साधुकं सम्परिवत्तकं सम्परिवत्तकं रजितब्बं, न च अच्छिन्ने थेवे पक्कमित्तब्बं । सचे सद्धिविहारिको गिलानो होति, यावजीवं उपट्ठातब्बो, वुट्ठानम'स्स आगमेतब्बं'ति ।

सद्धिविहारिकवत्तं निट्ठितं ।

[४. सद्धिविहारिकस्स पणाम'प्पणामेतब्बभाव-वण्णना]

१. ५. ४. १ तेन खो पन समयेन सद्धिविहारिका उपज्झायेसु न सम्मा वत्तन्ति । ये ते भिक्खू अप्पिच्छा, ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति— कथं हि गाम सद्धिविहारिका उपज्झायेसु न सम्मा वत्तिस्सन्ती'ति । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतं अत्थं आरोचेसुं— सच्चं किर भिक्खवे, सद्धिविहारिका उपज्झायेसु न सम्मा वत्तन्ती'ति ? । “ सच्चं भगवा ” । विगरहि बुद्धो भगवा— कथं हि नाम भिक्खवे,

सद्धिविहारिका उपज्झायेसु न सम्मा वत्तिस्सन्ती'ति ? । विगरहित्वा धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि— न भिक्खवे, (53) सद्धिविहारिकेन उपज्झायम्मिह न सम्मा वत्तितब्बं । यो न सम्मा वत्तेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । ने'व सम्मा वत्तन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, असम्मावत्तन्तं पणामेतुं । एवञ्च पन भिक्खवे, पणामेतब्बो— पणामेमि तं'ति वा, मा यिध पटिक्कमी'ति वा, नीहर ते पत्तचीवरं'ति वा, ना'हं तथा उपट्ठातब्बो'ति वा कायेन विज्जापेति, वाचाय विज्जापेति, कायेन वाचाय विज्जापेति, पणामितो होति सद्धिविहारिको । न कायेन विज्जापेति, न वाचाय विज्जापेति, न कायेन वाचाय विज्जापेति, न पणामितो होति सद्धिविहारिको'ति । □ तेन खो पन समयेन सद्धिविहारिका पणामिता न खमापेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, खमापेतुं'ति । ने'व खमापेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, पणामितेन न खमापेतब्बो । यो न खमापेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन उपज्झाया खमापियमाना न खमन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे खमितुं'ति । ने'व खमन्ति । सद्धिविहारिका पक्कमन्ति पि, विठ्ठमन्ति पि, तित्थियेसु पि सक्कमन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, खमापियमानेन न खमितब्बं । यो न खमेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन उपज्झाया सम्मावत्तन्तं पणामेन्ति, असम्मावत्तन्तं न पणामेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, सम्मावत्तन्तो पणामेतब्बो । यो पणामेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । न च भिक्खवे, असम्मावत्तन्तो न पणामेतब्बो यो न पणामेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । □ पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि सम-

न्नागतो सद्धिविहारिको पणामेतब्बो—उपज्झायम्हि ना'धिमत्तं पेमं होति, ना'धिमत्तो पसादो होति, ना'धिमत्ता हिरी होति, ना'धिमत्तो गारवो होति, ना'धिमत्ता भावना होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतो सद्धिविहारिको पणामेतब्बो □ पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतो सद्धिविहारिको न पणामेतब्बो—उपज्झायम्हि अधिमत्तं पेमं होति, अधिमत्तो पसादो होति, अधिमत्ता हिरी होति, अधिमत्तो गारवो होति, अधिमत्ता भावना होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतो सद्धिविहारिको न पणामेतब्बो । □ पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतो सद्धिविहारिको अलं पणामेतुं—उप (54) ज्झायम्हि ना'धिमत्तं पेमं होति.... पे०.... ना'धिमत्ता भावना होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतो सद्धिविहारिको अलं पणामेतुं । □ पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतो सद्धिविहारिको ना'लं पणामेतुं—उपज्झायम्हि अधिमत्तं पेमं होति.... पे०.... अधिमत्ता भावना होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतो सद्धिविहारिको ना'लं पणामेतुं । □ पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतं सद्धिविहारिकं अपणामेन्तो उपज्झायो सातिसारो होति, पणामेन्तो अनतिसारो होति—उपज्झायम्हि ना'धिमत्तं पेमं होति.... पे०... ना'धिमत्ता भावना होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतं सद्धिविहारिकं अपणामेन्तो उपज्झायो सातिसारो होति, पणामेन्तो अनतिसारो होति । □ पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतं सद्धिविहारिकं पणामेन्तो उपज्झायो सातिसारो होति, अपणामेन्तो अनतिसारो होति—उपज्झायम्हि अधि-

१. महा-खन्धको (पञ्चम-भाणवारं)

मत्तं पेमं होति.... पे० अधिमत्ता भावना होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतं सद्धिविहारिकं पणामेन्तो उपज्झायो सातिसारो होति, अपणामेन्तो अनतिसारो होती'ति ।

[सद्धिविहारिकस्स पणाम'प्पणामेतब्ब-भाववण्णना निट्ठिता ।]

[५ वत्ति-चतुत्थक-कम्म-उपसम्पदा]

१. ५. ५. १ तेन खो पन समयेन अब्जतरो ब्राह्मणो भिक्खू उप-सङ्कमित्वा पब्बज्जं याचि । तं भिक्खू न इच्छिंस्सु पब्बजेतुं । सो भिक्खूसु पब्बज्जं अलभमानो किसो अहोसि लूखो दुब्बण्णो उप्पण्डुप्पण्डुकजातो धमनिसन्यतगतो । अद्दस खो भगवा तं ब्राह्मणं किसं लूखं दुब्बण्णं उप्पण्डुप्पण्डुकजातं धमनिसन्यतगतं । दिस्वान भिक्खू आमन्तेसि— किं नु खो सो भिक्खवे, ब्राह्मणो किसो लूखो दुब्बण्णो उप्पण्डुप्पण्डुकजातो धमनिसन्यतगतो'ति ? । एसो भन्ते, ब्राह्मणो भिक्खू उपसङ्क-मित्वा पब्बज्जं याचि, तं भिक्खू न इच्छिंस्सु पब्बजेतुं, सो भिक्खूसु पब्बज्जं अलभमानो किसो लूखो दुब्बण्णो उप्पण्डुप्पण्डुकजातो धमनिसन्यतगतो'ति ।

२. अथ खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि—को नु खो भिक्खवे, तस्स ब्राह्मणस्स अधिकारं सरती'ति ? । एवं वुत्ते आयस्मा सारिपुत्तो भगवन्तं एतद'वोच— अहं खो भन्ते, तस्स ब्राह्मणस्स अधिकारं सरामी'ति । किं पन त्वं सारिपुत्त, तस्स ब्राह्मणस्स अधिकारं सर-सी'ति ? । इध मे भन्ते, सो ब्राह्मणो राजगहे पिण्डाय चरन्तस्स कट-च्छुभिक्खवं दापेसि । इमं खो अहं भन्ते, तस्स ब्राह्मणस्स (५५) अधिकारं सरामी'ति ।

३. साधु साधु सारिपुत्त, कतञ्चुनो हि सारिपुत्त, सम्पुरिसा कत-वेदिनो । तेन हि त्वं सारिपुत्त, तं ब्राह्मणं पब्बाजेहि उप-सम्पादेही'ति । कथा'हं भन्ते, तं ब्राह्मणं पब्बाजेमि उपसम्पादेमी'ति ? । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि— या सा भिक्खवे, मया तीहि सरणगमनेहि उपसम्पदा अनुज्जाता, ता'हं अज्जतग्गे पटिक्खिषामि । अनुजानामि भिक्खवे, अत्तिचतुत्थेन कम्मेन उपसम्पादेतुं ।

४. एवञ्च पन भिक्खवे, उपसम्पादेतब्बो—व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो जापेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स आयस्मतो उपसम्पदापेक्खो । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं सङ्घो इत्थन्नामं उपसम्पोदय्य इत्थान्नामेन उपज्झायेन । एसा वत्ति । सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स आयस्मतो उप-सम्पदापेक्खो । सङ्घो इत्थन्नामं उपसम्पादेति इत्थन्नामेन उपज्झायेन । यस्सा'यस्मतो खमति इत्थन्नामस्स उपसम्पदा इत्थन्नामेन उपज्झायेन, सो तुण्ह'स्स, यस्स न खमति, सो भासेय्य । दुतियम्पि, एतं अत्थं वदामि—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स आय-स्मतो उपसम्पदापेक्खो । सङ्घो इत्थन्नामं उपसम्पादेति इत्थन्नामेन उपज्झायेन । यस्सा'यस्मतो खमति इत्थन्नामस्स उपसम्पदा इत्थन्नामेन उपज्झायेन, सो तुण्ह'स्स, यस्स न खमति, सो भासेय्य । ततियम्पि, एतं अत्थं वदामि— सुणातु मे भन्ते सङ्घो । अयं इत्थन्नामो पे ० यस्स न खमति, सो भासेय्य । उपसम्पन्नो सङ्घेन इत्थन्नामो

इत्थन्नामेन उपज्झायेन । खमति सङ्खस्स, तस्मा तुण्ही, एवमेतं धारयामी'ति ।

[वत्ति-चतुत्थक-कम्म-उपसम्पदा निद्धिता ।]

[६. न-अयाचिता उपसम्पदा]

१.५.६.१ तेन खो पन समयेन अब्जतरो भिक्खु उपसम्पन्न-समनन्तरा अनाचारं आचरति । भिक्खू एवमा'हंसु—मा आवुसो, एवरूपं अकासि, ने'तं कप्पती'ति । सो एवं आह— ने'वा'हं आय-स्मन्ते याचिं—उपसम्पादेय मं'ति । किस्स मं तुम्हे अयाचिता उप-सम्पादिस्था'ति ? । भगवतो एतम'त्थं (५६) आरोचेसु—न भिक्खवे, अयाचितेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजा-नामि भिक्खवे, याचितेन उपसम्पादेतुं ।

२. एवञ्च पन भिक्खवे, याचितब्बो—तेन उपसम्पदापेक्खेन सङ्घं उपसङ्गमित्वा एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा भिक्खूनं पादे वन्दित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अज्जलिं पग्गहेत्वा एवम'स्स वचनीयो— सङ्घं भन्ते, उपसम्पदं याचामि, उल्लुम्पतु मं भन्ते, सङ्घो अनुकम्पं उपादाय । दुतियम्पि याचितब्बो—सङ्घं भन्ते, पे० उपादाय । ततियम्पि याचितब्बो— सङ्घं भन्ते, पे० अनुकम्पं उपादाय ।

३. व्यक्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो जापेतब्बो— सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स आयस्मतो उपसम्पदापेक्खो । इत्थन्नामो सङ्घं उपसम्पदं याचति इत्थन्नामेन उपज्झायेन । यदि सङ्खस्स पत्तकल्लं, सङ्घो इत्थन्नामं उपसम्पादेय्य इत्थन्नामेन उपज्झायेन । एसा वत्ति । सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स

आयस्मतो उपसम्पदापेक्खो । इत्थन्नामो सङ्घं उपसम्पदं याचति इत्थ-
न्नामेन उपज्झायेन । सङ्घो इत्थन्नामं उपसम्पादेति इत्थन्नामेन उप-
ज्झायेन । यस्सा'यस्मतो खमति इत्थन्नामस्स उपसम्पदा इत्थन्नामेन
उपज्झायेन, सो तुण्ह'स्स, यस्स न खमति, सो भासेय्य । दुतियम्पि,
एतं अत्थं वदामि— सुणातु मे भन्ते, सङ्घो पे० सो भासेय्य ।
ततियम्पि, एतं अत्थं वदामि— सुणातु मे भन्ते, सङ्घो पे०
सो भासेय्य । उपसम्पन्नो सङ्घेन इत्थन्नामो इत्थन्नामेन उपज्झायेन ।
खमति सङ्घस्स, तस्मा तुण्ही, एवमे'तं धारयामी'ति ।

[न—अयाचिता उपसम्पदा निवृत्ता ।]

[७. चत्तारो निस्सया]

१. ५. ७. १ तेन खो पन समयेन सज्जगहे पणीतानं भत्तानं
भत्तपटिपाटि अधिट्ठिता होति । अथ खो अब्जतरस्स ब्राह्मणस्स
एतद'होसि— इमे खो समणा सक्कयपुत्तिया सुखसीला सुखस-
माचारा, सुभोजनानि भुञ्जित्वा निवातेसु सयनेसु सयन्ति ।
यन्नूना'हं समणेसु सक्कयपुत्तियेसु पब्बाजेय्य'ति । अथ खो सो
ब्राह्मणो भिक्खू उपसङ्कमित्वा पब्बज्जं याचि, तं भिक्खू पब्बाजेसुं,
उपसम्पादेसुं ।

२ तस्मिं पब्बजिते भत्तपटिपाटि खीयित्थ । भिक्खू एवं आहंसु—
एहि दानि, आवुसो, पिण्डाय चरिस्सामा'ति । सो एवं आह—
ना'हं आवुसो, एतंकारणा पब्बजितो— पिण्डाय चरिस्सामी'ति, सचे मे
दस्सथ भुञ्जिस्सामि, नो चे मे दस्सथ विब्भमिस्सामी'ति । किं पन

त्वं आवुसो, उदरस्स कारणा (५७) पब्बजितो'ति? । 'एवं आवुसो'ति ।

३. ये ते भिक्खू अप्पिच्छा, ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—
कथं हि नाम भिक्खु एवं स्वाक्खाते धम्मविनये उदरस्स कारणा
पब्बजिस्सती'ति? । ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । सच्चं किर
त्वं भिक्खु, उदरस्स कारणा पब्बजितो'ति? । 'सच्चं भगवा' । विगरहि
बुद्धो भगवा—कथं हि नाम त्वं मोघपुरिस, एवं स्वाक्खाते धम्मविनये
उदरस्स कारणा पब्बजिस्ससि? । ने'तं मोघपुरिस, अप्पसन्नानं वा
पसादाय पसन्नानं वा भिय्योभावाया'ति विगरहित्वा धम्मिकथं कत्वा
भिक्खू आमन्तेसि—

अनुजानामि भिक्खवे, उपसम्पादेन्तेन चत्तारो निस्सये आचिक्खितुं—
पिण्डियालोपभोजनं निस्साय पब्बज्जा, तत्थ ते यावजीवं उस्साहो
करणीयो । अतिरेकलाभो सङ्गमत्तं उद्देसमत्तं निमन्तनं सलाकमत्तं
पक्खिकं उपोसथिकं पाटिपदिकं । पंसुकूलचीवरं निस्साय पब्बज्जा,
तत्थ ते यावजीवं उस्साहो करणीयो । अतिरेकलाभो खोमं कप्पासिकं
कोसेय्यं कम्बलं साणं भङ्गं । रुक्खमूलसेनासनं निस्साय पब्बज्जा,
तत्थ ते यावजीवं उस्साहो करणीयो । अतिरेकलाभो विहारो अड्डयोगो
पासादो हम्मियं गुहा । पूतिमुत्तभेसज्जं निस्साय पब्बज्जा, तत्थ ते
यावजीवं उस्साहो करणीयो । अतिरेकलाभो सप्पि नवनीतं तेलं मधु
फाणितं'ति ।

[चत्तारो निस्सया निट्ठिता]

उपज्झायवत्तभाणवारं निट्ठितं पञ्चमं ।

[६. छट्ठ-भाणवारं]

[१. उपसम्पदं पटिच्च पञ्चत्ता केचि धम्मा]

१. ६. १. १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो माणवको भिक्खू उपसङ्कमित्वा पब्बज्जं याचि । तस्स भिक्खू पटिगच्चे'व निस्सये आचि-
क्खिसु । सो एवं आह— सचे मे भन्ते, पब्बजिते निस्सये आचिक्खे-
य्याथ अभिरमेय्यं स्वा'हं, न दाना'हं भन्ते, पब्बजिस्सामि, जेगुच्छा
मे निस्सया पटिकूला'ति । भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
न भिक्खवे, पटिगच्चे'व निस्सया आचिक्खितब्बां । यो आचिक्खेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, उपसम्पन्नसमनन्तरा निस्सये
आचिक्खितुं'ति ।

२. तेन खो पन समयेन भिक्खू दुवग्गेन पि तिवग्गेन पि
गणेन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे,
ऊनदसवग्गेन गणेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स ।
अनुजानामि भिक्खवे, दसवग्गेन वा अतिरेकदसवग्गेन वा गणेन उपसम्पा-
(५८) देतुं'ति ।

३. तेन खो पन समयेन भिक्खू एकवस्सा पि दुवस्सा पि सद्धि-
विहारिकं उपसम्पादेन्ति । आयस्सा पि उपसेनो वङ्गन्तपुत्तो
एकवस्सो सद्धिविहारिकं उपसम्पादेति । सो वस्सं वुत्थो दुवस्सो
एकवस्सं सद्धिविहारिकं आदाय येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा
भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । आचिण्णं खो पने'तं
बुद्धानं भगवन्तानं आगन्तुकेहि भिक्खूहि सद्धिं पटिसम्मोदितुं ।
अथ खो भगवा आयस्मन्तं उपसेनं वङ्गन्तपुत्तं एतद'वोच—
कच्चि भिक्खु खमनीयं, कच्चि यापनीयं, कच्चि'त्थ अप्पकिल-

मथेन अद्धानं आगतो'ति । ' खमनीयं भगवा, यापनीयं भगवा, अप्प-
किलमथेन मयं भन्ते, अद्धानं आगता'ति' । जानन्ता पि तथागता
पुच्छन्ति, जानन्ता पि न पुच्छन्ति, कालं विदित्वा पुच्छन्ति,
कालं विदित्वा न पुच्छन्ति, अत्थसंहितं तथागता पुच्छन्ति, नो
अनत्थसंहितं, अनत्थसंहिते सेतुघातो तथागतानं । द्वीहि आकारेहि
बुद्धा भगवन्तो भिक्खू पटिपुच्छन्ति—धम्मं वा देसेस्साम,
सावकानं वा सिक्खापदं पज्जापेस्सामा'ति ।

४. अथ खो भगवा आयस्मन्तं उपसेनं वङ्गन्तपुत्तं एतद'वोच—
कतिवस्सो'सि त्वं भिक्खू'ति ? । दुवस्सो'हं भगवा'ति । अयं पन
भिक्खु कतिवस्सो'ति ? । एकवस्सो भगवा'ति । किं ता'यं भिक्खु
होती'ति ? । सद्धिविहारिको मे भगवा'ति । विगरहि बुद्धो भगवा—
अननुच्छवियं मोघपुरिस, अननुलोमिकं अप्पटिरूपं अस्सामणकं अक-
प्पियं अकरणीयं । कथं हि नाम त्वं मोघपुरिस, अब्जेहि ओवदियो
अनुसासियो अब्जं ओवदितुं अनुसासितुं मब्बिस्ससि ? । अतिल्लहं खो
त्वं मोघपुरिस, बाहुल्लाय आवत्तो, यदि'दं गणबन्धिकं । ने'तं मोघपु-
रिस, अप्पसन्नानं वा पसादाय पसन्नानं वा भिय्योभावाया'ति । विगर-
हित्वा धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, ऊनदसवस्सेन
उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे,
दसवस्सेन वा अतिरेकदसवस्सेन वा उपसम्पादेतुं'ति ।

५. तेन खो पन समयेन भिक्खू दसवस्स'म्हा दसवस्स'म्हा'ति
बाला अब्यत्ता उपसम्पादेन्ति । दिस्सन्ति उपज्झाया बाला, सद्धि-
विहारिका पण्डिता । दिस्सन्ति उपज्झाया अब्यत्ता, सद्धिविहारिका

व्यत्ता । दिस्सन्ति उपज्झाया अप्पस्सुता, सद्धिविहारिका बहुस्सुता ।
 दिस्सन्ति उपज्झाया दुप्पज्जा, स (59) द्विविहारिका पज्जवन्तो ।
 अज्जतरो पि अज्जतित्थियपुब्बो उपज्झायेन सहधम्मिकं वुच्चमानो
 उपज्झायस्स वादं आरोपेत्वा तं येव तित्थायतनं सङ्गमि ।
 ये ते भिक्खू अप्पिच्छा, ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपावेन्ति—
 कथं हि नाम भिक्खू दसवस्स'म्हा दसवस्स'म्हा'ति बाला अव्यत्ता
 उपसम्पादेस्सन्ति, दिस्सन्ति उपज्झाया बाला पे० सद्धिविहा-
 रिका पज्जवन्तो'ति । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरो-
 चेसुं—सच्चं किर भिक्खवे, भिक्खू दसवस्स'म्हा दसवस्स'म्हा'ति बाला
 अव्यत्ता उपसम्पादेन्ति, दिस्सन्ति उपज्झाया बाला.... पे० सद्धि-
 विहारिका पज्जवन्तो'ति । 'सच्चं भगवा' । विगरहि बुद्धो भगवा—
 कथं हि नाम ते भिक्खवे, मोघपुरिसा दसवस्स'म्हा दसवस्स'म्हा'ति
 बाला अव्यत्ता उपसम्पादेस्सन्ति, दिस्सन्ति उपज्झाया बाला
 पे० सद्धिविहारिका पज्जवन्तो । ने'तं भिक्खवे, अप्पसन्नानं वा
 पसादाय, पसन्नानं वा भिय्योभावाय । विगरहित्वा धम्मिकथं कत्वा
 भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, बालेन अव्यत्तेन उपसम्पादेतब्बो ।
 यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, व्यत्तेन भिक्खुना
 पटिबलेन दसवस्सेन वा अतिरेकदसवस्सेन वा उपसम्पादेतुं'ति ।

[उपसम्पदं पटिच्च पज्जत्ता केचि धम्मा निट्ठिता]

[२. आचरिय-अन्तेवासीनं-पट्टपना-आचरिय-वत्तं]

१.६.२.१ तेन खो पन समयेन भिक्खू उपज्झायेसु पक्कन्तेसु पि
 विव्वन्तेसु पि कालङ्कतेसु पि पक्खसङ्कन्तेसु पि अनाचरियका अनोव-

१. महा-खन्धको (छट्ठ-भाणवारं)

दियमाना, अननुसासियमाना दुन्निवत्था दुप्पारुता अनाकप्पसम्पन्ना
पिण्डाय चरन्ति, मनुस्सानं भुज्जमानानं पे० [१. ५. १.
१-४ पिट्ठङ्का-६६, ६७, ६८, with consequen-
tial changes] विगरहि बुद्धो भगवा पे०
विगरहित्वा धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—अनुजानामि
भिक्खवे, आचरियं, (v. l. add : गहेतुं) । आचरियो भिक्खवे, अन्तेवासिकम्हि
पुत्तचित्तं उपट्ठपेस्सति, अन्तेवासिको आचरियम्हि पितुचित्तं उपट्ठपेस्सति ।
एवं ते अञ्जमञ्जं सगारवा सप्पतिस्सा सभागवुत्तिनो विहरन्ता इमस्मि
धम्मविनये वुद्धिं विरुद्धिं वेपुल्लं आपजिस्सन्ति । अनुजानामि भिक्खवे,
दस वस्सानि निस्साय वत्थुं, दसवस्सेन निस्सयं दातुं ।

२. एवञ्च पन भिक्खवे, आचरियो गहेतब्बो—एकंसं उत्तरासङ्गं
करित्वा पादे वन्दित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अज्जलिं पगहेत्वा एव-
म'स्स वचनीयो—आचरियो मे भन्ते, होहि, आयस्मतो निस्साय
वच्छामि; आचरियो मे भन्ते होहि, आयस्मतो निस्साय वच्छामि;
आचरियो मे भन्ते, होहि, आयस्म (60) तो निस्साय वच्छामी'ति ।
साहू'ति वा, लहू'ति वा, ओपायिकं'ति वा, पटिरूपं'ति वा, पासादिकेन
सम्पादेही'ति वा कायेन विञ्जापेति, वाचाय विञ्जापेति, कायेन
वाचाय विञ्जापेति, गहितो होति आचरियो । न कायेन विञ्जापेति,
न वाचाय विञ्जापेति, न कायेन वाचाय विञ्जापेति, न गहितो
होति आचरियो ।

३. अन्तेवासिकेन भिक्खवे, आचरियम्हि सम्मा वत्तितब्बं—
तत्रायं सम्मा वत्तना—कालस्से' व उट्ठाय उपाहना ओमुञ्चित्वा

एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा दन्तकट्टं दातब्बं, मुखोदकं दातब्बं, आसनं पञ्जापेतब्बं । सचे यागु होति, भाजनं धोवित्वा यागु उपनामेतब्बा । यागुं पीतस्स उदकं दत्वा भाजनं पटिग्गहेत्वा नीचं कत्वा साधुकं अपरिघंसन्तेन धोवित्वा पटिसामेतब्बं पे० [१. ५. २. १ Instead of उपज्झायो, उपज्झायं, etc, read आचरियो, आचरियं etc. Instead of सद्धिविहारिकेन read अन्तेवासिकेन and bring out all relevant changes, पिट्ठक्का ६९-७५]....सचे आचरियो गिलानो होति, यावजीवं उपट्ठापेतब्बो, बुट्ठानम'स्स आगमेतब्बं'ति ।

आचरियवत्तं निट्ठितं ।

[३. सम्मा वत्तना-अन्तेवासिक-वत्तं]

१. ६. ३. १ आचरियेन भिक्खवे, अन्तेवासिकम्हि सम्मा-वत्तितब्बं- तत्रा'यं सम्मावत्तना-आचरियेन भिक्खवे, अन्तेवासिको सङ्गहेतब्बो अनुग्गहेतब्बो उद्देसेन परिपुच्छाय ओवादेन अनुसास-नियां । सचे आचरियस्स पत्तो होति, अन्तेवासिकस्स पत्तो न होति, आचरियेन अन्तेवासिकस्स पत्तो दातब्बो, उस्सुक्कं वा कातब्बं- किं'ति नु खो अन्तेवासिकस्स पत्तो उप्पज्जियेथा'ति । सचे आचरियस्स चीवरं होति पे० [१. ५. ३. १ Instead of उपज्झायो read आचरियो, instead of सद्धिविहारिको, read अन्तेवासिको and make all relevant changes, पिट्ठक्का ७६-८०] सचे अन्तेवासिको गिलानो होति, यावजीवं उपट्ठातब्बो, बुट्ठानम'स्स आगमेतब्बं'ति ।

अन्तेवासिक-वत्तं निट्ठितं ।

छट्ठं भाणवारं ।

[७ सत्तम-भाणवारं]

[१. अन्तेवासिकस्स पणाम 'प्पणामेतब्बभाव-वण्णना]

१. ७. १. १ तेन खो पन समयेन अन्तेवासिका आचरियेसु न सम्मा वत्तन्ति पे० ... [१. ५. ४. १. पिट्ठक्का ८०-८३ Instead of सद्धिविहारिक read अन्तेवासिका, and आचरिया for उपज्झाया and make relevant changes] अपणामेन्तो अनतिसारो होती'ति ।

[अन्तेवासिकस्स पणाम'प्पणामेतब्बभाव-वण्णना निट्ठिता ।]

[२. निस्सय-दानं]

१. ७. २. १. तेन खो पन समयेन भिक्खू दसवस्स'म्हा दसवस्स-म्हा'ति बाला अब्यत्ता निस्सयं देन्ति, दिस्सन्ति आचरिया बाला, अन्तेवासिका पण्डिता । दिस्सन्ति आचरिया अब्यत्ता, अन्ते-वासिका ब्यत्ता । दिस्सन्ति आचरिया अप्पस्सुता, अन्तेवासिका बहुस्सुता । दिस्सन्ति आचरिया दुप्पज्जा, अन्तेवासिका पज्जवन्तो । ये ते भिक्खू अप्पि (61) च्छा, ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम भिक्खू दसवस्स'म्हा दसवस्स'म्हा'ति बाला अब्यत्ता निस्सयं दस्सन्ति, दिस्सन्ति आचरिया बाला पे० अन्तेवासिका 'पज्जवन्तो'ति ।

२ अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—सच्चं किर भिक्खवे, दसवस्स'म्हा दसवस्स'म्हा'ति बाला अब्यत्ता निस्सय देन्ति, पे० पज्जवन्तो'ति ? । 'सच्चं भगवा, ' । विगरहि

बुद्धो भगवा पे० विगरहित्वा धम्मिकथं कत्वा भिक्खू
आमन्तेसि— न भिक्खवे, बालेन अव्यत्तेन निस्सयो दातब्बो । यो ददेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, व्यत्तेन भिक्खुना पटिवलेन दसव-
स्सेन वा, अतिरेकदसवस्सेन वा निस्सयं दातुंति ।

[निस्सय—दानं निट्ठितं ।]

[३. उपसम्पादेतब्ब—पञ्चकं सोलसवारं]

१. ७. ३. १. तेन खो पन समयेन भिक्खू आचरियु'पज्झायेसु
पक्कन्तेसु पि विब्भमन्तेसु पि कालङ्कतेसु पि पक्खसङ्कन्तेसु पि निस्स-
यपटिप्पस्सद्धियो न जानन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—पञ्चि'मा
भिक्खवे, निस्सयपटिप्पस्सद्धियो उपज्झायम्हा— उपज्झायो
पक्कन्तो वा होति, विब्भमन्तो वा, कालङ्कन्तो वा, पक्खसङ्कन्तो
वा, आणत्ति येव पञ्चमी । इमा खो भिक्खवे, पञ्च निस्सयपटिप्प-
स्सद्धियो उपज्झायम्हा । छ यिमा भिक्खवे, निस्सयपटिप्पस्सद्धियो
आचरियम्हा—आचरियो पक्कन्तो वा होति, विब्भमन्तो वा, काल-
ङ्कन्तो वा, पक्खसङ्कन्तो वा, आणत्ति येव पञ्चमी, उपज्झायेन वा
समोधानं गतो होति । इमा खो भिक्खवे, छ निस्सयपटिप्पस्सद्धियौ
आचरियम्हा । [१] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन
भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो
उपट्टापेतब्बो—न असेखेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो होति, न असे-
खेन समाधिकक्खन्धेन समन्नागतो होति, न असेखेन पञ्चाक्खन्धेन
समन्नागतो होति, न असेखेन विमुत्तिक्खन्धेन समन्नागतो होति, न
असेखेन विमुत्तिआणदस्सनक्खन्धेन समन्नागतो होति । इमेहि खो

भिक्षवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [२] पञ्चहि भिक्षवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—असेखेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो होतिपे० [Omit न at the beginning]....असेखेन विमुत्तिजाणदस्सनक्खन्धेन समन्नागतो होति । इमेहि खो भिक्षवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन (62) भिक्षुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [३] अपरेहि पि भिक्षवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—अत्तना न असेखेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो होति, न परं असेखे सीलक्खन्धे समादपेता [add: अत्तना to the initial न and न परं असेखे.... समादपेता as in [१]]पे०अत्तना न असेखेन विमुत्तिजाणदस्सनक्खन्धेन समन्नागतो होति, न परं असेखे विमुत्तिजाणदस्सनक्खन्धे समादपेता । इमेहि खो भिक्षवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [४] पञ्चहि भिक्षवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—अत्तना असेखेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो होति, परं असेखे सीलक्खन्धे समादपेता, [omit relevant न from relevant clauses in [३]] पे० अत्तना असेखेन विमुत्तिजाणदस्सनक्खन्धेन समन्नागतो होति, परं असेखे विमुत्तिजाणदस्सनक्खन्धे समादपेता । इमेहि खो भिक्षवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना

उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [५]
 अपरेहि पि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न
 उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—
 अस्सद्धो होति, अहिरिको होति, अनोत्तप्पी होति, कुसीतो
 होति, मुट्ठस्सति होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन
 भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं....पे०....न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [६]
 पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं,
 पे०.... सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—सद्धो होति, हिरिमा होति,
 ओत्तप्पी होति, आरद्धविरियो होति, उपट्ठितस्सति होति । इमेहि
 खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं,
 निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [७] अपरेहि पि भिक्खवे,
 पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो
 दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—अधिसीले सीलविपन्नो होति,
 अज्झाचारे आचारविपन्नो होति, अतिदिट्ठिया दिट्ठिविपन्नो होति,
 अप्पस्सुतो होति, दुप्पब्बो होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि
 समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न साम-
 णेरो उपट्ठापेतब्बो [८] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन
 भिक्खुना उपसम्पादे (63) तब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो
 उपट्ठापेतब्बो— न अधिसीले सीलविपन्नो होति, न अज्झाचारे
 आचारविपन्नो होति, न अतिदिट्ठिया दिट्ठिविपन्नो होति, बहु-
 स्सुतो होति, पब्बवा होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि
 समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो

उपट्टापेतब्बो । [९] अपरेहि पि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्टापेतब्बो—न पटिबलो होति अन्तेवासिं वा सद्धिविहारिं वा गिलानं उपट्टातुं वा उपट्टापेतुं वा, उप्पन्नं अनभिरतिं वूपकासेतुं वा वूपकासापेतुं वा, उप्पन्नं कक्कुच्चं धम्मतो विनोदेतुं वा विनोदापेतुं वा, आपत्तिं न जानाति, आपत्तिया वुट्ठानं न जानाति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्टापेतब्बो । [१०] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्टापेतब्बो—पटिबलो होति अन्तेवासिं वा सद्धिविहारिं वा गिलानं उपट्टातुं वा उपट्टापेतुं वा, उप्पन्नं अनभिरतिं वूपकासेतुं वा वूपकासापेतुं वा, उप्पन्नं कुक्कुच्चं धम्मतो विनोदेतुं वा विनोदापेतुं वा, आपत्तिं जानाति, आपत्तिया वुट्ठानं जानाति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्टापेतब्बो । [११] अपरेहि पि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्टापेतब्बो—न पटिबलो होति अन्तेवासिं वा सद्धिविहारिं वा आभिसमाचारिकाय सिक्खाय सिक्खापेतुं, आदिब्रह्मचरियिकाय सिक्खाय विनेतुं, अभिधम्मे विनेतुं, अभिविनये विनेतुं, उप्पन्नं दिट्ठिगतं धम्मतो विवेचेतुं विवेचापेतुं । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्टापेतब्बो । [१२] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन

भिक्षुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठा-
पेतब्बो—पटिबलो होति अन्तेवासिं वा सद्धिविहारिं वा आभिसमाचा-
रिकाय सिकखाय सिकखापेतुं, आदिब्रह्मचरियिकाय सिकखाय विनेतुं,
अभिधम्मे विनेतुं, अभिविनये विनेतुं, उप्पन्नं दिट्ठिगतं धम्म (64) तो
विवेचेतुं विवेचापेतुं । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन
भिक्षुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो ।

[१३] अपरेहि पि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना
न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—
आपत्तिं न जानाति, अनापत्तिं न जानाति, लहुकं आपत्तिं न जानाति,
गरुकं आपत्तिं न जानाति, उभयानि खो पन'स्स पातिमोक्खानि
वित्थारेन न स्वागतानि होन्ति, न सुविभत्तानि, न सुप्पवत्तीनि, न
सुविनिच्छित्तानि सुत्ततो अनुव्यञ्जनसो । इमेहि खो भिक्खवे,
पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो
दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [१४] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि
समन्नागतेन भिक्षुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो
उपट्ठापेतब्बो—आपत्तिं जानाति, अनापत्तिं जानाति, लहुकं आपत्तिं
जानाति, गरुकं आपत्तिं जानाति, उभयानि खो पन'स्स पातिमोक्खानि
वित्थारेन स्वागतानि होन्ति, सुविभत्तानि, सुप्पवत्तीनि, सुविनिच्छित्तानि
सुत्ततो अनुव्यञ्जनसो । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन
भिक्षुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो ।
[१५] अपरेहि पि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्षुना न
उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—

आपत्तिं न जानाति,....पे० [As in [१३]] गरुकं आपत्तिं न जानाति, ऊनदसवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [१६] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो— आपत्तिं जानातिपे० [As in [१४]] गरुकं आपत्तिं जानाति, दसवस्सो वा होति अतिरेकदसवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो'ति ।

उपसम्पादेतब्बपञ्चकं सोळसवारं निद्रितं ।

[४. उपसम्पादेतब्ब—छकं सोळसवारं]

१. ७. ४. १. [१] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उप (६५) ट्ठापेतब्बो—न असेखेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो होति, न असेखेन समाधिकक्खन्धेन समन्नागतो होति, न असेखेन पञ्जाक्खन्धेन समन्नागतो होति, न असेखेन विमुत्तिक्खन्धेन समन्नागतो होति, न असेखेन विमुत्तिजाणदस्सनक्खन्धेन समन्नागतो होति, ऊनदसवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं, न निस्सयो दातब्बो, न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [२] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—असेखेन सीलक्खन्धेन.... [Like above as in [१] : omit न] विमुत्तिजाण-

दस्सनकखन्धेन समन्नागतो होति, दसवस्सो वा होति अतिरेक—दस-
वस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे,पे० भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं,
निस्सयो दातब्बो, सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [३] अपरेहि पि भिक्खवे,
छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बंपे० न
सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—अत्तना न असेखेन सीलकखन्धेन समन्ना-
गतो होति, न परं असेखे सीलकखन्धे समादपेता । अत्तना न असेखेन
समाधिकखन्धेन समन्नागतो होति, न परं असेखे समाधिकखन्धे समा-
दपेता । अत्तना न असेखेन पञ्जाकखन्धेन समन्नागतो होति, न परं
असेखे पञ्जाकखन्धे समादपेता । अत्तना न असेखेन विमुत्तिकखन्धेन
समन्नागतो होति, न परं असेखे विमुत्तिकखन्धे समादपेता । अत्तना
न असेखेन विमुत्तिजाणदस्सनकखन्धेन समन्नागतो होति, न परं
असेखे विमुत्तिजाणदस्सनकखन्धे समादपेता, ऊनदसवस्सो होति ।
इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं
....पे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [४] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि
समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो
उपट्ठापेतब्बो—अत्तना असेखेन सीलकखन्धेन समन्नागतो होति, परं असेखे
सीलकखन्धे समादपेता पे० [Like above as in [३] :
omit न] परं असेखे विमुत्ति—जाणदस्सनकखन्धे समादपेता, दसवस्सो
वा होति, अतिरेकदसवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि
समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो
उपट्ठापेतब्बो । [५] अपरेहि पि भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन
भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बंपे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—

अस्सद्धो होति, अहिरिको होति, अनोत्तप्पी होति, कुसीतो होति, मुट्ठस्सति होति, ऊनदसवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे,....पे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [६] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना (६६) उपसम्पादेतब्बं....पे०सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—सद्धो होति, हिरिमा होति, ओत्तप्पी होति, आरद्धविरियो होति, उपट्ठितसति होति, दसवस्सो वा होति, अतिरेकदसवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं....पे० सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [७] अपरेहि पि भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं पे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—अधिसीले सीलविपन्नो होति, अज्झाचारे आचारविपन्नो होति, अतिदिट्ठिया दिट्ठिविपन्नो होति, अप्पस्सुतो होति, दुप्पज्जो होति, ऊनदसवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं पे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [८] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं पे० सामणेरो उपट्ठापेतब्बो— न अधिसीले सीलविपन्नो होतिपे० [Like above as in [७] : omit न] बहुस्सुतो होति, पञ्चवा होति, दसवस्सो वा होति, अतिरेकदसवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बंपे० सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [९] अपरेहि पि भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं....पे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—न पटिबलो होति अन्तेवासिं वा सद्धि-विहारिं वा गिलानं उपट्ठातुं वा उपट्ठापेतुं वा, उप्पन्नं अनभिरतिं

वूपकासेतुं वा वूपकासापेतुं वा, उप्पन्नं कुक्कुच्चं धम्मतो विनोदेतुं वा विनोदापेतुं वा, आपत्तिं न जानाति, आपत्तिया वुट्ठानं न जानाति, ऊनदसवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं पे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [१०] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं पे० सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—पटिबलो होति अन्तेवासिं वा सद्धिविहारिं वा गिलानं उपट्ठातुं वा उपट्ठापेतुं वा, उप्पन्नं अनभिरिति वूपकासेतुं वा वूपकासापेतुं वा, उप्पन्नं कुक्कुच्चं धम्मतो विनोदेतुं वा विनोदापेतुं वा, आपत्तिं जानाति, आपत्तिया वुट्ठानं जानाति, दसवस्सो वा होति अतिरेकदसवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं पे० सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । (67) [११] अपरेहि पि भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं पे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—न पटिबलो होति अन्तेवासिं वा सद्धिविहारिं वा आभिसमाचारिकाय सिक्खाय सिक्खापेतुं, आदिब्रह्मचरियिकाय सिक्खाय विनेतुं, अभिघम्मे विनेतुं, अभिविनये विनेतुं, उप्पन्नं दिट्ठिगतं धम्मतो विवेचेतुं, ऊनदसवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं पे० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो [१२] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं पे० सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—पटिबलो होति अन्तेवासिं वा सद्धिविहारिं वा आभिसमाचारिकाय सिक्खाय सिक्खापेतुं पे० उप्पन्नं दिट्ठिगतं धम्मतो विवेचेतुं, दसवस्सो वा अतिरेकदसवस्सो

वा । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादे-
तब्बं पे ० सामणेरो उपट्ठापेतब्बो । [१३] अपरेहि पि भिक्खवे,
छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं पे ० न
सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—आपत्तिं न जानाति, अनापत्तिं न जानाति,
छहुकं आपत्तिं न जानाति, गरुकं आपत्तिं न जानाति, उभयानि
खो पन'स्स पातिमोक्खानि वित्थारेन न स्वागतानि होन्ति
सुविभत्तानि सुप्पवत्तीनि सुविनिच्छित्तानि, सुत्ततो अनुव्यञ्जनसो,
ऊनदसवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन
भिक्खुना न उपसम्पादेतब्बं पे ० न सामणेरो उपट्ठापेतब्बो ।
[१४] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं
... पे ० सामणेरो उपट्ठापेतब्बो—आपत्तिं जानाति पे ०
[Like above as in [१३] : omit न] अनुव्यञ्जनसो, दसवस्सो
वा होति अतिरेकदसवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि
समन्नागतेन भिक्खुना उपसम्पादेतब्बं, निस्सयो दातब्बो, सामणेरो
उपट्ठापेतब्बो'ति ।

उपसम्पादेतब्बच्छकं सोळसवारं (?) निट्ठित* (६८)

[५. अञ्जतित्थिय—पुब्बकथा—परिवासदानं ।]

१. ७. ५. १ तेन खो पन समयेन यो सो अञ्जतित्थियपुब्बो
उपज्झायेन सहधम्मिकं वुच्चमानो उपज्झायस्स वादं आरोपेत्वा तं येव
तित्थायतनं सङ्गमि, सो पुन पच्चा'गन्त्वा भिक्खू उपसम्पदं याचि ।

* Though here the mention is made of छकं सोळसवारं the serial number shows that it is only 14 !

भिक्षू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—यो सो भिक्षवे, अञ्जति-
तिथियपुब्बो उपज्झायेन सहधम्मिकं वुच्चमानो उपज्झायस्स वादं
आरोपेत्वा तं येव तित्थायतनं सङ्कन्तो, सो आगतो न उप-
सम्पादेतब्बो । यो भिक्षवे, अञ्जो पि अञ्जतितिथियपुब्बो
इमस्मिं धम्मविनये आकङ्खति पव्वज्जं, आकङ्खति उपसम्पदं,
तस्स चत्तारो मासे परिवासो दातब्बो ।

२. एवञ्च पन भिक्षवे, दातब्बो—पठमं केसमस्सुं ओहारा-
पेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादापेत्वा एकंसं उत्तरासङ्गं कारापेत्वा
भिक्षून् पादे वन्दापेत्वा उक्कुटिकं निसीदापेत्वा अञ्जलिं पग्गण्हापेत्वा
एवं वदेही'ति वत्तब्बो—बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि,
सङ्घं सरणं गच्छामि । दुतियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामिपे०.....
दुतियम्पि सङ्घं सरणं गच्छामी'ति । ततियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि,
ततियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि, ततियम्पि सङ्घं सरणं गच्छामी'ति ।

३. तेन खो भिक्षवे, अञ्जतिथियपुब्बेन सङ्घं उपसङ्कमित्वा
एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा भिक्षून् पादे वन्दित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा
अञ्जलिं पग्गहेत्वा एवम'स्स वचनीयो—अहं भन्ते, इत्थन्नामो अञ्ज-
तिथियपुब्बो इमस्मिं धम्मविनये आकङ्खामि उपसम्पदं । सो'हं भन्ते,
सङ्घं चत्तारो मासे परिवासं याचामी'ति । दुतियम्पि याचितब्बो । तति-
यम्पि याचितब्बो । व्यत्तेन भिक्षुना पटिबलेन सङ्घो जापेतब्बो—
सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो अञ्जतिथियपुब्बो इमस्मिं
धम्मविनये आकङ्खति उपसम्पदं । सो सङ्घं चत्तारो मासे परिवासं
याचति । यदि सङ्घस्स पत्तकळं, सङ्घो इत्थन्नामस्स अञ्जतिथियपुब्बस्स
चत्तारो मासे परिवासं ददेय्य । एसा वत्ति ।

४. सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो अञ्जतित्थियपुब्बो इमस्मिं धम्मविनये आकङ्खति उपसम्पदं । सो सङ्घं चत्तारो मासे परिवासं याचति । सङ्घो इत्थन्नामस्स अञ्जतित्थियपुब्बस्स चत्तारो मासे परिवासं देति । यस्सा'यस्मतो खमति इत्थन्नामस्स अञ्जतित्थिय-पुब्बस्स चत्तारो मासे पटिवासस्स दानं, सो तुण्ह'स्स, यस्स नक्खमति, सो भासेय्य । दिन्नो सङ्घेन इत्थन्नामस्स अञ्जतित्थियपुब्बस्स चत्तारो मासे परिवासो । (६९) खमति सङ्घस्स, तस्मा तुण्ही, एवमे'तं धार-यामी'ति ।

५. एवं खो भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो आराधको होति, एवं अनाराधको—कथञ्च भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो अनाराधको होति ? । □ इध भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो अतिकालेन गमं पविसति, अतिदिवा पटिक्कमति । एवम्पि भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो अनाराधको होति । □ पुन च परं भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो वेसियागोचरो वा होति विधवागोचरो वा होति, थुल्लकुमारिगोचरो वा होति, पण्डकगोचरो वा होति, भिक्खुणीगोचरो वा होति । एवम्पि भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो अनाराधको होति । □ पुन च परं भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो यानि तानि सब्रह्मचारीनं उच्चावचानि करणीयानि, तत्थ न दक्खो होति, न अनलसो, न तत्रु'पायाय विमंसाय समन्नागतो, न अलं कातुं, न अलं संविधातुं । एवम्पि भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो अनाराधको होति । □ पुन च परं भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो न तिब्बच्छन्दो होति उद्देसे परिपुच्छाय अधिसीले अधिचित्ते

अधिपञ्जाय । एवम्पि भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो अनाराधको होति । □ पुन च परं भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो यस्स तित्थायतना सङ्गन्तो होति, तस्स सत्थुनो तस्स दिट्ठिया तस्स खन्तिया तस्स रुचिया तस्स आदायस्स अवण्णे भञ्जमाने कुपितो होति अनत्तमनो अनभिरद्धो, बुद्धस्स वा धम्मस्स वा सङ्गस्स वा अवण्णे भञ्जमाने अत्तमनो होति उदग्गो अभिरद्धो; यस्स वा पन तित्थायतना सङ्गन्तो होति, तस्स सत्थुनो तस्स दिट्ठिया तस्स खन्तिया तस्स रुचिया तस्स आदायस्स वण्णे भञ्जमाने अत्तमनो होति उदग्गो अभिरद्धो, बुद्धस्स वा धम्मस्स वा सङ्गस्स वा वण्णे भञ्जमाने कुपितो होति अनत्तमनो अनभिरद्धो, इदं भिक्खवे, सङ्घातनिकं अञ्जतित्थियपुब्बस्स अनाराधनीयस्मि । एवं खो भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो अनाराधको होति । एवं अनाराधको खो भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो आगतो न उप-सम्पादेतब्बो ।

६. कथञ्च भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो आराधको होति ? । □ इध भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो ना'तिकालेन गामं पविसति, ना'तिदिवा पटिक्कमति । एवम्पि भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो आरा-धको होति । □ पुन च परं भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो न वेसियागोचरो होति, न विधवागोचरो होति, न थुल्लकुमारिकगोचरो होति, न पण्डकगोचरो होति, न भिक्खुणीगोचरो होति । एवम्पि भिक्खवे, अञ्ज (70) तित्थियपुब्बो आराधको होति । □ पुन च परं भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो यानि तानि सब्रह्मचारीनं उच्चावचानि

१. महा-खन्धको (सत्तम-भाणवारं)

करणीयानि, तत्थ दक्खो होति अनलसो तत्रु'पायाय विमंसाय समन्नागतो, अलं कातुं, अलं संविधातुं । एवम्पि भिक्खवे, अञ्ज-
तित्थियपुब्बो आराधको होति । □ पुन च परं भिक्खवे, अञ्ज-
तित्थियपुब्बो तिब्बच्छन्दो होति उद्देसे परिपुच्छाय अधिसीले अधिचित्ते
अधिपञ्जाय । एवम्पि भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो आराधको होति ।
□ पुन च परं भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो यस्स तित्थायतना
सङ्कन्तो होति, तस्स सत्थुनो तस्स दिट्ठिया तस्स खन्तिया तस्स रुचिया
तस्स आदायस्स अवण्णे भञ्जमाने अत्तमनो होति उदग्गो अभिरद्धो,
बुद्धस्स वा धम्मस्स वा सङ्घस्स वा अवण्णे भञ्जमाने कुपितो होति
अनत्तमनो अनभिरद्धो; यस्स वा पन तित्थायतना सङ्कन्तो होति, तस्स
सत्थुनो तस्स दिट्ठिया तस्स खन्तिया तस्स रुचिया तस्स आदायस्स
वण्णे भञ्जमाने कुपितो होति अनत्तमनो अनभिरद्धो, बुद्धस्स वा धम्मस्स
वा सङ्घस्स वा वण्णे भञ्जमाने अत्तमनो होति उदग्गो अभिरद्धो ।
इदं भिक्खवे, सङ्घातनिकं अञ्जतित्थियपुब्बस्स आराधनीयस्मि । एवं
खो भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो आराधको होति । एवं आराधको
खो भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो आगतो उपसम्पादेतब्बो ।

७. सचे भिक्खवे, अञ्जतित्थियपुब्बो नग्गो आगच्छति, उप-
ज्झायमूलकं चीवरं परियेसितब्बं । सचे अच्छिन्नकेसो आगच्छति,
सङ्घो अपलोकेतब्बो भण्डुकम्माय । ये ते भिक्खवे, अग्निका जटि-
लका, ते आगता उपसम्पादेतब्बा, न तेसं परिवासो दातब्बो ।
तं किस्स हेतु ? । कम्मवादिनो एते भिक्खवे, किरियवादिनो ।
सचे भिक्खवे, जातिया साकियो अञ्जतित्थियपुब्बो आगच्छति,

सो आगतो उपसम्पादेतब्बो, न तस्स परिवासो दातब्बो । इमा'हं भिक्खवे, आतीनं आवेणियं परिहारं दम्मी'ति ।

[अञ्जतिस्थिय-पुब्बकथा निट्ठिता ।]

सत्तम-भाणवारं

[८ अट्ठम-भाणवारं]

[१. न-पब्बाजेतब्ब न-उपसम्पादेतब्ब-कथा]

१. ८. १. [१] १ तेन खो पन समयेन मागधेसु पञ्च आबाधा उस्सत्ता होन्ति—कुट्टं गण्डो किलासो सोसो अपमारो । मनुस्सा पञ्चहि आबाधेहि फुट्ठा जीवकं कोमारभच्चं उपसङ्गमित्वा एवं वदन्ति—साधु नो आचरिय, तिकिच्छाही'ति । अहं खो'य्यो बहुकिच्चो बहुकरणीयो, राजा च मे मागधो (71) सेनियो बिम्बिसारो उपट्ठातब्बो इत्थागारञ्च, बुद्धपमुखो च भिक्खुसङ्घो । ना'हं सक्कोमि तिकिच्छित्तुं'ति । सब्बं सापतेय्यञ्च ते आचरिय, होतु, मयञ्च ते दासा, साधु नो आचरिय, तिकिच्छाही'ति । अहं खो'य्यो बहुकिच्चो बहुकरणीयो पे० भिक्खुसङ्घो । ना'हं सक्कोमि तिकिच्छित्तुं'ति ।

२. अथ खो तेसं मनुस्सानं एतद'होसि—इमे खो समणा सक्क्यपुत्तिया सुखसीला सुखसमाचारा सुभोजनानि भुञ्जित्वा निवातेसु सयनेसु सयन्ति । यन्नून मयं समणेसु सक्क्यपुत्तियेसु पब्बाजेय्याम, तत्थ भिक्खू चे'व उपट्ठहिस्सन्ति, जीवको च कोमारभच्चो तिकिच्छिस्सती'ति । अथ खो ते मनुस्सा भिक्खू उप-

सङ्कमित्वा पब्बज्जं याचिंसु, ते भिक्खू पब्बाजेसुं उपसम्पादेसुं, ते भिक्खू चे'व उपट्ठहिंसु, जीवको च कोमारभच्चो तिकिच्छि ।

३. तेन खो पन समयेन भिक्खू बहू गिलाने भिक्खू उपट्ठहन्ता याचनबहुला विज्जत्तिबहुला विहरन्ति—गिलानभत्तं देथ, गिलानु'पट्ठाकभत्तं देथ, गिलानभेसज्जं देथा'ति । जीवको पि कोमार-भच्चो बहू गिलाने भिक्खू तिकिच्छन्तो अज्जतरं राजकिच्चं परिहापेसि ।

४. अज्जतरो पुरिसो पञ्चहि आवाघेहि फुट्ठो जीवकं कोमार-भच्चं उपसङ्कमित्वा एतद'वोच—साधु मं आचरिय, तिकिच्छाही'ति । अहं खो'य्यो बहुकिच्चो पे० भिक्खुसङ्घो, ना'हं सक्कोमि तिकि-च्छितुं'ति । सब्बं सापतेय्यञ्च ते आचरिय, होतु, अहञ्च ते दासो, साधु मं आचरिय, तिकिच्छाही'ति । अहं खो'य्यो बहुकिच्चो पे० ना'हं सक्कोमि तिकिच्छितुं'ति ।

५. अथ खो तस्स पुरिसस्म एतद'होसि—इमे खो समणा सक्कयपुत्तिया सुखसीला सुखसमाचारा सुभोजनानि भुज्जित्वा निवातेसु सयनेसु सयन्ति । यन्नना'हं समणेसु सक्कयपुत्तियेसु पब्बजेय्यं, तत्थ भिक्खू चे'व उपट्ठहिस्सन्ति, जीवको च कोमारभच्चो तिकिच्छिस्सति । सो'हं अरोगो विब्भमिस्सामी'ति । अथ खो सो पुरिसो भिक्खू उपसङ्कमित्वा पब्बज्जं याचि, तं भिक्खू पब्बाजेसुं उपसम्पादेसुं, तं भिक्खू चे'व उपट्ठहिंसु, जीवको च कोमारभच्चो तिकिच्छि । सो अरोगो विब्भमि । अहस खो (७२) जीवको कोमारभच्चो तं पुरिसं विब्भमन्तं, दिस्वान तं पुरिसं एतद'वोच—ननु त्वं अय्यो भिक्खूसु

पब्बजितो अहोसी'ति ? । ' एवं आचरिया'ति । किस्स पन त्वं अय्यो,
एवरूपं अकासी'ति ? । अथ खो सो पुरिसो जीवकस्स कोमारभच्चस्स
एतम'त्थं आरोचेसि ।

६ जीवको कोमारभच्चो उज्झायति खीयति विपाचेति—कथं हि
नाम भदन्ता पञ्चहि आबाधेहि फुट्टं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? । अथ खो
जीवको कोमारभच्चो येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं
अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नो खो जीवको
कोमारभच्चो भगवन्तं एतद'वोच—साधु भन्ते, अय्या पञ्चहि आबाधेहि
फुट्टं न पब्बाजेय्युं'ति ।

७ अथ खो भगवा जीवकं कोमारभच्चं धम्मिया कथाय सन्दस्सेसि
समादपेसि समुत्तेजेसि सम्पहंसेसि । अथ खो जीवको कोमारभच्चो
भगवता धम्मिया कथाय सन्दस्सितो समादपितो समुत्तेजितो सम्पहं-
सितो उट्ठाया'सना भगवन्तं अभिवादेत्वा पदक्खिणं कत्वा पक्कामि ।
अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिकथं कत्वा
भिक्षू आमन्तेसि—न भिक्षवे, पञ्चहि आबाधेहि फुट्टो पब्बाजेतब्बो ।
यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[२] १ तेन खो पन समयेन रज्जो मागधस्स सेनियस्स
बिम्बिसारस्स पच्चन्तो कुपितो होति । अथ खो राजा मागधो
सेनियो बिम्बिसारो सेनानायके महामत्ते आणापेसि—गच्छथ भणे,
पच्चन्तं उच्चिन्था'ति । एवं देवा'ति खो सेनानायका महामत्ता रज्जो
मागधस्स सेनियस्स बिम्बिसारस्स पच्चस्सोसुं ।

२ अथ खो अभिञ्जातानं अभिञ्जातानं योधानं एतद'होसि-
मयं खो युद्धाभिनन्दिनो । गच्छन्ता पापञ्च करोम, बहुञ्च
अपुञ्चं पसवाम । केन नु खो मयं उपायेन पापा च विरमे-
य्याम कल्याणञ्च करेय्यामा'ति ? । अथ खो तेसं योधानं एतद'-
होसि—इमे खो समणा सक्कपुत्तिया धम्मचारिनो समचारिनो
ब्रह्मचारिनो सच्चवादिनो सीलवन्तो कल्याणधम्मा । सचे खो मयं
समणेसु सक्कपुत्तियेसु पब्बजेय्याम, एवं मयं पापा च विरमेय्याम
कल्याणञ्च करेय्यामा'ति । अथ खो ते योधा, भिक्खू उपसङ्कमित्वा
पब्बज्जं यार्चिसु । ते भिक्खू पब्बाजेसुं उपसम्पादेसुं ।

३ सेनानायका महामत्ता राजभटे पुच्छिसु—किं (73) नु
खो भणे, इत्थन्नामो च इत्थन्नामो च योधा न दिस्सन्ती'ति ? । इत्थन्नामो
च इत्थन्नामो च सामि, योधा भिक्खूसु पब्बजिता'ति । सेनानायका
महामत्ता उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा
सक्कपुत्तिया राजभटं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? । सेनानायका महामत्ता रब्बो
मागघस्स सेनियस्स बिम्बिसारस्स एतम'त्थं आरोचेसुं । अथ खो राजा
मागघो सेनियो बिम्बिसारो वोहारिके महामत्ते पुच्छि—यो भणे,
राजभटं पब्बाजेति, किं सो पसवती'ति ? । उपज्झायस्स देव,
सीसं छेदेतब्बं, अनुस्सावकस्स जिह्वा उद्धरितब्बा, गणस्स
उपट्ठफासुका भञ्जितब्बा'ति ।

४ अथ खो राजा मागघो सेनियो बिम्बिसारो येन भगवा
तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं
निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नो खो राजा मागघो सेनियो

बिम्बिसारो भगवन्तं एतद'वोच—सन्ति भन्ते, राजानो अस्सद्धा
अप्पसन्ना, ते अप्पमत्तकेन पि भिक्खू विहेट्ठेयुं । साधु भन्ते,
अय्या राजभटं न पब्बाजेयुं'ति । अथ खो भगवा राजानं मागधं
सेनियं बिम्बिसारं धम्मिया कथाय सन्दस्सेसि समादपेसि समुत्तेजेसि
सम्पहंसेसि । अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो भगवता
धम्मिया कथाय सन्दस्सितो समादपितो समुत्तेजितो सम्पहंसितो
उट्ठाया'सना भगवन्तं अभिवादेत्वा पदक्खिणं कत्वा पक्कामि । अथ खो
भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आम-
न्तेभि—न भिक्खवे, राजभटो पब्बाजेतब्बो । यो पब्बाजेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[३] १ तेन खो पन समयेन चोरो अङ्गुलिमालो भिक्खू
पब्बजितो होति । मनुस्सा पस्सित्वा उब्बिज्जन्ति पि उत्तसन्ति
पि पलायन्ति पि अब्जेन पि गच्छन्ति अब्जेन पि मुखं करोन्ति
द्वारम्पि थकेन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं
हि नाम समणा सक्कपुत्तिया धजबद्धं चोरं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? ।

२ अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं
विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । भगवा
भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, धजबद्धो चोरो पब्बाजेतब्बो ।
यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[४] १ तेन खो पन समयेन रज्जा मागधेन सेनियेन (७४)
बिम्बिसारेन अनुज्जातं होति—ये समणेसु सक्कपुत्तियेसु पब्बजन्ति,
न ते लब्भा किञ्चि कातुं, स्वाक्खातो धम्मो, चरन्तु ब्रह्मचरियं
सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति ।

१. महा-खन्धको (अट्टम-भाणवारं)

२. तेन खो पन समयेन अञ्जतरो पुरिसो चोरिकं कत्वा काराय बद्धो होति । सो कारं भिन्दित्वा पलायित्वा भिक्खूसु पब्बजितो होति । मनुस्सा पस्सित्वा एवं आहंसु—अयं सो कारभेदको चोरो, हन्द नं नेमा'ति । एकच्चे एवं आहंसु—मा'य्यो, एवं अवचुत्थ, अनुञ्जातं रञ्जा मागधेन सेनियेन बिम्बिसारेन—ये समणेसु सक्कपुत्तियेसु पब्ब जन्ति, न ते लब्भा किञ्चि कातुं, स्वाक्खातो धम्मो, चरन्तु ब्रह्मचरियं सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति ।

३. मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—अभयूवरा इमे समणा सक्कपुत्तिया, न यिमे लब्भा किञ्चि कातुं । कथं हि नाम समणा सक्कपुत्तिया कारभेदकं चोरं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, कारभेदको चोरो पब्बाजेतब्बो । यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[५] १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो पुरिसो चोरिकं कत्वा पलायित्वा भिक्खूसु पब्बजितो होति । सो च रञ्जो अन्तेपुरे लिखितो होति—यत्थ पस्सितब्बो तत्थ हन्तब्बो'ति । मनुस्सा पस्सित्वा एवं आहंसु—अयं सो लिखितको चोरो, हन्द नं हनामा'ति । एकच्चे एवं आहंसु—मा'य्यो एवं अवचुत्थ, अनुञ्जातं रञ्जापे० अन्तकिरियाया'ति ।

२. मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—अभयूवरा इमे समणा सक्कपुत्तिया, न यिमे लब्भा किञ्चि कातुं । कथं हि नाम समणा सक्कपुत्तिया लिखितकं चोरं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? । भगवतो

एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, लिखितको चोरो पब्बाजेतब्बो ।
यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[६] १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो पुरिसो कसाहतो
कतदण्डकम्मो भिक्खूसु पब्बजितो होति । मनुस्सा उज्झायन्ति
खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा सक्कपुत्तिया कसाहतं
कतदण्डकम्मं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न
भिक्खवे, कसाहतो कतदण्डकम्मो पब्बाजेतब्बो । यो पब्बाजेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्सा'ति (75)

[७] तेन खो पन समयेन अञ्जतरो पुरिसो लक्खणाहतो
कतदण्डकम्मो भिक्खूसु पब्बजितो होति । मनुस्सा उज्झायन्ति
खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा सक्कपुत्तिया लक्खणाहतं
कतदण्डकम्मं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं ।
न भिक्खवे, लक्खणाहतो कतदण्डकम्मो पब्बाजेतब्बो ।
यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[८] १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो पुरिसो इणायिको
पलायित्वा भिक्खूसु पब्बजितो होति । धनिया पस्सित्वा एवं आहंसु—
अयं सो अम्हाकं इणायिको, हन्द नं नेमा'ति । एकच्चे एवं आहंसु—
मा'ग्यो एवं अवचुत्थ, अनुञ्जातं रब्बा मागधेन सेनियेन बिम्बिसारेन—
ये समणेषु सक्कपुत्तियेषु पब्बजन्ति, न ते लब्भा किञ्चि कातुं,
स्वाक्खातो धम्मो, चरन्तु ब्रह्मचरियं सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाया'ति ।

२. मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—अभयूवरा इमे समणा
सक्कपुत्तिया, न यिमे लब्भा किञ्चि कातुं । कथं हि नाम समणा

१. महा-खन्धको (अट्टम-भाणवारं)

सक्यपुत्तिया इणायिकं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरो-
चेसुं—न भिक्खवे, इणायिको पब्बाजेतब्बो । यो पब्बाजेय्य, आपत्ति
दुक्कटस्सा'ति ।

[९] १ तेन खो पन समयेन अब्जतरो दासो पलायित्वा
भिक्खूसु पब्बजितो होति । अय्यिका पस्सित्वा एवं आहंसु—अयं सो
अम्हाकं दासो, हन्द नं नेमा'ति । एकच्चे एवं आहंसु—मा'य्यो एवं
....पे०..... अन्तकिरियाया'ति ।

२ मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—अभयूवरा इमे समणा
सक्यपुत्तिया, न यिमे लब्भा किञ्चि कातुं । कथं हि नाम समणा
सक्यपुत्तिया दासं पब्बाजेस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न
भिक्खवे, दासो पब्बाजेतब्बो । यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[१०] १ तेन खो पन समयेन अब्जतरो कम्मरभण्डु मातापितूहि
सद्धिं भण्डित्वा आरामं गन्त्वा भिक्खूसु पब्बजितो होति । अथ खो
तस्स कम्मरभण्डुस्स मातापितरो तं कम्मरभण्डुं विचिनन्ता आरामं
गन्त्वा भिक्खू पुच्छिंसु—अपि भन्ते, एवरूपं दारकं पस्सेय्याथा'ति ? ।
भिक्खू अजानं येव आहंसु—न जानामा'ति, अपस्सं येव आहंसु—न
पस्सामा'ति ।

२ अथ खो तस्स कम्मरभण्डुस्स मातापितरो तं कम्मरभण्डुं
वि (७६) चिनन्ता भिक्खूसु पब्बजितं दिस्वा उज्झायन्ति खीयन्ति
विपाचेन्ति—अलज्जिनो इमे समणा सक्यपुत्तिया, दुस्सीला मुसावादिनो ।
जानं येव आहंसु—न जानामा'ति, पस्सं येव आहंसु—न पस्सामा'ति,
अयं दारको भिक्खूसु पब्बजितो'ति ।

३ अस्सोसुं खो भिक्खू तस्स कम्मरभण्डुस्स मातापितुन्नं उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, सङ्घं अपलोकेतुं भण्डुकम्माया'ति ।

[११] १ तेन खो पन समयेन राजगहे सत्तरसवग्गिया दारका महायका होन्ति, उपालि दारको तेसं पामोक्खो होति । अथ खो उपालिस्स मातापितुन्नं एतद'होसि—केन नु खो उपायेन उपालि अम्हाकं अच्चयेन सुखञ्च जीवेय्य, न च किलमेय्या'ति ? । अथ खो उपालिस्स मातापितुन्नं एतद'होसि—सचे खो उपालि लेखं सिक्खेय्य, एवं खो उपालि अम्हाकं अच्चयेन सुखञ्च जीवेय्य, न च किलमेय्या'ति । अथ खो उपालिस्स मातापितुन्नं एतद'होसि—सचे खो उपालि लेखं सिक्खिस्सति, अङ्गुलियो दुक्खा भविस्सन्ति । सचे खो उपालि गणनं सिक्खेय्य, एवं खो उपालि अम्हाकं अच्चयेन सुखञ्च जीवेय्य, न च किलमेय्या'ति । अथ खो उपालिस्स मातापितुन्नं एतद'होसि—सचे खो उपालि गणनं सिक्खिस्सति, उरस्स दुक्खो भविस्सति । सचे खो उपालि रूपं सिक्खेय्य, एवं खो उपालि अम्हाकं अच्चयेन सुखञ्च जीवेय्य, न च किलमेय्या'ति । अथ खो उपालिस्स मातापितुन्नं एतद'होसि—सचे खो उपालि रूपं सिक्खिस्सति, अक्खीनि दुक्खा भविस्सन्ति । इमे खो समणा सक्कपुत्तिया सुखसीला सुखसमाचारा सुभोजनानि भुञ्जित्वा निवातेसु सयनेसु सयन्ति । सचे खो उपालि समणेसु सक्कपुत्तियेसु पब्बाजेय्य, एवं खो अम्हाकं अच्चयेन सुखञ्च जीवेय्य, न च किलमेय्या'ति ।

२ अस्सोसि खो उपालि दारको मातापितुन्नं इमं कथासल्लापं ।
अथ खो उपालि दारको येन ते दारका तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा
ते दारके एतद'बोच-एथ मयं अय्यो, समणेसु सकयपुत्तियेसु पब्बाजि-
स्सामा'ति । सचे खो त्वं अय्यो, पब्बजिस्ससि, एवं मयम्पि पब्बजि-
स्सामा'ति । अथ खो ते दारका एकमे'कस्स मातापितरो उपसङ्कमित्वा
एतद'बोचुं-अनुजानाथ मं अगारस्मा अनगारियं पब्बजाया'ति ।
अथ खो तेसं दार(७७)कानं मातापितरो-सब्बे पि'मे दारका
समानच्छन्दा कल्याणाधिप्पाया'ति अनुजानिंसु । ते भिक्खू उपसङ्क-
मित्वा पब्बज्जं यार्चिंसु । ते भिक्खू पब्बाजेसुं उपसम्पादेसुं ।

३ ते रत्तिया पच्चूससमयं पच्चुट्ठाय रोदन्ति-यागुं देथ, भत्तं देथ,
खादनीयं देथा'ति । भिक्खू एवं आहंसु-आगमेथ आवुसो, याव
विभायति । सचे यागु भविस्सति, पिविस्सथ, सचे भत्तं भविस्सति,
भुञ्जिस्सथ, सचे खादनीयं भविस्सति, खादिस्सथ, नो चे भविस्सति
यागु वा भत्तं वा खादनीयं वा, पिण्डाय चरित्वा भुञ्जिस्सथा'ति ।
एवम्पि खो ते भिक्खू भिक्खूहि वुच्चमाना रोदन्ते'व-यागुं देथ, भत्तं
देथ, खादनीयं देथा'ति, सेनासनं ऊहनन्ति पि उम्मिहन्ति पि ।

४ अस्सोसि खो भगवा रत्तिया पच्चूससमयं पच्चुट्ठाय दारकसद्वं ।
सुत्वान आयस्मन्तं आनन्दं आमन्तेसि-किं नु खो सो आनन्द,
दारकस्स सद्वो'ति ? । अथ खो आयस्मा आनन्दो भगवतो एतम'त्थं
आरोचेसि-सच्चं किर भिक्खवे, भिक्खू जानं ऊनवीसतिवस्सं
पुगलं उपसम्पादेन्ती'ति ? । 'सच्चं भगवा' । विगरहि बुद्धो भगवा-
कथं हि नाम ते भिक्खवे, मोघपुरिसा जानं ऊनवीसतिवस्सं पुगल

उपसम्पादेस्सन्ति । ऊनवीसतिवस्सो भिक्खवे, पुग्गलो अक्खमो होति सीतस्स उण्हस्स जिघच्छाय पिपासाय ङंसमकसवातातपसिरिंसपसम्फस्सानं दुरुत्तानं दुरागतानं वचनपथानं उप्पन्नानं सारीरिकानं वेदनानं दुक्खानं तिब्बानं खरानं कटुकानं असातानं अमनापानं पाणहरानं अनधिवासक—जातिको होति । वीसतिवस्सो खो भिक्खवे, पुग्गलो खमो होति सीतस्स उण्हस्स.....पे०.....पाणहरानं अधिवासकजातिको होति । ने'तं भिक्खवे, अप्पसन्नानं वा पसादाय पसन्नानं वा भिय्योभावाय । विगरहित्वा धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, जानं ऊनवीसतिवस्सो पुग्गलो उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, यथाधम्मो कारेतब्बो'ति ।

[१२] १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरं कुलं अहिवातकरोगेन कालङ्कतं होति, तस्स पितापुत्तका सेसा होन्ति । ते भिक्खूसु पब्बजित्वा एकतो'व पिण्डाय चरन्ति । अथ खो सो दारको पितुनो भिक्खाय दिन्नाय उपधावित्वा एतद'वोच—मय्हम्पि तात देहि, मय्हम्पि तात देही'ति । मनुस्सा (७८) उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—अब्रह्मचारिनो इमे समणा सक्कपुत्तिया, अयं पि दारको भिक्खुणिया जातो'ति ।

२ अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, ऊनपन्नरसवस्सो दारको पब्बाजेतब्बो । यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[१३] १ तेन खो पन समयेन आयस्मतो आनन्दस्स उपट्ठाककुलं सद्धं पसन्नं अहिवातक—रोगेन कालङ्कतं होति—द्वे च दारका सेसा होन्ति । ते पोराणकेन आचिण्णकप्पेन भिक्खू पस्सित्वा उपधावन्ति । भिक्खू अपसादेन्ति । ते भिक्खूहि अपसादियमाना रोदन्ति ।

२ अथ खो आयस्मतो आनन्दस्स एतद'होसि-भगवता पब्बत्तं—
न ऊनपन्नरसवस्सो दारको पब्बाजेतब्बो'ति । इमे च दारका ऊनपन्न-
रसवस्सा । केन नु खो उपायेन इमे दारका न विनस्सेय्युं'ति ? ।
अथ खो आयस्मा आनन्दो भगवतो एतम'त्थं आरोचेसि—उस्सहन्ति
पन ते आनन्द, दारका काके उट्टेपेतुं'ति ? । ' उस्सहन्ति भगवा'ति ।
अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू
आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्खवे, ऊनपन्नरसवस्सं दारकं काकुट्ठेपकं
पब्बाजेतुं'ति ।

[१२] तेन खो पन समयेन आयस्मतो उपनन्दस्स सकयपुत्तस्स
द्वे सामणेरा होन्ति—कण्डको च महको च । ते अब्जमब्जं दूसेसुं ।
भिक्खू उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम सामणेरा एवरूपं
अनाचारं आचरिस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे,
एकेन द्वे सामणेरा उपहापेतब्बा । यो उपहापेय्य, आपत्ति दुक्कटस्साति ।

[न-पब्बाजेतब्ब-न-उपसम्पादेतब्ब-कथा निट्ठिता]

[२ निस्सित-अनिस्सित-वत्थब्ब वण्णना—(अ) पञ्चङ्गवगिका]

१. ८. २. १ तेन खो पन समयेन भगवा तत्थे'व राजगहे
वस्सं वसि, तत्थ हेमन्तं, तत्थ गिम्हं । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति
विपाचेन्ति—आहुन्दरिका समणानं सकयपुत्तियानं दिसा अन्धकारा, न
इमेसं दिसा पक्खायन्ती'ति । अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं
उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो
एतम'त्थं आरोचेसुं ।

२ अथ खो भगवा आयस्मन्तं आनन्दं आमन्तेसि—गच्छा'नन्द,
अपापुरणं (४. १. अवापुरणं) आदा(७९)य अनुपरिवेणियं भिक्खूनं

आरोचेहि—इच्छता'वुसो भगवा दक्खिणागिरिं चारिकं पक्कमितुं । यस्सा'यस्मतो अत्थो, सो आगच्छतू'ति । 'एवं मन्ते'ति खो आयस्मा आनन्दो भगवतो पटिस्सुत्वा अपापुरणं (v. 1. अवापुरणं) आदाय अनुपरिवेणियं भिक्खून् आरोचेसि—इच्छता'वुसो भगवा दक्खिणागिरिं चारिकं पक्कमितुं । यस्सा'यस्मतो अत्थो, सो आगच्छतू'ति ।

३ भिक्खू एवं आहंसु—भगवता आवुसो आनन्द, पञ्जत्तं—दस-वस्सानि निस्साय वत्थुं, दसवस्सेन निस्सयं दातुं । तत्थ च नो गन्तब्बं भविस्सति, निस्सयो च गहेतब्बो भविस्सति, इत्तरो च वासो भविस्सति, पुन च पच्चा'गन्तब्बं भविस्सति, पुन च निस्सयो गहे-तब्बो भविस्सति । सचे अम्हाकं आचरियु'पज्झाया गमिस्सन्ति, मयम्पि गमिस्साम, नो चे अम्हाकं आचरियुपज्झाया गमिस्सन्ति मयम्पि न गमिस्साम । लहुचित्तकता नो आवुसो आनन्द, पञ्जायिस्सती'ति ।

४ अथ खो भगवा ओगणेन भिक्खुसङ्घेन दक्खिणागिरिं चारिकं पक्कामि । अथ खो भगवा दक्खिणागिरिस्मिं यथा'भिरन्तं विहरित्वा पुनदे'व राजगहं पच्चागच्छि । अथ खो भगवा आयस्मन्तं आनन्दं आमन्तेसि—किं नु खो आनन्द, तथागतो ओगणेन भिक्खुसङ्घेन दक्खिणागिरिं चारिकं पक्कन्तो'ति ? । अथ खो आयस्मा आनन्दो भगवतो एतम'त्थं आरोचेसि । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्खवे, व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन पञ्च वस्सानि निस्साय वत्थुं, अब्यत्तेन यावजीवं ।

[१] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं—न असेखेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो

होति.....पे०..... [पिट्ठको ९४] न असेखेन विमुत्तिजाणद-
 स्सनक्खन्धेन समन्नागतो होति । इमेहि खो पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन
 भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं । [२] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि
 समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं—असेखेन
 सीलक्खन्धेन—समन्नागतो होतिपे० [पिट्ठको ९५] असेखेन
 विमुत्ति—जाणदस्सनक्खन्धेन समन्नागतो होति । इमेहि खो भिक्खवे,
 पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं । [३] अपरेहि
 पि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन
 वत्थब्बं—अस्सद्धो होति.... पे० [[५], पिट्ठको ९६]
 मुट्ठस्सति होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना
 न अनिस्सितेन वत्थब्बं । [४] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन
 भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं—सद्धो (४०) होतिपे०
 [[६], पिट्ठको.... ९६] उपट्ठितसति होति । इमेहि खो भिक्खवे,....
 पे०अनिस्सितेन वत्थब्बं । [५] अपरेहि पि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि
 समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं—अधिसीले सीलविपन्नो
 होति....पे०[[७] पिट्ठको.... ९६] दुप्पज्जो होति । इमेहि
 खो भिक्खवे.... पे०न अनिस्सितेन वत्थब्बं । [६] पञ्चहि
 भिक्खवे, अङ्गेहि.... पे० अनिस्सितेन वत्थब्बं—न अधिसीले
 सीलविपन्नो होति.... पे० [[८] पिट्ठको.... ९६] पज्जवा होति ।
 इमेहि खो भिक्खवे,.... पे०अनिस्सितेन वत्थब्बं । [७] अपरेहि
 पि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं
 :आपत्तिं न जानाति.... पे० [[१३] पिट्ठको.... ९८] अनुब्य-

ञ्जनसो । इमेहि खो भिक्खवे, पे० न अनिस्सितेन वत्थब्बं ।
 [८] पञ्चहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन
 वत्थब्बं—आपत्तिं जानाति.... पे० [[१४] पिट्ठक्को.... ९८]
 उभयानि खो पन'स्स पातिमोक्खानि वित्थारेन स्वागतानि होति....
 पे० सुत्तसो अनुव्यञ्जनसो । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि
 समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं । [९] अपरेहि पि
 भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं—
 आपत्तिं न जानाति, पे० [[१५] पिट्ठक्को.... ९९] ऊनपञ्च-
 वस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना
 न अनिस्सितेन वत्थब्बं । [१०] पञ्चहि खो भिक्खवे, अङ्गेहि
 समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं—आपत्तिं जानाति,
 अनापत्तिं जानाति.... पे० [[१६] पिट्ठक्को.... ९९] पञ्चवस्सो
 वा होति, अतिरेकपञ्चवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि
 समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं ।

[(अ) पञ्चङ्गवग्गिका निहिता ।]

[(आ) छळङ्ग—वग्गिका]

विप
 भिक्
 यो ।
 विगि
 न ते
 सम्म
 [१] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न
 अनिस्सितेन वत्थब्बं—न असेखेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो होति
 ... पे० ... [[१] पिट्ठक्को ९९] ऊनपञ्चवस्सो होति । इमेहि
 खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं ।
 [२] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन
 वत्थब्बं—असेखेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो होति ... पे०

[२] पिट्ठङ्का ९९-१००] पञ्चवस्सो वा होति, अतिरेकपञ्चवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं । [३] अपरेहि हि भिक्खवे, छह'ङ्गेहि ... पे० ... न अनिस्सितेन वत्थब्बं—अस्सद्धो होति ... पे० ...

[५] पिट्ठङ्का १००-१०१] मुट्ठस्सति होति, ऊनपञ्चवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं [४] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं—सद्धो होति ... पे० [६] [पिट्ठङ्को १०१] उपट्ठितस्सति होति, पञ्चवस्सो वा होति, अतिरेकपञ्चवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं । [५] अपरेहि पि भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं—अधिसीले सीलविपन्नो होति पे० ...

[७] [पिट्ठङ्को ... १०१] दुप्पब्बो होति, ऊनपञ्चवस्सो होति । इमेहि खो भिक्खवे ... पे० न अनिस्सितेन वत्थब्बं । [६] छहि भिक्खवे, अङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं—न अधिसीले सीलविपन्नो होति ... पे० ... [८] [पिट्ठङ्को ... १०१] पञ्चवा होति, पञ्चवस्सो वा होति, अतिरेकपञ्चवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे पे० अनिस्सितेन वत्थब्बं । [७] अपरेहि पि भिक्खवे, छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना न अनिस्सितेन वत्थब्बं—आपत्तिं न जानाति पे० [१३] [पिट्ठङ्को १०३] उभयानि खो पन'स्स पातिमोक्खानि वित्थारेन न स्वागतानि होन्ति पे० सुत्तसो अनुब्यञ्जनसो, ऊन-पञ्चवस्सो होति ।

इमेहि खो भिक्खवे.... पे०न अनिस्सितेन वत्थब्बं । [८] छहि
भिक्खवे, अङ्गेहि.... पे०अनिस्सितेन वत्थब्बं—आपत्तिं जानाति
.... पे० [१२] [पिट्ठङ्को.... १०३] उभयानि खो पन'स्स पातिमो-
क्खानि वित्थारेन स्वागतानि होन्ति.... पे०सुत्तसो अनुब्यञ्जनसो,
पञ्चवस्सो वा होति अतिरेकपञ्चवस्सो वा । इमेहि खो भिक्खवे,
छह'ङ्गेहि समन्नागतेन भिक्खुना अनिस्सितेन वत्थब्बं'ति ।

[छळङ्ग—वग्गिका निट्ठिता]

[निस्सित—अनिस्सित—वत्थब्ब—वण्णना निट्ठिता ।]

अभयूवर भाणवारं निट्ठितं अट्ठमं । (81)

[९ नवम—भाणवारं]

[१. दायज्ज—दानं—सामणेर—पब्बज्जा]

१. ९. १. १ अथ खो भगवा राजगहे यथाभिरन्तं विहरित्वा
येन कपिलवत्थु तेन चारिकं पक्कामि । अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन
कपिलवत्थु तद'वसरि । तत्र सुदं भगवा सक्केसु विहरति कपिलवत्थुस्मिं
निग्रोधारामे । अथ खो भगवा पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवरं
आदाय येन सुद्धोदनस्स सक्कस्स निवेसनं तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा
पब्बत्ते आसने निसीदि ।

२. अथ खो राहुलमाता देवी राहुलकुमारं एतद'वोचः— एसो ते
राहुल, पिता, गच्छस्सु दायज्जं याचाही'ति । अथ खो राहुलकुमारो
येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवतो पुरतो अट्ठासि—
सुखा ते समणल्लया'ति । अथ खो भगवा उट्ठाया'सना पक्कामि ।

अथ खो राहुलकुमारो भगवन्तं पिट्ठितो पिट्ठितो अनुबन्धि-दायज्जं मे समण, देहि, दायज्जं मे समण, देही'ति ।

३. अथ खो भगवा आयस्मन्तं सारिपुत्तं आमन्तेसि-तेन हि त्वं सारिपुत्त, राहुलकुमारं पब्बाजेही'ति । कथा'हं भन्ते, राहुलकुमारं पब्बाजेमी'ति ? । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि-अनुजानामि भिक्खवे, तीहि सरणगमनेहि सामणे'रपब्बज्जं ।

एवञ्च पन भिक्खवे, पब्बाजेतब्बो-पठमं केसमस्सुं ओहारा-पेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादापेत्वा एकंस्स उत्तरासङ्गं कारापेत्वा भिक्खूनं पादे वन्दापेत्वा उक्कुटिकं निसीदापेत्वा अञ्जलिं पगगण्हापेत्वा ' एवं वदेही'ति वत्तब्बो-बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, सङ्घं सरणं गच्छामि, दुतियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि.... पे०..... दुतियम्पि सङ्घं सरणं गच्छामि, ततियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि, ततियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि, ततियम्पि सङ्घं सरणं गच्छामी'ति । अनुजानामि भिक्खवे, इमेहि तीहि सरणगमनेहि सामणे'रपब्बज्जं'ति ।

४ अथ खो आयस्मा सारिपुत्तो राहुलकुमारं पब्बाजेसि । अथ खो सुद्धोदनो सक्को येन भगवा तेनु'पसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नो खो सुद्धोदनो सक्को भगवन्तं एतद'वोच-एका'हं भन्ते, भगवन्तं वरं याचामी'ति । अतिक्रान्ततरा खो गोतम, तथागता'ति । यञ्च भन्ते, कप्पति यञ्च अनवज्जं'ति । वदेहि गोतमा'ति ।

५ भगवाति मे भन्ते, पब्बजिते अनप्पकं दुक्खं अहोसि, तथा नन्दे, अधिमत्तं राहुले । पुत्त(४२)पेमं भन्ते, छविं छिन्दति, छविं छेत्वा चम्मं छिन्दति, चम्मं छेत्वा मसं छिन्दति, मसं छेत्वा न्हारं छिन्दति, न्हारं छेत्वा अट्ठिं छिन्दति, अट्ठिं छेत्वा अट्ठिमिज्जञ्च आहच्च तिट्ठति । साधु भन्ते अय्या, अननुज्जातं मातापितूहि पुत्तं न पब्बाजेय्युंति ।

६ अथ खो भगवा सुद्धोदनं सक्कं धम्मिया कथाय सन्दस्सेसि समादपेसि समुत्तेजेसि सम्पहंसेसि । अथ खो सुद्धोदनो सक्को भगवता धम्मिया कथाय सन्दस्सितो समादपितो समुत्तेजितो सम्पहंसितो उट्ठाया'सना भगवन्तं अभिवादेत्वा पदक्खिणं कत्वा पक्कामि । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, अननुज्जातो मातापितूहि पुत्तो पब्बाजेतब्बो । यो पब्बाजेय्य, आपात्ति दुक्कटस्सा'ति ।

.....७ अथ खो भगवा कपिलवत्थुस्मिं यथा'भिरन्तं विहरित्वा येन सावत्थि तेन चारिकं पक्कामि । अनुपब्बेन चारिकं चरमानो येन सावत्थि तद'वसरि । तत्र सुदं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डिकस्स आरामे । तेन खो पन समयेन आयस्मतो सारिपुत्तस्स उपट्ठाककुलं आयस्मतो सारिपुत्तस्स सन्तिके दारकं पाहेसि—इमं दारकं थेरो पब्बाजेतू'ति । अथ खो आयस्मतो सारिपुत्तस्स एतद'होसि—भगवता सिक्खापदं पब्बजत्तं—न एकेन द्वे सामणेरा उपट्ठापेतब्बा'ति, अयञ्च मे राहुलो सामणेरो । कथं नु खो मया पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसि—अनुजानामि भिक्खवे, व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन एकेन द्वे सामणेरे उपट्ठापेतुं, यावतके वा पन उस्स हति ओवदितुं अनुसासितुं तावतके उपट्ठापेतुंति ।

१. महा-खन्धको (नवम-भाणवारं)

८ अथ खो सामणेरां एतद'होसि-कति नु खो अम्हाकं सिक्खापदानि, कत्थं च अम्हेहि सिक्खितब्बं'ति ? । भगवतो एत-
म'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खवे, सामणेरां दस सिक्खापदानि तेसु
च सामणेरेहि सिक्खितुं-पाणातिपाता वेरमणी, अदिन्नादाना वेर-
मणी, अब्रह्मचरिया वेरमणी, मुसावादा वेरमणी, सुरामेरयम-
ज्जपमादट्ठाना वेरमणी, विकालभोजना वेरमणी, नच्चगीत-
वादितविसूकदस्सना वेरमणी, मालागन्धविलेपनधारणमण्डन-
विभूसनट्ठाना (४३) वेरमणी, उच्चासयनमहासयना वेरमणी,
जातरूपरजतपटिग्गहणा वेरमणी । अनुजानामि भिक्खवे, सामणेरां
इमानि दससिक्खापदानि, इमेसु च सामणेरेहि सिक्खितुं'ति ।

[दायज्जदानं-सामणेरपब्बज्जा निट्ठिता ।]

[२ सामणेर-दण्डकम्मवत्थु]

१. ९. २. १ तेन खो पन समयेन सामणेरा भिक्खूसु अगारवा
अप्पतिस्सा असभागवुत्तिनो विहरन्ति । भिक्खू उज्झायन्ति खीयन्ति
विपाचेन्ति-कथं हि नाम सामणेरा भिक्खूसु अगारवा अप्पतिस्सा
असभागवुत्तिनो विहरिस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-
अनुजानामि भिक्खवे, पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतस्स सामणेरस्स दण्डकम्मं कातुं-
भिक्खूनं अलाभाय परिसक्कति, भिक्खूनं अनत्थाय परिसक्कति, भिक्खूनं
अवासाय परिसक्कति, भिक्खू अक्कोसति परिभासति, भिक्खू भिक्खूहि भेदेति ।
अनुजानामि भिक्खवे, इमेहि पञ्चह'ङ्गेहि समन्नागतस्स सामणेरस्स
दण्डकम्मं कातुं'ति ।

२ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि-किं नु खो दण्डकम्मं
कातब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खवे,

आवरणं कातुं'ति । तेन खो पन समयेन भिक्खू सामणेरां सव्वं सङ्घारामं आवरणं करोन्ति । सामणेरा आरामं पविसितुं अलभमाना पक्कमन्ति पि, विब्भमन्ति पि, तित्थियेसु पि सङ्कमन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे—सव्वो सङ्घारामो आवरणं कातव्वो । यो करेय्य आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, यत्थ वा वसति, यत्थ वा पटिक्कमति, तत्थ आवरणं कातुं'ति ।

३ तेन खो पन समयेन भिक्खू सामणेरां मुखद्वारकं आहारं आवरणं करोन्ति । मनुस्सा यागुपानम्पि सङ्घभत्तम्पि करोन्ता सामणेरे एवं वदन्ति—एथ भन्ते, यागुं पिवथ, एथ भन्ते, भत्तं भुञ्ज-था'ति । सामणेरा एवं वदन्ति—ना'वुसो लब्भा, भिक्खूहि आवरणं कतं'ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम भद्दन्ता सामणेरां मुखद्वारकं आहारं आवरणं करिस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, मुखद्वारको आहारो आवरणं कातव्वो यो करेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

सामणेरे—दण्डकम्म—वत्थुं निट्ठितं ।

[३ सामणेरे पटिच्च पक्किण्णका कथा]

१. ९. ३. १. तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू उप(८४)ज्झाये अनापुच्छा सामणेरां आवरणं करोन्ति । उपज्झाया गवेसन्ति—कथं नु खो अम्हाकं सामणेरा न दिस्सन्ती'ति ? । भिक्खू एवमा'हंमु—छब्बग्गियेहि आवुसो, भिक्खूहि आवरणं कतं'ति । उपज्झाया उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम छब्बग्गिया भिक्खू अम्हे अनापुच्छा अम्हाकं सामणेरां आवरणं करिस्सन्ती'ति ? ।

१. महा-खन्धको (नवम-भाणवारं)

भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, उपज्झाये अनापुच्छा आवरणं कातब्बं । यो करेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

२ तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू थेरानं भिक्खूनां सामणेरे अपलाळेन्ति । थेरा सामं दन्तकट्ठम्पि मुखोदकम्पि गण्हन्ता किलमन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, अज्जस्स परिसा अपलाछेतब्बा । यो अपलाछेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

३ तेन खो पन समयेन आयस्मतो उपनन्दस्स सक्कपुत्तस्स कण्डको नाम सामणेरो कण्डकं नाम भिक्खुणिं दूसेसि । भिक्खू उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम सामणेरो एवरूपं अनाचारं आचरिस्सती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, दसह'ङ्गेहि समन्नागतं सामणेरं नासेतुं—पाणातिपाती होति, अदिन्नादायी होति, अब्रह्मचारी होति, मुसावादी होति, मज्जपायी होति, बुद्धस्स अवण्णं भासति, धम्मस्स अवण्णं भासति, सङ्घस्स अवण्णं भासति, मिच्छादिट्ठिको होति, भिक्खुणीदूसको होति । अनुजानामि भिक्खवे, इमेहि दसह'ङ्गेहि समन्नागतं सामणेरं नासेतुं'ति ।

[सामणेरं पटिच्च पकिण्णका कथा निट्ठिता]

[४. कदा उपसम्पन्नो नासेतब्बो ?]

१. ९. ४. १ [१] तेन खो पन समयेन अज्जतरो पण्डको भिक्खूसु पब्बजितो होति, सो दहरे दहरे भिक्खू उपसङ्कमित्वा एवं वदेति—एथ, मं आयस्मन्तो दूसेथा'ति । भिक्खू अपसादेन्ति—नस्स पण्डक, विनस्स पण्डक, को तया अत्थो'ति ? । सो भिक्खूहि अपसादितो महन्ते महन्ते मोळिगळे सामणेरे उपसङ्कमित्वा एवं वदेति—एथ,

मं आवुसो दूसेथा'ति । सामणेरा अपसादेन्ति—नस्स पण्डक, विनस्स पण्डक, को तया अत्थो'ति ? । सो सामणेरेहि अपसादितो हत्थिभण्डे अस्सभण्डे उपसङ्गमित्वा एवं वदेति—एथ, मं (४५) आवुसो, दूसेथा'ति । हत्थिभण्डा अस्सभण्डा दूसेसुं ।

२ ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—पण्डका इमे समणा सक्क्य-पुत्तिया, ये पि इमेसं न पण्डका, ते पि पण्डके दूसेन्ति । एवं इमे सब्बे'व अब्रह्मचारिनो'ति । अस्सोसुं खो भिक्खू हत्थिभण्डानं अस्सभ-ण्डानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—पण्डको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादे-तब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[२] १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो पुराणकुलपुत्तो खीण-कोलञ्जो सुखुमालो होति । अथ खो तस्स पुराणकुलपुत्तस्स खीण-कोलञ्जस्स एतद'होसि—अहं खो सुखुमालो न पटिवलो अनधिगतं वा भोगं अधिगन्तुं अधिगतं वा भोगं फातिकातुं । केन नु खो अहं उपायेन सुखञ्च जीवेय्यं न च किलमेय्यं'ति ? । अथ खो तस्स पुराण-कुलपुत्तस्स खीणकोलञ्जस्स एतद'होसि—इमे खो समणा सक्क्यपुत्तिया सुखसीला सुखसमाचारा सुभोजनानि भुञ्जित्वा निवातेसु सयनेसु सयन्ति । यन्नूना'हं सामं पत्तचीवरं पटियादेत्वा केसमस्सुं ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा आरामं गन्त्वा भिक्खूहि सद्धिं संवसेय्यं'ति ।

२ अथ खो सो पुराणकुलपुत्तो खीणकोलञ्जो सामं पत्तचीवरं पटियादेत्वा केसमस्सुं ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा

आरामं गन्त्वा भिक्खू अभिवादेति । भिक्खू एवमा'हंसु—कतिवस्सो'सि त्वं आवुसो'ति ? । किं एतं आवुसो, कतिवस्सो नामा'ति ? । को पन ते आवुसो, उपज्झायो'ति ? । किं एतं आवुसो, उपज्झायो नामा'-ति ? । भिक्खू आयस्मन्तं उपालिं एतद'वोचुं—इद्धा'वुसो उपालि, इमं पब्बजितं अनुयुज्जाही'ति ।

३ अथ खो सो पुराणकुलपुत्तो खीणकोलज्जो आयस्मता उपालिना अनुयुज्जियमानो एतम'त्थं आरोचेसि । आयस्मा उपालि भिक्खून् एतम'त्थं आरोचेसि । भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—थेय्यसं-वासको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो । तिथियपक्कन्तको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उप-सम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[३] १ तेन खो पन समयेन अज्जतरो नागो नागयोनिया अट्ठि(४६)यति हरायति जिगुच्छति । अथ खो तस्स नागस्स एतद'-होसि—केन नु खो अहं उपायेन नागयोनिया च परिमुच्चेय्यं खिप्पञ्च मनुस्सत्तं पटिलभेय्यं'ति ? । अथ खो तस्स नागस्स एतद'होसि—इमे खो समणा सक्कपुत्तिया धम्मचारिनो समचारिनो ब्रह्मचारिनो सच्चवादिनो सीलवन्तो कल्याणधम्मा । सचे खो अहं समणेसु सक्कपुत्तिथेसु पब्बजेय्यं, एवा'हं नागयोनिया च परिमुच्चेय्यं खिप्पञ्च मनुस्सत्तं पटिलभेय्यं'ति । अथ खो सो नागो माणवकवण्णेन भिक्खू उपसङ्गमित्वा पब्बज्जं याचि । तं भिक्खु पब्बाजेसुं उपसम्पादेसुं ।

२ तेन खो पन समयेन सो नागो अज्जतरेन भिक्खुना सद्धि पच्चन्तिमे विहारे पटिवसति । अथ खो सो भिक्खु रत्तिया पच्चूससमयं

पच्चुट्ठाया अज्झोकासे चङ्कमति । अथ खो सो नागो तस्स भिक्खुनो निक्खन्ते विस्सट्ठो निदं ओक्कमि । सब्बो विहारो अहिना पुण्णो, वातपानेहि भोगा निक्खन्ता होन्ति ।

३ अथ खो सो भिक्खु-विहारं पविसिस्सामी'ति क्वाटं पणामेन्तो अद्दस सब्बं विहारं अहिना पुण्णं, वातपानेहि भोगे निक्खन्ते । दिस्वान भीतो विस्सरं अकासि । भिक्खू उपधावित्वा तं भिक्खुं एतद'-वोचुं-किस्स त्वं आवुसो, विस्सरं अकासी'ति ? । अयं आवुसो, सब्बो विहारो अहिना पुण्णो, वातपानेहि भोगा निक्खन्ता'ति । अथ खो सो नागो तेन सद्देन पटिबुज्झित्वा सके आसने निसीदि । भिक्खू एवं आहंसु-को'सि त्वं आवुसो'ति ? । अहं भन्ते, नागो'ति । किस्स पन त्वं आवुसो, एवरूपं अकासी'ति ? । अथ खो सो नागो भिक्खूनं एतम'त्थं आरोचेसि । भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं ।

४ अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे भिक्खुसङ्घं सन्निपातापेत्वा तं नागं एतद'वोच-तुम्हे ख्व'त्थ नागा अविख्व-ळ्हिधम्मा इमस्मिं धम्मविनये । गच्छ त्वं नाग, तत्थे'व चातुदसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स उपोसथं उपवस, एवं त्वं नाग-योनिया च परिमुच्चिस्ससि, खिप्पच्च मनुस्सत्तं पटिलमिस्ससी'ति । अथ सो नागो-अविख्वळ्हिधम्मो किरा'हं इमस्मिं धम्मविनये'ति दुक्खी दुम्मनो अस्सूनि पवत्तयमानो विस्सरं करित्वा पक्कमि ।

५ अथ खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि-द्वे'मे भिक्खवे, पच्चया नागस्स सभावपातुकम्माय-यदा च सजातिया मेथुनं धम्मं पटिसेवति, यदा च विस्सट्ठो निदं ओक्कमति । इमे खो भिक्खवे, द्वे

पच्चया नागस्स(८७) सभावपातुक्कम्माय—तिरच्छानगतो भिक्खवे, अनुप-
सम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[४] १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो माणवको मातरं
जीविता वोरोपेसि । सो तेन पापकेन कम्मेन अट्टियति हरायति
जिगुच्छति । अथ खो तस्स माणवकस्स एतद'होसि—केन नु खो अहं
उपायेन इमस्स पापस्स कम्मस्स निक्खन्ति करेय्यं'ति ? । अथ खो
तस्स माणवकस्स एतद'होसि—इमे खो समणा सक्कपुत्तिया धम्मचारिनो
समचारिनो ब्रह्मचारिनो सच्चवादिनो सीलवन्तो कल्याणधम्मा । सचे
खो अहं समणेषु सक्कपुत्तियेषु पब्बजेय्यं, एवा'हं इमस्स पापस्स
कम्मस्स निक्खन्ति करेय्यं'ति ।

२ अथ खो सो माणवको भिक्खू उपसङ्कमित्वा पब्बज्जं याचि ।
भिक्खू आयस्मन्तं उपालिं एतद'वोचुं—पुब्बे पि खो आवुसो उपालि,
नागो माणवकवण्णेन भिक्खूस्स पब्बजितो, इड्धा'वुसो उपालि, इमं
माणवकं अनुयुञ्जाही'ति । अथ खो सो माणवको आयस्मता उपालिना
अनुयुञ्जियमानो एतम'त्थं आरोचेसि । आयस्मा उपालि भिक्खूनं
एतम'त्थं आरोचेसि । भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
मातुघातको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो
नासेतब्बो'ति ।

[५] १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो माणवको पितरं
जीविता वोरोपेसि । सो तेन पापकेन कम्मेन पे० ([४]
§ १, २) भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— पितुघातको भिक्खवे,
अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[६] १ तेन खो पन समयेन सम्बहुला भिक्खू साकेता सावत्थि अद्धानमग्गपटिपन्ना होन्ति । अन्तरा मग्गे चोरा निक्खमित्वा एकच्चे भिक्खू अच्छिन्दिंसु, एकच्चे भिक्खू हनिंसु । सावत्थिया राजभटा निक्खमित्वा एकच्चे चोरे अग्गहेसुं, एकच्चे चोरा पलायिंसु । ये ते पलायिंसु ते भिक्खूसु पब्बजिंसु, ये ते गहिता, ते वधाय ओनीयन्ति ।

२ अद्दसंसु खो ते पब्बजिता ते चोरे वधाय ओनीयमाने, दिस्वान एवमा'हंसु—साधु खो मयं पलायिम्हा, सचाच मयं गय्हेय्याम, मयम्पि एवमे'व हज्जेय्या(४४)मा'ति । भिक्खू एवमा'हंसु—किं पन तुम्हे आवुसो, अकत्था'ति ? । अथ खो ते पब्बजिता भिक्खूनां एतम'त्थं आरोचेसुं । भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अरहन्तो एते भिक्खवे, भिक्खू, अरहन्तघातको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[७] १ तेन खो पन समयेन सम्बहुला भिक्खुनियो साकेता सावत्थि अद्धानमग्गपटिपन्ना होन्ति । अन्तरामग्गे चोरा-निक्खमित्वा एकच्चा भिक्खुनियो अच्छिन्दिंसु, एकच्चा भिक्खुनियो दूसेसुं । सावत्थिया राजभटा....पे० [६] § १, २]....भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—भिक्खुनीदूसको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[८]—सङ्घभेदको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[९]—लोहितुप्पादको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[१०] तेन खो पन समयेन अञ्जतरो उभतोव्यञ्जनको भिक्खूसु पव्वजितो होति, सो करोति पि कारापेति पि । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—उभतोव्यञ्जनको भिक्खवे, अनुपसम्पन्नो न उपसम्पादेतब्बो, उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति ।

[कदा उपसम्पन्नो नासेतब्बो'ति निवृत्तिं ।]

[५ न-उपसम्पादेतब्बक-वीसति-वार-वण्णना]

१. ९. ५. [१] तेन खो पन समयेन भिक्खू अनुपज्झायकं उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, अनुपज्झायको उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [२] तेन खो पन समयेन भिक्खू सङ्घेन उपज्झायेन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, सङ्घेन उपज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[३] तेन खो पन समयेन भिक्खू गणेन उपज्झायेन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, गणेन उपज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [४] तेन खो पन समयेन भिक्खू पण्डकु'पज्झायेन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, पण्डकुपज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [५] तेन खो पन समयेन भिक्खू थेय्य-संवासकु'पज्झायेन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, थेय्यसंवासकु'पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[६] तेन खो पन समयेन भिक्खू तित्थिय-पक्कन्तुकु'पज्झायेन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—

न भिक्खवे, तित्थियपक्कन्तकु' पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [७] तेन खो पन समयेन भिक्खू तिरच्छान-
गतु'पज्झा (89) येन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
न भिक्खवे, तिरच्छानगतु'पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति
दुक्कटस्सा'ति । [८] तेन खो पन समयेन भिक्खू मातुघातकु'पज्झा-
येन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, मातु-
घातकु'पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।
[९] तेन खो पन समयेन भिक्खू पितुघातकु'पज्झायेन उपस-
म्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, पितुघातकु'-
पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।
[१०] तेन खो पन समयेन भिक्खू अरहन्तघातकु'पज्झायेन
उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, अरहन्तघातकु'-
पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।
[११] तेन खो पन समयेन भिक्खू भिक्खुनीदूसकु'पज्झायेन
उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, भिक्खुनीदूसकु'-
पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।
[१२] तेन खो पन समयेन भिक्खू सङ्खभेदकु'पज्झायेन उपसम्पा-
देन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, सङ्खभेदकु'पज्झायेन
उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [१३] तेन खो
पन समयेन भिक्खू लोहितुप्पादकु'पज्झायेन उपसम्पादेन्ति । भगवतो
एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, लोहितुप्पादकु'पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो ।
यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [१४] तेन खो पन समयेन भिक्ख
उभतोव्यञ्जनकु'पज्झायेन उपसम्पादेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरो-

१. महा-खन्धको (नवम-भाणवारं)

चेसुं—न भिक्खवे, उभतो व्यञ्जनकु'पज्झायेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पा-
 देय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [१५] तेन खो पन समयेन भिक्खू अपत्तकं
 उपसम्पादेन्ति । हत्थेसु पिण्डाय चरन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति
 विपाचेन्ति—सेय्यथा पि तित्थिया'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
 न भिक्खवे, अपत्तको उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।
 [१६] तेन खो पन समयेन भिक्खू अचीवरकं उपसम्पादेन्ति । नग्गा
 पिण्डाय चरन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—
 सेय्यथा पि तित्थिया'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे,
 अचीवरको उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।
 [१७] तेन खो पन समयेन भिक्खू अपत्तचीवरकं उपसम्पादेन्ति । नग्गा
 हत्थेसु पिण्डाय चरन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—
 सेय्यथा पि तित्थिया'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, अप
 त्तचीवरको उपसम्पादेतब्बो यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।
 [१८] तेन खो पन समयेन भिक्खू याचितकेन पत्तेन उपसम्पादेन्ति ।
 उपसम्पन्ने पत्तं पटिहरन्ति । हत्थेसु पिण्डाय चरन्ति । मनुस्सा
 उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—सेय्यथा पि तित्थिया'ति । भगवतो
 एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, याचितकेन पत्तेन उपसम्पादेतब्बो ।
 यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [१९] तेन खो पन समयेन
 भिक्खू याचितकेन चीवरेण उपसम्पादेन्ति । उपसम्पन्ने चीवरं
 पटिहरन्ति । नग्गा पिण्डाय चरन्ति । मनुस्सा..... पे०.....तित्थिया'ति ।
 भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, याचितकेन चीवरेण उपसम्पादे-
 तब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [२०] तेन खो पन समयेन
 भिक्खू याचितकेन पत्तचीवरेण उपसम्पादेन्ति । उपसम्पन्ने प(१०)त्तचीवरं

पटिहरन्ति । नग्गा हत्थेसु पिण्डाय चरन्ति । मनुस्सा उज्जायन्ति
.... पे० तित्थिया'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे,
याचितकेन पत्तचीवरेन उपसम्पादेतब्बो । यो उपसम्पादेय्य, आपत्ति दुक्क-
टस्सा'ति ।

[न उपसम्पादेतब्बक—वीसवारं निद्रितं ।]

[६ न—पब्बाजेतब्ब—द्वर्तिसवार—वण्णना]

१. ९. ६. [१] तेन खो पन समयेन भिक्खू हत्थच्छिन्नं पब्बा-
जेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, हत्थच्छिन्नो पब्बा-
जेतब्बो । यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [२] तेन खो पन समयेन
भिक्खू पादच्छिन्नं पब्बाजेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे,
पादच्छिन्नो पब्बाजेतब्बो, यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । [३] तेन
खो पन समयेन भिक्खू हत्थपादच्छिन्नं पब्बाजेन्ति पे०
न भिक्खवे, हत्थपादच्छिन्नो पब्बाजेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति ।
[४] तेन खो पन समयेन भिक्खू कण्णच्छिन्नं पब्बाजेन्ति पे०
न भिक्खवे, कण्णच्छिन्नो पब्बाजेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति । [५]
तेन खो पन समयेन भिक्खू नासच्छिन्नं पब्बाजेन्ति पे०
न भिक्खवे, नासच्छिन्नो पब्बाजेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति । [६] तेन
खो पन समयेन भिक्खू कण्णनासच्छिन्नं पब्बाजेन्ति पे०
न भिक्खवे, कण्णनासच्छिन्नो पब्बाजेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति
[७] तेन खो पन समयेन भिक्खू अङ्गुलिच्छिन्नं पब्बाजेन्ति
.... पे० न भिक्खवे, अङ्गुलिच्छिन्नो पब्बाजेतब्बो ... पे० ...
दुक्कटस्सा'ति । [८] तेन खो पन समयेन भिक्खू अळच्छिन्नं पब्बा-

जेन्ति.... पे० न भिक्षवे, अळच्छिन्नो पब्बाजेतब्बो ... पे० ...
 दुक्कटस्सा'ति । [९] तेन पे० कण्डरच्छिन्नं ... पे० न
 भिक्षवे, कण्डरच्छिन्नो पब्बाजेतब्बो ... पे० दुक्कटस्सा'ति । [१०] तेन
 पे० फणहत्यकं ... पे० न भिक्षवे, फणहत्यको पब्बाजे-
 तब्बो ... पे० दुक्कटस्सा'ति । [११] तेन पे० खुज्जं
 पे० न भिक्षवे, खुज्जो पब्बाजेतब्बो ... पे० दुक्कटस्सा'ति । [१२]
 तेन पे० वामनं ... पे० न भिक्षवे, वामनो पब्बाजे-
 तब्बो पे० दुक्कटस्सा'ति । [१३] तेन पे० गलगण्डि
 ... पे० न भिक्षवे, गलगण्डो पब्बाजेतब्बो ... पे० दुक्कटस्सा'ति ।
 [१४] तेन पे० लक्खणाहतं पब्बाजेन्ति पे० न भिक्षवे,
 लक्खणाहतो पब्बाजेतब्बो ... पे० दुक्कटस्सा'ति । [१५] तेन पे०
 कसाहतं ... पे० न भिक्षवे, कसाहतो पब्बाजेतब्बो पे० दुक्कट-
 स्सा'ति । [१६] तेन पे० लिखितकं ... पे० न भिक्षवे,
 लिखितको पब्बाजेतब्बो ... पे० दुक्कटस्सा'ति । [१७] तेन पे०
 सीपादिं ... पे० न भिक्षवे, सीपदी पब्बाजेतब्बो ... पे० दुक्कटस्सा'ति ।
 [१८] तेन पे० पापरोगिं ... पे० न भिक्षवे, पापरोगी पब्बा-
 जेतब्बो ... पे० दुक्कटस्सा'ति । [१९] तेन पे० परिसदूसकं ... पे०
 न भिक्षवे, परिसदूसको पब्बाजेतब्बो पे० दुक्कटस्सा'ति । [२०]
 तेन पे० काणं पे० न भिक्षवे, काणो पब्बाजेतब्बो
 पे० दुक्कटस्सा'ति । [२१] तेन पे० कुणिं पे०
 न भिक्षवे, कुणी पब्बाजेतब्बो पे० दुक्कटस्सा'ति । [२२] तेन
 पे० खज्जं पे० न भिक्षवे, खज्जो पब्बाजेतब्बो

पे० दुक्कटस्सा'ति । [२३] तेन पे० पक्खहतं ... पे०
 न भिक्खवे, पक्खहतो पब्बाजेतब्बो पे० दुक्कटस्सा'ति । [२४]
 तेन पे० छिन्निरियापथं पे० न भिक्खवे, छिन्निरियापथो
 पब्बाजेतब्बो पे० दुक्कटस्सा'ति । [२५] तेन ... पे० ...
 जरादुब्बलं ... पे० ... न भिक्खवे, जरादुब्बलो पब्बाजेतब्बो ... पे० ...
 दुक्कटस्सा'ति । [२६] तेन ... पे० ... अन्धं ... पे० ... न भिक्खवे,
 अन्धो पब्बाजेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति । [२७] तेन ... पे० ...
 मूगं ... पे० ... न भिक्खवे, मूगो पब्बाजेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति ।
 [२८] तेन ... पे० ... बधिरं ... पे० ... न भिक्खवे, बधिरो पब्बाजेतब्बो
 ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति । [२९] तेन ... पे० ... अन्धमूगं ... पे० ...
 ... न भिक्खवे, अन्धमूगो पब्बाजेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति । [३०]
 तेन ... पे० ... अन्धबधिरं ... पे० ... न भिक्खवे अन्धबधिरो पब्बा-
 जेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति । [३१] तेन ... पे० ... मूगबधिरं
 ... पे० ... न भिक्खवे, मूगबधिरो पब्बाजेतब्बो ... पे० ... दुक्कटस्सा'ति ।
 [३२] तेन ... पे० ... अन्ध-मूग-बधिरं ... पे० ... न भिक्खवे, अन्ध-
 मूग-बधिरो पब्बाजेतब्बो । यो पब्बाजेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[न पब्बाजेतब्ब-द्वर्त्तिसवार-वण्णना निट्ठिता]

दायज्ज-भाणवारं-निट्ठितं नवमं ।

[१० दसम-भाणवारं]

[१. निस्सय-दानं-निस्सयवासो]

१. १०. १. १ □ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू
 अलज्जीनं निस्सयं देन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-न भिक्खवे,

अलज्जीनं निस्सयो दातब्बो, यो ददेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन भिक्खू अलज्जीनं निस्साय वसन्ति, ते पि न चिरस्से'व अलज्जिनो होन्ति पापभिक्खू । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, अलज्जीनं निस्साय वत्थब्बं, यो वसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि— भगवता पञ्जत्तं—न अलज्जीनं निस्सयो दातब्बो, न अलज्जीनं निस्साय वत्थब्बं'ति । कथं नु खो मयं जाने-य्याम—लज्जि वा अलज्जि वा'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । अनुजानामि भिक्खवे, चतूहपञ्चाहं आगमेतुं—यावभिक्खुसभागतं जानामी'ति । (91) □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो भिक्खु कोसलेसु जनपदेसु अद्धानमग्गपटिपन्नो होति । अथ खो तस्स भिक्खुनो एतद'होसि—भगवता पञ्जत्तं—न अनिस्सितेन वत्थब्बं'ति । अहञ्च'म्हि निस्सयकरणीयो अद्धानमग्गपटिपन्नो । कथं नु खो मया पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, अद्धानमग्गपटिपन्नेन भिक्खुना निस्सयं अलभमानेन अनिस्सितेन वत्थुं'ति । □ तेन खो पन समयेन द्वे भिक्खू कोसलेसु जनपदेसु अद्धानमग्गपटिपन्ना होन्ति । ते अञ्जतरं आवासं उपगच्छिंसु । तत्थ एको भिक्खु गिलानो होति । अथ खो तस्स गिलानस्स भिक्खुनो एतद'होसि—भगवता पञ्जत्तं—न अनिस्सितेन वत्थब्बं'ति, अहञ्च'म्हि निस्सयकरणीयो, गिलानो । कथं नु खो मया पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, गिलानेन भिक्खुना अलभमानेन अनिस्सितेन वत्थुं'ति । □ अथ खो तस्स गिलानु'पट्ठाकस्स भिक्खुनो एतद'होसि—भगवता पञ्जत्तं—न अनिस्सितेन वत्थब्बं'ति, अहञ्च'म्हि निस्सयकरणीयो,

अयञ्च भिक्खु गिलानो । कथं नु खो मया पटिपज्जितब्बं'ति ? ।
 भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, गिलानु' पढाकेन भिक्खुना
 निस्सयं याचियमानेन अनिस्सितेन वत्थुं'ति । □ तेन खो पन समयेन
 अञ्जतरो भिक्खु अरञ्जे विहरति । तस्स च तस्मिं सेनासने फासु
 होति । अथ खो तस्स भिक्खुनो एतद'होसि—भगवता पञ्जत्तं—
 अनिस्सितेन वत्थुं'ति, अहञ्च'मिह निस्सयकरणीयो, अरञ्जे विहरमि,
 मय्हञ्च इमस्मिं सेनासने फासु होति । कथं नु खो मया पटिपज्जि-
 तब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, आरञ्ज-
 केन भिक्खुना फासुविहारं सद्धक्खेन्तेन निस्सयं अलभमानेन अनिस्सितेन
 वत्थुं—यदा पटिरूपो निस्सयदायको आगच्छिस्सति, तदा तस्स निस्सया
 वसिस्सामी'ति ।

[निस्सयदानं—निस्सयवासो निद्रितं ।]

[२. अनुस्सावना]

१. १०. २. १. तेन खो पन समयेन आयस्मतो महाक-
 स्सपस्स उपसम्पदापेक्खो होति । अथ खो आयस्मा महाकस्सपो
 आयस्मतो आनन्दस्स सन्तिके दूतं पाहेसि—आगच्छतु आनन्दो इमं
 अनुस्सावेस्सतू'ति । आयस्मा आनन्दो एवमा'ह—ना'हं उस्सहामि
 थेरस्स नामं गहेतुं, गरु मे थेरो(१२)'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
 अनुजानामि भिक्खवे, गोत्तेन पि अनुस्सावेतुं'ति ।

२ तेन खो पन समयेन आयस्मतो महाकस्सपस्स द्वे उपसम्पदा-
 पेक्खा होन्ति । ते विवदन्ति—अहं पठमं उपसम्पज्जिस्सामि, अहं

पठमं उपसम्पज्जिस्सामी'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, द्वे एकानुस्सावने कातुं'ति ।

३ तेन खो पन समयेन सम्बहुलानं थेरानं उपसम्पदापेक्खा होन्ति । ते विवदन्ति—अहं पठमं उपसम्पज्जिस्सामि, अहं पठमं उपसम्पज्जिस्सामी'ति । थेरा एवं आहंसु—हन्द मयं आवुसो, सब्बे'व एकानुस्सावने करोमा'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, द्वे तयो एकानुस्सावने कातुं । तच्च खो एकेन उपज्झायेन, न त्वे'व ना'नुपज्झायेना'ति ।

[अनुस्सावना निवृत्ता]

[३ उपसम्पदं पटिच्च पज्जत्ता अज्जे धम्मा—उपसम्पदकम्मं]

१. १०. ३. १ तेन खो पन समयेन आयस्मा कुमारकस्सपो गब्भवीसो उपसम्पन्नो होति (v. l. अहोसि) । अथ खो आयस्मतो कुमारकस्सपस्स एतद'होसि—भगवता पज्जत्तं—न ऊनवीसतिवस्सो पुग्गलो उपसम्पादेतब्बो'ति, अहञ्च'मिह गब्भवीसो (v. l. add उपसम्पन्नो) । उपसम्पन्नो नु खो'मिह, न नु खो उपसम्पन्नो'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—यं भिक्खवे, मातु कुच्छिस्मिं पठमं चित्तं उप्पन्नं, पठमं विज्जाणं पातुभूतं, तदुपादाय सा'व'स्स जाति—अनुजानामि भिक्खवे, गब्भवीसं उपसम्पादेतुं'ति ।

२ तेन खो पन समयेन उपसम्पन्ना दिस्सन्ति कुट्टिकापि गण्डिकापि किलासिकापि सोसिकापि अपमारिकापि । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, उपसम्पादेन्तेन तस्स अन्तरायिके धम्मे पुच्छितुं । एवञ्च पन भिक्खवे, पुच्छितब्बो—सन्ति ते एवरूपा आबाधा—कुटं गण्डो किलासो सोसो अपमारो ? मनुस्सो'सि ? पुरिसो'सि ? भुजिस्सो'सि ?

अनणो'सि ? न'सि राजभटो ? अनुञ्जातो'सि मातापितृहि ? परिपुण्णवी-
सतिवस्सो'सि ? परिपुण्णं ते पत्तचीवरं ? किं नामो'सि ? को नामो ते
उपज्झायोगति ? ।

३ तेन खो पन समयेन भिक्खू अननुसिट्ठे उपसम्पदापेक्खे अन्तरा-
यिके धम्मे पुच्छन्ति । उपसम्पदापेक्खा वित्थायन्ति, मङ्कू होन्ति,
न सक्कोन्ति विस्सज्जेतुं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि
भिक्खवे, पठमं अनुसासित्वा पच्छा अन्तरायिके(93)के धम्मे पुच्छितुं'ति । □
तत्थे'व सङ्खमज्झे अनुसासन्ति । उपसम्पदापेक्खा तथे'व वित्थायन्ति,
मङ्कू होन्ति, न सक्कोन्ति विस्सज्जेतुं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
अनुजानामि भिक्खवे, एकम'न्तं अनुसासित्वा सङ्खमज्झे अन्तरायिके धम्मे
पुच्छितुं । एवञ्च पन भिक्खवे, अनुसासितब्बो—पठमं उपज्झं गाहापेतब्बो,
उपज्झं गाहापेत्वा पत्तचीवरं आचिक्खितब्बं—अयं ते पत्तो, अयं संघाटि
अयं उत्तरासङ्को, अयं अन्तरवासको, गच्छ अमुम्हि ओकासे तिष्ठाही'ति ।

□ बाला अव्यत्ता अनुसासन्ति, अनुसिट्ठा उपसम्पदापेक्खा
वित्थायन्ति, मङ्कू होन्ति, न सक्कोन्ति विस्सज्जेतुं । भगवतो एतम'त्थं
आरोचेसुं—न भिक्खवे, बालेन अव्यत्तेन अनुसासितब्बो । यो अनुसासेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । अनुजानामि भिक्खवे, व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन
अनुसासितुं'ति । □ १. असम्पता अनुसासन्ति । भगवतो एतम'त्थं
आरोचेसुं—आपत्ति न भिक्खवे, असम्पतेन अनुसासितब्बो । यो अनुसासेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । अनुजानामि भिक्खवे, सम्पतेन अनुसासितुं ।

२. एवञ्च पन भिक्खवे, सम्पन्नितब्बो—अत्तना'व अत्तानं
सम्पन्नितब्बं, परेन वा परो सम्पन्नितब्बो । कथञ्च अत्तना'व अत्तानं
सम्पन्नितब्बं ? । व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो जापेतब्बो—

सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स आयस्मतो उपसम्पदा-
पेक्खो । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, अहं इत्थन्नामं अनुसासेय्यं'ति । एवं
अत्तना'व अत्तानं सम्मन्नितब्बं ।

□ ३. कथञ्च परेन परो सम्मन्नितब्बो ? । व्यत्तेन भिक्खुना
पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । इत्थन्नामो
इत्थन्नामस्स आयस्मतो उपसम्पदापेक्खो । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं,
इत्थन्नामो इत्थन्नामं अनुसासेय्या'ति । एवं परेन परो सम्मन्नितब्बो ।

४. तेन सम्मतेन भिक्खुना उपसम्पदापेक्खो उपसङ्गमित्वा
एवम'स्स वचनीयो—सुणसि इत्थन्नाम ? । अयं ते सच्चकालो भूत-
कालो । यं जातं तं सङ्गमज्झे पुच्छन्ते सन्तं अत्थी'ति वत्तब्बं,
असन्तं न'त्थी'ति वत्तब्बं । मा खो वित्थासि, मा खो मङ्कू अहोसि ।
एवं तं पुच्छिस्सं'ति— सन्ति ते एवरूपा आबाधा ... पे०
[पिट्ठङ्का १४३-१४४ § २] कोनामो ते उपज्झायो'ति ? ।

५. एकतो आगच्छन्ति । न एकतो आगन्तब्बं । अनुसासकेन
पठमतरं आगन्त्वा सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । इत्थन्नामो
इत्थन्नामस्स आयस्मतो उपसम्पदा (१४) पेक्खो । अनुसिट्ठो सो
मया । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, इत्थन्नामो आगच्छेय्या'ति । आगच्छा-
ही'ति वत्तब्बो । एकंसं उत्तरासङ्गं कारापेत्वा भिक्खूनं पादे वन्दापेत्वा
उक्कुटिकं निसीदापेत्वा अञ्जलिं पगण्हापेत्वा उपसम्पदं याचापेतब्बो—
सङ्घं भन्ते, उपसम्पदं याचामि, उल्लुम्पतु मं भन्ते, सङ्घो अनुकम्पं
उपादाय, दुतियम्पि भन्ते, उपसम्पदं याचामि पे० अनुकम्प

उपादाय । ततियम्पि भन्ते, सङ्घं उपसम्पदं याचामि, उल्लुम्पतु मं भन्ते, सङ्घो अनुकम्पं उपादाया'ति ।

□ ६. व्यत्तेन भिक्षुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स आयस्मतो उपसम्पदापेक्खो । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, अहं इत्थन्नामं अन्तरायिके धम्मे पुच्छेय्यं'ति । सुणासि इत्थन्नाम ? अयं ते सच्चकालो भूतकालो । यं जातं तं पुच्छामि । सन्तं अत्थी'ति वत्तब्बं, असन्तं न'त्थी'ति वत्तब्बं । सन्ति ते एवरूपा आवाधा पे० [पिट्ठङ्का १४३-१४४ § २] कोनामो ते उपज्झायो'ति ? ।

□ ७. व्यत्तेन भिक्षुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स आयस्मतो उपसम्पदापेक्खो । परिसुद्धो अन्तरायिकेहि धम्मेहि, परिपुण्ण'स्स पत्तचीवरं । इत्थन्नामो सङ्घं उपसम्पदं याचति इत्थन्नामेन उपज्झायेन । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो इत्थन्नामं उपसम्पादेय्य इत्थन्नामेन उपज्झायेन । एसा अत्ति ।

□ ८. सुणातु मे भन्ते सङ्घो । अयं इत्थन्नामो इत्थन्नामस्स आयस्मतो उपसम्पदापेक्खो परिसुद्धो अन्तरायिकेहि धम्मेहि । परिपुण्ण'स्स पत्तचीवरं । इत्थन्नामो सङ्घं उपसम्पदं याचति इत्थन्नामेन उपज्झायेन । सङ्घो इत्थन्नामं उपसम्पादेति इत्थन्नामेन उपज्झायेन । यस्सा'यस्मतो खमति इत्थन्नामस्स उपसम्पदा इत्थन्नामेन उपज्झायेन, सो तुण्ह'स्स, यस्स नक्खमति, सो भासेय्य । दुतियम्पि एतम'त्थं वदामि— सुणातु मे भन्ते, सङ्घो पे० यस्स नक्खमति सो भासेय्य । ततियम्पि एतम'त्थं वदामि— सुणातु मे भन्ते, सङ्घो ... पे० ...

....पे०.... यस्स न खमति सो भासेय्य । उपसम्पन्नो सङ्घेन
इत्थन्नामो इत्थन्नामेन उपज्झायेन । खमति सङ्घस्स, तस्मा तुप्पही,
एवमेतं धारयामीति ।

[उपसम्पदकम्मं निद्धितं ।]

[४ चत्तारो निस्सया]

१. १०. ४. १ तावदेव छाया मेतब्बा, उतुपमाणं आचि-
क्खितब्बं, दिवसभागो आचिक्खितब्बो, सङ्गीति आचिक्खि (१५)
तब्बा, चत्तारो निस्सया आचिक्खितब्बा—पिण्डियालोपभोजनं
निस्साय पव्वज्जा [पिट्ठक्को ८७९३] पे०.... अतिरेकलाभो
सप्पिं नवनीतं तेलं मधु फाणितंति ।

[चत्तारो निस्सया निद्धिता ।]

[५. चत्तारि अकरणीयानि]

१. १०. ५. १ तेन खो पन समयेन भिक्खू अब्जतरं भिक्खुं
उपसम्पादेत्वा एककं ओहाय पक्कमिंसु । सो पच्छा एक्को आग-
च्छन्तो अन्तरा मग्गो पुराणदुतियिकाय समागच्छि । सा एवं आह—
किं दानि पव्वजितो'सीति ? । आम पव्वजितो'म्हीति । दुल्लभो
खो पव्वजितानं मेथुनो धम्मो, एहि, मेथुनं धम्मं पटिसेवा'ति । सो
तस्सा मेथुनं धम्मं पटिसेवित्वा चिरेन आगमासि । भिक्खू एवं
आहंसु— किस्स त्वं आवुसो, एवं चिरं अकासीति ? ।

२ अथ खो सो भिक्खु भिक्खूनं एतम'त्थं आरोचेसि । भिक्खू
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, उपसम्पादेत्वा दुतियं

दातुं, चत्तारि च अकरणीयानि आचिक्खितुं—(अ) उपसम्पन्नेन भिक्खुना मेथुनो धम्मो न पटिसेवितब्बो, अन्तमसो तिरच्छानगताय पि । यो भिक्खु मेथुनं धम्मं पटिसेवति, अस्समणो होति असक्यपुत्तियो । सेय्यथा'पि नाम पुरिसो सीसच्छिन्नो अभब्बो तेन सरीरबन्धनेन जीवितुं, एवमे'व भिक्खु मेथुनं धम्मं पटिसेवित्वा अस्समणो होति असक्यपुत्तियो, तं ते यावजीवं अकरणीयं ।

(आ) उपसम्पन्नेन भिक्खुना अदिन्नं थेय्यसङ्घातं न आदातब्बं, अन्तमसो तिणसलाकं उपादाय । यो भिक्खु पादं वा पादारहं वा अतिरेकपादं वा अदिन्नं थेय्यसङ्घातं आदियति, अस्समणो होति असक्यपुत्तियो । सेय्यथा'पि नाम पण्डुपलासो बन्धना पमुत्तो अभब्बो हरितत्ताय, एवमे'व भिक्खु पादं वा पादारहं वा अतिरेकपादं वा अदिन्नं थेय्यसङ्घातं आदियित्वा अस्समणो होति असक्यपुत्तियो, तं ते (१६) यावजीवं अकरणीयं ।

(इ) उपसम्पन्नेन भिक्खुना सञ्चिच्च पाणो जीविता नो वोरोपेतब्बो, अन्तमसो कुन्थकिपिल्लिकं उपादाय । यो भिक्खु सञ्चिच्च मनुस्सविग्गहं जीविता वोरोपेति, अन्तमसो गढमपातनं उपादाय, अस्समणो होति असक्यपुत्तियो । सेय्यथा'पि नाम पुथु-सिल्ला द्वेषा भिन्ना अप्पटिसन्धिका होति, एवमे'व भिक्खु सञ्चिच्च मनुस्सविग्गहं जीविता वोरोपेत्वा अस्समणो होति असक्यपुत्तियो, तं ते यावजीवं अकरणीयं ।

(ई) उपसम्पन्नेन भिक्खुना उत्तरिमनुस्सधम्मो न उल्लपितब्बो, अन्तमसो सुब्बागारे अभिरमाप्पी'ति । यो भिक्खु पापिच्छो

इच्छापकतो असन्तं अभूतं उत्तरिमनुस्सधम्मं उल्लपति ज्ञानं वा विमोक्खं वा समाधिं वा समापत्तिं वा मगं वा फलं वा अस्समणो होति असक्यपुत्तियो । सेय्यथा'पि नाम तालो मत्थकच्छिन्नो अभब्बो पुनविरूढिहया, एवमे'व भिक्खु पापिच्छो इच्छापकतो असन्तं अभूतं उत्तरिमनुस्सधम्मं उल्लपित्वा अस्समणो होति असक्यपुत्तियो, तं ते यावजीवं अकरणीयं'ति ।

[चत्तारि अकरणीयानि निद्धितानि ।]

[उपसम्पदं पटिच्च पब्बत्ता (अब्जे) धम्मा निद्धिता ।]

[६ भिक्खुस्स विब्भमनं-पच्चागमनं]

१. १०. ६. १ तेन खो पन समयेन अब्जतरो भिक्खु आपत्तिया अदस्सने उक्खित्तको विब्भमि, सो पुन पच्चागन्त्वा भिक्खू उपसम्पदं याचि । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-इध पन भिक्खवे, भिक्खु आपत्तिया अदस्सने उक्खित्तको विब्भमति, सो पुन पच्चागन्त्वा भिक्खू उपसम्पदं याचति । सो एवम'स्स वचनीयो-पस्सिस्ससि तं आपत्तिं'ति ? । सचा'हं पस्सिस्सामी'ति पब्बाजेतब्बो, सचा'हं न पस्सिस्सामी'ति न पब्बाजेतब्बो । □ पब्बाजेत्वा वत्तब्बो-पस्सिस्ससि तं आपत्तिं'ति ? । सचा'हं पस्सिस्सामी'ति उपसम्पादेतब्बो, सचा'हं न पस्सिस्सामी'ति न उपसम्पादेतब्बो । □ उपसम्पादेत्वा वत्तब्बो-पस्सिस्ससि तं आपत्तिं'ति ? । सचा'हं पस्सिस्सामी'ति ओसारेतब्बो, सचा'हं न पस्सिस्सामी'ति न ओसारेतब्बो । □ ओसारत्वा वत्तब्बो-पस्ससि तं आपत्तिं'ति ? । सचे पस्सति, इच्चे'तं

कुसलं, नो चे पस्सति, लब्भमानाय सामग्गिया पुन उक्खिपितब्बो, अलब्भमानाय सामग्गिया अनापत्ति सम्भोगे संवासे ।

२. इध पन भिक्खवे, भिक्खु आपत्तिया अप्पटिकम्मे उक्खित्तको विब्भमति, सो पुन पच्चागन्त्वा भिक्खू उपसम्पदं याचति । सो एवम'स्स वचनीयो—पटिकरिस्ससि तं आपत्तिं'ति ? । सचा'हं पटिकरिस्सामी'ति पब्बाजे (१७) तब्बो, सचा'हं न पटिकरिस्सामी'ति न पब्बाजे-तब्बो । □ पब्बाजेत्वा वत्तब्बो—पटिकरिस्ससि तं आपत्तिं'ति । सचा'हं पटिकरिस्सामी'ति उपसम्पादेतब्बो, सचा'हं न पटिकरिस्सामी'ति न उपसम्पादेतब्बो । □ उपसम्पादेत्वा वत्तब्बो—पटिकरिस्ससि तं आपत्तिं'ति ? । सचा'हं पटिकरिस्सामी'ति ओसारेतब्बो, सचा'हं न पटिकरिस्सामी'ति न ओसारेतब्बो । □ ओसारेत्वा वत्तब्बो—पटिकरोहि तं आपत्तिं'ति । सचे पटिकरोति, इच्चे'तं कुसलं, नो चे पटिकरोति, लब्भमानाय सामग्गिया पुन उक्खिपितब्बो, अलब्भमानाय सामग्गिया अनापत्ति सम्भोगे संवासे ।

३. इध पन भिक्खवे, भिक्खु पापिकाय दिट्ठिया अप्पटि-निस्सग्गे उक्खित्तको विब्भमति, सो पुन पच्चागन्त्वा भिक्खू उपसम्पदं याचति । सो एवम'स्स वचनीयो—पटिनिस्सज्जिस्ससि तं पापिकं दिट्ठिं'ति ? । सचा'हं पटिनिस्सज्जिस्सामी'ति पब्बाजेतब्बो, सचा'हं न पटिनिस्सज्जिस्सामी'ति न पब्बाजेतब्बो । □ पब्बाजेत्वा वत्तब्बो—पटिनिस्सज्जिस्ससि तं पापिकं दिट्ठिं'ति ? । सचा'हं पटि-निस्सज्जिस्सामी'ति उपसम्पादेतब्बो, सचा'हं न पटिनिस्सज्जि-स्सामी'ति न उपसम्पादेतब्बो । □ उपसम्पादेत्वा वत्तब्बो—पटिनिस्स-

१ महा-खन्धको (दसम-भाणवारं)

जिस्ससि तं पापिकं दिट्ठि'ति ? । सचा'हं पटिनिस्सज्जिस्सामी'ति
ओसारेतब्बो, सचा'हं न पटिनिस्सज्जिस्सामी'ति न ओसारेतब्बो ।
□ ओसारेत्वा वत्तब्बो—पटिनिस्सज्जाहि तं पापिकं दिट्ठि'ति । सचे
पटिनिस्सज्जति, इच्चे'तं कुसलं, नो चे पटिनिस्सज्जति, लब्धमानाय
सामगिया पुन उक्खिपितब्बो, अलब्धमानाय सागगिया अनापत्ति
सम्भोगे संवासे'ति ।

[भिक्खुस्स विब्भमनं—पच्चागमनं निट्ठितं ।

[दसम-भाणवारं निट्ठितं]

महाखन्धको पठमो ।

[महाखन्धकस्स उद्दानं]

विनयमिह महत्थेसु पेसलानं सुखावहे ।

निग्गहे च पापिच्छानं^१ लज्जीनं पग्गहेसु च ॥ १ ॥

सासनाधारणे चे'व सब्बज्जुजिनगोचरे ।

अनञ्जविसये खेमे सुपञ्जत्ते असंसये ॥ २ ॥

खन्धके विनये चे'व परिवारे च मातिके ।

यथ'त्थकारी कुसलो पटिपज्जति योनिस्सो ॥ ३ ॥

यो गवं न विजानाति न सो रक्खति गोगणं ।

एवं सीलं अजानन्तो किं सो रक्खेय्य संवरं ? ॥ ४ ॥

पसुट्ठमिह च सुतन्ते अभिधम्मो च तावदे । (98)

विनये अविनट्ठमिह पुन तिट्ठति सासनं ॥ ५ ॥

१ Burmese Edition reads निग्गहानञ्च पापिच्छे for निग्गहे च पापिच्छानं ।

तस्मा सङ्ग्रहणहेतु उद्दानं अनुपुब्बसो ।

पवक्खामि यथाज्जाणं, सुणाथ मम भासतो ॥ ६ ॥

वत्थु निदानं आपत्ति नया पेय्यालमेव च ।

दुक्करं तं असेसेतुं, नयतो तं विजानाथातिः— ॥ ७ ॥

बोधि च, राजायतनं, अजपालो, सहम्पति ।

ब्रम्हा, आळारो, उद्दको, भिक्खू च, उपको इसि, ॥ ८ ॥

कोण्डञ्जो, वप्पो, भद्दियो, महानामो च, अस्सजि ।

यसो, चत्तारो, पञ्चासं, सब्बे, पेसेसि सो, दिसा ॥ ९ ॥

वत्थुं, मारोहि, तिसा च, उरुवेलं, तयो जटी ।

अग्यागारं, महाराजा, सक्को, ब्रम्हा च, केवला ॥ १० ॥

पंसुकूलं, पोक्खरणी, सिला च, ककुधो, सिला, ।

जम्बु, अम्बो च, आमलको, पारिच्छत्तपुप्फं आहरि, ॥ ११ ॥

फालियन्तु, उज्जलन्तु, विज्झायन्तु च कस्सप, ।

निमुज्जन्ति, मुखी, मेघो, गया, लट्ठि च, मागधो ॥ १२ ॥

उपतिस्सो, कोलितो च, अभिञ्जाता च पव्वज्जुं ।

दुच्चिवत्था, पणामना, कियो लूखो च ब्राह्मणो, ॥ १३ ॥

अनाचारं आचरति, उद्दं, माणवो, गणो, ।

वस्सं, बालेहि, पक्कन्तो, दस वस्सानि, निस्सयो, ॥ १४ ॥

न वत्तन्ति, पणामेतुं, बाला, पस्सद्धि, पञ्च, छ, ।

यो सो अञ्जो च, नग्गो च, अच्छिन्नं—जटिल साकियो ॥ १५ ॥

मग्गेषु पञ्च आबाधा, एको, चोरो च, अङ्गुलि, ।

मागधो च अनुञ्जासि, कारा, लिखि, कसाहतो ॥ १६ ॥

लक्खणा, इणा, दासो च, भण्डुको, उपालि, अहि ।

सद्धं कुलं, कण्डको च, आहुन्दारिकमेव च, ॥ १७ ॥

१. महा-खन्धको (उद्दानं)

वत्थुम्हि, दारको, सिक्खा, विहरन्ति च, किं नु खो, ।
सब्बं, मुखं, उपज्झाये, अपलाळन-कोण्डको, ॥ १८ ॥

पण्डको, थेय्य-पक्कन्तो, अहि च, मातरि, पिता, ।
अरहन्त-भिक्षुनी, भेदा, रुहिरेन च, व्यञ्जनं ॥ १९ ॥

अनुपज्झाय-सङ्घेन, गण-पण्डका ' पत्तको, ।
अचीवरं, तदुभयं, याचितेन पि ये तयो ॥ २० ॥

हत्था, पादा, हत्थपादा, कण्णा, नासा, तदुभयं ।
अङ्गुलि, अळ-कण्डरं, फणं, खुज्जञ्च, वामनं ॥ २१ ॥

गलगण्डि, लक्खणा चे'व, कसा, लिखित-सीपादि,
पाप-परिसदूसञ्च, काणं, कुणिं तत्थे'व च (१९) ॥ २२ ॥

खञ्ज-पक्खहतञ्चे'व सच्छिन्नइरियापथं ।
जरा'न्ध-मूग बधिरं, अन्धमूगञ्च यं तहिं ॥ २३ ॥

अन्धबधिरं यं वुत्तं, मूगबधिरमे'व च ।
अन्धमूगबधिरञ्च, अलज्जीनञ्च निस्सयं ॥ २४ ॥

वत्थव्वञ्च, कतद्धानं, याचमानेन, पेक्खना ।
आगच्छन्तं, विवदेन्ति, एकुपज्झायेन, कस्सपो, ॥ २५ ॥

दिस्सन्ति उपसम्पन्ना आबाधेहि च पीळिता, ॥
अननुसिद्धा वित्थायन्ति, तत्थे'व अनुसासना, ॥ २६ ॥

सङ्घे पि च, अथो बालो, असम्मतो च, एकतो ।
उल्लुप्पतु'पसम्पदा, निस्सयो, एको, तयोगति ॥ २७ ॥

इमम्हि खन्धके वत्थु एकसतं वासचाति ॥
महाखन्धके उद्दानं निद्रितं पठमं (१००)

[२. उपोसथ-खन्धको]

[१. पठम-भाणवारं]

[१. उपोसथ-पट्टपनं]

२. १. १. १ तेन समयेन बुद्धो भगवा राजगहे विहरति गिज्झकूटे पव्वते । तेन खो पन समयेन अञ्जतिथिया परि-
व्वाजका चातुद्दसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्निपतित्वा
धम्मं भासन्ति । ते मनुस्सा उपसङ्कमन्ति धम्मसवनाय । ते लभन्ति
अञ्जतिथियेसु परिव्वाजकेसु पेमं, लभन्ति पसादं, लभन्ति
अञ्जतिथिया परिव्वाजका पक्खं ।

२. अथ खो रज्जो मागधस्स सेनियस्स बिम्बिसारस्स रहो-
गतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि-एतरहि खो
अञ्जतिथिया परिव्वाजका चातुद्दसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स
सन्निपतित्वा धम्मं भासन्ति । ते मनुस्सा उपसङ्कमन्ति धम्मसवनाय ।
ते लभन्ति अञ्जतिथियेसु परिव्वाजकेसु पेमं, लभन्ति पसादं, लभन्ति
अञ्जतिथिया परिव्वाजका पक्खं । यन्नून अय्या पि चातुद्दसे
पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्निपतेयुं'ति ।

३. अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो येन भगवा तेनु'प-
सङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि ।
एकम'न्तं निसिन्नो खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो भगवन्तं
एतद'वोच-इध मय्हं मन्ते, रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो
परिवितक्को उदपादि-एतरहि खो अञ्जतिथिया परिव्वाजका

२. उपोसथ-खन्धको (पठम-भाणवारं)

....पे०....[§२] परिञ्चाजका पक्खं । साधु भन्ते, अय्या पि चातुद्दसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्निपतेय्यु'ति ।

४. अथ खो भगवा राजानं मागधं सेनियं बिम्बिसारं धम्मिया कथाय सन्दस्सेसि समादपेसि समुत्तेजेसि सम्पहंसेसि । अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो भगवता धम्मिया कथाय सन्दस्सितो समाद-पितो समुत्तेजितो सम्पहंसितो उट्ठाया'सना भगवन्तं [101] अभिवादेत्वा पदक्खिणं कत्वा पक्कामि । अथ खो भगवा एतस्मि निदाने एतस्मि पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्खवे, चातुद्दसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्निपतितु'ति । □ तेन खो पन समयेन भिक्खू भगवता अनुञ्जातं—चातुद्दसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्निपतितु'ति चातुद्दसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्नि-पतित्वा तुण्ही निसीदन्ति । ते मनुस्सा उपसङ्कमन्ति धम्मसवनाय । ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा सकयपुत्तिया चातुद्दसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्निपतित्वा तुण्ही निसी-दिस्सन्ति, सेय्यथा'पि मूगसूकरा । ननु नाम सन्निपतितेहि धम्मो भासितब्बो'ति । अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । अथ खो भगवा एतस्मि निदाने एतस्मि पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्खवे, चातुद्दसे पन्नरसे अट्टमिया च पक्खस्स सन्निपतित्वा धम्मं भासितु'ति ।

[उपोसथ-पट्टपनं निट्ठितं ।]

१ मूगसूकरा, मूगसूकरा. Buddhaghosa reads मूगसूकरा ।

[२. उपोसथ-कम्मं]

२. १. २. १ अथ खो भगवतो रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि—यन्नूना'हं यानि मया भिक्खून् पञ्चत्तानि सिक्खापदानि तानि नेसं पातिमोक्खुद्देसं अनुजानेय्यं, सो नेसं भविस्सति उपोसथकम्मं'ति ।

२. अथ खो भगवा सायण्हसमयं पटिसल्लाना बुद्धितो एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिकथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—इध मय्हं भिक्खवे, रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि—यन्नूना'हं यानि मया भिक्खून् पञ्चत्तानि सिक्खापदानि तानि नेसं पातिमोक्खुद्देसं अनुजानेय्यं, सो नेसं' भविस्सति उपोसथकम्मं'ति—अनुजानामि भिक्खवे, पातिमोक्खं उद्दिस्सितुं ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, उद्दिस्सितब्बं—व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—मुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अज्जु'पोसथो पन्नरसो । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो उपोसथं करेय्य, पातिमोक्खं उद्दिसेय्य । किं सङ्घस्स पुब्बकिच्चं—पारिसुद्धिं आयस्मन्तो (102) आरोचेथ । पातिमोक्खं उद्दिस्सिस्सामि, तं सब्बे'व सन्ता साधुकं सुणोम मनसिकरोम । यस्स सिया आपत्ति, सो आविकरेय्य, असन्तिया आपत्तिया तुण्ही भवितब्बं, तुण्हीभावेन खो पनाय'स्मन्ते परिसुद्धा'ति वेदिस्सामि । यथा खो पन पच्चेकपुट्टस्स वेय्याकरणं होति, एवं एव एवरूपाय परिसाय यावततियं अनुस्सावितं होति । यो

१ तानि नेसं for सो नेसं.

२. उपोसथ-खन्धको (पठम-भाणवारं)

पन भिक्खु यावततियं अनुस्सावियमाने सरमानो सन्ति आपत्तिं ना'विकरेय्य, सम्पजानमुसावाद'स्स होति । सम्पजानमुसावादो खो पना'यस्मन्तो अन्तरायिको धम्मो वुत्तो भगवता । तस्मा सरमानेन भिक्खुना आपन्नेन विसुद्धा'पेक्खेन सन्ती आपत्ति आविकातब्बा, आविकता हि'स्स फासु होती'ति ।

□पातिमोक्खं'ति आदिं एतं, मुखं एतं, पमुखं एतं कुसलानं धम्मनं, तेन वुच्चति पातिमोक्खं'ति । आयस्मन्तो'ति पियवचनं एतं, गरुवचनं एतं, सगारवसप्पतिस्सा'धिबचनं एतं आयस्मन्तो'ति । उद्दिसिस्सामी'ति आचिक्खिस्सामि, देसेस्सामि पञ्जापेस्सामि पट्टपेस्सामि विवरिस्सामि विभजिस्सामि उत्तानीकरिस्सामि पकासेस्सामि । तं'ति पातिमोक्खं वुच्चति । सब्बे'व सन्ता'ति यावतिका तस्सा परिसाय थेरा च नवा च मज्झिमा च, एते वुच्चन्ति सब्बे'व सन्ता'ति । साधुकं सुणोमा'ति अट्टिकत्वा मनसिकत्वा सब्बं चेतसा समन्नाहराम । मनसिकरोमा'ति एकग्गचित्ता अविक्खित्तचित्ता अविसाहटचित्ता निसामेम । यस्स सिया आपत्ती'ति थेरस्स वा नवस्स वा मज्झिमस्स वा पञ्चन्नं वा आपत्तिक्खन्धानं अञ्जतरा आपत्ति सच्चन्नं वा आपत्तिक्खन्धानं अञ्जतरा आपत्ति । सो आविकरेय्या'ति सो देसेय्य, सो विवरेय्य, सो उत्तानीकरेय्य, सो पकासेय्य सङ्खमज्जे वा गणमज्जे वा एकपुग्गले वा । असन्ती नाम आपत्ति अनज्झापन्ना वा होति आपज्जित्वा वा वुट्ठिता । तुण्ही भवितब्बं'ति अधिवासेतब्बं, न व्याहातब्बं । परिसुद्धा'ति वेदिस्सामी'ति जानिस्सामि धारेस्सामि । यथा खो पन पच्चेकपुट्टस्स वेय्याकरणं होती'ति यथा एकेन एको पुट्टो व्याकरेय्य, एवं एव तस्सा परिसाय जानितब्बं—मं

पुच्छती'ति । एवरूपा नाम परिसा भिक्खुपरिसा वुच्चति । यावत्-
 तियं अनुस्सावितं होती'ति सकिम्पि अनुस्सावितं होति, दुतियम्पि
 अनुस्सावितं होति, ततियम्पि अनुस्सावितं होति । सरमानो'ति
 जानमानो सञ्जानमानो । सन्ती नाम आपत्ति अज्झापत्ता वा होति
 आपज्जित्वा वा अवुट्ठिता । ना'विकरेय्या'ति न देसेय्य न
 विवरेय्य न उत्तानीकरेय्य न पकासेय्य (103) सङ्गमज्जे
 वा गणमज्जे वा एकपुग्गले वा । सम्पज्जानमुसावाद'स्स होती'ति,
 सम्पज्जानमुसावादे किं होति ? । दुक्कटं होति । अन्तरायिको
 धम्मो वुत्तो भगवता'ति, किस्स अन्तरायिको ? । पठमस्स
 ज्ञानस्स अधिगमाय अन्तरायिको, दुतियस्स ज्ञानस्स अधिगमाय
 अन्तरायिको, ततियस्स ज्ञानस्स अधिगमाय अन्तरायिको, चतुत्थस्स
 ज्ञानस्स अधिगमाय अन्तरायिको, ज्ञानानं विमोक्खानं समाधीनं समा-
 पत्तीनं नेक्खम्मानं निस्सरणानं पविवेकानं कुसलानं धम्मानं अधिगमाय
 अन्तरायिको । तस्मा'ति तंकारणा । सरमानेना'ति जानमानेन
 सञ्जानमानेन । विसुद्धापेक्खेना'ति वुट्ठातुकामेन विसुज्झितुकामेन ।
 सन्ती नाम आपत्ति अज्झापत्ता वा होति आपज्जित्वा वा अवु-
 ट्ठिता । आविकातब्बा'ति आविकातब्बा सङ्घमज्जे वा गणमज्जे वा
 एकपुग्गले वा । आविकता हि अस्स फासु होती'ति, किस्स फासु
 होति ? पठमस्स ज्ञानस्स अधिगमाय फासु होति, दुतियस्स ज्ञानस्स
 पे० चतुत्थस्स ज्ञानस्स अधिगमाय फासु होति, ज्ञानानं
 विमोक्खानं समाधीनं समापत्तीनं नेक्खम्मानं निस्सरणानं पविवेकानं
 कुसलानं धम्मानं अधिगमाय फासु होती'ति ।

□ तेन खो पन समयेन भिक्खू-भगवता पातिमोक्खुद्देसो अनु-
ज्जातो'ति देवसिकं पातिमोक्खं उद्दिंसन्ति । भगवतो एतम'त्थं
आरोचेसुं—न भिक्खवे, देवसिकं पातिमोक्खं उद्दिंसितब्बं । यो उद्दिसेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, उपोसथे पातिमोक्खं उद्दिंसितुं'ति ।

□ तेन खो पन समयेन भिक्खू-भगवता उपोसथे पातिमोक्खुद्देसो
अनुज्जातो'ति पक्खस्स तिक्खत्तुं पातिमोक्खं उद्दिंसन्ति, चातुदसे
पन्नरसे अट्ठमिया च पक्खस्स । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
न भिक्खवे, पक्खस्स तिक्खत्तुं पातिमोक्खं उद्दिंसितब्बं । यो उद्दिसेय्य, आपत्ति
दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, सकिं पक्खस्स चातुदसे वा पन्नरसे वा
पातिमोक्खं उद्दिंसितुं'ति ।

□ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू यथापरिसाय
पातिमोक्खं उद्दिंसन्ति सकाय—सकाय परिसाय । भगवतो एतम'त्थं
आरोचेसुं—न भिक्खवे, यथाप (104) रिसाय पातिमोक्खं उद्दिंसितब्बं
सकाय—सकाय परिसाय । यो उद्दिसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि
भिक्खवे, समग्गानं उपोसथकम्मं'ति ।

□ अथ खो भिक्खूनां एतद'होसि—भगवता पब्बत्तं समग्गानं
उपोसथकम्मं'ति । किच्चावता नु खो सामग्गी होति, यावता एका'
वासो उदाहु सब्बा पठवी'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
अनुजानामि भिक्खवे, एत्तावता सामग्गी यावता एकावासो'ति ।

[उपोसथकम्मं निद्धितं ।]

[३ महा-कप्पिनस्स कथा]

२. १. ३. १ तेन खो पन समयेन आयस्मा महाकप्पिनो
राजगहे विहरति मद्दकुच्छिस्मिं मिगदाये । अथ खो आयस्मतो

महाकप्पिनस्स रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि—गच्छेय्यं वा'हं उपोसथं न वा गच्छेय्यं, गच्छेय्यं वा सङ्खम्मं न वा गच्छेय्यं, अथ ख्वा'हं विसुद्धो परमाय विसुद्धिया'ति ? ।

२. अथ खो भगवा आयस्मतो महाकप्पिनस्स चेतसा चेतोपरि-
वितक्कं अञ्जाय, सेय्यथा'पि नाम बलवा पुरिसो सम्मिज्जितं वा बाहं
पसारेय्य पसारितं वा बाहं सम्मिज्जेय्य, एवमे' व गिज्झकूटे पब्बते
अन्तरहितो, मद्दकुच्छिस्मिं मिगदाये आयस्मतो महाकप्पिनस्स सम्मुखे
पातुरहोसि । निसीदि भगवा पब्बते आसने । आयस्मा पि खो महाक-
प्पिनो भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं निसिञ्चं
खो आयस्मन्तं महाकप्पिनं भगवा एतद'वोच—ननु ते कप्पिन, रहो-
गतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि—गच्छेय्यं वा'हं
उपोसथं न वा गच्छेय्यं, गच्छेय्यं वा सङ्खम्मं न वा गच्छेय्यं, अथ
ख्वा'हं विसुद्धो परमाय विसुद्धिया'ति ? । ' एवं भन्ते, ' । तुम्हे चे
ब्राह्मणा उपोसथं न सक्करिस्सथ, न गरुकरिस्सथ, न मानेस्सथ, न
पूजेस्सथ, अथ को चरहि उपोसथं सक्करिस्सति गरुकरिस्सति मानेस्सति
पूजेस्सति ? । गच्छ त्वं ब्राह्मण, उपोसथं, मा नो अगमासि, गच्छ त्वं
सङ्खम्मं, मा नो अगमासि'ति । ' एवं भन्ते'ति खो आयस्मा
महाकप्पिनो भगवतो पच्चस्सोसि ।

३. अथ खो भगवा आयस्मन्तं महाकप्पिनं धम्मिया कथाय
सन्दस्सेत्वा समादपेत्वा समुत्तेजेत्वा सम्पहंसेत्वा, सेय्यथा'पि नाम
बलवा पुरिसो सम्मिज्जितं वा बाहं पसारेय्य पसारितं वा बाहं सम्मि-

ञ्जेय, एवमे' व महकुच्छिस्मि मिगदाये आयस्मतो महाकप्पिनस्स
पमुखे अन्तरहितो, गिज्झकूटे पब्बते पातुर'होसि । [105]

[महा-कप्पिनस्स कथा निट्ठिता ।]

[४ सीमाय सम्मुति ।]

२. १. ४. १ अथ खो भिक्खुनं एतद'होसि—भगवता पब्बज्जत्तं—
एत्तावता सामग्गी यावता एका'वासो'ति । कित्तावता नु खो एकावासो
होती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, सीमं
सम्मन्नितुं ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, सम्मन्नितब्बा—पठमं निमित्ता किच्चे-
तब्बा—पब्बतनिमित्तं, पासाणनिमित्तं, वननिमित्तं, रुक्खनिमित्तं, मग्ग-
निमित्तं, वम्मिकनिमित्तं, नदीनिमित्तं, उदकनिमित्तं । निमित्ते किच्चेत्वा
व्यत्तेन भिक्खुना पट्ठिबलेन सङ्घो जापेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो ।
यावता समन्ता निमित्ता कित्तिता, यदि सङ्घस्स पत्तकळं, सङ्घो एतेहि
निमित्तेहि सीमं सम्मन्नेय्य समानसंवासं एकुपोसथं । एसा जत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । यावता समन्ता निमित्ता कित्तिता, सङ्घो
एतेहि निमित्तेहि सीमं सम्मन्नति समानसंवासं एकुपोसथं । यस्साय'-
स्मतो खमति एतेहि निमित्तेहि सीमाय सम्मुति समानसंवासाय एकु-
पोसथाय, सो तुण्ह'स्स, यस्स न खमति, सो भासेय्य । सम्मता
सीमा सङ्घेन एतेहि निमित्तेहि समानसंवासा एकुपोसथा । खमति सङ्घस्स,
तस्मा तुण्ही, एवं एतं धारयामी'ति ।

□ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू—भगवता सीमा-
सम्मुति अनुज्जाता'ति अतिमहतियो सीमायो सम्मन्नन्ति चतुयोजनिका

पि पञ्चयोजनिका पि छयोजनिका पि । भिक्खू उपोसथं आगच्छन्ता उद्दिस्समाने पि पातिमोक्खे आगच्छन्ति, उद्दिट्ठमत्ते पि आगच्छन्ति, अन्तरा पि परिवसन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, अतिमहती सीमा सम्मन्नितब्बा चतुयोजनिका वा पञ्चयोजनिका वा छयोजनिका वा । यो सम्मन्नेय, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, तियोजनपरमं सीमं सम्मन्नितुं'ति । □ तेन खो पन समयेन छव्वग्गिया भिक्खू नदीपारं सीमं सम्मन्नन्ति । उपोसथं आगच्छन्ता भिक्खू पि कुंहन्ति पत्ता पि कुंहन्ति चीवरानि पि कुंहन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, नदीपारा सीमा सम्मन्नितब्बा । यो सम्मन्नेय, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, यत्थ' स्स धुवनावा वा धुवसेतु वा एवरूपं नदीपारं सीमं सम्मन्नितुं'ति ।

[सीमाय सम्मुति निद्रिता ।]

[५ उपोसथागारस्स सम्मुति—समुग्घातो—उपोसथसन्निपातस्स विसेसा]

२. १. ५. १ तेन खो पन समयेन भिक्खू अनुपरिवेणियं पाति [106] मोक्खं उद्दिस्सन्ति असङ्केतेन । आगन्तुका भिक्खू न जानन्ति—कत्थ वा अज्जु'पोसथो करियिस्सती'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, अनुपरिवेणियं पातिमोक्खं उद्दिस्सितव्वं असङ्केतेन । यो उद्दिसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, उपोसथागारं सम्मन्नित्वा उपोसथं कातुं, यं सङ्घो आकङ्खति विहारं वा अड्डयोगं वा पासादं वा हम्मियं वा गुहं वा ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, सम्मन्नितव्वं—व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतव्वो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । यदि सङ्घस्स पत्तकळं, सङ्घो इत्थन्नामं विहारं उपोसथागारं सम्मन्नेय्य । एसा वत्ति ।

२. उपोसथ-खन्धको (पठम-भाणवारं)

□ सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । सङ्घो इत्थन्नामं विहारं उपोसथागारं सम्मन्नति । यस्सा'यस्मतो खमति इत्थन्नामस्स विहारस्स उपोसथागारस्स सम्मुति, सो तुण्ह'स्स । यस्स न क्वमति, सो भासेय्य । सम्मतो सङ्घेन इत्थन्नामो विहारो उपोसथागारं । खमति सङ्घस्स, तस्मा तुण्ही, एवं एतं धारयामी'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे द्वे उपोसथागारानि सम्मतानि होन्ति । भिक्खू उभयत्थ सन्निपतन्ति—इध उपोसथो करियिस्सति, इध उपोसथो करियिस्सती'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, एकस्मिं आवासे द्वे उपोसथागारानि सम्मन्नितव्वानि । यो सम्मन्नेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, एकं समूहनित्वा एकत्थ उपोसथं कातुं ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, समूहन्तब्बं—व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो जापेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो इत्थन्नामं उपोसथागारं समूहनेय्य । एसा जत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । सङ्घो इत्थन्नामं उपोसथागारं समूहनति । यस्सा'यस्मतो खमति इत्थन्नामस्स उपोसथागारस्स समुग्धातो, सो तुण्ह'स्स, यस्स न क्वमति, सो भासेय्य । समूहतं सङ्घेन इत्थन्नामं उपोसथागारं । खमति सङ्घस्स, तस्मा तुण्ही, एवं एतं धारयामी'ति ।

□ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे अति-खुद्दकं उपोसथागारं सम्मतं होति । तदहु'पोसथे महाभिक्खुसङ्घो सन्निपतितो होति । भिक्खु असम्मताय भूमिया निसिन्ना पातिमोक्खं अस्सोसुं । अथ खो तेसं भिक्खूनां एतद'होसि—भगवता पञ्चत्तं—उपोसथागारं [107] सम्मन्नित्वा उपोसथो कातब्बो'ति । मयञ्च

असम्मताय भूमिया निसिन्ना पातिमोक्खं अस्सोसुम्हा । कतो नु खो अम्हाकं उपसथो, अकतो नु खो'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—सम्मताय वा भिक्खवे, भूमिया निसिन्ना असम्मताय वा, यतो पातिमोक्खं सुणाति कतो व'स्स, उपोसथो । तेन हि भिक्खवे, सङ्खो याव-महन्तं उपोसथपमुखं आकङ्खति, तावमहन्तं उपोसथपमुखं सम्मन्नतु ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, समन्नितब्बं—पठमं निमित्ता कित्तेतब्बा । निमित्ते कित्तेत्वा व्यत्तेन भिक्खुना पटिवलेन सङ्खो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्खो । यावता समन्ता निमित्ता कित्तिता, यदि सङ्खस्स पत्त-कल्लं, सङ्खो एतेहि निमित्तेहि उपोसथपमुखं सम्मन्नेय्य । एसा जत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते, सङ्खो । यावता समन्ता निमित्ता कित्तिता, सङ्खो एतेहि निमित्तेहि उपोसथपमुखं सम्मन्नति । यस्सा'यस्मतो खमति एतेहि निमित्तेहि उपोसथपमुखस्स सम्मुति, सो तुण्ह'स्स, यस्स न खमति सो भासेय्य । सम्मतं सङ्खेन एतेहि निमित्तेहि उपोसथपमुखं, खमति सङ्खस्स, तस्मा तुण्ही, एवं एतं धारयामि'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मि आवासे तदहु'पोसथे नवका भिक्खू पठमतरं सन्निपतित्वा न ताव थेरा आगच्छन्ती'ति पक्कमिसु । उपोसथो विकाले अहोसि । भगवतो एवम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, तदहुपोसथे थेरेहि भिक्खूहि पठमतरं सन्निपतितुं'ति । □ तेन खो पन समयेन राजगहे सम्बहुला आवासा समानसीमा होन्ति । तत्थ भिक्खू विवदन्ति—अम्हाकं आवासे उपोसथो करियतु, अम्हाकं आवासे उपोसथं करियतु'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, सम्बहुला आवासा समानसीमा होन्ति, तत्थ भिक्खू विवदन्ति

२. उपोसथ-खन्धको (पठम-भाणवारं)

—अम्हाकं आवासे.... पे०.... उपोसथो करियतू'ति । तेहि भिक्खवे,
भिक्खूहि सब्बेहे'व एकज्झं सन्निपतित्वा उपोसथो कातब्बो, यत्थ वा पन थेरो
भिक्खु विहरति तत्थ सन्निपतित्वा उपोसथो कातब्बो । न त्वे'व वग्गेन सङ्घेन
उपोसथो कातब्बो । यो करेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । (108)

[उपोसथागारस्स सम्मुति—समुग्धातो—उपोसथ-सन्निपातस्स
विसेसा निट्ठिता]

[६ तिचीवरेन अविप्पवास-सम्मुति—सीमासम्मुति—सीमास-
मुग्धातो ।]

२. १. ६. १. तेन खो पन समयेन आयस्मा महाकस्सपो
अन्धकविन्दा राजगहं उपोसथं आगच्छन्तो अन्तरा मग्गे नदिं
तरन्तो मनं बुब्बो अहोसि, चीवरानि'स्स अल्लानि । भिक्खू आयस्मन्तं
महाकस्सपं एतद'वोचुं—किस्स ते आवुसो, चीवरानि अल्लानी'ति ? ।
इधा'हं आवुसो, अन्धकविन्दा राजगहं उपोसथं आगच्छन्तो अन्तरा
मग्गे नदिं तरन्तो मनं अम्हि बुब्बो, तेन मे चीवरानि अल्लानी'ति ।
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—या सा भिक्खवे, सङ्घेन सीमा सम्मता
समानसंवासा एकुपोसथा, सङ्घो तं सीमं तिचीवरेन अविप्पवासं
सम्मच्चतु ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, सम्मन्नितब्बा—व्यत्तेन भिक्खुना
पटिबल्लेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । या सा सङ्घेन
सीमा सम्मता समानसंवासा एकुपोसथा, यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो तं
सीमं तिचीवरेन अविप्पवासं सम्मन्नेय्य । एसा वत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । या सा सङ्घेन सीमा सम्मता समानसंवासा
एकुपोसथा, सङ्घो तं सीमं तिचीवरेन अविप्पवासं सम्मन्नति । यस्सा'—

यस्मतो खमति एतिस्सा सीमाय तिचीवरेन अविप्पवासाय सम्मुति,
सो तुण्ह'स्स, यस्स नक्खमति, सो भासेय्य । सम्मता सा सीमा सङ्खेन
तिचीवरेन अविप्पवासा । खमति सङ्खस्स, तस्मा तुण्ही, एवं एतं
धारयामी'ति ।

□ तेन खो पन समयेन भिक्खू—भगवता तिचीवरेन अविप्पवास—
सम्मुति अनुञ्जाता'ति अन्तरघरे चीवरानि निक्खिपन्ति । तानि
चीवरानि नस्सन्ति पि ड्य्हन्ति पि उन्दुरेहि पि खज्जन्ति, भिक्खू
दुच्चोळा होन्ति लूखचीवरा । भिक्खू एवं आहंसु—किस्स तुम्हे आवुसो,
दुच्चोळा लूखचीवरा'ति ? । इध मयं आवुसो—भगवता तिचीवरेन
अविप्पवाससम्मुति अनुञ्जाता'ति अन्तरघरे चीवरानि निक्खिपिम्हा,
तानि चीवरानि नट्टानि पि दट्टानि पि उन्दुरेहि पि खायितानि । तेन
मयं दुच्चोळा लूखचीवरा'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—या सा
भिक्खवे, सङ्खेन सीमा सम्मता समानसंवासा एकुपोसथा सङ्खे तं सीमं
तिचीवरेन अविप्पवासं सम्मन्नतु, ठपेत्वा गामञ्च गामूपचारञ्च ।

३ एवञ्च पन भिक्खवे, सम्मानितब्बा—व्यत्तेन भिक्खुना
पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते सङ्घो । या सा सङ्खेन
सीमा सम्मता समानसंवासा एकुपोसथा, यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो
तं सीमं तिचीवरेन अविप्पवासं सम्मन्नेय्य, ठपेत्वा (109) गामञ्च
गामूपचारञ्च । एसा अत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । या सा सङ्खेन सीमा सम्मता समानसंवासा
एकुपोसथा, सङ्घो तं सीमं तिचीवरेन अविप्पवासं सम्मन्नति, ठपेत्वा
ग्रामञ्च गामूपचारञ्च । यस्सा'यस्मतो खमति एतिस्सा सीमाय तिची-

वरेन अविप्पवासाय सम्मुति, ठपेत्वा गामञ्च गामूपचारञ्च, सो तुण्ह'स्स,
यस्स न क्वमति सो भासेय्य । सम्मता सा सीमा सङ्गेन तिचीवरेन
अविप्पवासा ठपेत्वा, गामञ्च गामूपचारञ्च । खमति सङ्गस्स, तस्मा
तुण्ही, एवं एतं धारयामी'ति । सीमं भिक्खवे, सम्मन्नन्तेन पठमं
समानसंवाससीमा सम्मन्नितब्बा, पच्छा तिचीवरेन अविप्पवासो
सम्मन्नितब्बो । सीमं भिक्खवे, समूहनन्तेन पठमं तिचीवरेन अवि-
प्पवासो समूहन्तब्बो, पच्छा समानसंवाससीमा समूहन्तब्बा ।

४ एवञ्च पन भिक्खवे, तिचीवरेन अविप्पवासो समू-
हन्तब्बो—व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे
भन्ते, सङ्घो । यो सो सङ्गेन तिचीवरेन अविप्पवासो सम्मतो, यदि
सङ्गस्स पत्तकळं, सङ्घो तं तिचीवरेन अविप्पवासं समूहनेय्य ।
एसा अत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । यो सो सङ्गेन तिचीवरेन अविप्पवासो
सम्मतो, सङ्घो तं तिचीवरेन अविप्पवासं समूहनति । यस्सा'यस्मतो
खमति एतस्स तिचीवरेन अविप्पवासस्स समुग्धातो, सो तुण्ह'स्स,
यस्स न क्वमति, सो भासेय्य । समूहतो सङ्गेन तिचीवरेन अवि-
प्पवासो । खमति सङ्गस्स, तस्मा तुण्ही, एवमे'तं धारयामी'ति ।

४ एवञ्च पन भिक्खवे, सीमा समूहन्तब्बा—व्यत्तेन
भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । या सा
सङ्गेन सीमा सम्मता समानसंवासा एकुपोसथा, यदि सङ्गस्स पत्तकळं,
सङ्घो तं सीमं समूहनेय्य । एसा अत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते सङ्घो, या सा सङ्घेन सीमा सम्मता समानसंवासा एकुपोसथा, सङ्घो, तं सीमं समूहनति । यस्सा'यस्मतो खमति एतिस्सा सीमाय समानसंवासाय एकुपोसथाय समुग्धातो, सो तुण्ह'स्स, यस्स न खमति, सो भासेय्य । समूहता सा सीमा सङ्घेन समानसंवासा एकुपोसथा । खमति सङ्घस्स, तस्मा तुण्ही, एवमे'तं धारयामी'ति ।

[तिचीवरेन-अविप्पवास-सम्मृति-सीमासम्मृति-सीमासमुग्धातो निट्ठितं ।]

[७. एकुपोसथं सीमं पटिच्च पञ्चत्ता अज्जे धम्मा]

२. १. ७. १. □ असम्मताय भिक्खवे, सीमाय अट्ठपिताय यं गामं वा निगमं वा उपनिस्साय विहरति, या तस्स वा गामस्स गामसीमा, निगमस्स वा निगमसीमा, अयं तत्थ [110] समान-संवासा एकुपोसथा । अगामके चे भिक्खवे, अरब्बे, समन्ता सत्त-ब्बन्तरा, अयं तत्थ समानसंवासा एकुपोसथा । सब्बा भिक्खवे, नदी असीमा, सब्बो समुद्दो असीमो, सब्बो जातस्सरो असीमो । नदिया वा भिक्खवे, समुद्दे वा जातस्सरे वा यं मज्झिमस्स पुरिसस्स समन्ता उदकुक्खेपा, अयं तत्थ समानसंवासा एकुपोसथा'ति । □ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू सीमाय सीमं सम्भिन्दन्ति । भगवतो एत-म'त्थं आरोचेसुं—येसं भिक्खवे, सीमा पठमं सम्मता, तेसं तं कम्मं धम्मिकं अकुप्पं ठानारहं । येसं भिक्खवे, सीमा पच्छा सम्मता, तेसं तं कम्मं अधम्मिकं कुप्पं अट्ठानारहं—न भिक्खवे, सीमाय सीमा सम्भिन्दितब्बा । यो सम्भिन्देय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू सीमाय सीमं अज्झोत्थरन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं ।

२. उपोसथ-खन्धको (पठम-भाणवारं)

येसं भिक्खवे, सीमा पठमं सम्मता, तेसं तं कम्मं धम्मिकं अकुप्पं ठानारहं । येसं भिक्खवे, सीमा पच्छा.... पे०.... अधम्मिकं कुप्पं अट्टानारहं—न भिक्खवे, सीमाय सीमा अज्झोत्थरेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, सीमं सम्मन्नन्तेन सीमन्तरिकं ठपेत्वा सीमं सम्मच्चितुंति ।

[एकुपोसथं सीमं पटिच्च पञ्चत्ता अञ्जे धम्मा निट्ठिता]

[८ उपोसथा—उपोसथकम्मानी]

२. १. ८. १ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—कति नु खो उपोसथा'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—द्वेमे भिक्खवे, उपोसथा—चातुदसिको च पन्नरसिको च । इमे खो भिक्खवे, द्वे उपोसथा'ति ।

२ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—कति नु खो उपोसथक-
म्मानी'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—चत्तारि'मानि भिक्खवे,
उपोसथकम्मानी—अधम्मेन वगगं उपोसथकम्मं, अधम्मेन
समगगं उपोसथकम्मं, धम्मेन वगगं उपोसथकम्मं, धम्मेन समगगं
उपोसथकम्मं'ति । □ तत्र भिक्खवे, यमि'दं अधम्मेन वगगं उपोसथकम्मं,
न भिक्खवे, एवरूपं उपोसथकम्मं कातब्बं । न च मया एवरूपं उपोसथकम्मं
अनुज्जातं । □ तत्र भिक्खवे, यमि'दं अधम्मेन समगगं उपोसथकम्मं, न
भिक्खवे (111) एवरूपं ... पे०... अनुज्जातं । □ तत्र भिक्खवे,
यमि'दं धम्मेन वगगं उपोसथकम्मं, न भिक्खवे एवरूपं, ... पे०... अनुज्जातं ।
□ तत्र भिक्खवे, यमि'दं धम्मेन समगगं उपोसथकम्मं, एवरूपं भिक्खवे,
उपोसथकम्मं कातब्बं, एवरूपञ्च मया उपोसथकम्मं अनुज्जातं । तस्माति'ह
भिक्खवे, एवरूपं उपोसथकम्मं करिस्साम—यदि'दं धम्मेन समगगं'ति, एवं
वो भिक्खवे, सिक्खितव्वं'ति ।

[उपोसथा—उपोसथकम्मानी निट्ठितं ।]

[९. पातिमोक्खुद्देसा-सङ्खित्तेन-वित्थारेन]

२. १. ९. १ अथ खो भिक्खून् एतद'होसि-कति नु खो पातिमोक्खुद्देसा'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-पञ्चि'मे भिक्खवे, पातिमोक्खुद्देसा-निदानं उद्दिसित्वा अवसेसं सुतेन सावेतब्बं, अयं पथमो पातिमोक्खुद्देसो । निदानं उद्दिसित्वा चत्तारि पाराजिकानि उद्दिसित्वा अवसेसं सुतेन सावेतब्बं, अयं दुतियो पातिमोक्खुद्देसो । निदानं उद्दिसित्वा चत्तारि पाराजिकानि उद्दिसित्वा तेरस सङ्घा-दिसेसे उद्दिसित्वा अवसेसं सुतेन सावेतब्बं, अयं ततियो पातिमो-क्खुद्देसो । निदानं उद्दिसित्वा चत्तारि पाराजिकानि उद्दिसित्वा तेरस सङ्घादिसेसे उद्दिसित्वा द्वे अनियते उद्दिसित्वा अवसेसं सुतेन सावेतब्बं, अयं चतुत्थो पातिमोक्खुद्देसो । वित्थारेने'व पञ्चमो । इमे खो भिक्खवे, पञ्च पातिमोक्खुद्देसा'ति ।

□ तेन खो पन समयेन भिक्खू-भगवता सङ्खित्तेन पातिमोक्खु-द्देसो अनुज्जातो'ति सब्बकालं सङ्खित्तेन पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-न भिक्खवे, सङ्खित्तेन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं । यो उद्दिसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

२. तेन खो पन समयेन कोसलेसु जनपदेसु अज्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे सवरभयं अहोसि । भिक्खू ना'सक्खिसु वित्थारेन पाति-मोक्खं उद्दिसितुं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खवे, सति अन्तराये सङ्खित्तेन पातिमोक्खं उद्दिसितुं'ति ।

□ तेन खो पन समयेन छब्बगिगया भिक्खू असति पि अन्तराये सङ्खित्तेन पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-

२. उपोसथ-खन्धको (पठम-भाणवारं

न भिक्खवे, असति अन्तराये सङ्खित्तेन पातिमोक्खं उद्दिंसितब्बं, यो उद्दिसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, सति अन्तराये सङ्खित्तेन पातिमोक्खं उद्दिंसितुं । तन्निग्गे अन्तराया—राजन्तरायो, चोरन्तरायो, अग्यन्तरायो, उदकन्तरायो, मनुस्सन्तरायो, (112) अमनुस्सन्तरायो, वाळन्तरायो, सिरिंसपन्तरायो, जिवितन्तरायो ब्रह्मचरियन्तरायो । अनुजानामि भिक्खवे, एवरूपेसु अन्तरायेसु सङ्खित्तेन पातिमोक्खं उद्दिंसितुं, असति अन्तराये वित्थारेणा'ति ।

[पातिमोक्खुद्देसा निद्विता ।]

[१० सङ्घसम्मत्तकम्मं निस्साय पञ्चत्ता पकिण्णका धम्मा]

२. १. १०. १ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू सङ्घमज्झे अनज्झिट्ठा धम्मं भासन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, सङ्घमज्झे अनज्झिट्ठेन धम्मो भासितब्बो । यो भासेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, थेरेन भिक्खुना सामं वा धम्मं भासितुं परं वा अज्झेसितुं'ति ।

२. □ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू सङ्घमज्झे असम्मता विनयं पुच्छन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, सङ्घमज्झे असम्मतेन विनयो पुच्छितब्बो । यो पुच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, सङ्घमज्झे सम्मतेन विनयं पुच्छितुं । एवञ्च पन भिक्खवे, सम्मन्नितब्बो—अत्तना'व अत्तानं सम्मन्नितब्बं, परेन वा परो सम्मन्नितब्बो ।

३. □ कथञ्च अत्तना'व अत्तानं सम्मन्नितब्बं ? । व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, अहं इत्थन्नामं विनयं पुच्छेय्य'ति । एवं अत्तना'व अत्तानं सम्मन्नितब्बं । □ कथञ्च परेन परो सम्मन्नितब्बो ? ।

व्यक्तेन भिक्षुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । यदि सङ्घस्स पत्तकळं, इत्थन्नामो इत्थन्नामं विनयं पुच्छेय्या'ति । एवं परेन परो सम्मन्नितब्बो'ति ।

४. तेन खो पन समयेन पेसला भिक्षू सङ्घमज्जे सम्मता विनयं पुच्छन्ति । छब्बगिया भिक्षू लभन्ति आघातं, लभन्ति अप्पच्चयं, वधेन तज्जेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्षवे, सङ्घमज्जे सम्मतेन पि परिसं ओलोकेत्वा पुग्गलं तुलयित्वा विनयं पुच्छितुं'ति ।

५. तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्षू सङ्घमज्जे असम्मत्ता विनयं विस्सज्जेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्षवे, सङ्घमज्जे असम्मतेन विनयो विस्सज्जेतब्बो । यो विस्सज्जेट्ठय, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्षवे, सङ्घमज्जे सम्मतेन विनयं विस्सज्जेतुं । एवञ्च पन भिक्षवे, सम्मन्नितब्बो—अत्तना'व अत्तानं सम्मन्नितब्बं, परेन परो सम्मन्नितब्बो ।

६. □ कथञ्च (113) अत्तना' व अत्तानं सम्मन्नितब्बं ? । व्यक्तेन भिक्षुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । यदि सङ्घस्स पत्तकळं, अहं इत्थन्नामेन विनयं पुट्ठो विस्सज्जेयं'ति । एवं अत्तना'व अत्तानं सम्मन्नितब्बं । □ कथञ्च परेन परो सम्मन्नितब्बो ? । व्यक्तेन भिक्षुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । यदि सङ्घस्स पत्तकळं, इत्थन्नामो इत्थन्नामेन विनयं पुट्ठो विस्सज्जेय्या'ति । एवं परेन परो सम्मन्नितब्बो'ति ।

७. तेन खो पन समयेन पेसला भिक्षू सङ्घमज्जे सम्मता विनयं विस्सज्जेन्ति । छब्बगिया भिक्षू लभन्ति आघातं, लभन्ति अप्प-

१. उपोसथ-खन्धको (पठम-भाणवारं)

च्चयं, वधेन तज्जेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, सङ्घमज्झे सम्मतेन पि परिसं ओलोकेत्वा पुग्गलं तुलयित्वा विनयं विस्सज्जेतुं'ति ।

८. तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू अनोकासकत्तं भिक्खुं आपत्तिया चोदेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, अनोकासकतो भिक्खु आपत्तिया चोदेतब्बो । यो चोदेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, ओकासं कारापेत्वा आपत्तिया चोदेतुं—करोतु आयस्मा ओकासं, अहं तं वत्तुकामो'ति ।

९. तेन खो पन समयेन पेसला भिक्खू छब्बगिये भिक्खू ओकासं कारापेत्वा आपत्तिया चोदेन्ति । छब्बगिया भिक्खू लभन्ति आघातं, लभन्ति अप्पच्चयं, वधेन तज्जेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, कते पि ओकासे पुग्गलं तुलयित्वा आपत्तिया चोदेतुं'ति ।

१०. तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू—पुर'म्हाकं पेसला भिक्खू ओकासं कारापेन्ती'ति पटिगच्चे'व सुद्धानं भिक्खूनं अनापत्तिकानं अवत्थुस्मिं अकारणे ओकासं कारापेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, सुद्धानं भिक्खूनं अनापत्तिकानं अवत्थुस्मिं अकारणे ओकासो कारापेतब्बो । यो कारापेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, पुग्गलं तुलयित्वा ओकासं कारापेतुं'ति ।

११. तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू सङ्घमज्झे अधम्मकम्मं करोन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, सङ्घमज्झे अधम्मकम्मं कातब्बं । यो करेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । करोन्ति येव

अधम्मकम्मं । भगवतो एतम'त्थं (114) आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, अधम्मकम्मे कयिरमाने पटिक्कोसितुं'ति ।

१२. तेन खो पन समयेन पेसला भिक्खू छब्बग्गियेहि भिक्खूहि अधम्मकम्मे करियमाने पटिक्कोसन्ति । छब्बग्गिया भिक्खू लभन्ति आघातं, लभन्ति अप्पच्चयं, वधेन तज्जेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, दिट्ठिम्पि आविकातुं'ति । तेसं येव सन्तिके दिट्ठिं आविकरोन्ति । छब्बग्गिया भिक्खू लभन्ति आघातं, लभन्ति अप्पच्चयं, वधेन तज्जेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, चतूहि पञ्चहि पटिक्कोसितुं, द्वीहि तीहि दिट्ठिं आविकातुं, एकेन अधिठातुं—न मे तं खमती'ति ।

१३. तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू सङ्खमज्जे पातिमोक्खं उद्दिस्माना सञ्चिच्च न सावेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, पातिमोक्खुद्देसकेन सञ्चिच्च न सावेतब्बं । यो न सावेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

१४. तेन खो पन समयेन आयस्मा उदायि सङ्खस्स पातिमोक्खुद्देसको होति काकस्सरको । अथ खो आयस्मतो उदायिस्स एतद' होसि— भगवता पञ्चत्तं—पातिमोक्खुद्देसकेन सावेतब्बं'ति, अहञ्च'म्हि काकस्सरको । कथं नु खो मया पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, पातिमोक्खुद्देसकेन वायमितुं—कथं सावेय्यं'ति । वायमन्तस्स अनापत्ती'ति ।

१५. तेन खो पन समयेन देवदत्तो सगहट्ठाया परिसाया पातिमोक्खं उद्दिस्सति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, सगहट्ठाया परिसाया पातिमोक्खं उद्दिस्सितब्बं । यो उद्दिसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

१६. तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू सङ्घमज्झे अन-
ज्झिट्ठा पातिमोक्खं उद्दिस्सन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
न भिक्खवे, सङ्घमज्झे अनज्झिट्ठेन पातिमोक्खं उद्दिस्सितब्बं । यो उद्दिसेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, थेराधिकं पातिमोक्खं'ति ।

[सङ्घसम्मतकम्मं निस्साय पञ्चत्ता पक्किण्णका धम्मा निट्ठिता ।]

[अञ्जतित्थियभाणवारं निट्ठितं ।]

[२ दुतिय-भाणवारं]

[१. कस्सा'धेय्यं पातिमोक्खं ? ।]

२. २. १. १. अथ खो भगवा राजगहे यथा'भिरन्तं विहरित्वा
येन चोदनावत्थु तेन चारिकं पक्कामि । अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो
येन चोदनावत्थु तद'वसरि । तेन खो पन समयेन अब्जतरस्मि
आवासे सम्बहुला भिक्खू (115) विहरन्ति । तत्थ थेरो भिक्खु
बालो होति अब्यत्तो, सो न जानाति उपोसथं वा उपोसथकम्मं वा
पातिमोक्खं वा पातिमोक्खुद्देसं वा ।

२. अथ खो तेसं भिक्खूनं एतद'होसि—भगवता पञ्चत्तं—थेराधिकं
पातिमोक्खं'ति, अयच्च अम्हाकं थेरो बालो अब्यत्तो, न जानाति
उपोसथं वा.....पे०.....पातिमोक्खुद्देसं वा । कथं नु खो
अम्हेहि पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि
भिक्खवे, यो तत्थ व्यत्तो पटिबलो तस्सा'धेय्यं पातिमोक्खं'ति ।

३. तेन खो पन समयेन अब्जतरस्मि आवासे तदहु'पोसथे सम्बहुला
भिक्खू विहरन्ति बाला अब्यत्ता । ते न जानन्ति उपोसथं वा उपोसथ-
कम्मं वा पातिमोक्खं वा पातिमोक्खुद्देसं वा । ते थेरं अज्जेसिंसु—उद्दि-

सतु भन्ते, थेरो पातिमोक्खं'ति । सो एवं आह—न मे आवुसो, वत्तती'ति । दुतियथेरं अज्जेसिंसु—उद्दिंसु भन्ते, थेरो पातिमोक्खं'-ति । सो पि एवं आह—न मे आवुसो, वत्तती'ति । ततियथेरं अज्जेसिंसु....पे०....वत्तती'ति । एतेने'व उपायेन याव सङ्घनक्कं अज्जेसिंसु—उद्दिंसु आयस्मा पातिमोक्खं'ति । सो पि एवं आह—न मे भन्ते, वत्तती'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, अज्जतरस्मि आवासे तदहु'पोसथे सम्बहुला भिक्खू विहरन्ति बाला अव्यत्ता, ते न जानन्ति उपोसथं वा....पे....पातिमोक्खुद्देसं वा । ते थेरं अज्जेसन्ति—उद्दिंसु भन्ते, थेरो पातिमोक्खं'ति । सो एवं वदेति—न मे आवुसो, वत्तती'ति । दुतियथेरं अज्जेसन्ति—उद्दिंसु भन्ते, थेरो पातिमोक्खं'ति । सो पि एवं वदेति—न मे आवुसो, वत्तती'ति । ततियथेरं अज्जेसन्ति—उद्दिंसु भन्ते, थेरो पातिमोक्खं'ति । सो पि एवं वदेति—न मे आवुसो, वत्तती'ति । एतेने'व उपायेन याव सङ्घनक्कं अज्जेसन्ति—उद्दिंसु आयस्मा पातिमोक्खं'ति । सो पि एवं वदेति—न मे आवुसो, वत्तती'ति । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि एको भिक्खु सामन्ता आवासा सज्जुकं पाहेतब्बो—गच्छा'वुसो, सङ्खित्तेन वा वित्थारेन वा पातिमोक्खं परियापुणित्वा आगच्छा'ति ।

४ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—केन नु खो पाहेतब्बो'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, थेरेन भिक्खुना नवं भिक्खुं आणपेतुं'ति । थेरेन आणत्ता नवा भिक्खू न गच्छन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे (116) थेरेन आणत्तेन अगिलानेन न गन्तब्बं । यो न गच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[कस्सा'धेय्यं पातिमोक्खं'ति निट्ठितं ।]

[२. उपोसथस्स पुब्बकरणं ।]

२. २. २. १ अथ खो भगवा चोदनावत्थुस्मिं यथा'भिरन्तं विहरित्वा पुनदे'व राजगहं पच्चा'गच्छि । तेन खो पन समयेन मनुस्सा भिक्खू पिण्डाय चरन्ते पुच्छन्ति—कतिमी भन्ते, पक्खस्सा'ति ? । भिक्खू एवमा'हंसु—न खो मयं आवुसो, जानामा'ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—पक्खगणनमत्तप्पि'मे समणा सक्क्यपुत्तिया न जानन्ति, किं पनि'मे अज्जं किञ्चि कल्याणं जानिस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, पक्खगणनं उग्गहेतुं'ति ।

□ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—केन नु खो पक्खगणना उग्गहेतव्वा'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, सव्वेहे'व पक्खगणनं उग्गहेतुं'ति ।

२. तेन खो पन समयेन मनुस्सा भिक्खू पिण्डाय चरन्ते पुच्छन्ति—कीवतिका भन्ते, भिक्खू'ति ? । भिक्खू एवमा'हंसु—न खो मयं आवुसो जानामा'ति ? । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—अज्जमज्जप्पि'मे समणा सक्क्यपुत्तिया न जानन्ति, किं पनि'मे अज्जं किञ्चि कल्याणं जानिस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, भिक्खू गणेतुं'ति ।

□ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—कदा नु खो भिक्खू गणेतव्वा'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, तदद्दु'पोसथे गणमग्गेन वा गणेतुं सलाकं वा गहेतुं'ति ।

३. □ तेन खो पन समयेन भिक्खू अजानन्ता—अज्जु'पोसथो'ति दूरं गामं पिण्डाय चरन्ति । ते उद्दिस्समाने पि पातिमोक्खे आगच्छन्ति उद्दिट्ठमत्ते पि आगच्छन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, आरोचेतुं अज्जु'पोसिथो'ति । □ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—केन नु खो आरोचेतब्बो'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, थेरेन भिक्खुना कालवतो आरोचेतुं'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो थेरो कालवतो न स्सरति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, भत्तकाले पि आरोचेतुं । □ भत्तकाले पि न स्सरति—भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, यं कालं सरति, तं कालं आरोचेतुं'ति । (117)

४. □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे उपोसथागारं उक्कपं होति । आगन्तुका भिक्खू उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम भिक्खू उपोसथागारं न सम्मज्जिस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, उपोसथागारं सम्मज्जितुं'ति । □ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—केन नु खो उपोसथागारं सम्मज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, थेरेन भिक्खुना नवं भिक्खुं आणापेतुं'ति । □ थेरेन आणत्ता नवा भिक्खू न सम्मज्जन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, थेरेन आणत्तेन अगिलानेन न सम्मज्जितब्बं । यो न सम्मज्जेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

५. तेन खो पन समयेन उपोसथागारे आसनं अपञ्चत्तं होति । भिक्खू छमायं निसीदन्ति । गत्तानि पि चीवरानि पि पंसुकितानि होन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, उपोसथागारे

२. उपोसथ-खन्धको (द्वितीय-भागवारं)

आसनं पञ्चापेतुं'ति । □ अथ खो भिक्खून् एतद'होसि-केन नु खो उपोसथागारे आसनं पञ्चापेतब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खवे, थेरेन भिक्खुना नवं भिक्खुं आणापेतुं'ति । □ थेरेन आणत्ता नवा भिक्खू न पञ्चापेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-न भिक्खवे, थेरेन आणत्तेन अगिलानेन न पञ्चापेतब्बं । यो न पञ्चापेय्य, आपात्ति दुक्कटस्सा'ति ।

६. □ तेन खो पन समयेन उपोसथागारे पदीपो न होति । भिक्खू अन्धकारे कायम्पि चीवरम्पि अक्कमन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खवे, उपोसथागारे पदीपं कातुं'ति । □ अथ खो भिक्खून् एतद'होसि-केन नु खो उपोसथागारे पदीपो कातब्बो'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खवे, थेरेन भिक्खुना नवं भिक्खुं आणापेतुं'ति । थेरेन आणत्ता नवा भिक्खू न पदीपेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-न भिक्खवे, थेरेन आणत्तेन अगिलानेन न पदीपेतब्बो । यो न पदीपेय्य, आपात्ति दुक्कटस्सा'ति ।

७. □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे आवासिका भिक्खू ने'व पानीयं उपट्ठापेन्ति न परिभोजनीयं उपट्ठापेन्ति । आगन्तुका भिक्खू उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति-कथं हि नाम आवासिका भिक्खू ने'व पानीयं उपट्ठापेस्सन्ति न परिभोजनीयं उपट्ठापेस्सन्ती'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खू (118) वे, पानीयं परिभोजनीयं उपट्ठापेतुं'ति । □ अथ खो भिक्खून् एतद'होसि-केन नु खो पानीयं परिभोजनीयं उपट्ठापेतब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खवे, थेरेन भिक्खुना नवं

भिक्षुं आणापेतुं'ति । □ थेरेन आणत्ता नवा भिक्खू न उपट्ठापेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं — न भिक्खवे, थेरेन आणत्तेन अगिलानेन न उपट्ठापेतब्बं । यो न उपट्ठापेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

८. तेन खो पन समयेन सम्बहुला भिक्खू बाला अब्यत्ता दिसं-गमिका आचरियु'पज्झाये न आपुच्छिंसु । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— इध पन भिक्खवे, सम्बहुला भिक्खू बाला अब्यत्ता दिसंगमिका आचरियु'प-ज्झाये न आपुच्छन्ति । तेहि भिक्खवे, आचरियु'पज्झायेहि पुच्छितब्बा—कहं गमिस्सथ, केन सद्धिं गमिस्सथा'ति ? । ते चे भिक्खवे, बाला अब्यत्ता अञ्जे बाले अब्यत्ते अपादिसेय्युं, न भिक्खवे, आचरियु'पज्झायेहि अनुजानितब्बा । अनुजानेय्युं चे आपत्ति दुक्कटस्स । ते चे भिक्खवे, बाला अब्यत्ता अननुज्जाता आचरियु'पज्झायेहि गच्छेय्युं, आपत्ति दुक्कटस्स ।

९. □ इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे सम्बहुला भिक्खू विहरन्ति बाला अब्यत्ता । ते न जानन्ति उपोसथं वा उपोसथकम्मं वा पातिमोक्खं वा पातिमोक्खुद्देसं वा । तत्थ अञ्जो भिक्खु आग-च्छति बहुस्सुतो आगता'गमो धम्मधरो विनयधरो मातिकाधरो पण्डितो व्यत्तो भेधावी लज्जी कुक्कुच्चको सिक्खाकामो । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि सो भिक्खु संगहेतब्बो अनुगहेतब्बो उपलापेतब्बो उपट्ठापेतब्बो चुण्णेन मत्तिकाय दन्तकट्ठेन मुखोदकेन । नो चे संगणहेय्युं अनुगणहेय्युं उपलापेय्युं उपट्ठापेय्युं चुण्णेन मत्तिकाय दन्तकट्ठेन मुखोदकेन, आपत्ति दुक्कटस्स । □ इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तद्हु'पोसथे सम्बहुला भिक्खू विहरन्ति बाला अब्यत्ता । ते न जानन्ति उपोसथं वा पे पातिमोक्खुद्देसं वा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि एको भिक्खु सामन्ता आवासा सज्जुकं पाहेतब्बो—गच्छा'वुसो सङ्घित्तेन वा वित्तारेन वा पातिमोक्खं

१. उपोसथ-खन्धको (दुतिय-भागवारं)

परियापुणित्वा आगच्छाति । एवं चे'तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं । नो चे लभेथ तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि सब्बेहे'व यत्थ जानन्ति उपोसथं वा ...पे० ... पातिमोक्खुद्देसं वा, सो आवासो (119) गन्तव्वो । नो चे गच्छेय्युं, आपत्ति दुक्कटस्स । □ इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे सम्बहुला भिक्खु वस्सं वसन्ति बाला अब्यत्ता । ते न जानन्ति उपोसथं वापे० पातिमोक्खुद्देसं वा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि एको भिक्खु सामन्ता आवासा सज्जुकं पाहेतव्वो-गच्छा'वुसो, सङ्घित्तेन वा वित्थारेन वा पातिमोक्खं परियापुणित्वा आगच्छा'ति । एवं चे'तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं । नो चे लभेथ, एको भिक्खु सत्ताहकालिकं पाहेतव्वो-गच्छा'वुसो, सङ्घित्तेन वा वित्थारेन वा पातिमोक्खं परियापुणित्वा आगच्छा'ति । एवं चे'तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं । नो चे लभेथ, न भिक्खवे, तेहि भिक्खूहि तस्मिं आवासे वस्सं वसितव्वं । वसेय्युं चे, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[उपोसथस्स पुब्बकरणं निद्रितं]

[३ उपोसथस्स पुब्बकिच्चं (अ) पारिसुद्धि-दानं]

२. २. ३. १ अथ खो भगवा भिक्खु आमन्तेसि-सन्निपतथ भिक्खवे, सङ्घो उपोसथं करिस्सती'ति । एवं वुत्ते अञ्जतरो भिक्खु भगवन्तं एतद'वोच-अत्थि भन्ते, भिक्खु गिलानो, सो अनागतो'ति-अनुजानामि भिक्खवे, गिलानेन भिक्खुना पारिसुद्धिं दातुं । □ एवञ्च पन भिक्खवे, दातव्वा-तेन गिलानेन भिक्खुना एकं भिक्खुं उपसङ्गमित्वा एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अञ्जलिं पग्गहेत्वा एवम'स्स वचनीयो-पारिसुद्धिं दम्मि, पारिसुद्धिं मे हर, पारिसुद्धिं आरोचेही'ति कायेन विञ्जापेति, वाचाय विञ्जापेति, कायेन वाचाय विञ्जापेति, दिन्ना होति पारिसुद्धि । न कायेन विञ्जापेति, न

वाचाय विञ्जापेति, न कायेन वाचाय विञ्जापेति, न दिन्ना होति पारिसुद्धि । □ एवं चे'तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं । नो चे लभेथ, सो भिक्खवे, गिलानो भिक्खु मञ्चेन वा पीठेन वा सङ्घमज्जे आनेत्वा उपोसथो कातब्बो । सचे भिक्खवे, गिलानुपट्टाकानं भिक्खूनं एवं होति—सचे खो मयं गिलानं ठाना चावेस्साम, आबाधो वा अभिवड्ढिस्सति, कालंकिरिया वा भविस्सती'ति, न भिक्खवे, गिलानो ठाना चावेतब्बो । सङ्घेन तत्थ गन्त्वा उपोसथो कातब्बो, नत्वे'व वग्गेन सङ्घेन उपोसथो कातब्बो । करेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्स । □ पारिसुद्धिहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पारिसुद्धिया तत्थे'व पक्कमति, अञ्जस्स दातब्बा पारिसुद्धि । पारिसुद्धिहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पारिसुद्धिया तत्थे'व विग्गमति, कालं करोति, सामणेरो (120) पटिजानाति, सिक्खं पच्चक्खातको पटिजानाति, अन्तिम-वत्थुं अज्झापन्नको पटिजानाति, उम्भत्तको पटिजानाति, खित्तचित्तो पे०....., वेदनट्ठो पे०....., आपत्तिया अदस्सने उक्खित्तको पे०....., आपत्तिया अप्पटिकम्मे उक्खित्तको ... पे०....., पापिकाय दिट्ठिया अप्पटिनिस्सग्गे उक्खित्तको पे०....., पण्डको पे०....., थेय्यसंवासको पे०....., तित्थियपक्कन्तको पे०....., तिरच्छानगतो पे०....., मातुघातको पे०....., पितुघातको.... पे०....., अरहन्तघातको.... पे०....., भिक्खुनीदूसको पे०....., सङ्घभेदको.... पे०....., लोहितुप्पादको पे०....., उभतोव्यञ्जनको पटिजानाति, अञ्जस्स दातब्बा पारिसुद्धि । □ पारिसुद्धिहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पारिसुद्धिया अन्तरा मग्गे

पक्कमति, अनाहटा होति पारिसुद्धि । पारिसुद्धिहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पारिसुद्धिया अन्तरा मग्गे विब्भमति, कालं करोति, सामणेरो पटिजानाति, पे० (§ १, पिट्ठक़ो १८२) उभतोव्यञ्जनको पटिजानाति, अनाहटा होति पारिसुद्धि । □ पारिसुद्धिहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पारिसुद्धिया सङ्घप्पत्तो पक्कमति, आहटा होति पारिसुद्धि । पारिसुद्धिहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पारिसुद्धिया सङ्घप्पत्तो विब्भमति, कालं करोति पे० (§ १, पिट्ठक़ो १८२) उभतोव्यञ्जनको पटिजानाति, आहटा होति पारिसुद्धि । □ पारिसुद्धिहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पारिसुद्धिया सङ्घप्पत्तो सुत्तो न आरोचेति, पमत्तो न आरोचेति, समापन्नो न आरोचेति, आहटा होति पारिसुद्धि, पारिसुद्धिहारकस्स अनापत्ति । □ पारिसुद्धिहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पारिसुद्धिया सङ्घप्पत्तो सञ्चिच्च न आरोचेति, आहटा होति पारिसुद्धि, पारिसुद्धिहारकस्स आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[पारिसुद्धि-दानं निवृत्तं ।]

[(आ) छन्द-दानं]

२. अथ खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि—सन्निपतथ भिक्खवे, सङ्घो कम्मं करिस्सती'ति । एवं वुत्ते अब्जतरो भिक्खु भगवन्तं एतद'वोच—अत्थि भन्ते, भिक्खु गिलानो, सो अनागतो'ति—अनुजानामि भिक्खवे, गिलानेन भिक्खुना छन्दं दातुं । □ एवञ्च पन भिक्खवे, दातब्बो—तेन गिलानेन भिक्खुना एकं भिक्खुं उपसङ्कमित्वा एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अब्जलिं पमाहेत्वा एवम'स्स वचनीयो—छन्दं दम्मि, छन्दं मे हर, छन्दं

मे आरोचेही'ति कायेन विज्जापेति, वाचाय विज्जापेति, कायेन वाचाय विज्जापेति, दिन्नो होति छन्दो । न कायेन विज्जापेति, न वाचाय विज्जापेति, न कायेन वाचाय विज्जापेति, न दिन्नो होति छन्दो । एवं चे' तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं । नो चे लभेथ, सो भि (121) कखवे, गिलानो भिक्खु मञ्चेन वा पीठेन वा सङ्खमज्जे आनेत्वा कम्म कातब्बं । सचे भिक्खवे, गिलानुपट्ठाकानं भिक्खूनं एवं होति—सचे खो मयं गिलानं ठाना चावेस्साम, आबाधो वा अभिवाडिस्सति, कालंकिरिया वा भविस्सती'ति, न भिक्खवे, गिलानो ठाना चावेतब्बो । सङ्खेन तत्थ गन्त्वा उपोसथो कातब्बो । न त्वे' व वग्गेन सङ्खेन उपोसथो कातब्बो । करेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्स । □ छन्दहारको चे भिक्खवे, दिन्ने तत्थे'व पक्कमति, अज्जस्स दातब्बो छन्दो । छन्दहारको चे भिक्खवे, दिन्ने छन्दे तत्थे'व विव्वममति, कालं करोति.....पे०.....(§ १, पिट्ठकको १८२) उभतोव्यञ्जनको पटिजानाति, अज्जस्स दातब्बो छन्दो । □ छन्दहारको चे भिक्खवे, दिन्ने छन्दे अन्तरा मग्गे पक्कमति, अनाहतो होति छन्दो । □ छन्दहारको चे भिक्खवे, दिन्ने छन्दे सङ्खप्पत्तो पक्कमति, आहतो होति छन्दो । छन्दहारको चे भिक्खवे, दिन्ने छन्दे सङ्खप्पत्तो विव्वममति, कालं करोति....पे०.....(§ १, पिट्ठकको १८२) उभतोव्यञ्जनको पटिजानाति, आहतो होति छन्दो । □ छन्दहारको चे भिक्खवे, दिन्ने छन्दे सङ्खप्पत्तो सुत्तो न आरोचेति, पमत्तो न आरोचेति, समापन्नो न आरोचेति, आहतो होति छन्दो, छन्दहारकस्स अनापत्ति । □ छन्दहारको चे भिक्खवे, दिन्ने छन्दे सङ्खप्पत्तो सञ्चिच्च न आरोचेति, आहतो होति छन्दो, छन्दहारकस्स आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजा-

नामि भिक्खवे, तदहु' पोसथे पारिसुद्धिं देन्तेन छन्दस्मि दातुं,
सन्ति सङ्खस्स करणीयं'ति ।

[छन्द-दानं निद्रितं ।]

[उपोसथस्स पुब्बकिच्चं निद्रितं]

[४ न-उपोसथो वग्गेन सङ्गेन ।]

२. २. ४. [१] तेन खो पन समयेन अब्जतरं भिक्खुं तदहु'-
पोसथे जातका गण्हिसु । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन
भिक्खवे, भिक्खुं तदहु'पोसथे जातका गण्हन्ति । ते जातका
भिक्खूहि एवम'स्सु वचनीया—इद्ध तुम्हे आयस्सन्तो, इमं भिक्खुं
मुहुत्तं मुञ्चथ, यावा'यं भिक्खु उपोसथं करोती'ति । एवं
चे'तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं, नो चे लभेथ, ते जातका भिक्खूहि
एवम'स्सु वचनीया—इद्ध तुम्हे आयस्सन्तो, मुहुत्तं एकम'न्तं होथ,
यावा'यं भिक्खु पारिसुद्धिं देती'ति । एवं चे तं लभेथ, इच्चे'तं
कुसलं । नो चे लभेथ, ते जातका भिक्खूहि एवम'स्सु वचनीया—इद्ध
तुम्हे आयस्सन्तो, इमं भिक्खुं मुहुत्तं निस्सीमं नेथ, याव सङ्घो
उपोसथं करोती'ति । एवं चे' तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं । नो चे
लभेथ, न त्वे'व वग्गेन सङ्गेन उपोसथो कातब्बो । करेय्य चे,
आपत्ति दुक्कटस्स । [२] इध पन भिक्खवे, भिक्खुं तदहु'पोसथे
राजानो गण्हन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन
भिक्खवे, भिक्खुं तदहु'पोसथे राजानो गण्हन्ति । ते राजानो
भिक्खूहि एवम'स्सु वचनीया—इद्ध तुम्हे पे० [Vide :
[१] above Bring out all relevant changes] न त्वे'व
वग्गेन सङ्गेन उपोसथो कातब्बो । करेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्स । [३]

इध पन भिक्खवे, भिक्खुं तदहु'पोसथे चोरा गण्हन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, भिक्खुं चोरा गण्हन्ति । ते चोरा भिक्खुहि एवम'स्स वचनीया,—इद्ध तुम्हेपे०[Vide § [१] पिट्ठको १८५. Bring out all relevant changes] न त्वे'व वग्गेन सङ्गेन उपोसथो कातब्बो । करेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्स । [५] इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदहु'पोसथे धुत्ता गण्हन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे,पे०धुत्ता गण्हन्तिपे०इद्ध तुम्हेपे० [Vide: § [१] पिट्ठको १८५. Bring out all relevant changes] न त्वे'व वग्गेन सङ्गेनपे०आपत्ति दुक्कटस्स । [५] इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदहु'पोसथे भिक्खू पच्चत्थिका गण्हन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, पे० भिक्खू पच्चत्थिका गण्हन्ति पे०इद्ध तुम्हे, पे० [Vide: § [१] पिट्ठको १८५. Bring out all relevant changes] न त्वे'व वग्गेन सङ्गेन पे०आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । (122)

[न-उपोसथो वग्गेन सङ्गेन निट्ठितं ।]

[५. उम्मत्तक-सम्मृत्ति-दानं ।]

२. २. ५. १ अथ खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि—सन्निपतथ भिक्खवे, अत्थि सङ्घस्स करणीयं'ति । एवं वुत्ते अब्जतरो भिक्खु भगवन्तं एतद'वोच—अत्थि भन्ते, गग्गो नाम भिक्खु उम्मत्तको, सो अनागतो'ति । द्वे'मे भिक्खवे, उम्मत्तका—अत्थि भिक्खवे, भिक्खु उम्मत्तको, सरति पि उपोसथं, न पि सरति । सरति पि सङ्घकम्मं, न पि सरति अत्थि ने'व सरति । आगच्छति पि उपो-

सथं, न पि आगच्छति । आगच्छति पि सङ्घकम्मं, न पि आगच्छति ।
अत्थि ने'व आगच्छति ।

२ तत्र भिक्खवे, खा'यं उम्मत्तको—सरति पि उपोसथं, न पि सरति । सरति पि सङ्घकम्मं, न पि सरति । आगच्छति पि उपोसथं, न पि आगच्छति, । आगच्छति पि सङ्घकम्मं, न. पि आगच्छति—
अनुजानामि भिक्खवे, एवरूपस्स उम्मत्तकस्स उम्मत्तकसम्मतिं दातुं ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, दातब्बा—व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । गग्गो भिक्खु उम्मत्तको—सरति पि उपोसथं, न पि सरति, सरति पि सङ्घकम्मं.... पे०..... सङ्घकम्मं न पि आगच्छति । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं सङ्घो गग्गस्स भिक्खुनो उम्मत्तकस्स उम्मत्तकसम्मतिं ददेय्य—सरेय्य वा गग्गो भिक्खु उपोसथं, न वा सरेय्य । सरेय्य वा सङ्घकम्मं, न वा सरेय्य । आगच्छेय्य वा उपोसथं, न वा आगच्छेय्य, आगच्छेय्य वा सङ्घकम्मं, न वा आगच्छेय्य, सङ्घो सह वा गग्गेन, विना वा गग्गेन, उपोसथं करेय्य, सङ्घकम्मं करेय्य । एसा वत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते सङ्घो । गग्गो भिक्खु उम्मत्तको सरति पि उपोसथं.... पे०.....न पि आगच्छति । सङ्घो गग्गस्स भिक्खुनो उम्मत्तकस्स उम्मत्तकसम्मतिं देति—सरेय्य वा गग्गो.... पे०.....सङ्घो सह वा गग्गेन विना वा गग्गेन उपोसथं करिस्सति, सङ्घकम्मं करिस्सति । यस्सा'यस्मतो खमति गग्गस्स भिक्खुनो उम्मत्तकस्स उम्मत्तकसम्मतिया दानं—सरेय्य वा गग्गो भिक्खु पे०.....सङ्घो सह वा गग्गेन, विना वा गग्गेन उपोसथ करिस्सति, सङ्घकम्मं करि-

स्सति, सो तुण्ह'स्स, यस्स न क्वमति, सो भासेय्य । दिन्ना सङ्गेन
गग्गस्स भिक्खुनो उम्मत्तकस्स उम्मत्तसम्मति-सरेय्य वा
..... पे०सङ्घकम्मं करिस्सति । खमति सङ्घस्स, तस्मा तुण्ही, एवं
एतं धारयामी'ति (123)

[उम्मत्तक-सम्मति-दानं निद्रितं ।]

[६. कथं पातिमोक्खुदेसो कातब्बो-विविधं कारणं आगम्म ?]

२. २. ६. १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मि आवासे तदहु'-
पोसथे चत्तारो भिक्खू विहरन्ति । अथ खो तेसं भिक्खूनं
एतद'होसि-भगवता पञ्चत्तं-उपोसथो कातब्बो'ति, मयञ्च'म्हा
चत्तारो जना । कथं नु खो अम्हेहि उपोसथो कातब्बो'ति ? । भगवतो
एतम'त्थं आरोचेसुं-अनुजानामि भिक्खवे, चतुन्नं पातिमोक्खं उद्दिसितुं'ति ।

२. तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मि आवासे तदहु'पोसथे तयो
भिक्खू विहरन्ति । अथ खो तेसं भिक्खूनं एतद'होसि-भगवता
अनुञ्जातं-चतुन्नं पातिमोक्खं उद्दिसितुं, मयञ्च'म्हा तयो जना । कथं
नु खो अम्हेहि उपोसथो कातब्बो'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-
अनुजानामि भिक्खवे, तिण्णं पारिसुद्धिउपोसथं कातुं ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे कातब्बो-व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन
ते भिक्खू आपेतब्बा-सुणन्तु मे आयस्मन्तो । अज्जु'पोसथो पन्न-
रसो । यदा'यस्मन्तानं पत्तकल्लं, मयं अञ्जमञ्जं पारिसुद्धिउपोसथं
करेय्यामा'ति । थेरेन भिक्खुना एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं
निस्सीदित्वा अञ्जलिं पगहेत्वा ते भिक्खू एवम'स्सु वचनीया-परिसुद्धो

अहं आवुसो, परिसुद्धो'ति मं धारेथ । परिसुद्धो अहं आवुसो, परिसुद्धो'ति मं धारेथ । परिसुद्धो अहं आवुसो, परिसुद्धो'ति मं धारेथा'ति ।

□ नवकेन भिक्खुना एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अञ्जलिं पगहेत्वा ते भिक्खू एवम'स्स वचनीया—परिसुद्धो अहं मन्ते, परिसुद्धो'ति मं धारेथ पे० [Substitute मन्ते for आवुसो] धारेथा'ति ।

३. तेन खो पन समयेन अब्जतरस्मिं आवासे तदहु' पोसथे द्वे भिक्खू विहरन्ति । अथ खो तेसं भिक्खून् एतद'होसि—भगवता अनुब्जातं—चतुन्नं पातिमोक्खं उद्दिसितुं, तिण्णन्नं पारिसुद्धि उपोसथं कातुं, मयब्ब'म्हा, द्वे जना । कथं नु खो अम्हेहि उपोसथो कातब्बो ? भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, द्विचं पारिसुद्धि—उपोसथं कातुं ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, कातब्बो—थेरेन भिक्खुना एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अञ्जलिं पगहेत्वा नवो भिक्खू एवम'स्स वचनीयो—परिसुद्धो अहं आवुसो, परिसुद्धो'ति मं धारेहि । परिसुद्धो अहं आवुसो, परिसुद्धो' (124) ति मं धारेहि । परिसुद्धो अहं आवुसो, परिसुद्धो 'ति मं धारेही'ति ।

□ नवकेन भिक्खुना एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अञ्जलिं पगहेत्वा थेरो भिक्खू एवम'स्स वचनीयो—परिसुद्धो अहं मन्ते, परिसुद्धो'ति मं धारेथ । परिसुद्धो अहं मन्ते, परिसुद्धो'ति मं धारेथ, परिसुद्धो अहं मन्ते, परिसुद्धो'ति मं धारेथा'ति ।

४. तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे एको भिक्खु विहरति । अथ खो तस्स भिक्खुनो एतद'होसि—भगवता अनुञ्जातं—चतुन्नं पातिमोक्खं उद्दिसितुं, तिण्णन्नं पारिसुद्धिउपोसथं कातुं, द्विन्नं पारिसुद्धिउपोसथं कातुं, अहञ्च'म्हि एकको । कथं नु खो मया उपोसथो कातब्बो'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे एको भिक्खु विहरति । तेन भिक्खवे, भिक्खुना यत्थ भिक्खू पटिक्कमन्ति उपट्ठानसालाय वा मण्डपे वा रुक्खमूले वा, सो देसो सम्मज्जित्वा पानीयं परिभोजनीयं उपट्ठापेत्वा आसनं पञ्जापेत्वा पदीपं कत्वा निसीदितब्बं । सचे अञ्जे भिक्खू आगच्छन्ति, तेहि सद्धिं उपोसथो कातब्बो । नो चे आगच्छन्ति—अज्ज मे उपोसथो'ति अधिट्ठातब्बं । नो चे अधिट्ठहेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स ।

५. तत्र भिक्खवे, यत्थ चत्तारो भिक्खू विहरन्ति, न एकस्स पारिसुद्धिं आहरित्वा तीहि पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं । उद्दिसेय्युं चे, आपत्ति दुक्कटस्स । तत्र भिक्खवे, यत्थ तयो भिक्खू विहरन्ति, न एकस्स पारिसुद्धिं आहरित्वा, द्वीहि पारिसुद्धिउपोसथो कातब्बो । करेय्युं चे, आपत्ति दुक्कटस्स । तत्र भिक्खवे, यत्थ द्वे, भिक्खू विहरन्ति, न एकस्स पारिसुद्धिं आहरित्वा एकेन अधिट्ठातब्बं । अधिट्ठहेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

६. □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो भिक्खु तदहु'पोसथे आपत्तिं आपन्नो होति । अथ खो तस्स भिक्खुनो एतद'होसि—भगवता पञ्जत्तं—न सापत्तिकेन उपोसथो कातब्बो'ति । अहञ्च'म्हि आपत्तिं आपन्नो । कथं नु खो मया पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदहु'पोसथे आपत्तिं आपन्नो होति । तेन भिक्खवे, भिक्खुना एकं भिक्खुं उपसङ्गमित्वा

एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं (125) निसीदित्वा अञ्जलिं
 पमाहेत्वा एवम'स्स वचनीयो—अहं आवुसो, इत्थन्नामं आपत्तिं आपन्नो, तं
 पट्टिदेसेमी'ति । तेन वत्तब्बो—पस्ससी'ति । आम पस्सामी'ति । आयतिं संवे-
 र्ग्यासी'ति । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदद्दु'पोसथे आपत्तिया
 वेमतिको होति । तेन भिक्खवे, भिक्खुना एकं भिक्खुं उपसङ्गमित्वा
 एकंसं.... पे० ... एवम'स्स वचनीयो— अहं आवुसो, इत्थन्नामाय आप-
 त्तिया वेमतिको, यदा निब्बेमतिको भविस्सामि, तदा तं आपत्तिं पट्टिकरि-
 स्सामी'ति बत्वा उपोसथो कातब्बो, पातिमोक्खं सोतब्बं, न त्वे'व तप्पच्चया
 उपोसथस्स अन्तरायो कातब्बो'ति । □ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया
 भिक्खू सभागं आपत्तिं देसेन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
 न भिक्खवे, सभागा आपत्तिं देसेतब्बा । यो देसेय्य, आपत्तिं दुक्कटस्सा'ति । □
 तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू सभागं आपत्तिं पट्टिगण्हन्ति ।
 भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्खवे, सभागा आपत्तिं पट्टिगणहेतब्बा ।
 यो पट्टिगणहेय्य, आपत्तिं दुक्कटस्सा' ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्ज-
 तरो भिक्खु पातिमोक्खे उद्दिस्समाने आपत्तिं सरति । अथ खो
 तस्स भिक्खुनो एतद'होसि—भगवता पञ्जत्तं—न सापत्तिकेन उपोसथो
 कातब्बो'ति, अह'ञ्चम्हि आपत्तिं आपन्नो । कथं नु खो मया पट्टिप-
 ङ्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, भिक्खु
 पातिमोक्खे उद्दिस्समाने आपत्तिं सरति । तेन भिक्खवे, भिक्खुना
 सामन्ता भिक्खु एवम'स्स वचनीयो— अहं आवुसो, इत्थन्नामं आपत्तिं
 आपन्नो, इतो वुड्हित्वा तं आपत्तिं पट्टिकरिस्सामी'ति बत्वा उपोसथो कातब्बो,
 पातिमोक्खं सोतब्बं, न त्वे'व तप्पच्चया उपोसथस्स अन्तरायो कातब्बो ।

□ इध पन भिक्खवे, भिक्खु पातिमोक्खे उद्दिस्समाने आपत्तिया वेमतिको होति । तेन भिक्खवे, भिक्खुना सामन्ता भिक्खु एवम'स्स वचनीयो—अहं आवुसो, इत्थन्नामाय आपत्तिया वेमतिको, यदा निब्बेम-तिको भविस्सामि, तदा तं आपत्तिं पटिकरिस्सामी'ति वत्वा उपोसथो कातब्बो, पातिमोक्खं सोतब्बं, न त्वे'व तप्पच्चया उपोसथस्स अन्तरायो कातब्बो'ति ।

७. तेन खो पन समयेन अब्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे सब्बो सङ्घो सभागं आपत्तिं आपन्नो होति । अथ खो तेसं भिक्खून् एतद'होसि—भगवता पब्बत्तं—न सभागा आपत्ति देसेतब्बा, न सभागा आपत्ति पटिग्ग (126) हेतब्बा'ति । अयञ्च सब्बो सङ्घो सभागं आपत्तिं आपन्नो । कथं नु खो अन्हेहि पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे सब्बो सङ्घो सभागं आपत्तिं आपन्नो होति । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि एको भिक्खु सामन्ता आवासा सज्जुकं पाहेतब्बो—गच्छा'वुसो, तं आपत्तिं पटिकरित्वा आगच्छ, मयं ते सन्तिके आपत्तिं पटिकरिस्सामा'ति । एवञ्चे' तं लभेथ इच्चे'तं कुसलं, नो चे लभेथ, ब्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं सब्बो सङ्घो सभागं आपत्तिं आपन्नो । यदा अज्जं भिक्खु सुद्धं अनापत्तिकं पस्सिस्सति, तदा तस्स सन्तिके तं आपत्तिं पटिकरिस्सती'ति वत्वा उपोसथो कातब्बो, पातिमोक्खं उद्दिस्सितब्बं, न त्वे व तप्पच्चया उपोसथस्स अन्तरायो कातब्बो ।

□ इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे तदहु पोसथे' सब्बो सङ्घो सभागाय आपत्तिया वेमतिको होति । ब्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं सब्बो सङ्घो सभागाय

२. उपोसथ-खन्धको (द्वितीय-भाणवारं)

आपत्तिया वेमतिको । यदा निब्बेमतिको भविस्सति, तदा तं आपत्तिं पटिकरिस्सती'ति वत्वा उपोसथो कातब्बो, पातिमोक्खं उद्दिंसितब्बं, न त्वे'व तप्पच्चया उपोसथस्स अन्तरायो कातब्बो ।

□ इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे वस्सुपगतो सङ्घो सभागं आपत्तिं आपन्नो होति । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि एको भिक्खु सामन्ता आवासा सज्जुकं पाहेतब्बो—गच्छा'वुसो, तं आपत्तिं पटिकरित्वा आगच्छ । मयं ते सन्तिके तं आपत्तिं पटिकरिस्सामा'ति । एवञ्चे'तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं, नो चे लभेथ, एको भिक्खु सत्ताहकालिकं पाहेतब्बो—गच्छा'वुसो, तं आपत्तिं पटिकरित्वा आगच्छ, मयं ते सन्तिके तं आपत्तिं पटिकरिस्सामा'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे सङ्घो सङ्घो सभागं आपत्तिं आपन्नो होति । सो न जानाति तस्सा आपत्तिया नामं गोचं । तत्थ'ञ्जो भिक्खु आगच्छति, बहुस्सुतो आगतागमो धम्मधरो विनयधरो माति-काधरो पण्डितो व्यत्तो मेधावी लज्जी कुक्कुच्चको सिक्खाकामो । तं एनं अञ्जतरो भिक्खु येन सो भिक्खु तेन उपसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा तं भिक्खु एतद्'वोच—यो नु खो आवुसो, एव'ञ्चे'वञ्च करोति, किं नाम सो आपत्तिं आपज्जती'ति ? । सो एवं आह—यो खो आवुसो, एव'ञ्चे'वञ्च करोति, इमं नाम सो आपत्तिं आपज्जति । इमं नाम त्वं आवुसो, आपत्तिं आपन्नो, पटिकरोहि तं आपत्तिं'ति । सो एवं आह—न खो अहं आवुसो, एको'व इमं आपत्तिं आपन्नो, अयं (127) सङ्घो सङ्घो इमं आपत्तिं आपन्नो'ति । सो एवं आह—किं ते आवुसो, करिस्सति परो आपन्नो वा अनापन्नो वा । इद्ध त्वं आवुसो, सकाय

आपत्तिया वुट्ठहा'ति । अथ खो सो भिक्खु तस्स भिक्खुनो वचनेन तं आपत्तिं पटिकरित्वा येन ते भिक्खू तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा ते भिक्खू एतद'वोच—यो किर आवुसो, एव'ञ्चे'वञ्च करोति, इमं नाम सो आपत्तिं आपज्जति । इमं नाम तुम्हे आवुसो, आपत्तिं आपन्ना पटिकरोथ तं आपत्तिं'ति । अथ खो ते भिक्खू न इच्छिसु तस्स भिक्खुनो वचनेन तं आपत्तिं पटिकातुं । भगवतो एतम'त्यं आरोचेसुं—

इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे सब्बो सङ्घो सभागं आपत्तिं आपन्नो होति, सो न जानाति तस्सा आपत्तिया नामं गोत्तं । तत्थ'ब्जो भिक्खु आगच्छति बहुस्सुतो पे० सिक्खाकामो, तं एनं अब्जतरो भिक्खु येन सो भिक्खु तनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा तं भिक्खुं एवं वदेति—यो नु खो आवुसो, एव'ञ्चे'वञ्च करोति किं नाम सो आपत्तिं आपज्जती'ति ? । सो एवं वदेति—यो खो आवुसो' एव'ञ्चे'वञ्च, करोति, इमं नाम सो आपत्तिं आपज्जति । इमं नाम त्वं आवुसो, आपत्तिं आपन्नो, पटिकरोहि तं आपत्तिं'ति । सो एवं वदेति—न खो अहं आवुसो, एको'व इमं आपत्तिं आपन्नो, अयं सब्बो सङ्घो इमं आपत्तिं आपन्नो'ति । सो एवं वदेति—किं ते आवुसो, करिस्सति परो आपन्नो वा अनापन्नो वा । इद्ध त्वं आवुसो, सकाय आपत्तिया वुट्ठहा'-ति । सो चे भिक्खवे, भिक्खु तस्स भिक्खुनो वचनेन तं आपत्तिं पटिकरित्वा येन ते भिक्खू तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा ते भिक्खू एवं वदेति—यो किर आवुसो एव'ञ्चे'वञ्च करोति पे० पटिकरोथ तं आपत्तिं'ति, ते चे भिक्खवे, भिक्खू तस्स भिक्खुनो वचनेन तं आपत्तिं

२. उपोसथ-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

पटिकरेय्युं, इच्चे' तं कुसलं, नो चे पटिकरेय्युं, न ते भिक्खवे, भिक्खू
तेन भिक्खुना अकामा वचनीया'ति ।

[चोदनावत्थु-भाणवारं निवृत्तं ।]

[द्वुतिय-भाणवारं निवृत्तं]

[३ ततिय-भाणवारं]

[१ अनापत्ति-पन्नरसकं]

२. ३. १. १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'
पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपत्तिं सु, चत्तारो वा अतिरेका
वा । ते न जानिं सु-अत्थ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता (128)'ति ।
ते धम्मसञ्जिनो विनयसञ्जिनो वग्गा समग्गसञ्जिनो उपोसथं अकं सु,
पातिमोक्खं उद्दिं सु । तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे, अथ'ञ्जे
आवासिका भिक्खु आगच्छिं सु बहुतरा । भगवतो एतम'त्थं आरोचे सु-
[१] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे सम्बहुला
आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा । ते न
जानन्ति-अत्थ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मस-
ञ्जिनो विनयसञ्जिनो वग्गा समग्गसञ्जिनो उपोसथं करोन्ति, पाति-
मोक्खं उद्दिं सन्ति । तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका
भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पाति-
मोक्खं उद्दिं सितव्वं । उद्देसकानं अनापत्ति । [२] इध पन
भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे सम्बहुला आवासिका
भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा । ते न जानन्ति
पे० तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू

आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । अवसेसं सोतब्बं, उद्देसकानं
 अनापत्ति । [३] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे
 सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा ।
 ते न जानन्ति....पे०....तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे
 आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं, अवसेसं
 सोतब्बं । उद्देसकानं अनापत्ति । [४] इध पन भिक्खवे, अञ्जत-
 रस्मिं आवासे तदहु'पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति,
 चत्तारो वा अतिरेका वा । ते न जानन्ति पे०.... पातिमोक्खं
 उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका
 भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । ते हि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन
 पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं । उद्देसकानं अनापत्ति । [५] इध पन
 भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु' पोसथे सम्बहुला आवासिका
 भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा । ते न जानन्ति....पे०
पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे
 आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं
 सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा । उद्देसकानं अनापत्ति । [६]
 इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे सम्बहुला आवासिका
 भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा । ते न जानन्ति पे०
 पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे
 आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं
 सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा । उद्देसकानं अनापत्ति । [७]
 इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु' पोसथे सम्बहुला
 आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका, वा । ते न

जानन्ति... पे०.....पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पाति-
मोक्खे अबुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खुहि पुन पातिमोक्खं
उद्दिसितव्वं । उद्देसकानं अनापत्ति । [८] इध पन भिक्खवे,
अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्नि-
पतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा । ते न जानन्ति-अथ'ञ्जे आवा-
सिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनो.... पे०.....पातिमोक्खं
उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अबुद्धि⁽¹²⁹⁾ताय परि-
साय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं
सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतव्वा । उद्देसकानं
अनापत्ति । [९] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पो-
सथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा ।
ते न जानन्ति-अथ'ञ्जे.... पे०.....पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि
उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अबुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका
भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके
पारिसुद्धि आरोचेतव्वा । उद्देसकानं अनापत्ति । [१०] इध पन
भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे पे०.....अतिरेका वा ।
ते न जानन्ति-अथ'ञ्जे पे०.....पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि
उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकच्चाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे
आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खुहि
पुन पातिमोक्खं उद्दिसितव्वं । उद्देसकानं अनापत्ति । [११] इध
पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'पोसथे.... पे०.....अतिरेका
वा । ते न जानन्ति-अथ'ञ्जे.... पे०.....पातिमोक्खं उद्दिसन्ति ।

तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकचाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे
 आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं
 सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा । उद्देसकानं अनापत्ति ।
 [१२] इध पन भिक्खवे, पे० अतिरेका वा । ते न जानन्ति—
 अत्थ'ञ्जे पे० पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते
 पातिमोक्खे एकचाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका
 भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके
 पारिसुद्धि आरोचेतब्बा । उद्देसकानं अनापत्ति । [१३] इध पन
 भिक्खवे, पे० अतिरेका वा । ते न जानन्ति—अत्थ'ञ्जे
 पे० पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे
 सब्बाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
 बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसि-
 त्त्वं । उद्देसकानं अनापत्ति । [१४] इध पन भिक्खवे, पे०
 अतिरेका वा । ते न जानन्ति—अत्थ'ञ्जे ... पे० पातिमोक्खं
 उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय वुट्ठिताय परि-
 साय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं
 सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा । उद्देसकानं
 अनापत्ति । [१६] इध पन भिक्खवे, पे० अतिरेका वा । तेन
 जानन्ति—अत्थ'ञ्जे पे० पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठ-
 मत्ते पातिमोक्खे सब्बाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका
 भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके
 पारिसुद्धि आरोचेतब्बा । उद्देसकानं अनापत्ति ।

[अनापत्ति—पन्नरसकं निट्ठितं ।]

[२ वग्गा'वग्गसज्जि-पन्नरसकं ।]

२. ३. २. [१] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदद्दु'-
पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका
वा । ते जानन्ति—अथ'ञ्जे आवासिका, भिक्खू अनागता'ति । ते धम्म-
सज्जिनो विनयसज्जिनो वग्गा'वग्गसज्जिनो उपोसथं करोन्ति
पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे
आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन
पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [२] इध पन
भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] पातिमोक्खं उद्दि-
सन्ति । तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू
आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । अवसेसं सोतब्बं, उद्देसकानं
आपत्ति दुक्कटस्स । [३] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे
.... पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिस्समाने
पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा ।
उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । अवसेसं सोतब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स ।
[४] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१]
पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे
आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि
पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [५] इध
पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] उद्दिसन्ति ।
तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके परिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्दे-

सकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [६] इध पन भिक्खवे, पे० [१]
उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे पे० थोक्तरा । उद्दिट्ठं
सुद्दिट्ठं । पे० [५] आपत्ति दुक्कटस्स । [७] इध पन
भिक्खवे, पे० [१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे
अवुट्ठिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं,
उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [८] इध पन भिक्खवे, ... पे० ...
[७] आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं ।
तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स ।
[९] इध पन भिक्खवे, ... पे० ... [७] आवासिका भिक्खू
आगच्छन्ति थोक्तरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं पे० [५] उद्देसकानं
आपत्ति दुक्कटस्स । [१०] इध पन भिक्खवे, पे० [१] उद्दि-
सन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकच्चाय वुट्ठिताय परिसाय
अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे,
भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स ।
[११] इध पन भिक्खवे, पे० [१०] आवासिका भिक्खू आग-
च्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरो-
चेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१२] इध पन भिक्खवे,
.... पे० [१०] आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोक्तरा ।
उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं पे० [५] दुक्कटस्स । [१३] इध पन भिक्खवे,
.... पे० [१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय
(130) वुट्ठिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति

बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं,
उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१४] इध पन भिक्खवे, पे०
[१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय बुद्धिताय
परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं
सुद्दिट्ठं पे० [२] उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१५] इध पन
भिक्खवे, पे० [५] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पाति-
मोक्खे सब्बाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू
आगच्छन्ति थोक्तरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि
आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स ।

[वग्गा'वग्गसब्बि-पन्नरसकं निट्ठितं ।]

[३. वेमतिक-पन्नरसकं ।]

२. ३. ३. [१] इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे तदहु'
पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्नपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा ।
ते जानन्ति—अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते—
कप्पति नु खो अम्हाकं उपोसथो कातुं, न नु खो कप्पती'ति वेमतिका
उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिस्समाने पाति-
मोक्खे अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि
भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति
दुक्कटस्स । [२] इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे.... पे०
[१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ब्जे आवा-
सिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । अवसेसं
सोतब्बं । उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [३] इध पन भिक्खवे,

अञ्जतरस्मि आवासे पे० [१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिसमाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । अवसेसं सोतब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [५] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [५] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके परिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [६] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं पे० [५] आपत्ति दुक्कटस्स । [७] इध पन भिक्खवे, ... पे० ... [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अवुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [८] इध पन भिक्खवे, ... पे० ... [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अवुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [९] इध पन भिक्खवे, ... पे० ... [१] उद्दिसन्ति । तेहि

उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अवुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं....पे०....[५] उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१०] इध पन भिक्खवे...पे०...[१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकच्चाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं । उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [११] इध पन भिक्खवे,...पे०...[१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकच्चाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं....पे०...[५] उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१२] इध पन भिक्खवे,...पे०...[१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकच्चाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं....पे०...[५] उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१३] इध पन भिक्खवे,...पे०...[१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स [१४] इध पन भिक्खवे,...पे०...[१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं....पे० [५]....उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१५] इध पन भिक्खवे,...पे०...[१] उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे

सब्बाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स ।

[वेमतिक-पन्नरसकं निट्ठितं ।]

[४. कुक्कच्च'पकत-पन्नरसकं ।]

२. ३. ४. [१] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहुं पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा । ते जानन्ति-अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते-कप्प-ते'व अम्हाकं उपोसथो कातुं, ना'म्हाकं न कप्पती'ति कुक्कच्चपकता उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [२] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे.... [१] तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । अवसेसं सोतब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [३] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । अवसेसं सोतब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [४] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पाति-

मोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [५] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [६] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं पे० [५] आपत्ति दुक्कटस्स । [७] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अबुद्धिताय परि-साय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं । उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [८] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अबुद्धिताय परिसाय, अथ'ब्जे आवा-सिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [९] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दि-ट्ठमत्ते पातिमोक्खे अबुद्धिताय परिसाय, अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं पे० [५] उद्देस-कानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१०] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकचाय बुद्धिताय परिसाय, अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं

आपत्ति दुक्कटस्स । [११] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पाति-
मोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकचाय वुट्ठि-
ताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा ।
उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं पे० [५] उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१२] इध
पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दि-
ट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकचाय वुट्ठिताय परिसाय, अथ'ब्जे आवा-
सिका भिक्खू आगच्छन्ति थोक्तरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं पे० [५]
उद्देसकानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१३] इध पन भिक्खवे, पे०
[१] पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय
वुट्ठिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा ।
तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं
आपत्ति दुक्कटस्स । [१४] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पाति-
मोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय वुट्ठिताय
परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं
सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धिं आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति
दुक्कटस्स । [१५] इध पन भिक्खवे, पे० [१] पातिमोक्खं
उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय वुट्ठिताय
परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोक्तरा ।
उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं, तेसं सन्तिके पारिसुद्धिं आरोचेतब्बा, उद्देसकानं
आपत्ति दुक्कटस्स ।

[कुकुच्च'पकत-पन्नरसकं निद्रितं]

[५ भेदपुरेक्खार-पन्नरसकं ।]

२. ३. ५. [१] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'-
पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरे-
का वा । ते जानन्ति-अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अन्तगता'ति । ते-
नस्सन्ते ते विनस्सन्ते ते, को तेहि अत्थो'ति भेदपुरेक्खारा उपोसथं
करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे
अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे,
भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति थुल्ल-
च्च(131)यस्स । [२] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'-
पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका
वा । ते जानन्ति-अथ'ञ्जे [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति,
पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिस्समाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे
आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं ।
अवसेसं सोतब्बं, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [३]
इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे ... पे० ... [१]
भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि
उद्दिसमाने पातिमोक्खे अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । अवसेसं सोतब्बं । उद्देसकानं
आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [४] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं
आवासे ... पे० ... [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति,
पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ञ्जे
आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि

पुन पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [५] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [६] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [७] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्ख उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अवुट्ठिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [८] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अवुट्ठिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स [९] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति ।

तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे अणुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [१०] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिंसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकचाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं उद्दिंसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [११] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे ... पे० ... [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिंसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकचाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [१२] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे ... पे० ... [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिंसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे एकचाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [१३] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे ... पे० ... [१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिंसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय वुट्ठिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पातिमोक्खं

उद्दिसितब्बं, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [१५]

इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे ... पे० ...

[१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स । [१५] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे०

[१] भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, पातिमोक्खं उद्दिसन्ति । तेहि उद्दिट्ठमत्ते पातिमोक्खे सब्बाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोक्तरा । उद्दिट्ठं सुद्दिट्ठं । तेसं सन्तिके पारिसुद्धि आरोचेतब्बा, उद्देसकानं आपत्ति थुल्लच्चयस्स ।

[भेद-पुरेक्खार-पन्नरसकं निट्ठितं ।]

[पञ्चवीसतिका निट्ठिता ।]

[६ पेय्यालमुखेन सत्ततिकसतानि]

२. ३. ६. १ इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु'-पोसथे सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, चत्तारो वा अतिरेका वा । (१) ते जानन्ति-अञ्जे आवासिका भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कमन्ती'ति । (२) ते जानन्ति-अञ्जे आवासिका भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कन्ता'ति । (३) ते पस्सन्ति-अञ्जे आवासिके भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कमन्ते । (४) ते पस्सन्ति-अञ्जे आवासिके भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कन्ते । (५) ते सुणन्ति-अञ्जे आवासिका भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कमन्ती'ति । (६) ते सुणन्ति-अञ्जे आवासिका

भिक्षू अन्तोसीमं ओक्कन्ता'ति । (१) आवासिकेन आवासिका
एकसतपञ्चसत्तति तिकनयतो, (२) आवासिकेन आगन्तुका,
(३) आगन्तुकेन आवासिका, (४) आगन्तुकेन आगन्तुका
पेय्यालमुखेन सत्ततिकसतानि होन्ति ।

[पेय्यालमुखेन सत्ततिकसतानि-निष्ठितानि ।]

[७ आवासिक-आगन्तुक-भिक्षून् अञ्जमञ्जम'नुवत्तनं ।]

२. ३. ७. १ □ इध पन भिक्षवे, आवासिकानं भिक्षून्
चातुइसो होति, आगन्तुकानं पन्नरसो । सचे आवासिका बहुतरा
होन्ति, आगन्तुकेहि आवासिकानं अनुवत्तितब्बं । सचे समसमा
होन्ति, आगन्तुकेहि आवासिकानं अनुवत्तितब्बं । सचे आगन्तुका
बहुतरा होन्ति, आवासिकेहि आगन्तुकानं अनुवत्तितब्बं ।

□ इध पन भिक्षवे, आवासिकानं भिक्षून् पन्नरसो होति,
आगन्तुकानं चातुइसो । सचे आवासिका बहुतरा होन्ति, आगन्तु-
केहि आवासिकानं अनुवत्तितब्बं । सचे समसमा होन्ति, आगन्तुकेहि
आवासिकानं अनुवत्तितब्बं । सचे आगन्तुका बहुतरा होन्ति, आवा-
सिकेहि आगन्तुकानं अनुवत्तितब्बं ।

□ इध पन भिक्षवे, आवासिकानं भिक्षून् पाटिपदो होति,
आगन्तुकानं पन्नरसो । सचे आवासिका बहुतरा होन्ति, आवा-
सिकेहि आगन्तुकानं नाकामा दातब्बा सामग्गी । आगन्तुकेहि निस्सीमं
गन्त्वा उपोसथो कातब्बो । सचे समसमा होन्ति, आवासिकेहि
आगन्तुकानं नाकामा दातब्बा सामग्गी, आगन्तुकेहि निस्सीमं गन्त्वा

उपोसथो कातब्बो । सचे आगन्तुका बहुतरा होन्ति, आवासिकेहि आगन्तुकानं सामग्गी वा दातब्बा, निस्सीमं वा गन्तब्बं ।

□ इध पन भिक्खवे, आवासिकानं भिक्खूनं पन्नरसो होति, (132) आगन्तुकानं पाटिपदो । सचे आवासिका बहुतरा होन्ति, आगन्तुकेहि आवासिकानं सामग्गी वा दातब्बा, निस्सीमं वा गन्तब्बं । सचे समसमा होन्ति, आगन्तुकेहि आवासिकानं सामग्गी वा दातब्बा, निस्सीमं वा गन्तब्बं । सचे आगन्तुका बहुतरा होन्ति, आगन्तुकेहि आवासिकानं नाकामा दातब्बा सामग्गी, आवासिकेहि निस्सीमं गन्त्वा उपोसथो कातब्बो ।

[आवासिक-आगन्तुक-भिक्खूनं अञ्जमञ्जम'नुवत्तनं निट्ठितं ।]
[८ आवासिक-आगन्तुक-भिक्खूनं उपोसथ-करणं पटिच्च आपत्ति-अनापत्ति विनिच्छयो ।]

२. ३. ८. १ [१] इध पन भिक्खवे, आगन्तुका भिक्खू पस्सन्ति आवासिकानं भिक्खूनं आवासिकाकारं आवासिकलिङ्गं आवासिकनिमित्तं आवासिकुद्देसं सुपञ्जत्तं मञ्चपीठं भिसिबिम्बोहनं पानीयं परिभोजनीयं सुपत्तिट्ठितं परिवेणं सुसम्मट्ठं, पस्सित्वा वेमतिका होन्ति-अत्थि नु खो आवासिका भिक्खू न'त्थि नु खो'ति । (अ) ते वेमतिका न विचिनन्ति, अविचिनित्वा उपोसथं करोन्ति, आपत्तिं दुक्कटस्स । (आ) ते वेमतिका विचिनन्ति, विचिनित्वा न पस्सन्ति, अपस्सित्वा उपोसथं करोन्ति, अनापत्ति । (इ) ते वेमतिका विचिनन्ति, विचिनित्वा पस्सन्ति, पस्सित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, अनापत्ति । (ई) ते वेमतिका विचिनन्ति, विचिनित्वा पस्सन्ति, पस्सित्वा पाटेक्कं उपोसथं करोन्ति, आपत्तिं दुक्कटस्स । (उ) ते वेमतिका विचिनन्ति, विचिनित्वा पस्सन्ति, पस्सित्वा-

२. उपोसथ-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

नस्सन्ते ते विनस्सन्ते ते, को तेहि अत्थो'ति भेदपुरेक्खारा उपोसथं करोन्ति, आपत्ति थुल्लच्चयस्स ।

[१२] इध पन भिक्खवे, आगन्तुका भिक्खू सुणन्ति आवासिकानं भिक्खूनं आवासिकाकारं आवासिकलिङ्गं आवासिकनिमित्तं आवासिकुद्देसं चङ्कमन्तानं पदसद्दं सज्जायसद्दं उक्कासितसद्दं खिपितसद्दं, सुत्वा वेमतिका होन्ति—अत्थि नु खो आवासिका भिक्खू न'त्थि नु खो'ति । ते वेमतिका न विचिनन्ति पे० [१] [पिट्ठक़ो २१२] आपत्ति थुल्लच्चयस्स ।

[३] इध पन भिक्खवे, आवासिका भिक्खू पस्सन्ति आगन्तुकानं भिक्खूनं आगन्तुकाकारं आगन्तुकलिङ्गं आगन्तुकनिमित्तं आगन्तुकुद्देसं अज्जातकं पत्तं अज्जातकं चीवरं अज्जातकं निसीदनं पादानं धोतं उदकनिस्सेकं, पस्सित्वा वेमतिका होन्ति—अत्थि नु खो आगन्तुका भिक्खू न'त्थि नु खो'ति । ते वेमतिका न विचिनन्ति पे० [१] [पिट्ठक़ो २१२] आपत्ति थुल्लच्चयस्स ।

[४] इध पन भिक्खवे, आवासिका भिक्खू सुणन्ति आगन्तुकानं भिक्खूनं आगन्तुकाकारं आगन्तुकलिङ्गं आगन्तुकनिमित्तं आगन्तुकुद्देसं आगन्तुकानं पदसद्दं उपाहनपप्पोठनसद्दं उक्कासितसद्दं खिपितसद्दं, सुत्वा वेमतिका होन्ति—अत्थि नु खो आगन्तुका भिक्खू न'त्थि नु खो'ति । ते वेमतिका न विचिनन्ति पे० [१] [पिट्ठक़ो २१२] आपत्ति (१३३) थुल्लच्चयस्स ।

[५] (न) इध पन भिक्खवे, आगन्तुका भिक्खू पस्सन्ति आवासिके भिक्खू नानासंवासके । ते समानसंवासकदिट्ठिं पट्ठिभन्ति,

समानसंवासकदिट्ठिं पटिलभित्वा न पुच्छन्ति, अपुच्छित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, अनापत्ति । (मो) ते पुच्छन्ति, पुच्छित्वा नाभिवितरन्ति, अनभिवितरित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, आपत्ति दुक्कटस्स । (त) ते पुच्छन्ति, पुच्छित्वा नाभिवितरन्ति, अनभिवितरित्वा पाटेकं उपोसथं करोन्ति, अनापत्ति ।

[६] (स्स) इध पन भिक्खवे, आगन्तुका भिक्खू पस्सन्ति आवासिके भिक्खू समानसंवासके । ते नानासंवासकदिट्ठिं पटिलभन्ति, नानासंवासकदिट्ठिं पटिलभित्वा न पुच्छन्ति, अपुच्छित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, आपत्ति दुक्कटस्स । (भ) ते पुच्छन्ति, पुच्छित्वा अभिवितरन्ति, अभिवितरित्वा पाटेकं उपोसथं करोन्ति, आपत्ति दुक्कटस्स । (ग) ते पुच्छन्ति, पुच्छित्वा अभिवितरन्ति, अभिवितरित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, अनापत्ति ।

[७] (व) इध पन भिक्खवे, आवासिका भिक्खू पस्सन्ति आगन्तुके भिक्खू नानासंवासके । ते समानसंवासकदिट्ठिं पटिलभन्ति, समानसंवासकदिट्ठिं पटिलभित्वा न पुच्छन्ति । अपुच्छित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, अनापत्ति । (तो) ते पुच्छन्ति, पुच्छित्वा नाभिवितरन्ति, अनभिवितरित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, आपत्ति दुक्कटस्स । (अ) ते पुच्छन्ति, पुच्छित्वा नाभिवितरन्ति, अनभिवितरित्वा पाटेकं उपोसथं करोन्ति, अनापत्ति ।

[८] (र) इध पन भिक्खवे, आवासिका भिक्खू पस्सन्ति आगन्तुके भिक्खू समानसंवासके । ते नानासंवासकदिट्ठिं पटिलभन्ति ।

२. उपोसथ-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

नानासंवासकदिट्ठिं पटिखभित्वा न पुच्छन्ति । अपुच्छित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, आपत्ति दुक्कटस्स । (इ) ते पुच्छन्ति, पुच्छित्वा अभिवितरन्ति, अभिवितरित्वा पाटेकं उपोसथं करोन्ति, आपत्ति दुक्कटस्स । (तो) ते पुच्छन्ति, पुच्छित्वा अभिवितरन्ति, अभिवितरित्वा एकतो उपोसथं करोन्ति, अनापत्ति ।

[आवासिक-आगन्तुक-भिक्षून् उपोसथ-करणं पटिच्च आपत्ति-अनापत्ति विनिच्छयो निट्ठितो ।]

[९ न गन्तब्ब-गन्तब्ब-विनिच्छयो ।]

२. ३. ९. १-न भिक्खवे, तदहु' पोसथे सभिक्खुका आवासा अभिक्खुको आवासो गन्तब्बो, अञ्जत्र सङ्घेन, अञ्जत्र अन्तराया ।-न भिक्खवे, तदहु' पोसथे सभिक्खुका आवासा अभिक्खुको अनावासो गन्तब्बो, अञ्जत्र सङ्घेन, अञ्जत्र अन्तराया ।-न भिक्खवे तदहु' पोसथे सभिक्खुका आवासा अभिक्खुको आवासो वा अनावासो वा गन्तब्बो, अञ्जत्र सङ्घेन, अञ्जत्र अन्तराया ।-न भिक्खवे, तदहु' पोसथे सभिक्खुका अनावासा अभिक्खुको आवासो गन्तब्बो, अञ्जत्र सङ्घेन, अञ्जत्र अन्तराया ।-न भिक्खवे, तदहु' पोसथे सभिक्खुका अनावासा अभिक्खुको अनावासो गन्तब्बो, अञ्जत्र सङ्घेन, अञ्जत्र अन्तराया ।-न भिक्खवे, तदहु' पोसथे सभिक्खुका अनावासा अभिक्खुको आवासो वा अनावासो वा गन्तब्बो, अञ्जत्र सङ्घेन, अञ्जत्र अन्तराया ।-न भिक्खवे, तदहु' पोसथे सभिक्खुका आवासा वा अनावासा वा अभिक्खुको आवासो गन्तब्बो, अञ्जत्र सङ्घेन, अञ्जत्र अन्तराया ।
- न भि (134) क्खवे, तदहु' पोसथे सभिक्खुका आवासा वा

[illegible]

२. उपोसथ-खन्धको (ततिय भाणवारं)

पोसथे सभिक्षुका आवासा वा अनावासा वा सभिक्षुको आवासो वा अनावासो गन्तब्बो, यत्थस्स भिक्खू नानासंवासका, अञ्जत्र सङ्गेन, अञ्जत्र अन्तराया । □—गन्तब्बो भिक्खवे, तदहु'पोसथे सभिक्षुका आवासा सभिक्षुको आवासो, यत्थस्स भिक्खू समानसंवासका—यं जञ्जा सक्कोमि अज्जे'व गन्तुं'ति ।—गन्तब्बो भिक्खवे, तदहु'पोसथे सभिक्षुका आवासा सभिक्षुको अनावासो, यत्थस्स भिक्खू पे० गन्तुं'ति । —गन्तब्बो भिक्खवे, तदहु'पोसथे सभिक्षुका आवासा सभिक्षुको आवासो वा अनावासो वा, यत्थस्स भिक्खू पे० गन्तुं'ति ।—गन्तब्बो भिक्खवे, तदहु'पोसथे सभिक्षुका अनावासा सभिक्षुको आवासो, यत्थस्स, भिक्खू पे० गन्तुं'ति ।—गन्तब्बो भिक्खवे,—तदहु'पोसथे सभिक्षुका अनावासा सभिक्षुको अनावासो, यत्थस्स भिक्खवे, पे० गन्तुं'ति । —गन्तब्बो भिक्खवे, तदहु'-पोसथे सभिक्षुका अनावासा सभिक्षुको आवासो वा अनावासो वा, यत्थस्स भिक्खू पे० गन्तुं'ति ।—गन्तब्बो भिक्खवे, तदहु'पोसथे सभिक्षुका आवासा वा अनावासा वा सभिक्षुको आवासो, यत्थस्स भिक्खू पे० गन्तुं'ति । —गन्तब्बो भिक्खवे, तदहु'पोसथे सभिक्षुका आवासा वा अनावासा वा सभिक्षुको अनावासो, यत्थ'स्स भिक्खू पे० गन्तुं'ति । —गन्तब्बो भिक्खवे, तदहु'पोसथे सभिक्षुका आवासा वा अनावासा वा सभिक्षुको आवासो वा अनावासो वा यत्थ'स्स भिक्खू समानसंवासका—यं जञ्जा सक्कोमि अज्जे'व गन्तुं'ति ।

[न-गन्तब्ब-गन्तब्ब-विनिच्छयो निट्ठितो ।]

[१० एत्थ न-पातिमोक्खुद्देसो ।]

२. ३. १०. १ □ न भिक्खवे, भिक्खुनिया निसिन्नपरिसाय पातिमोक्खं उद्दिस्सितब्बं । यो उद्दिसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, सिक्खमानाय निसिन्नपरिसाय पे० दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, सामणेस्स निसिन्नपरिसाय पे० दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, सामणेरिया निसिन्नपरिसाय पे० दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, सिक्खापच्चक्खातकस्स निसिन्नपरिसाय पे० दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, अन्तिमवत्थुं अज्झापन्नकस्स निसिन्नपरिसाय पातिमोक्खं उद्दिस्सितब्बं । यो उद्दिसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स ।

२. □ न (भिक्खवे) आपत्तिया अदस्सने उक्खित्तकस्स निसिन्नपरिसाय पातिमोक्खं उद्दिस्सितब्बं । यो उद्दिसेय्य, यथाधम्मो कारेतब्बो । □ न (भिक्खवे) आपत्तिया अप्पटिकम्मै उक्खित्तकस्स निसिन्नपरिसाय पे० कारेतब्बो । □ न (भिक्खवे) पापिकाय दिट्ठिया अप्पटिनिस्सग्गे उक्खित्तकस्स निसिन्नपरिसाय पे० कारेतब्बो ।

३. □ न (भिक्खवे) पण्डकस्स निसिन्नपरिसाय पातिमोक्खं उद्दिस्सितब्बं । यो उद्दिसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) थेय्यसंवासकस्स (१३५) निसिन्नपरिसाय पे० दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) तित्थियपक्कन्तकस्स निसिन्नपरिसाय पे० दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) तिरच्छानगतस्स पे० दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) मातुघातकस्स पे०

२. उपोसथ-खन्धको (ततिय-भाणवारं)

.... दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) पितुघातकस्स पे०
 दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) अरहन्तघातकस्स पे०
 दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) भिक्खुनिद्रूसकस्स पे०
 दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) सङ्गभेदकस्स पे०
 दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) लोहितुप्पादकस्स पे०
 दुक्कटस्स । □ न (भिक्खवे) उभतोव्यञ्जनकस्स पे०
 दुक्कटस्स ।

४. न भिक्खवे, पारिवासिक-पारिसुद्धि-दानेन उपोसथो कातब्बो, अञ्जत्र अवुट्ठिताय परिसाय ।

५ न च भिक्खवे, अनुपोसथे उपोसथो कातब्बो, अञ्जत्र सङ्गसामगिया'ति ।

[एत्थ न-पातिमोक्खुद्दसो निट्ठितं ।]

उपोसथकखन्धके ततिय-भाणवारं (निट्ठितं ।)

[उपोसथकखन्धको दुतियो ।]

इमस्मिं खन्धके वत्थु छअसीति । तस्स उद्दानं:-

तित्थिया बिम्बिसारो च, सन्निपतन्ति (v. 1. सन्निपतितुं) तुण्हिका ।

धम्मं, रहो, पातिमोक्खं, देवसिकं, तदा सार्किं ॥ १ ॥

यथापरिसा, समग्गं, सामग्गी, मद्दकुच्छि च ।

सीमा, महती, नदिया, अनु द्वे खुद्दकानि च ॥ २ ॥

नवा, राजगहे चे'व, सीमा अविप्पवासना ।

सम्मन्ने पठमं सीमं पच्छा सीमं समूहने ॥ ३ ॥

महावगो

असम्मता गामसीमा, नदिया समुद्धे सरे ।
 उदकुक्खेपो भिन्दन्ति, तथेव'ज्झोत्थरन्ति च ॥ ४ ॥
 कति कम्मानि, उद्देशो, सवरा, असति पि च ।
 धम्मं, विनयं, तज्जेन्ति, पुन विनय-तज्जना ॥ ५ ॥
 चोदना, कते ओकासे, अधम्म-पटिक्कोसना ।
 चतुपञ्चसरा, आवि, सच्चिच्च, चे पि वायमे ॥ ६ ॥
 सगहट्ठा, अनज्झट्ठा, चोदनम्हि, न जानाति ।
 सम्बहुला न जानन्ति, सज्जुकं, न च गच्छरे ॥ ७ ॥
 कतिमी, किंवतिका, दूरे आरोचेतुञ्च, न स्सरि ।
 उक्कपं, आसनं, पदीपो, दिसा, अञ्जो बहुस्सुतो ॥ ८ ॥
 सज्जुकं, वस्सुपोसथो (v. 1. सज्जवस्सरूपोसथो) सुद्धिकम्मञ्च,
 ज्ञातका ।

गगो, चतु-तयो, द्वे'को, आपत्ति, सभागा, सरि ॥ ९ ॥
 सब्बो सद्धो वेमतिको, न जानन्ति बहुस्सुतो ।
 बह्व समसमा थोका परिसा अवुद्धिताय च ॥ १० ॥
 एकच्चा बुद्धिता सब्बा जानन्ति च वेमतिका ।
 कप्पते वा'ति कुक्कुच्चा जानं पस्सं सुणन्ति च ॥ ११ ॥
 आवासिकेन आगन्तु, चातुपन्नरसो पुन ।
 पाटिपदो पन्नरसो लिङ्गसंवासका उभो ॥ १२ ॥
 पारिवासा'नुपोसथो अञ्जत्र सद्धसामगिया ।
 एते विभत्ता उद्धाना वत्थु-विभूत-कारणा'ति ॥ १३ ॥ (136)

३. वस्सूपनायिकवखन्धको (पठम-भाणवारं)

[३. वस्सूपनायिकवखन्धको]

[१. वस्सावास-भाणवारं]

[१. वस्सावास-पट्टपनं]

३. १. १. १. तेन खो पन समयेन बुद्धो भगवा राजगहे विहरति वेळुवने कलन्दकनिवापे । तेन खो पन समयेन भगवतो भिक्खूनं वस्सावासो अपञ्चत्तो होति । ते इध भिक्खू हेमन्तं पि गिम्हं पि वस्सं पि चारिकं चरन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा सक्कपुत्तिया हेमन्तं पि गिम्हं पि वस्सं पि चारिकं चरिस्सन्ति, हरितानि तिणानि सम्मदन्ता, एकिन्द्रियं जीवं विहेठेन्ता, बहु खुदके पाणे सङ्घातं आपादेन्ता । इमे हि नाम अञ्जतित्थिया दुरक्खातधम्मा वस्सावासं अल्लीयिस्सन्ति सङ्कापयिस्सन्ति । इमे हि नाम सकुन्तका रुक्खगेसु कुलावकानि करित्वा वस्सावासं अल्लीयिस्सन्ति सङ्कापयिस्सन्ति । इमे पन समणा सक्कपुत्तिया हेमन्तं पि गिम्हं पि वस्सं पि चारिकं चरन्ति, हरितानि तिणानि सम्मदन्ता, एकिन्द्रियं जीवं विहेठेन्ता, बहु खुदके पाणे सङ्घातं आपादेन्ता'ति ।

२. अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिं कथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्खवे, वस्सं उपगन्तुं'ति । □ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—कदा नु खो वस्सं उपगन्तव्वं'ति ? । भगवतो

एतम'त्थं आरोचेसुं — अनुजानामि भिक्खवे, वस्सानेवस्सं उपगन्तुं'ति ।
 □ अथ खो भिक्खूनं एतद'होसि—कति नु खो वस्सूपनायिका'ति ? ।
 भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—'द्वे' मा भिक्खवे, वस्सूपनायिका—पुरि-
 मिका, पच्छिमिका'ति—अपरज्जुगताय आसाळ्हिया पुरिमिका उपगन्तव्वा,
 मासगताय आसाळ्हिया पच्छिमिका उपगन्तव्वा । इमा खो भिक्खवे, द्वे वस्सू-
 पनायिका'ति । (137)

[वस्सावास-पट्टपनं निद्धितं ।]

[२. वस्सावासं पटिच्च पञ्जत्ता केचि धम्मा ।]

३. १. २. १ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू वस्सं
 उपगन्त्वा अन्तरावस्सं चारिकं चरन्ति । मनुस्सा तथे'व उज्झायन्ति
 खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा सक्कपुत्तिया हेमन्तं पि
 पे० सङ्घातं आपादेन्ता । इमे हि नाम अब्जतित्थिया
 पे० सङ्घापयिस्सन्ति । इमे पन समणा सक्कपुत्तिया पे०
 सङ्घातं आपादेन्ता'ति ।

२ अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं
 विपाचेन्तानं । ये ते भिक्खू अप्पिच्छा ते उज्झायन्ति खीयन्ति
 विपाचेन्ति—कथं हि नाम छब्बग्गिया भिक्खू वस्सं उपगन्त्वा
 अन्तरावस्सं चारिकं चरिस्सन्ती'ति ? । अथ खो ते भिक्खू भगवतो
 एतम'त्थं आरोचेसुं । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने पे० भिक्खू
 आमन्तेसि—न भिक्खवे, वस्सं उपगन्त्वा पुरिमं वा तेमासं पच्छिमं वा
 तेमासं अवसित्वा चारिका पक्कमितव्वा । यो पक्कमेय्य, आपात्ति दुक्कटस्सा'ति ।

३. वस्सुपनायिकवखन्धको (पठम-भाणवारं)

□ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू न इच्छन्ति वस्सं उपगन्तुं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, वस्सं न उपगन्तव्वं । यो न उपगच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू तदहु वस्सुपनायिकाय वस्सं अनुपगन्तुकामा सञ्चिच्च आवासं अतिक्रमन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, तदहु वस्सुपनायिकाय वस्सं अनुपगन्तुकामेन सञ्चिच्च आवासो अतिक्रमितव्वो । यो अतिक्रमेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो वस्सं उक्कट्टितुकामो भिक्खून् सन्तिके दूतं पाहेसि— यदि पन अय्या, आगमे जुण्हे वस्सं उपगच्छेय्युं'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, राजून् अनुवत्तिंतुं'ति । (138)

[वस्सावासं पटिच्च पञ्जता केचि धम्मा निट्ठिता ।]

[३. कदा सत्ताह—करणीयेन गन्तुं वट्ठति]

३. १. ३. १ अथ खो भगवा राजगहे यथाभिरन्तं विहरित्वा येन सावत्थि तेन चारिकं पक्कमि । अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन सावत्थि तद'वसरि । तत्र सुदं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डिकस्स आरामे ।

२ तेन खो पन समयेन कोसलेसु जनपदेसु उदेनेन उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति । सो भिक्खून् सन्तिके दूते पाहे—सि—आगच्छन्तु भद्दन्ता, इच्छामि दानञ्च दातुं, धम्मञ्च सोतुं, भिक्खू च पस्सितुं'ति । भिक्खू एवमा'हंसु—भगवतो आवुसो, पञ्जत्तं—न वस्सं उपागन्त्वा पुरिमं वा तेमासं पच्छिमं वा तेमासं अवसित्वा चारिका

पक्कमितब्बा'ति । आगमेतु उदेनो उपासको, ताव भिक्खू वस्सं वसन्ति । वस्सं वुत्था आगमिस्सन्ति । सचे पन'स्स अच्चायिकं करणीयं, तत्थे'व आवासिकानं भिक्खूनं सन्तिके विहारं पतिट्ठपेतु'ति । उदेनो उपासको उज्झायति खीयति विपाचेति—कथं हि नाम भदन्ता मया पहिते न आगच्छिस्सन्ति । अहं हि दायको कारको सङ्घुपट्ठाको'ति । अस्सोसुं खो भिक्खू उदेनस्स उपासकस्स उज्झायन्तस्स खीयन्तस्स विपाचेन्तस्स । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने पे० भिक्खू आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्खवे, सत्तब्बं सत्ताहकरणीयेन पहिते गन्तुं, न त्वे'व अप्पहिते—भिक्खुस्स, भिक्खुनिया, सिक्खमानाय, सामणेस्स, सामणेरिया, उपासकस्स, उपासिकाय । अनुजानामि भिक्खवे, इमेसं सत्तब्बं सत्ताहकरणीयेन पहिते गन्तुं, न त्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

३ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्णय—आगच्छन्तु भदन्ता पे० (§ 2) भिक्खू च पस्सितुं'ति । गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन पहिते, न त्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स अट्ठयोगो कारापितो होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स पासादो कारापितो होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स हम्मियं कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स गुहा कारापिता होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स

परिवेणं कारापितं होति ... पे०... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □
 इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स कोट्ठको कारापितो होति
 ... पे०... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपा-
 सकेन सङ्घं उद्दिस्स उपट्टानसाला कारापिता होति... पे०...सत्ताहं
 सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स
 अग्निसाला कारापिता होति... पे०... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।
 □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स कप्पियकुटि कारा-
 पिता होति... पे०... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन
 भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स वच्चकुटि कारापिता होति ... पे०
 ...सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन
 सङ्घं उद्दिस्स चङ्क्रमो कारापितो होति... पे०... सत्ताहं सन्निवत्तो
 कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स चङ्क्रमन-
 साला कारापिता होति... पे०...सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □
 इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स उदपानो कारापितो होति
 ... पे०... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे,
 उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स उदपानसाला कारापिता होति पे०.....
 सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं
 उद्दिस्स जन्ताघरं कारापि—(139) तं होति ... पे०... सत्ताहं
 सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स
 जन्ताघर—साला कारापिता होति ... पे०... सत्ताहं सन्निवत्तो
 कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स पोक्खरणी
 कारापिता होति ... पे० ... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन

भिक्षवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स मण्डपो कारापितो होति ... पे०
... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्षवे, उपासकेन
सङ्घं उद्दिस्स आरामो कारापितो होति ... पे० ... सत्ताहं सन्निवत्तो
कातब्बो । □ इध पन भिक्षवे, उपासकेन सङ्घं उद्दिस्स
आरामवत्थु कारापितं होति पे० ... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

३ [मो] इध पन भिक्षवे, उपासकेन सम्बहुले भिक्षू उद्दिस्स
विहारो कारापितो होति पे०....., अड्डयोगो कारापितो होति
.... पे०....., पासादो कारापितो होति पे०....., इम्मियं
कारापितं होति पे०....., गुहा कारापिता होति पे०.....,
परिवेणं कारापितं होति पे०....., कोट्टको कारापितो होति
पे०....., उपट्टानसाला कारापिता होति पे०....., अग्गिसाला
कारापिता होति पे०....., कप्पियकुटि कारापिता होति पे०
....., वच्चकुटि कारापिता होति पे०....., चङ्खमो कारापितो
होति पे०....., चङ्खमनसाला कारापिता होति पे०.....,
उदपानो कारापितो होति पे०....., उदपानसाला कारापिता
होति पे०....., जन्ताघरं कारापितं होति.... पे०....., जन्ता-
घरसाला कारापिता होति पे०....., पोक्खरणी कारापिता
होति पे०....., मण्डपो कारापितो होति.... पे०....., आरामो
कारापितो होति पे०....., आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे
भिक्षूनं सन्तिके दूतं पहिण्हेय्य पे०....., नत्वे'व अप्पहिते ।
सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

३ [त] इध पन भिक्खवे, उपासकेन एकं भिक्खुं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० (pages 224-226)
आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य
.... पे० नत्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

३ [स्स] इध पन भिक्खवे, उपासकेन भिक्खुनिसङ्घं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above]
आरामवत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

३ [भ] इध पन भिक्खवे, उपासकेन सम्बहुला भिक्खुनियो उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above]
आरामवत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

३ [ग] इध पन भिक्खवे, उपासकेन एकं भिक्खुनिं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above]
आरामवत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

३ [व] इध पन भिक्खवे, उपासकेन सम्बहुला सिक्खमानायो उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above]
आरामवत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

३ [तो] इध पन भिक्खवे, उपासकेन एकं सिक्खमानं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० (repeat as above) आराम-
वत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ३ [अ]
इध पन भिक्खवे, उपासकेन सम्बहुले सामणेरे उद्दिस्स विहारो
कारापितो होति पे० (repeat as above) आरामवत्थु
कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ३ [र]

इध पन भिक्खवे, उपासकेन एकं सामणेरं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० (repeat as above) आरामवत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ३ [ह] इध पन भिक्खवे, उपासकेन सम्बहुला सामणेरियो उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above] आरामवत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ३ [तो] इध पन भिक्खवे, उपासकेन एकं सामणेरिं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above] आरामवत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[उपासकेन परहितत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

४ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय निवेसनं कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—आगच्छतु भदन्ता, इच्छामि दानञ्च दातुं, धम्मञ्च सोतुं, भिक्खू च पस्सितुं'ति । गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन पहिते, न त्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय सयनिघरं कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय उदोसितो कारापितो होति । सो चे भिक्खूनं पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय अट्ठो कारापितो होति । सो चे भिक्खूनं पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय माळो कारापितो

होति । सो चे भिक्खूनं पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।
 □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय आपणो कारा-
 पितो होति । सो चे भिक्खूनं पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।
 □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन, अत्तनो अत्थाय आपणसाला
 कारापिता होति । सो चे भिक्खूनं पे० सत्ताहं सन्निवत्तो
 कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय
 पासादो कारापितो होति । सो चे भिक्खूनं पे० सत्ताहं
 सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो
 अत्थाय हम्मियं कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो
 कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय
 गुहा कारापिता होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।
 □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय परिवेणं कारा-
 पितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन
 भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय कोट्टको कारापितो होति
 पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे,
 उपासकेन अत्तनो अत्थाय उपट्ठानसाला कारापिता होति पे०
 सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो
 अत्थाय अग्निसाला कारापिता होति पे० सत्ताहं सन्नि-
 वत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय
 रसवती कारापिता होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो, □
 □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय चङ्क्रमो कारापितो
 होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । इध पन भिक्खवे,

उपासकेन अत्तनो अत्थाय चङ्क्रमनसाला कारापिता होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय उदपानो कारापितो होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय उदपानसाला कारापिता होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ (v. l. Oldenberg mentions जन्ताघरं and जन्ताघर-साला before पोक्सरणी.) इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय पोक्सरणी कारापिता होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय मण्डपो कारापितो होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय आरामो कारापितो होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, उपासकेन अत्तनो अत्थाय आरामवत्थु कारापितं होति पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

५ इध पन भिक्खवे, (उपासकस्स) पुत्तस्स वा वारेय्यं होति, धीतुया वा वारेय्यं होति, गिलानो वा होति, अभिज्जातं वा सुत्तन्तं भणति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—आगच्छन्तु भदन्ता, इमं सुत्तन्तं परियापुणिससन्ति, पुरा'यं सु—(140) त्तन्तो पलुज्जती'ति । अज्जतरं वा पन'स्स किच्चं होति करणीयं वा । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—आगच्छन्तु भदन्ता, इच्छामि दानञ्च दातुं पे० धम्मञ्च सोतुं, भिक्खू च पस्सितुं'ति । गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन पहिते, न त्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

६ [उपासकेन अत्तनो अत्थाय कृतं किच्चं प्रटिच्च वण्णना ।]

६ [न] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय सङ्घं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति । पे० [repeat as above pages, 224-226] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—आगच्छन्तु अय्या, इच्छामि दानञ्च दातुं, धम्मञ्च सोतुं, भिक्खू च पस्सितुं'ति । गन्तव्वं भिक्खवे, पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [मो] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय सम्बहुले भिक्खू उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य । आगच्छन्तु अय्या ... पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [त] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय एकं भिक्खुं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [स्स] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय भिक्खुनिसङ्घं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [भ] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय सम्बहुला भिक्खुनियो उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [ग] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय एकं भिक्खुनिं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as above]

आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्य
.... पे०.... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [व] इध पन भिक्खवे,
उपासिकाय सम्बहुला सिक्खमानायो उद्दिस्स विहारो कारापितो
होति पे०.... [repeat as above] आरामवत्थु कारापितं
होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्य पे०.... सत्ताहं
सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [तो] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय एकं
सिक्खमानं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे०.... [repeat
as above] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके
दूतं पहिण्य पे०.... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [अ] इध
पन भिक्खवे, उपासिकाय सम्बहुले सामणेरे उद्दिस्स विहारो
कारापितो होति पे०.... [repeat as above] आरामवत्थु
कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्य पे०....
सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [र] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय
एकं सामणेरं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे०....
[repeat as above] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं
सन्तिके दूतं पहिण्य पे०.... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६
[ह] इध पन भिक्खवे, उपासिकाय सम्बहुला सामणेरियो उद्दिस्स
विहारो कारापितो होति पे०.... [repeat as above]
आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्य
.... पे०.... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । ६ [तो] इध पन भिक्खवे,
उपासिकाय एकं सामणेरिं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति
पे०.... [repeat as above] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे

३. वस्सूपनायिकवखन्धको (पठम-भाणवारं)

भिक्षून् सन्तिके दूतं पहिण्य पे०..... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[उपासिकाय परहित्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

७ इध पन भिक्षवे, उपासिकाय अत्तनो अत्थाय निवेसनं कारापितं होति । सा चे भिक्षून् सन्तिके दूतं पहिण्य —आगच्छन्तु अय्या, पे०..... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्षवे, उपासिकाय अत्तनो अत्थाय सयनिघरं कारापितं होति पे० [Expand as on pages 228-230 § 4 substitute उपासिकाय for उपासकेन, सा for सो, अय्या for भदन्ता, and bring out other relevant changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्षून् सन्तिके दूतं पहिण्य ... पे०..... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

८ इध पन भिक्षवे, (उपासिकाय) पुत्तस्स वा वारेय्यं होति, धीतुया वा वारेय्यं होति, गिलाना वा होति, अभिज्जातं वा सुत्तन्तं भणति । सा चे भिक्षून् सन्तिके दूतं पहिण्य—आगच्छन्तु अय्या [Expand as on page 230 § 5 Substitute उपासिकाय for उपासकस्स, सा for सो, अय्या for भदन्ता, and bring out other relevant changes] सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[उपासिकाय अत्तनो अत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

९ [न] इध पन भिक्षवे, भिक्षुना सङ्गं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति । [repeat the list and expand as on pages 224-226, end of § ३ [न]. Substitute भिक्षुना for उपासकेन and bring out all relevant changes] आरामवत्थु

कारापितं होति । सो चे भिक्खून् सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे०
.... सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [मो] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना सम्बहुले भिक्खू उद्दिस्स
विहारो कारापितो होति पे० [repeat the list and
expand as on page 226. § ३ [मो] Substitute भिक्खुना
for उपासकेन and bring out all relevant changes] आराम-
वत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खून् सन्तिके दूतं पहिणेय्य
.... पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [त] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना एकं भिक्खुं उद्दिस्स
विहारो कारापितो होति पे० [repeat the list and
expand as on page 227 § ३ [त]. Substitute भिक्खुना
for उपासकेन and bring out all relevant changes.]
आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खून् सन्तिके दूतं पहिणेय्य
.... पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [स्स] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना भिक्खुनिसङ्घं उद्दिस्स
विहारो कारापितो होति पे० [repeat as in § ९ [त]
with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खून्
सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [भ] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना सम्बहुला भिक्खुनियो
उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as in §
९ [त] with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे
भिक्खून् सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

३. वस्सूपनायिकवखन्धको (पठम-भाणवारं)

९ [ग] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना एकं भिक्खुनिं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as in § ९ [त] with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [व] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना सम्बहुला सिक्खमानायो उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as in § ९ [त] with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [तो] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना एकं सिक्खमानं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as in § ९ [त] with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [अ] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना सम्बहुले सामणेरे उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as in § ९ [त] with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [र] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना एकं सामणेरं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as in § ९ [त] with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

९ [ह] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना सम्बहुला सामणेरियो उद्दिस्स विहारो कारापितो होति । पे० [repeat as is § ९ [त] with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य ... पे० ... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

९ [तो] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना एकं सामणेरिं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat as in § ९ [त] with due changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य ... पे० ... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[भिक्खुना परहितत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

१० इध पन भिक्खवे, भिक्खुना अत्तनो अत्थाय विहारो कारापितो होति ... पे० [repeat and expand as on pages 224-226. Substitute भिक्खुना for उपासकेन and bring out all relevant changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य ... पे० ... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[भिक्खुना अत्तनो अत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

११ [न] इध पन भिक्खवे, भिक्खुनिया सङ्गं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति पे० [repeat and expand as on pages 231-232. Instead of उपासिकाय read भिक्खुनिया and serially proceed substituting] सम्बहुले भिक्खू उद्दिस्स, एक भिक्खुं उद्दिस्स and so on and each time complete the

३. वस्सूपनायिकखण्डको (पठम-भाणवारं)

sentence on making consequential changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सन्निवत्तो कातब्बो ।

[भिक्खुनिया परहितत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

१२ इध पन भिक्खवे, भिक्खुनिया अत्तनो अत्थाय विहारो कारापितो होति ... पे० ... [repeat and expand as on pages 224-226 Instead of उपासकेन read भिक्खुनिया and serially proceed making all consequential changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य —आगच्छन्तु अय्या, पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[भिक्खुनिया अत्तनो अत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

१३ [न] इध पन भिक्खवे, सिक्खमानाय सङ्गं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति ... पे० ... [repeat and expand as is given on pages 231-233 § ६ Instead of उपासिकाय read सिक्खमानाय and serially proceed, substituting सम्बहुला भिक्खू उद्दिस्स, एकं भिक्खुं उद्दिस्स and so on and each time complete the sentence on making consequential changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[सिक्खमानाय परहितत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

१४ इध पन भिक्खवे, सिक्खमानाय अत्तनो अत्थाय विहारो कारापितो होति ... पे० ... repeat and expand as on page

237 § १२ Instead of भिक्खुनिया read सिक्खमानाय and serially proceed making all consequential changes]
आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्य
... पे०.... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[सिक्खमानाय अत्तनो अत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

१५ [न] इध पन भिक्खवे, सामणेरेन सङ्गं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति ... पे० ... [repeat and expand as is given on pages 224-228 ending. § ३ (ह) (तो). Instead of उपासकेन read सामणेरेन and serially proceed substituting सम्बहुले भिक्खू उद्दिस्स, एकं भिक्खुं उद्दिस्स and so on and each time complete the sentence on making consequential changes] सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्य पे०....सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[सामणेरेन परहितत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

१६ इध पन भिक्खवे, सामणेरेन अत्तनो अत्थाय विहारो कारापितो होति [repeat and expand as on page 236 § १० Substitute सामणेरेन for भिक्खुना and bring out all relevant changes] कारापितं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्य ... पे०... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[सामणेरेन अत्तनो अत्थाय कतं किच्चं पटिच्च वण्णना ।]

१७ [न] इध पन भिक्खवे, सामणेरिया सङ्गं उद्दिस्स विहारो कारापितो होति.... पे० ... [repeat and expand as is given

on pages 231-233 § ६ Instead of उपासिकाय read सामणेरिया and serially proceed substituting सम्बहुले भिक्खू उद्दिस्स, एकं भिक्खुं उद्दिस्स and so on, each time complete the sentence on making consequential changes] आरामवत्थु कारापितं होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य —आगच्छन्तु अय्या, पे०..... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[सामणेरिया परहितत्थाय कतं किच्च पटिच्च वण्णना ।]

१८ इध पन भिक्खवे, सामणेरिया अत्तनो अत्थाय विहारो कारापितो होति । [repeat and expand as on pages 237-238 § १४ Instead of सिक्खमानाय read सामणेरिया and serially proceed making all consequential changes] सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य..... पे०..... सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[सामणेरिया अत्तनो अत्थाय कतं किच्च पटिच्च वण्णना ।]

१९ तेन खो पन समयेन अज्जतरो भिक्खु गिलानो होति । सो भिक्खूनं सन्तिके दूतं पाहेसि—अहं गिलानो, आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खूनं आगतं'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, पञ्चन्नं सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि गन्तुं, पगेव पहिते—भिक्खुस्स, भिक्खुनिया, सिक्खमानाय, सामणेस्स, सामणेरिया । अनुजानामि भिक्खवे, इमेसं पञ्चन्नं सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि गन्तुं, पगेव पहिते । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । [] इध पन भिक्खवे, भिक्खु गिलानो होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि गिलानो, आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खूनं आगतं'ति । गन्तव्वं भिक्खवे,

सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव पहिते—गिलानभत्तं वा परिये-
 सिस्सामि, गिलानु'पट्ठाकभत्तं वा परियेसिस्सामि, गिलानभेसज्जं वा
 परियेसिस्सामि, पुच्छिस्सामि वा उपट्ठहिस्सामि वा'ति । सत्ताहं सन्नि-
 वत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुस्स अनभिरति उप्पन्ना
 होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अनभिरति मे उप्पन्ना,
 आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खूनं आगतं'ति । गन्तब्बं भिक्खवे,
 सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव पहिते—अनभिरतिं वूपकासे-
 स्सामि वा, वूपकासापेस्सामि वा, धम्मकथं वा'स्स करिस्सामी'ति ।
 सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुस्स
 कुकुच्चं उप्पन्नं होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—
 कुकुच्चं मे उप्पन्नं, आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खूनं आगतं'ति ।
 गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव पहिते—कुकुच्चं
 विनोदेस्सामि वा विनोदापेस्सामि वा, धम्मकथं वा'स्स करिस्सामी'ति ।
 सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुस्स दिट्ठिगतं
 उप्पन्नं होति । सो चे (141-142) भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—
 दिट्ठिगतं मे उप्पन्नं, आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खूनं आगतं'ति ।
 गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव पहिते—
 दिट्ठिगतं विवेचेस्सामि वा, विवेचापेस्सामि वा, धम्मकथं वा'स्स
 करिस्सामी'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे,
 भिक्खु गरुधम्मं अज्झापन्नो होति, परिवासारहो । सो चे भिक्खूनं
 सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि गरुधम्मं अज्झापन्नो परिवासारहो,

३. वस्सूपनायिकवखन्धको (पठम-भाणवारं)

आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खूनां आगतंति । गन्तब्बं भिक्खवे,
सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव पहिते—परिवासदानं उस्सुक्कं
करिस्सामि वा, अनुस्सावेस्सामि वा, गणपूरको वा भविस्सामीति ।
सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खु मूलाय
पटिकस्सनारहो होति । सो चे भिक्खूनां सन्तिके दूतं पहिणेय्य—
अहं हि मूलाय पटिकस्सनारहो, आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खूनां
आगतंति । गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव
पहिते—मूलाय पटिकस्सनं उस्सुक्कं करिस्सामि वा, अनुस्सा-
वेस्सामि वा, गणपूरको वा भविस्सामीति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।
□ इध पन भिक्खवे, भिक्खु मानत्तारहो होति । सो चे भिक्खूनां
सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि मानत्तारहो, आगच्छन्तु भिक्खू,
इच्छामि भिक्खूनां आगतंति । गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन
अप्पहिते पि, पगेव पहिते—मानत्तदानं उस्सुक्कं करिस्सामि वा,
अनुस्सावेस्सामि वा, गणपूरको वा भविस्सामीति । सत्ताहं सन्निवत्तो
कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खु अब्भानारहो होति ।
सो चे भिक्खूनां सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि अब्भानारहो,
आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खूनां आगतंति । गन्तब्बं भिक्खवे,
सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव पहिते—अब्भानं उस्सुक्कं करि-
स्सामि वा, अनुस्सावेस्सामि वा, गणपूरको वा भविस्सामीति । सत्ताहं
सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुस्स सङ्घो कम्मं कत्तु-
कामो होति—तज्जनीयं वा, निस्सयं वा, पब्बाजनीयं वा, पटिसा-
रणीयं वा, उक्खेपनीयं वा । सो चे भिक्खूनां सन्तिके दूतं पहिणेय्य—

सङ्घो मे कम्मं कत्तुकामो, आगच्छन्तु भिक्खू, इच्छामि भिक्खून् आगतं'—
ति । गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव पहिते—
किं'ति(143)नु खो सङ्घो कम्मं न करेय्य, लहुकाय वा परिणामेय्या'ति ।
सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ कतं वा पन'स्स होति सङ्घेन
कम्मं—तज्जनीयं वा पे० उक्खेपनीयं वा । सो चे भिक्खून्
सन्तिके दूतं पहिणेय्य—सङ्घो मे कम्मं अकासि, आगच्छन्तु भिक्खू,
.... पे० पगेव पहिते—किं'ति नु खो सम्मा वत्तेय्य, लोमं पातेय्य,
नेत्थारं वत्तेय्य, सङ्घो तं कम्मं पटिप्पस्सम्भेय्या'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो
कातब्बो ।

२० इध पन भिक्खवे, भिक्खुनी गिलाना होति । सा चे भिक्खून्
सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि गिलाना, आगच्छन्तु अय्या, इच्छामि
अय्यानं आगतं'ति । गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि,
पगेव पहिते—गिलानभत्तं वा परियेसिस्सामि गिलानु'पट्ठाकभत्तं
वा परियेसिस्सामि, पुच्छिस्सामि वा, उपट्ठहिस्सामि वा'ति । सत्ताहं
सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुनिया अनभिरति
उप्पन्ना होति । सा चे भिक्खून् सन्तिके पे० [Expand
similarly as is given on pages 239–240.....§ १९ ending
दिट्ठिगतविवेचनं. Instead of भिक्खु substitute भिक्खुनी, for
आगच्छन्तु भिक्खू substitute आगच्छन्तु अय्या, and carry out
other relevant changes due to gender and serially
proceed making all consequential changes] सत्ताहं सन्निवत्तो
कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुनी गरुधम्मं अज्झापन्ना
होति—मानच्चारहा । सा चे भिक्खून् सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं

हि (144) गरुधम्मं अज्झापत्ता, मानत्तारहा, आगच्छन्तु अय्या
 पे० पगेव पहिते—मानत्तदानं उस्सुक्कं करिस्सामी'ति ।
 सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुनी मूलाय
 पटिकस्सनारहा होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—
 अहं हि मूलाय पटिकस्सनारहा, आगच्छन्तु अय्या पे० पगेव
 पहिते—मूलाय पटिकस्सनं उस्सुक्कं करिस्सामी'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो
 कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुनी अब्भानारहा होति ।
 सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि अब्भानारहा,
 आगच्छन्तु अय्या पे० अब्भानं उस्सुक्कं करिस्सामी'ति ।
 सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुनिया सङ्घो
 कम्मं कत्तुकामो होति—तज्जनीयं वा, निस्सयं वा, पब्बाजनीयं वा,
 पटिसारणीयं वा, उक्खेपनीयं वा । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं
 पहिणेय्य—सङ्घो मे कम्मं कत्तुकामो, आगच्छन्तु अय्या पे०
 पगेव पहिते—किं'ति नु खो सङ्घो कम्मं न करेय्य, लहुकाय वा
 परिणामेय्या'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ कतं वा पन'स्सा
 होति सङ्घेन कम्मं तज्जनीयं वा पे० उक्खेपनीयं वा ।
 सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—सङ्घो मे कम्मं अकासि,
 आगच्छन्तु अय्या, इच्छामि अय्यानं आगतं'ति । गन्तव्वं भिक्खवे,
 पे० पगेव पहिते—किं'ति नु खो सम्मा वत्तेय्य, पे०
 पटिप्पस्सम्भेय्या'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

२१ इध पन भिक्खवे, सिक्खमाना गिलाना होति । सा चे
 भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि गिलाना, आगच्छन्तु अय्या,

इच्छामि अय्यानं आगतं'ति । गन्तब्बं भिक्खवे सत्ताहकरणीयेन अप्प-
हिते पि, पगेव पहिते—गिलानभत्तं वा परियेसिस्सामि पे०
[repeat as on page ... 242 § २० ...] पुच्छिस्सामि वा
उपट्ठहिस्सामि वा'ति । सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो । □ इध पन
भिक्खवे, सिक्ख—(145) मानाय अनभिरति उप्पन्ना होति ।
सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य पे० [Expand
similarly as is given on page ... 242 § २० ending
दिट्ठिगत—विवेचनं... Instead of भिक्खुनी, भिक्खुनिया substitute
सिक्खमाना, सिक्खमानाय respectively and carry out relevant
changes and serially proceed making all consequential
changes] विवेचापेस्सामि वा धम्मकथं वा'स्सा करिस्सामी'ति ।
सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, सिक्खमानाय
सिक्खा कुपिता होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—
सिक्खा मे कुपिता, आगच्छन्तु अय्या, इच्छामि अय्यानं आगतं'ति ।
गन्तब्बं भिक्खवे, सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि, पगेव पहिते—
सिक्खासमादानं उस्सुकं करिस्सामी'ति । सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।
□ इध पन भिक्खवे, सिक्खमाना उपसम्पज्जितुकामा होति ।
सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि उपसम्पज्जितुकामा,
आगच्छन्तु अय्या, इच्छामि अय्यानं आगतं'ति । गन्तब्बं भिक्खवे,
.... पे० ... पगेव पहिते—उपसम्पदं उस्सुकं करिस्सामि वा, अनुस्सा-
वेस्सामि वा, गणपूरको वा भविस्सामी'ति । सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।
२२ इध पन भिक्खवे, सामणेरो गिलानो होति । सो चे
भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि गिलानो, आगच्छन्तु

३. वस्सूपनायिकखण्डको (पठम-माणवारं)

भिक्षू, इच्छामि भिक्षूनं आगतं'ति । गन्तब्बं भिक्षवे, पे०
पगेव पहिते—गिलानभत्तं वा परियेसिस्सामि पे० (page
239 § १९) उपट्ठहिस्सामि वा'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

□ इध पन भिक्षवे, सामणेरस्स अनभिरति उप्पन्ना होति ।
सो चे भिक्षूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अनभिरति मे उप्पन्ना
.... पे० [Expand similarly as is given on pages 239—

240 ... § १९, ending दिट्ठिगत—विवेचनं ... Instead of भिक्षू,

भिक्षुस्स substitute सामणेरो, सामणेरस्स and carry out
relevant changes and serially proceed making all
consequential changes] विवेचापेस्सामि वा, धम्मकथं वा'स्स

करिस्सामी'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्षवे,

सामणेरो वस्सं पुच्छितुकामो होति । सो चे भिक्षूनं सन्तिके दूतं
पहिणेय्य—अहं हि वस्सं पुच्छितुकामो, आगच्छन्तु भिक्षू, इच्छामि
भिक्षूनं आगतं'ति । गन्तब्बं भिक्षवे, पे० पगेव पहिते—
पुच्छिस्सामि वा आचिक्खिस्सामि वा'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

□ इध पन भिक्षवे, सामणेरो उपसम्पज्जितुकामो होति । सो
चे भिक्षूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि उपसम्पज्जितुकामो,
आगच्छन्तु भिक्षू, इच्छामि भिक्षूनं आगतं'ति । गन्तब्बं भिक्षवे,
.... पे० पगेव पहिते—उपसम्पदं उस्सुकं करिस्सामि वा, अनुस्सावे-
स्सामि वा, गणपूरको वा भविस्सामी'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

२३ इध पन भिक्षवे, सामणेरी गिलाना होति । सा चे
भिक्षूनं सन्तिके दूतं पहिणेय्य—अहं हि गिलाना, आगच्छन्तु
अय्या, इच्छामि अय्यानं आगतं' (146) ति । गन्तब्बं भिक्षवे,

.... पे० (page 239 § १९) उपट्ठहिस्सामि वा'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पने भिक्खवे, सामणेविया अनभिरति उपप्पन्ना होति । सा चे पे० [Expand similarly as is given on page 245.... para 22, ending वस्सस्स पुच्छनं ... Instead of सामणेरो, सामणेस्स, भिक्खू, substitute सामणेरी, सामणेरिया, अय्या, and carry out relevant changes and serially proceed making all consequential changes] पुच्छिस्सामि वा आचिक्खिस्सामि वा'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, सामणेरी सिक्खं समादियितुकामा होति । सा चे भिक्खूनं सन्तिके दूतं पहिण्येय—अहं हि सिक्खं समादियितुकामा । आगच्छन्तु अय्या, इच्छामि अय्यानं आगतं'ति । गन्तव्वं भिक्खवे, पे०..... पगेव पहिते—सिक्खासमादानं उस्सुक्कं करिस्सामी'ति । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो'ति ।

२४ तेन खो पन समयेन अज्जतरस्स भिक्खुनो माता गिलाना होति । सा पुत्तस्स सन्तिके दूतं पाहेसि—अहं हि गिलाना, आगच्छतु मे पुत्तो, इच्छामि पुत्तस्स आगमनं'ति । अथ खो तस्स भिक्खुनो एतद'होसि—भगवता पज्जत्तं सत्तन्नं सत्ताहकरणीयेन पहिते गन्तुं, न त्वे'व अप्पहिते; पञ्चन्नं सत्ताहकरणीयेन—अप्पहिते पि गन्तुं, पगेव पहिते'ति । अयं च मे माता गिलाना, सा च अनुपासिका, कथं नु खो मया पटिपज्जितव्वं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, सत्तन्नं सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि गन्तुं, पगेव पहिते—भिक्खुस्स, भिक्खुनिया, सिक्खमानाय, सामणेस्स, सामणेरिया, मातुया च पितुस्स च । अनुजानामि भिक्खवे, इमेसं सत्तन्नं सत्ताहकरणीयेन अप्पहिते पि

३. वस्सूपनायिकवखन्धको (पठम-भाणवारं)

गन्तुं, पगेव पहिते । सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे,
 भिक्खुस्स माता गिलाना होति । सा चे पुत्तस्स सन्तिके दूर्तं
 पहिणेय्य—अहं हि गिलाना, आगच्छतु मे पुत्तो, इच्छामि पुत्तस्स
 आगमनं'ति । गन्तव्वं भिक्खवे, ... पे० पगेव पहिते—गिलानभत्तं
 परियेसिस्सामि.... पे०(page 239 § १९) उपट्ठहिस्सामि वा'ति ।
 सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भि(147)क्खुस्स
 पिता गिलानो होति । सो चे पुत्तस्स सन्तिके पे० [With
 consequential and necessary changes] उपट्ठहिस्सामि वा'ति ।
 सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुस्स भाता
 गिलानो होति । सो चे भातुनो सन्तिके पे० [With con-
 sequential and necessary changes] सत्ताहकरणीयेन पहिते,
 न त्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे,
 भिक्खुस्स भगिनी गिलाना होति । सा चे भातुनो सन्तिके
 पे० [With consequential and necessary changes] न
 त्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे,
 भिक्खुस्स आतको गिलानो होति । सो चे भिक्खुस्स सन्तिके
 पे० [With consequential and necessary changes] न
 त्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे,
 भिक्खुगतिको गिलानो होति । सो चे भिक्खूनं सन्तिके दूर्तं
 पहिणेय्य.... पे० [With consequential and necessary
 changes] न त्वे'व अप्पहिते । सत्ताहं सन्नित्तो कातब्बो ।

२५ तेन खो पन समयेन सङ्खस्स विहारो उद्वियति । अञ्जतरेन उपासकेन अरञ्जे भण्डं छेदापितं होति । सो भिक्खून् सन्तिके दूतं पाहेसि—सचे भदन्ता तं भण्डं आवहापेय्युं, (v. 1. अवहरेय्युं) दज्जां'हं तं भण्डं'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, सङ्ककर्णीयेन गन्तुं । सत्ताहं सन्निवत्तो कातब्बो ।

[कदा सत्ताहकरणीयेन गन्तुं वट्टति निट्ठितं ।]

वस्सावास—भाणवारं निट्ठितं ।

[२ दुतिय—भाणवारं ।]

[१ कदा वस्सच्छेदो अनापत्ति ?]

३. २. १. १ तेन खो पन समयेन कोसलेसु जनपदेसु अञ्जत्तरस्मि आवासे वस्सू'पगता भिक्खू वाळेहि उब्बाळ्हा होन्ति । गण्हसु पि परिपार्तिंसु पि । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— इध पन भिक्खवे, वस्सू'पगता भिक्खू वाळेहि उब्बाळ्हा होन्ति । गण्हन्ति पि परिपातेन्ति पि— एसे'व अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगता भिक्खू सिरीसपेहि (v. 1. सिरिसपेहि) उब्बाळ्हा होन्ति । डसन्ति पि परिपातेन्ति पि— एसे'व अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छे—(148)दस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगता भिक्खू चोरोहि उब्बाळ्हा होन्ति । विलुम्पन्ति पि आकोटेन्ति पि—एसे'व अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छे—दस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगता भिक्खू पिसाचेहि उब्बाळ्हा होन्ति । आविसन्ति पि ओजप्पि हरन्ति—एसे'व अन्तरायो'ति पे० अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूप-

गतानं भिक्खूनं गामो अग्गिना दड्ढो होति । भिक्खू पिण्डकेन किलमन्ति—एसे'व अन्तरायो'ति पे० अनापत्ति वस्सच्छेदस्स ।
 □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतानं भिक्खूनं सेनासनं अग्गिना दड्ढं होति । भिक्खू सेनासनेन किलमन्ति—एसे'व अन्तरायो'ति पे० अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतानं भिक्खूनं गामो उदकेन वुळ्हो होति । भिक्खू पिण्डकेन किलमन्ति—एसे'व अन्तरायो'ति पे० अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतानं भिक्खूनं सेनासनं उदकेन वुळ्हं होति । भिक्खू सेनासनेन किलमन्ति—एसे'व अन्तरायो'ति पे० अनापत्ति वस्सच्छेदस्स ।

२ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे वस्सूपगतानं भिक्खूनं गामो चोरेहि वुट्ठासि । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, येन गामो तेन गन्तुं'ति । □ गामो द्वेधा भिज्जित्थ । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, येन बहुतरा तेन गन्तुं'ति । □ बहुतरा अस्सद्धा होन्ति अप्पसन्ना । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, येन सद्धा पसन्ना तेन गन्तुं'ति ।

३ तेन खो पन समयेन कोसलेसु जनपदेसु अञ्जतरस्मिं आवासे वस्सूपगता भिक्खू न लभिसु लूखस्स वा पणीतस्स वा भोजनस्स यावदत्थं पारिपूरिं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, वस्सूपगता भिक्खू न लभन्ति लूखस्स वा पे० ... पारिपूरिं—एसे'व अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगता भिक्खू लभन्ति लूखस्स वा पणीतस्स वा भोजनस्स यावदत्थं

पारिपूर्तिं, न लभन्ति सप्पायानि भोजनानि—एसे 'व अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगता भिक्खू लभन्ति लखस्स वा पे० पारिपूर्तिं । लभन्ति सप्पायानि (149) भोजनानि, न लभन्ति सप्पायानि भेसज्जानि—एसे 'व अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगता भिक्खू लभन्ति लखस्स वा पे० लभन्ति सप्पायानि भेसज्जानि, न लभन्ति पतिरूपं उपट्ठाकं—एसे 'व अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स ।

४ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतं भिक्खुं इत्थी निमन्तेति—एहि भन्ते, हिरब्जं वा ते देमि, सुवण्णं वा ते देमि, खेत्तं वा ते देमि, वत्थुं वा ते देमि, गावुं वा ते देमि, गाविं वा ते देमि, दासं वा ते देमि, दासिं वा ते देमि, धीतरं वा ते देमि भरियत्थाय, अहं वा ते भरिया होमि, अज्जं वा ते भरियं आनेमी'ति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—लहु-परिवत्तं खो चित्तं, वुत्तं भगवता । सिया पि मे ब्रह्मचरियस्स अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतं भिक्खुं वेसी निमन्तेति—एहि भन्ते, हिरब्जं पे० सिया पि मे ब्रह्मचरियस्स अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतं भिक्खुं थुल्लकुमारी निमन्तेति—एहि भन्ते, हिरब्जं पे० सिया पि मे ब्रह्मचरियस्स अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतं भिक्खुं पण्डको निमन्तेति—एहि भन्ते, पे० सिया पि मे ब्रह्मचरियस्स अन्तरायो'ति

३. वस्सूपनायिकवत्तन्धको (द्वितीय-भाणवारं)

पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतं भिक्खुं आतका निमन्तेन्ति—एहि भन्ते; पे०..... राजानो निमन्तेन्ति—एहि भन्ते, ... पे०....., चोरा निमन्तेन्ति—एहि भन्ते, पे०..... धुत्ता निमन्तेन्ति—एहि भन्ते, हिरञ्जं वा ते देम, सुवण्णं वा ते देम.... पे०..... [as above, but substitute देम for देमि] धीतरं वा ते देम भरियत्थाय, अञ्जं वा ते भरियं आनेमा'ति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—लहुपरिवत्तं पे०..... ब्रह्मचरियस्स अन्तरायो'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स ।

५ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो भिक्खु अस्सामिकं निधिं पस्सति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—लहुपरिवत्तं पे०..... पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स ।

६ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो भिक्खु पस्सति सम्बहुले भिक्खू सङ्घभेदाय परक्कमन्ते । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—गरुको खो सङ्घभेदो वुत्तो भगवता । मा मयि सम्मुखीभूते सङ्घो भिज्जी'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो भिक्खु सुणाति—सम्बहुला किर भिक्खू सङ्घभेदाय परक्कमन्ती'ति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति पे०..... पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो भिक्खु सुणाति—असुकस्मिं किर आवासे सम्बहुला भिक्खू सङ्घभेदाय परक्कमन्ती'ति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—ते खो मे भिक्खू मित्ता । त्या'हं वक्खामि—गरुको खो आवुसो, सङ्घभेदो वुत्तो भगवता । मा'यस्मन्तानं सङ्घभेदो रुच्चित्था'ति । करिस्सन्ति मे वचनं,

सुस्सूसिस्सन्ति, सोतं ओदहिस्सन्ती'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्स-
 च्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, पे० सुणाति....सङ्ख-
 (150) भेदाय परक्कमन्ती'ति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—ते
 खो मे भिक्खू न मित्ता । अपि च ये तेसं मित्ता, ते मे मित्ता ।
 त्या'हं वक्खामि । ते वुत्ता ते वक्खन्ति—गरुको खो आवुसो, सङ्खभेदो
 वुत्तो भगवता । मा'यस्मन्तानं सङ्खभेदो रुच्चित्था'ति । करिस्सन्ति मे
 पे० ओदहिस्सन्ती'ति पक्कमितब्बं'ति.... । अनापत्ति वस्स-
 च्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो भिक्खु सुणाति—
 असुकस्मिं किर आवासे सम्बहुलेहि भिक्खूहि सङ्खो भिन्नो । तत्र चे
 भिक्खुनो एवं होति—ते खो मे भिक्खू मित्ता । त्या'हं वक्खामि—
 गरुको खो आवुसो सङ्खभेदो वुत्तो भगवता, मा'यस्मन्तानं सङ्खभेदो
 रुच्चित्था'ति । करिस्सन्ति मे मचनं पे० ओदहिस्सन्ती'ति
 पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे,
 वस्सूपगतो भिक्खु सुणाति—असुकस्मिं.... पे० सङ्खो भिन्नो'ति ।
 तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—ते खो मे भिक्खू न मित्ता ।
 अपि च ये तेसं मित्ता, ते मे मित्ता । त्या'हं वक्खामि,....ते
 बुत्ता ते वक्खन्ति पे० ओदहिस्सन्ती'ति पक्कमितब्बं ।
 अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो
 भिक्खु सुणाति—असुकस्मिं किर आवासे सम्बहुला भिक्खु-
 नियो सङ्खभेदाय परक्कमन्ती'ति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति
 —ता खो मे भिक्खुनियो मित्ता । ता'हं वक्खामि—गरुको
 खो भगिनियो सङ्खभेदो वुत्तो भगवता, मा भगिनीनं सङ्खभेदो

३. वस्सूपनायिकवखन्धको (दुतिय-भाणवारं)

रुच्चित्था'ति । करिस्सन्ति.... पे०..... ओदहिस्सन्ती'ति पक्कमितब्बं ।
 अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो भिक्खु
 सुणाति—असुकास्मिं किर आवासे सम्बहुला भिक्खुनियो सङ्खभेदाय
 परक्कमन्ती'ति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—ता खो मे भिक्खुनियो
 न मित्ता । अपि च या तासं मित्ता, ता मे मित्ता । ता'हं वक्खामि ।
 ता वुत्ता ता वक्खन्ति—गरुको खो भगिनियो.... पे०..... मा भगिनीनं
 सङ्खभेदो रुच्चित्था'ति । करिस्सन्ति मे.... पे०..... ओदहिस्सन्ती'ति
 पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो
 भिक्खु सुणाति—असुकास्मिं किर आवासे सम्बहुलाहि भिक्खुनीहि
 सङ्खो भिन्नो'ति । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—ता खो मे भिक्खुनियो
 मित्ता, ता'हं वक्खामि—गरुको पे०..... ओदहिस्सन्ती'ति पक्क-
 मितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्स । □ इध पन भिक्खवे, वस्सूपगतो
 भिक्खु सुणाति—असुकास्मिं किर आवासे सम्बहुलाहि भिक्खुनीहि
 सङ्खो भिन्नो । तत्र चे भिक्खुनो एवं होति—ता खो मे भिक्खुनियो
 न मित्ता । अपि च या तासं मित्ता, ता मे मित्ता । ता'हं वक्खामि, ता
 वुत्ता ता वक्खन्ति—गरुको खो भगिनियो, सङ्खभेदो वुत्तो भगवता । मा
 भगिनीनं सङ्खभेदो रुच्चित्था'ति । करिस्सन्ति मे वचनं, सुस्सुस्सिस्सन्ति,
 सोतं ओदहिस्सन्ती'ति पक्कमितब्बं । अनापत्ति वस्सच्छेदस्सा'ति ।

[कदा वस्सच्छेदो अनापत्ति निट्ठितं ।]

[२ वस्सूपगमनं पटिच्च पज्जता अज्जे केचि धम्मा ।]

३. २. २. १ तेन खो पन समयेन अज्जतरो भिक्खु वजे वस्सं
 (151) उपगन्तुकामो होति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि

भिक्षवे, वजे वस्सं उपगन्तुंति । □ वजो वुट्ठासि । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्षवे, येन वजो तेन उपगन्तुंति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो भिक्षु उपकट्ठाय वस्सूपनायिकाय सत्थेन गन्तुकामो होति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्षवे, सत्थे वस्सं उपगन्तुंति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो भिक्षु उपकट्ठाय वस्सूपनायिकाय नावाय गन्तुकामो होति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्षवे, नावाय वस्सं उपगन्तुंति । □ तेन खो पन समयेन भिक्षू रुक्खसुसिरे वस्सं उपगच्छन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—सेय्यथा पि पिसाचिल्लिका'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्षवे, रुक्खसुसिरे वस्सं उपगन्तब्बं । यो उपगच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन भिक्षू रुक्खविट्ठभिया वस्सं उपगच्छन्ति । मनुस्सा पे०.....सेय्यथा पि भिगलुट्ठका'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्षवे, रुक्खविट्ठभिया वस्सं उपगन्तब्बं । यो उपगच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन भिक्षू अज्झोकासे वस्सं उपगच्छन्ति । देवे वस्सन्ते रुक्खमूलम्पि निब्बक्रोसम्पि उपधावन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्षवे, अज्झोकासे वस्सं उपगन्तब्बं । यो उपगच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन भिक्षू असेनासनिका वस्सं उपगच्छन्ति । सीतेन पि किलमन्ति, उण्हेन पि किलमन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— न भिक्षवे, असेनासनिकेन वस्सं उपगन्तब्बं । यो उपगच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन भिक्षू छवकुटिकाय वस्सं उप-

३. वस्सूपनायिकवखन्धको (दुतिय-भाणवारं)

गच्छन्ति । मनुस्सापे० विपाचेन्ति—सेय्यथा पि छवडाहका' ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, छवकुटिकाय वस्सं उपगन्तब्बं । यो उपगच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो पन समयेन भिक्खू छत्ते वस्सं उपगच्छन्ति । मनुस्सा....पे०विपाचेन्ति—सेय्यथा पि गोपालका'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, छत्ते वस्सं उपगन्तब्बं, यो उपगच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । (152) □ तेन खो पन समयेन भिक्खू चाटिया वस्सं उपगच्छन्ति । मनुस्सा पे० विपाचेन्ति—सेय्यथा पि तित्थिया'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, चाटिया वस्सं उपगन्तब्बं । यो उपगच्छेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

२. तेन खो पन समयेन सावत्थिया सङ्घेन एवरूपा कतिका कता होति—अन्तरावस्सं न पब्बाजेतब्बं'ति । विसाखाय मिगारमातुया नत्ता भिक्खू उपसङ्कमित्वा पब्बज्जं याचि । भिक्खू एवमा'हंसु—सङ्घेन खो आवुसो एवरूपा कतिका कता—अन्तरावस्सं न पब्बाजेतब्बं'ति । आगमेहि आवुसो याव भिक्खू वस्सं वसन्ति । वस्सं वुत्था पब्बाजेस्सन्ती'ति । अथ खो ते भिक्खू वस्सं वुत्था विसाखाय मिगारमातुया नत्तारं एतद'वोचुं—एहि दानि आवुसो पब्बजाही'ति । सो एवमा'ह—सचा'हं भन्ते, पब्बजितो अस्सं, अभिरभेय्याम'हं । न दाना'हं भन्ते, पब्बजिस्सामी'ति । विसाखा मिगारमाता उज्झायति खीयति विपाचेति—कथं हि नाम अय्या एवरूपं कतिकं करिस्सन्ति—न अन्तरावस्सं पब्बाजेतब्बं'ति ? । कं कालं धम्मो न चरितब्बो'ति ? अस्सोसुं खो भिक्खू विसाखाय मिगारमातुया उज्झायन्तिया खीय-

न्तिया विपाचेन्तिया । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतमे'त्थं आरोचेसुं—
न भिक्खवे, एवरूपा कतिका कातब्बा—न पब्बाजेतब्बं'ति । यो करेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्स ।

[वस्सूपगमनं पटिच्च पञ्जत्ता अञ्जे केचि धम्मा निट्ठितं]

[३ पुरिमिका—पच्छिमिका—योजना—विनिच्छयो ।]

३. २. ३. १ तेन खो पन समयेन आयस्मतो उपनन्देन
सक्यपुत्तेन रञ्जो पसेनदिस्स कोसलस्स वस्सावासो पटिस्सुतो होति
पुरिमिकाय । सो तं आवासं गच्छन्तो अद्दस अन्तरामग्गे द्वे आवासे
बहुचीवरके । तस्स एतद'होसि—यन्नूना'हं इमेसु द्वीसु आवासेसु वस्सं
वसेय्यं । एवं मे बहुचीवरं उप्पज्जिस्सती'ति । सो तेसु द्वीसु आवासेसु
वस्सं वसि । राजा पसेनदि कोसलो उज्झायति स्वीयति विपाचेति—कथं
हि नाम अय्यो उपनन्दो सक्यपुत्तो अम्हाकं वस्सावासं पटिस्सुणित्वा
विसंवादेस्सति ? । ननु भगवता अनेक परियानेन मुसावादो गरहितो,
मुसावादा वेरमणी पसत्था'ति ।

२ अस्सोसुं खो भिक्खू रञ्जो पसेनदिस्स कोसलस्स उज्झायन्तस्स
स्वीयन्तस्स विपाचेन्तस्स । ये ते भिक्खू अप्पिच्छा ते उज्झायन्ति
स्वीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम (153) आयस्मा उपनन्दो
सक्यपुत्तो रञ्जो पसेनदिस्स कोसलस्स वस्सावासं पटिस्सुत्वा (v. 1.
पटिस्सुणित्वा) विसंवादेस्सति । ननु भगवता पे० पसत्था'ति ।

३ अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतमे'त्थं आरोचेसुं । अथ खो भगवा
एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे भिक्खुसङ्घं सन्निपातापेत्वा आयस्मन्तं
उपनन्दं सक्यपुत्तं पटिपुच्छि—सच्चं किर त्वं उपनन्द, रञ्जो पसेनदिस्स

३. वस्सूपनायिककखन्धको (दुतिय-भाणवारं)

कोसलस्स वस्सावासं पटिस्सुत्वा (v. l. पटिसुणित्वा) विसंवादेसी'ति ? ।
सच्चं भगवा । विगरहि बुद्धो भगवा—कथं हि नाम त्वं मोघपुरिस,
रज्जो पसेनदिस्स कोसलस्स वस्सावासं पटिस्सुत्वा (v. l. पटिसुणित्वा)
विसंवादेस्ससि ? । ननु मया मोघपुरिस, अनेक-परियायेन मुसावादो
गरहितो, मुसावादा वेरमणी पसत्था'ति । ने'तं मोघपुरिस, अप्पसन्नानं
वा पसादाय, पसन्नानं वा भिय्योभावाय, अथ खो तं मोघपुरिस, अप्प-
सन्नानञ्चे'व अप्पसादाय, पसन्नानञ्च एकच्चानं अञ्जयत्ताया'ति ।
अथ खो भगवा तं अनेकपरियायेन विगरहित्वा धम्मि कथं कत्वा
भिक्षू आमन्तेसि—इध पन भिक्षवे, भिक्षुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति
पुरिमिकाय । सो तं आवासं गच्छन्तो पस्सति अन्तरामग्गे द्वे आवासे बहुची-
वरके । तस्स एवं होति—यन्नूना'हं...पे०...उप्पज्जिस्सती'ति । सो तेसु द्वीसु
आवासेसु वस्सं वसति । तस्स भिक्षवे, भिक्षुनो पुरिमिका च न पञ्जायति ।
पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ इध पन भिक्षवे, भिक्षुना
वस्सावासो पटिस्सुतो होति पुरिमिकाय । सो तं आवासं गच्छन्तो
बहिद्धा उपोसथं करोति । पाटिपदेन विहारं उपेति । सेनासनं
पञ्जापेति । पानीयं परिभोजनीयं उपट्टापेति । परिवेणं सम्मज्जति ।
सो तदहे'व अकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्षवे, भिक्षुनो
पुरिमिका च न पञ्जायति । पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।
□ इध पन भिक्षवे, भिक्षुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति
पुरिमिकाय । सो तं आवासं गच्छन्तो बहिद्धा उपोसथं करोति ।
पाटिपदेन विहारं उपेतिपे०....परिवेणं सम्मज्जति । सो तदहे'व
सकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्षवे, भिक्षुनो पुरिमिका च न
पञ्जायति । पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स । □ इध पन भिक्षवे,

भिक्षुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति पुरिमिकाय । सो तं आवासं
 गच्छन्तो बहिद्धा उपोसथं करोति । पाटिपदेन विहारं उपेति....पे०
परिवेणं सम्मज्जति । सो द्वीहतीहं वसित्वा अकरणीयो पक्कमति ।
 तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पुरिमिका च....पे०.....आपत्ति दुक्कटस्स । □
 इध पन भिक्खवे, भिक्खुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति पुरिमिकाय ।
 सो तं आवासं गच्छन्तो बहिद्धा उपोसथं करोति । पाटिपदेन विहारं
 उपेति....पे०.....परिवेणं सम्मज्जति । सो द्वीहतीहं वसित्वा सकर-
 णीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पुरिमिका च पे०.....
 आपत्ति दुक्कटस्स । □ इध पन भिक्खवे, भिक्खुना वस्सावासो पटिस्सुतो
 होति पुरिमिकाय । सो तं आवासं गच्छन्तो बहिद्धा उपोसथं करोति....
 पे०.....परिवेणं सम्मज्जति । सो द्वीहतीहं वसित्वा सत्ताहकरणीयेन
 पक्कमति । सो तं सत्ताहं बहिद्धा वीतिनामेति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो
 पुरिमिका च न पज्जायति । पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स । □
 इध पन भिक्खवे, भिक्खुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति पुरिमिकाय ।
 सो तं आवासं गच्छन्तो बहिद्धा उपोसथं करोति,....पे०.....परिवेणं
 सम्मज्जति । सो द्वीहतीहं वसित्वा सत्ताहकरणीयेन पक्क (154)
 मति । सो तं सत्ताहं अन्तो सन्निवट्टं करोति । तस्स भिक्खवे,
 भिक्खुनो पुरिमिका च पज्जायति, पटिस्सवे च अनापत्ति । □
 इध पन भिक्खवे, भिक्खुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति पुरिमिकाय ।
 सो तं आवासं गच्छन्तो बहिद्धा उपोसथं करोति पे०.....
 सम्मज्जति । सो सत्ताहं अनागताय पवारणाय सकरणीयो
 पक्कमति । आगच्छेय्य वा सो भिक्खवे, भिक्खु तं आवासं न वा

३. वस्सूपनायिकवखन्धको (दुतिय-भाणवारं)

आगच्छेय्य, तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पुरिमिका च पञ्जायति पटिस्सवे च अनापत्ति ।

४ [न] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति पुरिमिकाय । सो तं आवासं गन्त्वा उपोसथं करोति पे० सम्मज्जति । सो तदहे'व अकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पुरिमिका च न पञ्जायति, पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[मो] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति पुरिमिकाय । सो तं आवासं गन्त्वा उपोसथं करोति पे० परि-वेणं सम्मज्जति । सो तदहे'व सकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, पे० पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[त] इध पन पे० सम्मज्जति । सो द्वीहतीहं वसित्वा अकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, पे० आपत्ति दुक्कटस्स ।

[स्स] इध पन पे० सम्मज्जति । सो द्वीहतीहं वसित्वा सकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, पे० आपत्ति दुक्कटस्स ।

[भ] इध पन पे० सम्मज्जति । सो द्वीहतीहं वसित्वा सत्ताहकरणीयेन पक्कमति । सो तं सत्ताहं बहिद्धा वीतिनामेति । तस्स भिक्खवे, पे० आपत्ति दुक्कटस्स ।

[ग] इध पन पे० सम्मज्जति । सो द्वीहतीहं वसित्वा सत्ताहकरणीयेन पक्कमति । सो तं सत्ताहं अन्तो सन्निवट्टं करोति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पुरिमिका च पञ्जायति, पटिस्सवे च अनापत्ति ।

[व] इध पन पे०..... सम्मज्जति । सो सत्ताहं अनागताय पवारणाय सकरणीयो पक्कमति । आगच्छेय्य वा सो भिक्खवे, भिक्खु तं आवासं न वा आगच्छेय्य, तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पुरिमिका च पञ्जायति, पटिस्सवे च अनापत्ति ।

५ [न] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति पच्छिमिकाय । सो तं आवासं गच्छन्तो बहिद्धा उपोसथं करोति पाटिपदेन विहारं उपेति.....पे०.....परिवेणं सम्मज्जति:—

[मो] सो तदहे'व अकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पच्छिमिका च न पञ्जायति, पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[त] सो तदहे'व सकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पच्छिमिका च न पञ्जायति, पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[स्स] सो द्वीहतीहं वसित्वा अकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पच्छिमिका च न पञ्जायति, पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[भ] सो द्वीहतीहं वसित्वा सकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे,.....पे०.....पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[ग] सो द्वीहतीहं वसित्वा सत्ताहकरणीयेन पक्कमति । सो तं सत्ताहं बहिद्धा बीतिनामेति । तस्स भिक्खवे,.....पे०..... आपत्ति दुक्कटस्स ।

[व] सो द्वीहतीहं वसित्वा सत्ताहकरणीयेन पक्कमति । सो तं सत्ताहं अन्तो सन्निवट्टं करोति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पच्छिमिका च पञ्जायति, पटिस्सवे च अनापत्ति ।

[तो] सो सत्ताहं अनागताय कोमुदिया चातुमासिनिया सकरणीयो पक्कमति । आगच्छेय्य वा सो भिक्खवे, भिक्खु तं आवासं न आगच्छेय्य । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पच्छिमिका च पञ्जायति, पटिस्सवे च अनापत्ति ।

६ [न] इध पन भिक्खवे, भिक्खुना वस्सावासो पटिस्सुतो होति पच्छिमिकाय । सो तं आवासं गन्त्वा उपोसथं करोति, पाटिपदेन विहारं उपेति....पे०.....परिवेणं सम्मज्जति:—

[मो] सो तदहे'व अकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पच्छिमिका च न पञ्जायति, पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[त] सो तदहे ' व सकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे, पे०.....पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[स्स] सो द्वीहतीहं वसित्वा अकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे,....पे०.....पटिस्सवे च आपत्ति दुक्कटस्स ।

[भ] सो द्वीहतीहं वसित्वा सकरणीयो पक्कमति । तस्स भिक्खवे,....पे०.....आपत्ति दुक्कटस्स ।

[ग] सो द्वीहतीहं वसित्वा सत्ताहकरणीयेन पक्कमति । सो तं सत्ताहं बहिद्धा वीतिनामेति । तस्स भिक्खवे,....पे०.....आपत्ति दुक्कटस्स ।

[व] सो द्वीहतीहं वसित्वा सत्ताहकरणीयेन पक्कमति । सो तं सत्ताहं अन्तो सन्निवट्ठं करोति । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पच्छिमिका च पञ्जायति, पटिस्सवे च अनापत्ति ।

[तो] सो सत्ताहं अनागताय कोमुदिया चातुमासिनिया
सकरणीयो पक्कमति । आगच्छेय्य वा सो भिक्खवे, भिक्खु तं
आवासं न वा आगच्छेय्य । तस्स भिक्खवे, भिक्खुनो पच्छिमिका च
अज्जायति, पटिस्सवे च अनापत्ती'ति ।

[पुरिमिका-पच्छिमिका-योजना-विनिच्छयो निद्रितं]

[दुतिय-भाणवारं निद्रितं ।]

वस्सूपनायिक्खखन्धको ततियो ।

तस्सु'दानं—

उपगन्तुं कदाचे'व कति अन्तरा वस्स च ।

न इच्छन्ति च सज्जिच्च उक्कड्डितुं उपासको ॥ १ ॥

गिलानो माता च पिता भाता च अथ आतको ।

भिक्खुगतिको विहारो वाळा चा'पि सिरिंसपा ॥ २ ॥

चोरो चे'व पिसाचा च दड्डो तदुभयेन च ।

बुळ्हो दकेन वुट्ठासि बहुतरा च दायका ॥ ३ ॥

लूखपणीतसप्पाय-भेसज्जु'पट्टाकेन च ।

इत्थी वेसी कुमारी च पण्डको आतकेन च ॥ ४ ॥

राजा चोरा धुत्ता निधि भेदा अट्टविधेन च ।

वजा सत्था च नावा च सुसिरे विटभिया च ॥ ५ ॥

अज्झोकासे वस्सावासो असेनासनिकेन च ।

छवकुटिका छत्ते च चाटिया च उपेन्ति ते ॥ ६ ॥

कतिका पटिस्सुणित्वा बहिद्धा च उपोसत्था ।

पुरिमिका पच्छिमिका यथानयेन योजये ॥ ७ ॥

४. पवारणाखन्धको (पठम-भाणवारं)

अकरणीयो पक्कमति सकरणीयो तथे'व च ।
 द्वीहतीहा च पुन च सत्ताहकरणीयेन च ॥ ८ ॥
 सत्ताह'नागता चे'व आगच्छेय्य न एय्य वा ।
 वत्थु'द्धाने अन्तरिका तन्तिमग्गं निसामये'ति ॥ ९ ॥
 इमम्हि खन्धके वत्थु द्वेपण्णास्स । (156)

[४. पवारणा-खन्धको]

[१ पठम-भाणवारं]

[१. पवारणा-पट्टपनं-कम्मञ्च ।]

४. १. १. १ तेन समयेन बुद्धो भगवा सावत्थियं विहरति
 जेतवने अनाथपिण्डिकस्स आरामे । तेन खो पन समयेन सम्बहुला
 सन्दिट्ठा सम्भत्ता भिक्खू कोसलेसु जनपदेसु अञ्जतरस्मिं आवासे
 वस्सं उपगच्छिंसु । अथ खो तेसं भिक्खूनं एतद'होसि-केन नु खो
 मयं उपायेन समग्गा सम्मोदमाना अविवदमाना फासुकं वस्सं वसेय्याम,
 न च पिण्डकेन किलमेय्यामा'ति ? ।

२. अथ खो तेवं भिक्खूनं एतद'होसि-सचे खो मयं अञ्जमञ्जं
 ने'व आलपेय्याम न सलप्पेय्याम, यो पठमं गामतो पिण्डाय पटिक्कमेय्य,
 सो आसनं पञ्जापेय्य, पादोदकं पादपीठं पादकथलिकं उपनिक्खिपेय्य,
 अवक्कारपार्तिं धोवित्वा उपट्ठापेय्य, पानीयं परिभोजनीयं उपट्ठापेय्य ।
 यो पच्छा गामतो पिण्डाय पटिक्कमेय्य, सच'स्स भुत्तावसेसो, सचे
 आकङ्खेय्य, भुञ्जेय्य, नो चे आकङ्खेय्य, अप्पहरिते वा छड्डेय्य,
 अप्पाणके वा उदके ओपिलपेय्य । सो आसनं उद्धरेय्य, पादोदकं
 पादपीठं पादकथलिकं पटिसामेय्य, अवक्कारपार्तिं धोवित्वा पटिसामेय्य,

पानीयं परिभोजनीयं पटिसामेय्य, भत्तगं सम्मज्जेय । यो पस्सेय्य पानीयघटं वा परिभोजनीयघटं वा वच्चघटं वा रित्तं तुच्छं, सो उपट्ठापेय्य । सच'स्स अविसंय्हं हत्थविकारेण, दुतियं आमन्तेत्वा हत्थविलङ्घकेन उपट्ठापेय्य, न त्वे'व तप्पच्चया वाचं भिन्देय्य, एवमे'व खो मयं समग्गा पे० न च पिण्डकेन किलमेय्यामा'ति ।

३ अथ खो ते भिक्खू अञ्जमञ्जं ने'व आलपिंसु न सल्लपिंसु । यो पठमं गामतो पिण्डाय पटिक्कमति, सो आसनं पञ्जापेति, पादोदकं पादपीठं पादकथलिकं उपनिक्खिपति, अवक्कारपार्तिं धोवित्वा उपट्ठापेति, पानीयं परिभोजनीयं उप—(157) ट्ठापेति । यो पच्छा गामतो पिण्डाय पटिक्कमति, सचे होति भुत्तावसेसो, सचे आकङ्कति, भुञ्जति । नो चे आकङ्कति, अप्पहरिते वा छुडेति, अप्पाणके वा उदके ओपिलापेति । सो आसनं उद्धरति पादोदकं पादपीठं पादकथलिकं पटिसामेति । अवक्कारपार्तिं धोवित्वा पटिसामेति । पानीयं परिभोजनीयं पटिसामेति । भत्तगं सम्मज्जति । यो पस्सति पानीयघटं वा परिभोजनीयघटं वा वच्चघटं वा रित्तं तुच्छं, सो उपट्ठापेति । सच'स्स होति अविसंय्हं हत्थविकारेण, दुतियं आमन्तेत्वा हत्थ-विलङ्घकेन उपट्ठापेति, न त्वे'व तप्पच्चया वाचं भिन्दति ।

४. आचिण्णं खो पने'तं वस्सं वुत्थानं भिक्खूनं भगवन्तं दस्सनाय उपसङ्कमितुं । अथ खो ते भिक्खू वस्सं वुत्था तेमासच्च-येन सेनासनं संसामेत्वा पत्तचीवरमा'दाय येन सावत्थी तेन पक्कमिंसु । अनुपुब्बेन येन सावत्थी जेतवनं अनाथपिण्डिकस्स आरामो, येन भग्वा तेनु'पसङ्कमिंसु, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं

निसीदिसु । आचिण्णं खो पने'तं बुद्धानं भगवन्तानं आगन्तुकेहि भिक्खूहि सद्धिं पटिसम्मोदितुं ।

५. अथ खो भगवा ते भिक्खू एतद'वोच—कच्चि भिक्खवे, खमनीयं, कच्चि यापनीयं, कच्चि समग्गा सम्मोदमाना अविवदमाना, फासुकं वस्सं वसित्थ, न च पिण्डकेन किलमित्था'ति । खमनीयं भगवा, यापनीयं भगवा, समग्गा च मयं भन्ते, सम्मोदमाना अविवदमाना फासुकं वस्सं वसिम्हा, न च पिण्डकेन किलमिम्हा'ति ।

६. जानन्ता पि तथागता पुच्छन्ति, जानन्ता पि न पुच्छन्ति, कालं विदित्वा पुच्छन्ति, कालं विदित्वा न पुच्छन्ति, अत्थसंहितं तथागता पुच्छन्ति, नो अनत्थसंहितं, अनत्थसंहिते सेतुघातो तथागतानं । द्वीहि आकारेहि बुद्धा भगवन्तो भिक्खू पटिपुच्छन्ति—धम्मं वा देसेस्साम, सावकानं वा सिक्खापदं पज्जापेस्सामा'ति । अथ खो भगवा ते भिक्खू एतद'वोच—यथाकथं पन तुम्हे भिक्खवे, समग्गा सम्मोदमाना अविवदमाना फासुकं वस्सं वसित्थ, न च पिण्डकेन किलमित्था'ति ? ।

७. इध मयं भन्ते, सम्बहुला सन्दिट्ठा सम्भत्ता भिक्खू कोसलेसु जनपदेसु अज्जतरस्मिं आवासे वस्सं उपगच्छिम्हा । तेसं नो भन्ते, अम्हाकं एतद'होसि—केन नु खो मयं उपायेन समग्गा सम्मोदमाना अविवदमाना फासुकं वस्सं वसेय्याम, न (१५८) च पिण्डकेन किलमेय्यामा'ति ? । तेसं नो भन्ते, अम्हाकं एतद'होसि—सचे खो मयं अज्जमज्जं ने'व आलपेय्याम पे० (पिट्ठुक्का २६३—२६४) न त्वे'व तप्पच्चया वाचं भिन्देय्य । एवमे'व खो मयं समग्गा पे० न च पिण्डकेन किलमेय्यामा'ति ।

८. अथ खो मयं भन्ते, अञ्जमञ्जं ने'व आलपिम्हा न सल्ल-
पिम्हा । यो पठमं गामतो पिण्डाय पटिक्कमति, सो आसनं पञ्जापेति,
पादोदकं.... पे०.... (पिट्ठङ्को २६४§.... ३) वाचं भिन्दति ।
एवं खो मयं भन्ते, समग्गा सम्मोदमाना पे०.... न च
पिण्डकेन किलमिम्हा'ति ।

९. अथ खो भग्वा भिक्खू आमन्तेसि—अफासुञ्जेव किर इमे
भिक्खवे, मोघपुरिसा वुत्था समाना फासु'म्हा वुत्था'ति पटि-
जानन्ति । पसुसंवासञ्जेव किर इमे भिक्खवे, मोघपुरिसा वुत्था
समाना फासु'म्हा वुत्था'ति पटिजानन्ति । एळकसंवासञ्जेव किर
इमे.... पे०.... पटिजानन्ति । पमत्तसंवासञ्जेव किर इमे पे०
.... पटिजानन्ति । कथं हि नाम इमे भिक्खवे, मोघपुरिसा मूग्गब्बतं
तित्थियसमादानं समादियिस्सन्ति ? । ने'तं भिक्खवे, अप्पसन्नानं वा
पसादाय पे०.... (पिट्ठङ्को २५७) विगरहित्वा धम्मं कथं कत्वा
भिक्खू आमन्तेसि —न भिक्खवे, मूग्गब्बतं तित्थियसमादानं समादियितब्बं,
यो समादियेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, वस्सं वुत्थानं
भिक्खुनं तीहि ठानेहि पवारेतुं—द्विट्ठेन वा सुतेन वा परिसङ्काय वा । सा वो
भविस्सति अञ्जम'ञ्जानुलोमता आपत्तिवुट्ठानता विनयपुरेक्खारता ।

१०. एवञ्च पन भिक्खवे, पवारेतब्बं—व्यत्तेन भिक्खुना पटि-
बलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अज्ज पवारणा । यदि
सङ्घस्स पत्तकल्लं सङ्घो पवारेय्या'ति । थेरेन भिक्खुना एकंसं उत्तरा-
सङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अञ्जलिं पग्गहेत्वा एवम'स्स
वचनीयो—सङ्गं आवुसो, पवारेमि दिट्ठेन वा सुतेन वा परिसङ्काय वा ।
वदन्तु मं आयस्मन्तो अनुकम्पं उपादाय, पस्सन्तो पटिकरिस्सामि ।

४. पवारणाखन्धको (पठम-भाणवारं)

दुतियं पि आवुसो, सङ्घं पवारेमि दिट्ठेन वा....पे०..... पटिकरिस्सामि।
ततियं पि आवुसो, सङ्घं पवारेमि दिट्ठेन वा....पे०.....पटिकरिस्सामी'ति।

□ नवकेन भिक्खुना एकसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसी-
दित्वा अञ्जलिं पगगहेत्वा एवम'स्स वचनीयो—सङ्घं भन्ते, पवारेमि ।
(159) दिट्ठेन वा....पे०.....पस्सन्तो पटिकरिस्सामि । दुतियं पि
भन्ते, सङ्घं पवारेमि दिट्ठेन वा....पे०.....पस्सन्तो पटिकरिस्सामि ।
ततियं पि भन्ते, सङ्घं पवारेमि दिट्ठेन वा....पे०.....पटिकरिस्सामी'ति ।

११ तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू थेरेसु भिक्खूसु
उक्कुटिकं निसिन्नेसु पवारयमानेसु आसनेसु अच्छन्ति । ये ते भिक्खू
अप्पिच्छा ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम छब्बगिया
भिक्खू थेरेसु भिक्खूसुपे०.....अच्छिस्सन्ती'ति ? । अथ खो ते भिक्खू
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—सच्चं किर भिक्खवे, छब्बगिया भिक्खू
.... पे०..... अच्छन्ती'ति ? । सच्चं भगवा । विगरहि बुद्धो भगवा—
कथं हि नाम ते भिक्खवे, मोघपुरिसा थेरेसु.... पे०..... अच्छिस्सन्ति ? ।
ने'तं भिक्खवे, अप्पसन्नानं वा पसादाय पे०..... विगरहित्वा
धम्मि कथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि— न भिक्खवे, थेरेसु भिक्खूसु
उक्कुटिकं निसिन्नेसु पवारयमानेसु आसनेसु अच्छितब्बं । यो अच्छेय्य,
आपत्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, संब्वहे' व उक्कुटिकं निसिन्नेहि पवारेतुं ।

१२ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो थेरो जरादुब्बलो याव
सब्बे पवारेन्ती'ति उक्कुटिकं निसिन्नो आगमयमानो मुच्छितो पपति ।
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, तदन्तरा उक्कुटिकं
निसीदितुं याव पवारेति, पवारेत्वा आसने निसीदितुं'ति ।

१३ अथ खो भिक्खून् एतद'होसि—कति नु खो पवारणा'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— द्वे'मा भिक्खवे, पवारणा— चातुदसिका पन्नरसिका च । इमा खो भिक्खवे, द्वे पवारणा'ति ।

१४ अथ खो भिक्खून् एतद'होसि— कति नु खो पवारणकम्मानि 'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— चत्तारि'मानि भिक्खवे, पवारणकम्मानि, अधम्मेन वग्गं पवारणकम्मं पे० [२, पिट्ठक्यो १६९ § २ substitute पवारणकम्मं for उपोसथकम्मं and bring out relevant changes] सिक्खितब्बं'ति ।

[१. पवारणा—पट्टपनं कम्मञ्च निट्ठितं ।]

[२ पवारणं पटिच्च कतो पपञ्चो, पञ्चत्ता च अञ्जे धम्मा ।]

४. १. २. १ अथ खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि—सन्निपतथ भिक्खवे, सङ्घो पवारस्सती'ति । एवं वुत्ते अञ्जतरो भिक्खु भगवन्तं एतद'वोच—अत्थि भन्ते, भिक्खु गिलानो, सो अनागतो'ति— अनुजानामि भिक्खवे, गिलानेन भिक्खुना पवारणं दातुं । एवञ्च पन भिक्खवे, दातब्बा— तेन गिलानेन भिक्खुना एकं (160) भिक्खुं उपसङ्कमित्वा एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अञ्जलिं पमाहेत्वा एवम'स्स वचनीयो—पवारणं दम्मि, पवारणं मे हर, मम'त्थाय पवारेही'ति । कायेन विञ्जापेति, वाचाय विञ्जापेति, कायेन वाचाय विञ्जापेति, दिन्ना होति पवारणा । न कायेन विञ्जापेति, न वाचाय विञ्जापेति, न कायेन वाचाय विञ्जापेति, न दिन्ना होति पवारणा । एवं चे तं लभेथ, इच्च'तं कुसलं । नो चे लभेथ, सो भिक्खवे, गिलानो भिक्खु मञ्चेन

४. पवारणाखन्धको (पठम-भाणवारं)

वा पीठेन वा सङ्घमज्जे आनेत्वा पवारेतब्बं । सचे भिक्खवे,
गिलानु'पट्टाकानं भिक्खूनं एवं होति—सचे खो मयं गिलानं ठाना
चावेस्साम, आबाधो वा अभिवाडिस्सति, कालङ्किरिया वा भविस्सति,
न भिक्खवे, गिलानो ठाना चावेतब्बो । सङ्घेन तत्थ गन्त्वा पवारेतब्बं,
न त्वे'व वग्गेन सङ्घेन पवारेतब्बं । पवारेय्य चे आपत्ति दुक्कटस्स ।
□ पवारणाहारको चे भिक्खवे, दिन्नाय पवारणाय पे० [२.
उपोसथ—खन्धको, पिट्ठक्का १८४—१८५, (छन्द-दानं) § २
Substitute पवारणा, पवारणाय, पवारणाहारको for पारिसुद्धि,
पारिसुद्धिया, पारिसुद्धिहारको and carry out relative changes]
पवारणाहारकस्स आपत्ति-दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, तदहु पवारणाय
पवारणं देत्तेन छन्दं पि दातुं सन्ति सङ्घस्स करणीयं'ति ।

२ तेन खो पन समयेन अञ्जतरं भिक्खुं तदहु पवारणाय जातका
गहिंसु । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, भिक्खुं तदहु
पवारणाय जातका गण्हन्ति । ते जातका भिक्खूहि एवम'स्सु वचनीया—
इङ्घ तुम्हे आयस्सन्तो इमं भिक्खुं मुहुत्तं मुञ्चथ यावा'यं भिक्खु
पवारेती'ति । □ एवं चे तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं, नो चे लभेथ, ते
जातका भिक्खूहि एवम'स्सु वचनीया—इङ्घ तुम्हे आयस्सन्तो मुहुत्तं
एकन्तं होथ यावा'यं भिक्खु पवारणं देती'ति । एवं चे तं लभेथ,
इच्चे'तं कुसलं, नो चे लभेथ, ते जातका भिक्खूहि एवम'स्सु वचनीया—
इङ्घ तुम्हे आयस्सन्तो इमं भिक्खुं मुहुत्तं निस्सीमं नेथ, याव सङ्घो
पवारेती'ति । एवं चे तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं, नो चे लभेथ, न त्वे'व वग्गेन
सङ्घेन पवारेतब्बं । पवारेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्स । □ इध पन भिक्खवे,

भिक्षुं तदहु पवारणाय राजानो गण्हन्ति, । ते राजानो भिक्षूहि एवम'स्सु वचनीया—इद्ध तुम्हे आयस्मन्तो.... पे० [पिट्ठक़ो २६९ § २ Substitute राजानो for जातका and carry out relative consequential changes] न त्वे'व वग्गेन सङ्गेन पवारेतब्बं । पवारेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्स । □ इध पन भिक्षवे, भिक्षुं तदहु पवारणाय चोरा गण्ह⁽¹⁶¹⁾न्ति । ते चोरा भिक्षूहि एवम'स्सु वचनीया—इद्ध तुम्हे आयस्मन्तो.... पे० [पिट्ठक़ो २६९ § २ Substitute चोरा for जातका and carry out relative consequential changes] न त्वे'व वग्गेन सङ्गेन पवारेतब्बं । पवारेय्य चे आपत्ति दुक्कटस्स । □ इध पन भिक्षवे, भिक्षुं तदहु पवारणाय धुत्ता गण्हन्ति । ते धुत्ता भिक्षूहि एवम'स्सु वचनीया—इद्ध तुम्हे आयस्मन्तो.... पे० [पिट्ठक़ो २६९ § २ Substitute धुत्ता for जातका and carry out relative consequential changes] न त्वे'व वग्गेन सङ्गेन पवारेतब्बं । पवारेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्स । □ इध पन भिक्षवे, भिक्षुं भिक्षू पच्चत्थिका गण्हन्ति । ते भिक्षू पच्चत्थिका भिक्षूहि एवम'स्सु वचनीया—इद्ध तुम्हे आयस्मन्तो.... पे० [पिट्ठक़ो २६९ § २ Substitute भिक्षू पच्चत्थिका for जातका and carry out relative consequential changes] न त्वे'व वग्गेन सङ्गेन पवारेतब्बं । पवारेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्स ।

३ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मि आवासे तदहु पवारणाय पञ्च भिक्षू विहरन्ति । अथ खो तेसं भिक्षूनं एतद'होसि—भगवता पञ्जत्तं—सङ्गेन पवारेतब्बंति, मयं च'म्हा पञ्च जना । कथं नु खो

४. पवारणाखन्धको (पठम-भाणवारं)

अम्हेहि पवारेतब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, पञ्चन्नं सङ्खे पवारेतुं'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्ज-
तरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय चत्तारो भिक्खू विहरन्ति । अथ खो
तेसं भिक्खून् एतद'होसि—भगवता अनुञ्जातं पञ्चन्नं सङ्खे पवारेतुं,
मयं च'म्हा चत्तारो जना । कथं नु खो अम्हेहि पवारेतब्बं'ति ? ।
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, चतुन्नं अञ्जमञ्जं
पवारेतुं । □ एवञ्च पन भिक्खवे, पवारेतब्बं—व्यत्तेन भिक्खुना
पटिबलेन ते भिक्खू आपेतब्बा— सुणन्तु मे आयस्मन्तो । अञ्ज
पवारणा । यदा ' यस्मन्तानं पत्तकल्लं, मयं अञ्जमञ्जं पवारेय्यामा'ति ।
थेरेन भिक्खुना एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा, उक्कुटिकं निसीदित्वा
अञ्जलिं पगहेत्वा ते भिक्खू एवम'स्सु वचनीया— अहं आवुसो,
आयस्मन्ते पवारेमि, दिट्ठेन वा, सुतेन वा, परिसङ्काय वा, वदन्तु
मं आयस्मन्तो अनुकम्पं उपादाय । पस्सन्तो पटिकरिस्सामि । दुति-
यम्पि अहं आवुसो, आयस्मन्ते पवारेमि पे० पटिकरिस्सामि ।
ततियम्पि अहं आवुसो, आयस्मन्ते पवारेमि पे० पटिकरि-
स्सामी'ति । □ नवकेन भिक्खुना एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा
पे० वचनीया— अहं भन्ते, आयस्मन्ते पवारेमि पे०
पटिकरिस्सामि । दुतियम्पि अहं भन्ते, आयस्मन्ते पवारेमि पे०
.... पटिकरिस्सामि । ततियम्पि अहं भन्ते, आयस्मन्ते पवारेमि
.... पे० पटिकरिस्सामी'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्ज-
तरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय तयो भिक्खू विहरन्ति । अथ खो तेसं
भिक्खून् एतद'होसि— भगवता अनुञ्जातं पञ्चन्नं सङ्खे पवारेतुं, चतुन्नं

अञ्जमञ्जं पवारेतुं । मयं च'म्हा तयो जना । कथं नु खो अम्हेहि पवारेतब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, तिण्णन्नं अञ्जमञ्जं पवारेतुं । □ एवञ्च पन भिक्खवे, पवारेतब्बं— व्यत्तेन (162) भिक्खुना पे० [पिट्ठक़ो २७१] पटिकरिस्सामी'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय द्वे भिक्खू विहरन्ति । अथ खो तेसं भिक्खूनं एतद'होसि— भगवता अनुञ्जातं पञ्चन्नं सङ्खे पवारेतुं, चतुन्नं अञ्जमञ्जं पवारेतुं, तिण्णन्नं अञ्जमञ्जं पवारेतुं । मयं च'म्हा द्वे जना । कथं नु खो अम्हेहि पवारेतब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, द्विन्नं अञ्जमञ्जं पवारेतुं । □ एवञ्च पन भिक्खवे, पवारेतब्बं— थेरेन भिक्खुना एकंसं उत्तरासङ्गं करित्वा उक्कुटिकं निसीदित्वा अञ्जलिं पग्गहेत्वा नवो भिक्खु एवम'स्स वचनीयो— अहं आवुसो, आयस्मन्तं पवारेमि, दिट्ठेन वा, सुतेन वा, परिसङ्काय वा । वदतु मं आयस्मा अनुकम्पं उपादाय, पस्सन्तो पटिकरिस्सामि । दुत्तियम्पि थेरेन भिक्खुना पे० नवो भिक्खु एवम'स्स वचनीयो— अहं आवुसो, आयस्मन्तं पवारेमि पे० पटिकरिस्सामि । तत्तियम्पि थेरेन भिक्खुना पे० नवो भिक्खु एवम'स्स वचनीयो— अहं आवुसो, आयस्मन्तं पवारेमि पे० पटिकरिस्सामी'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय एको भिक्खु विहरति । अथ खो तस्स भिक्खुनो एतद'होसि— भगवता अनुञ्जातं पञ्चन्नं सङ्खे पवारेतुं पे० द्विन्नं अञ्जमञ्जं पवारेतुं । अहं च'म्हि एको । कथं नु खो मया पवारेतब्बं'ति ? ।

४. पवारणाखन्धको (पठम-भाणवारं)

भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय एको भिक्खु विहरति । तेन भिक्खवे, भिक्खुना यत्थ भिक्खू पटिक्कमन्ति उपट्टानसालाय वा मण्डपे वा रुक्खमूले वा, स देसो सम्मज्जित्वा पानीयं परिभोजनीयं उपट्टापेत्वा आसनं पञ्जापेत्वा पट्ठीपं कत्वा निसीदितब्बं । सचे अञ्जे भिक्खू आगच्छन्ति, तेहि सद्धि पवारेतब्बं, नो चे आगच्छन्ति— अज्ज मे पवारणा'ति अधिद्धातब्बं । नो चे अधिद्वेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । □ तत्र भिक्खवे, यत्थ पञ्च भिक्खू विहरन्ति, न एकस्स पवारणं आहरित्वा चतूहि सद्धे पवारेतब्बं । पवारेय्युं चे, आपत्ति दुक्कटस्स । □ तत्र भिक्खवे, यत्थ चत्तारो भिक्खू विहरन्ति, न एकस्स पवारणं आहरित्वा तीहि अञ्जमञ्जं पवारेतब्बं । पवारेय्युं चे, आपत्ति दुक्कटस्स । □ तत्र भिक्खवे, यत्थ तयो भिक्खू विहरन्ति (163) न एकस्स पवारणं आहरित्वा द्वीहि अञ्जमञ्जं पवारेतब्बं । पवारेय्युं चे, आपत्ति दुक्कटस्स । □ तत्र भिक्खवे, यत्थ द्वे भिक्खू विहरन्ति, न एकस्स पवारणं आहरित्वा एकेन अधिद्धातब्बं । अधिद्वेय्य चे, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

४ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो भिक्खु तदहु पवारणाय आपत्ति आपन्नो होति । अथ खो तस्स भिक्खुनो एतह'होसि—भगवता पञ्चत्तं—न सापत्तिकेन पवारेतब्बं'ति । अहं च' म्हि आपत्ति आपन्नो । कथं नु खो मया पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदहु पवारणाय आपत्ति आपन्नो होति.... पे०.... [२ उपोसथ—खन्धको (दुतिय—भाणवारं) पिट्ठका १९०—१९१§६ □ ; □ Substitute, तदहु पवारणाय for तदहु'पोसथे and carry out relative

changes] पटिकरिस्सामी'ति वत्वा पवारेतब्बं, न त्वे'व तप्पच्चया पवार-
णाय अन्तरायो कातब्बो । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरो भिक्खु
पवारयमानो आपत्तिं सरति । अथ खो तस्स भिक्खुनो एतद'होसि—
भगवता पञ्जत्तं—न सापत्तिकेन पवारेतब्बं'ति । अहं च'म्हि आपत्तिं
आपन्नो । कथं नु खो मया पटिपज्जितब्बं ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचे-
सुं—इध पन भिक्खवे, भिक्खु पवारयमानो आपत्तिं सरति । तेन भिक्खवे,
भिक्खुना समन्ता भिक्खु एवम'स्स वचनीयो—अहं आवुसो, इत्थन्नामं
आपत्तिं आपन्नो, इतो वुट्ठित्वा तं आपत्तिं पटिकरिस्सामी'ति वत्वा
पवारेतब्बं । न त्वे'व तप्पच्चया पवारणाय अन्तरायो कातब्बो । □ इध
पन भिक्खवे, भिक्खु पवारयमानो आपत्तिया वेमतिको होति । तेन
भिक्खवे, भिक्खुना समन्ता भिक्खु एवम'स्स वचनीयो—अहं आवुसो,
इत्थन्नामाय आपत्तिया वेमतिको । यदा निब्बेमतिको भविमसामि,
तदा तं आपत्तिं पटिकरिस्सामी'ति वत्वा पवारेतब्बं, न त्वे'व तप्पच्चया
पवारणाय अन्तरायो कातब्बो'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्ज-
तरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सब्बो सङ्खो सभागं आपत्तिं
आपन्नो होति । अथ खो तेसं भिक्खून् एतद'होसि—भगवता पञ्जत्तं—
न सभागा आपत्तिं देसेतब्बा, न सभागा आपत्तिं पटिग्गहेतब्बा'ति । अयच्च
सब्बो सङ्खो सभागं आपत्तिं आपन्नो । कथं नु खो अम्हेहि पटिपज्जि-
तब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, अञ्ज-
तरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सब्बो सङ्खो सभागं आपत्तिं आपन्नो
होति । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि एको भिक्खु समन्ता आवासा सज्जुकं
पाहेतब्बो—गच्छा'वुसो, तं आपत्तिं पटिकरित्वा आगच्छ, मयं ते

४. पवारणाखन्धको (दुतिय-भाणवारं)

सन्तिके आपत्तिं पटिकरिस्सामा'ति । एवञ्चे'तं लभेथ, इच्चे'तं कुसलं,
नो चे लभेथ, व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे
भन्ते, सङ्घो । अयं सब्बो सङ्घो सभागं आपत्तिं आपन्नो । यदा अञ्जं
भिक्खुं सुद्धं अनापत्तिकं पस्सिस्सति, तदा तस्स सन्तिके तं आपत्तिं
पटिकरिस्सती'ति वत्वा पवारेतब्बं, न त्वे'व तप्पच्चया पवारणाय अन्त-
रायो कातब्बो । □ इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु
पवारणाय सब्बो सङ्घो सभागाय आपत्तिया वेमतिको होति ।
व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु से भन्ते, सङ्घो ।
अयं सब्बो सङ्घो सभागाय आपत्तिया वेमतिको । यदा निब्बेमतिको
भविस्सति, तदा तं आपत्तिं पटिकरिस्सती'ति वत्वा पवारेतब्बं, न त्वे'व
तप्पच्चया पवारणाय अन्तरायो कातब्बो ।

[पवारणं पटिच्च कतो पपञ्चो, पञ्चत्ता च अञ्जे धम्मा
निष्ठितं ।]

पठम-भाणवारं निष्ठितं ।

[२. दुतिय-भाणवारं]

[१. अनापत्ति-पन्नरसकं ।]

४. २. १. १ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु
पवारणाय सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपत्तिं सु, पञ्च वा अतिरे-
का वा । ते न जानिं सु—अत्थ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति ।
ते धम्मसञ्जिनो विनयसञ्जिनो वग्गा समग्गसञ्जिनो पवारेसुं । तेहि
पवारियमाने अथ 'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छिं सु बहुतरा ।

भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं— [१] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं
 आवासे तदहु पवारणाय सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति,
 (164) पञ्च वा अतिरेका वा । ते न जानन्ति—अत्थ 'ञ्जे आवासिका
 भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनो विनयसञ्जिनो वग्गा समग्ग-
 सञ्जिनो पवारेन्ति । तेहि पवारियमाने अथ 'ञ्जे आवासिका
 भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन
 पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति । [२] इध पन भिक्खवे,
 अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय पे० तेहि पवारिय-
 माने अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा ।
 पवारिता सुपवारिता, अवसेसेहि पवारेतब्बं, पवारितानं अना-
 पत्ति । [३] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय
 पे० तेहि पवारियमाने अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू
 आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता, अवसेसेहि पवा-
 रेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति । [४] इध पन भिक्खवे, अञ्ज-
 तरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय पे० तेहि पवारितमत्ते
 अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि
 भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति ।
 [५] इध पन भिक्खवे, पे० तेहि पवारितमत्ते अथ'ञ्जे
 आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । पवारिता सुपवा-
 रिता, तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति । [६] इध
 पन भिक्खवे, पे० ... तेहि पवारितमत्ते अथ'ञ्जे आवासिका
 भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता, (v. l. add :

अवसेसेहि) तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति । [७]
 इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय पे०
 तेहि पवारितमत्ते अबुद्धिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू
 आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं,
 पवारितानं अनापत्ति । [८] इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे
 तदहु पवारणाय पे० तेहि पवारितमत्ते अबुद्धिताय परिसाय
 अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । पवारिता सुपवा-
 रिता, तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति । [९] इध
 पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे पे० तेहि पवारितमत्ते
 अबुद्धिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
 थोकतरा । पवारिता सुपवारिता, तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं
 अनापत्ति । [१०] इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे पे०
 तेहि पवारितमत्ते एकच्चाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ब्जे
 आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि
 पुन पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति । [११] इध पन भिक्खव,
 अब्जतरस्मिं आवासे पे० तेहि पवारितमत्ते एकच्चाय
 बुद्धिताय परिसाय, अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
 समसमा । पवारिता सुपवारिता, तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं
 अनापत्ति । [१२] इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे पे०
 तेहि पवारितमत्ते एकच्चाय बुद्धिताय परिसाय, अथ'ब्जे आवासिका
 भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता, तेसं सन्तिके
 पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति । [१३] इध पन भिक्खवे, अब्ज-

तरस्मिं आवासे पे० तेहि पवारितमत्ते सम्बाय वुट्ठिताय
परिसाय, अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि
भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति । [१४]
इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० तेहि पवारि-
तमत्ते सम्बाय वुट्ठिताय परिसाय, अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू
आगच्छन्ति समसमा । पवारिता सुपवारिता, तेसं सन्तिके पवारेतब्बं,
पवारितानं अनापत्ति । [१५] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे
तदहु पवारणाय पे० तेहि पवारितमत्ते सम्बाय वुट्ठिताय
परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता
सुपवारिता, तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं अनापत्ति ।

[अनापत्तिपन्नरसकं निट्ठितं ।]

[२ वग्गा'वग्गसज्जि पन्नरसकं ।]

४. २. २. [१] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु
पवारणाय सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, पञ्च वा अति-
रेका वा । ते जानन्ति— अत्थ'ब्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति ।
ते धम्मसज्जिनो विनयसज्जिनो वग्गा वग्गसज्जिनो पवारेन्ति । तेहि
पवारियमाने अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि
भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं । पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [२] इध
पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सम्बहुला आवा-
सिका भिक्खू सन्निपतन्ति पञ्च वा अतिरेका वा । ते जानन्ति—
अत्थ'ब्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसज्जिनो विनय-
सज्जिनो वग्गा वग्गसज्जिनो पवारेन्ति । तेहि पवारियमाने अथ'ब्जे

आवासिका (165) भिक्षू आगच्छन्ति समसमा । पवारिता
 सुपवारिता । अवसेसेहि पवारेतब्बं । पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स ।
 [३] इध पन भिक्षवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सम्बहुला
 आवासिका भिक्षू सन्निपतन्ति पञ्च वा अतिरेका वा । ते जानन्ति—
 अथ'ञ्जे आवासिका भिक्षू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनो विनय-
 सञ्जिनो वग्गा वग्गसञ्जिनो पवारेन्ति । तेहि पवारियमाने अथ'ञ्जे
 आवासिका भिक्षू आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता ।
 अवसेसेहि पवारेतब्बं । पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [४] इध पन
 भिक्षवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणायपे०ते
 जानन्ति—अथ'ञ्जे आवासिका भिक्षू अनागता'ति । ते धम्म-
 सञ्जिनोपे०पवारेन्ति । तेहि पवारितमत्ते अथ'ञ्जे आवा-
 सिका भिक्षू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्षवे, भिक्षूहि
 पुन पवारेतब्बं । पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [५] इध
 पन भिक्षवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणायपे०ते
 जानन्ति—अथ'ञ्जे आवासिका भिक्षू अनागता'ति । ते धम्म
 सञ्जिनोपे०पवारेन्ति । तेहि पवारितमत्ते अथ'ञ्जे आवा-
 सिका भिक्षू आगच्छन्ति समसमा । पवारिता सुपवारिता । अवसे-
 सेहि पवारेतब्बं । पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [६] इध
 पन भिक्षवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणायपे०ते
 जानन्ति—अथ'ञ्जे आवासिका भिक्षू अनागता'ति । ते धम्म-
 सञ्जिनोपे०पवारेन्ति । तेहि पवारितमत्ते अथ'ञ्जे आवासिका
 भिक्षू आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता, अवसेसेहि

पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [७] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय....पे०ते जानन्ति—अत्थ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्म-सञ्जिनो....पे०पवारेन्ति । तेहि अबुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [८] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय.... पे० ते जानन्ति—अत्थ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनोपे०पवारेन्ति । तेहि अबुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । पवारिता सुपवा-रिता पे० पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [९] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय पे० ते जानन्ति—अत्थ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मस-ञ्जिनो.... पे० पवारेन्ति । तेहि अबुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता.... पे० पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१०] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे.... पे० ते जानन्ति—अत्थ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनो.... पे० पवारेन्ति । तेहि एकच्चाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पे० पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [११] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे.... पे० ते जानन्ति—अत्थ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मस-ञ्जिनो.... पे० पवारेन्ति । तेहि एकच्चाय बुद्धिताय परिसाय

४. पवारणाखन्धको (द्वितीय-भाणवारं)

अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा । पवारिता सुपवारिता पे० पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१२] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० ते जानन्ति—अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनो पे० पवारेन्ति । तेहि एकचाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता पे० पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१३] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० ते जानन्ति—अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनो पे० पवारेन्ति । तेहि सब्बाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१४] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० ते जानन्ति—अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनो पे० पवारेन्ति । तेहि सब्बाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छति समसमा । पवारिता सुपवारिता । तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [१५] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० ते जानन्ति—अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते धम्मसञ्जिनो पे० पवारेन्ति । तेहि सब्बाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ञ्जे आवासिका भिक्खू आगच्छति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता । तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स ।

[वग्गावग्गसञ्जिनो पन्नरसकं निद्धितं ।]

[३ वेमतिक-पन्नरसकं ।]

४. २. ३. [१] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, पच्च वा अतिरेका वा । ते जानन्ति—अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति । ते—कप्पति नु खो अम्हाकं पवारेतुं न नु खो कप्पती'ति, वेमतिका पवारेन्ति । तेहि पवारियमाने अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स । [२] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सम्बहुला आवासिका भिक्खूपे० [१] वेमतिका पवारेन्ति । तेहि पवारियमाने अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति समसमा [Repeat as in वग्गा'-वग्गसब्बिनो पन्नरसकं. ४. २. २. [२] to [१२] making the necessary and relevant changes] [१५] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सम्बहुला आवासिका भिक्खूपे० [१] वेमतिका पवारेन्ति । तेहि पवारितमत्ते सब्बाय बुद्धिताय परिसाय अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता सुपवारिता । तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स ।

[वेमतिक-पन्नरसकं निट्ठितं ।]

[४ कुक्कुच्च'पकत-पन्नरसकं ।]

४. २. ४. [१] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति, पच्च वा अतिरे-

४. पवारणा-खन्धको (दुतिय-भाणवारं)

का वा । ते जानन्ति— अत्थ'ब्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति ।
ते—कप्पते' व अम्हाकं पवारेतुं, ना'म्हाकं न कप्पती'ति, कुक्कुच्चपकता
पवारेन्ति । तेहि पवारियमाने अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं, पवारितानं
आपत्ति दुक्कटस्स । [२] इध पन भिक्खवे [Repeat as in [१]
आगच्छन्ति समसमा [Repeat as in वग्गा'वग्गसज्जिनो पन्नरसकं.
४. २. २. [२] to [१२] making the necessary and
relevant changes] [१५] इध पन भिक्खवे, [Repeat as in
[१३] with relevant changes] आगच्छन्ति थोकतरा । पवारिता
सुपवारिता । तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति दुक्कटस्स ।

[कुक्कुच्च'पकत-पन्नरसकं निद्धितं ।]

[५ भेदपुरेक्खार पन्नरसकं ।]

४. २. ५. [१] इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं आवासे तदहु
पवा (166) रणाय सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्नपितन्ति, पञ्च वा
अतिरेका वा । ते जानन्ति—अत्थ'ब्जे आवासिका भिक्खू अनागता'ति ।
ते नस्सन्ते ते विनस्सन्ते, को तेहि अत्थो'ति भेदपुरेक्खारा पवारेन्ति ।
तेहि पवारियमाने अथ'ब्जे आवासिका भिक्खू आगच्छन्ति
बहुतरा । तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि पुन पवारेतब्बं, पवारितानं
आपत्ति शुल्लच्चयस्स । [२] इध पन भिक्खवे, अब्जतरस्मिं
आवासे पे० [१] as above आगच्छन्ति समसमा । Repeat
as in वग्गा'वग्गसज्जिनो पन्नरसकं ४. २. २. [२] to [१२]
making the necessary and relevant changes like reading

आपत्ति थुल्लच्चयस्स *instead of* आपत्ति दुक्कटस्स; in the case of
आगच्छन्ति समसमा *read* पवारिता सुपवारिता, अवसेसेहि पवारेतब्बं ।]
[१५] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे पे० [Repeat
as in [१३] with relevant changes] आगच्छन्ति थोक्तरा ।
पवारिता सुपवारिता । तेसं सन्तिके पवारेतब्बं, पवारितानं आपत्ति
थुल्लच्चयस्स ।

[भेद-पुरेक्खार-पन्नरसकं निद्रितं ।]

पञ्च-सत्ततिकं निद्रितं ।

[६ पेय्यालमुखेन सत्ततिकसत्तानि ।]

४. २. ६. १ इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तद्धु पवार-
णाय सम्बहुला आवासिका भिक्खू सन्निपतन्ति-पञ्च वा अतिरेका वा ।
ते जानन्ति-अञ्जे आवासिका भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कमन्ती'ति ।
ते जानन्ति-अञ्जे आवासिका भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कन्ता'ति ।
ते पस्सन्ति-अञ्जे आवासिके भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कमन्ते ।
ते पस्सन्ति-अञ्जे आवासिके भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कन्ते । ते
सुणन्ति-अञ्जे आवासिका भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कमन्ती'ति । ते
सुणन्ति-अञ्जे आवासिका भिक्खू अन्तोसीमं ओक्कन्ता'ति । आवा-
सिकेन आवासिका एकसत्त पञ्चसत्तति तिकनयतो । आवासिकेन
आगन्तुका । आगन्तुकेन आवासिका । आगन्तुकेन आगन्तुका, पेय्या-
लमुखेन सत्ततिकसत्तानि होन्ति ।

[पेय्यालमुखेन सत्ततिकसत्तानि निद्रितानि ।]

[७ आवासिक-आगन्तुक-भिक्षूनं अञ्जमञ्जम' नुवत्तनं]

४. २. ७. १ □ इध पन भिक्षवे, आवासिकानं भिक्षूनं चातुदसो होति, आगन्तुकानं पन्नरसो । सचे आवासिका बहुतरा होन्ति, आगन्तुकेहि आवासिकानं अनुवत्तितब्बं । सचे समसमा होन्ति, आगन्तुकेहि आवासिकानं अनुवत्तितब्बं । सचे आगन्तुका बहुतरा होन्ति, आवासिकेहि आगन्तुकानं अनुवत्तितब्बं □ इध पन भिक्षवे, आवासिकानं भिक्षूनं पन्नरसो होति । पे० [Repeat as in

२ उपोसथ-खन्धको (तृतीय-भाणवारं) ७. आवासिक-आगन्तुक-भिक्षूनं अञ्जमञ्जम' नुवत्तनं । ८ आवासिक-आगन्तुक-भिक्षूनं उपोसथ-करणं पटिच्च आपत्ति-अनापत्ति-विनिच्छयो । ९ न गन्तब्बं-गन्तब्ब-विनिच्छयो, पिट्ठका २११-२१७, making the necessary and relevant changes, even in the titles of the Sections, and read पवारेतब्बं, पवारेति, तदहु पवारणाय instead of उपोसथो कातब्बो, उपोसथं करोन्ति, तदहुपोसथे respectively] यं जञ्जा सक्कोमि अज्जे'व गन्तुं'ति ।

आवासिक-आगन्तुक-भिक्षूनं अञ्जमञ्जम'-नुवत्तनं-पवारणं पटिच्च आपत्ति अनापत्ति विनिच्छयो, न-गन्तब्ब गन्तब्ब निनिच्छयो'ति निट्ठं ।]

[८ एत्थ न-पवारणा ।]

४. २. ८. [१] न भिक्षवे, भिक्षुनिया निसिन्न-परिसाय पवारेतब्बं, यो पवारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । □ न भिक्षवे, सिक्ख-मानाय.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्षवे, सामणेस्स.....पे०.....

दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे सामणेरिया.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, सिक्खं पच्चक्खातस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, अन्तिमवत्थुं अज्झापन्नस्स.....पे०.....पवारेतब्बं । यो पवारेय्य आपत्ति दुक्क(167)टस्स । □ न भिक्खवे, आपत्तिया अदस्सने उक्खित्तकस्स निसिन्न-परिसाय पवारेतब्बं, यो पवारेय्य, यथाधम्मो कारेतब्बो । □ न भिक्खवे, आपत्तिया अप्पटिकम्मे उक्खित्तकस्स.....पे०.....कारेतब्बो । □ न भिक्खवे, पापिकाय दिट्ठिया अप्पटिनिस्सग्गो उक्खित्तकस्स.....पे०.....कारेतब्बो । □ न भिक्खवे, पण्डकस्स निसिन्नपरिसाय.....पे०.....आपत्ति दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, थेय्य-संवासकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । न भिक्खवे, तिथियपक्कन्तकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, तिरच्छानगतस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, मातुघातकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, पितुघातकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, अरहन्तघातकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, भिक्खुनी-दूसकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, सङ्खमेदकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, लोहितुप्पादकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, उभतोव्यञ्जनकस्स.....पे०.....दुक्कटस्स । □ न भिक्खवे, पारिवासिकस्स पवारणा-दानेन पवारेतब्बं, अज्जत्र अवुट्ठिताय परिसाय । □ न च भिक्खवे, अपवारणाय पवारेतब्बं, अज्जत्र सङ्खसामगिया'ति ।

[८ एत्थ न-पवारणा निट्ठितं ।]

[९ तेवाचिक-द्वेवाचिकादि पवारणा-विनिच्छयो ।]

४. २. ९. १ तेन खो पन समयेन कोसलेसु जनपदेसु अञ्ज-
तरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय सवरभयं अहोसि । भिक्खू ना'
सर्किस्वसु तेवाचिकं पवारेतुं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि
भिक्खवे, द्वेवाचिकं पवारेतुं'ति । □ बाळ्हतरं सवरभयं अहोसि ।
भिक्खू ना' सर्किस्वसु द्वेवाचिकं पवारेतुं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
अनुजानामि भिक्खवे, एकवाचिकं पवारेतुं'ति । □ बाळ्हतरं सवरभयं
अहोसि । भिक्खू ना'सर्किस्वसु एकवाचिकं पवारेतुं । भगवतो एतम'त्थं
आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, समानवस्सिकं पवारेतुं'ति ।

२ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय
मनुस्सेहि दानं देन्तेहि येभुग्येन रत्ति खेपिता होति । अथ खो तेसं
भिक्खूनं एतद'होसि—मनुस्सेहि दानं देन्तेहि येभुग्येन रत्ति खेपिता ।
सचे सङ्घो तेवाचिकं पवारेस्सति, अपवारितो' व सङ्घो भविस्सति ।
अथा'यं रत्ति विभायिस्सति । कथं नु खो अम्हेहि पटिपज्जितब्बं'ति ? ।
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मिं आवासे
तदहु पवारणाय....पे०खेपिता होति । तत्र चे भिक्खवे, भिक्खूनं
एवं होति—मनुस्सेहि दानं देन्तेहि....पे०अथा'यं रत्ति विभायि-
स्सती'ति । व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे
भन्ते, सङ्घो । मनुस्सेहि (168) दानं देन्तेहि येभुग्येन रत्ति
खेपिता । सचे सङ्घो तेवाचिकं पवारेस्सति, अपवारितो'व सङ्घो
भविस्सति । अथा'यं रत्ति विभायिस्सति । यदि सङ्घस्स पतकळं, सङ्घो
द्वेवाचिकं एकवाचिकं समानवस्सिकं पवारेय्या'ति । □ इध पन

भिक्षवे, अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय भिक्षूहि धम्मं भणन्तेहि सुत्तन्तिकेहि सुत्तन्तं सङ्गायन्तेहि, विनयधरेहि विनयं विनिच्छिन्तेहि, धम्मकथिकेहि धम्मं साकच्छन्तेहि, भिक्षूहि कलहं करोन्तेहि येभ्य्येन रत्ति खेपिता होति । तत्र चे भिक्षवे, भिक्षूनं एवं होति—भिक्षूहि कलहं करोन्तेहि येभ्य्येन रत्ति खेपिता । सचे सङ्घो तेवाचिकं पवारेस्सति, अपवारितो'व सङ्घो भविस्सति । अथा'यं रत्ति विभायिस्सती'ति । ब्यत्तेन भिक्षुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । भिक्षूहि कलहं करोन्तेहिपे०खेपिता । सचे सङ्घो तेवाचिकं पवारेस्सति, अपवारितो'व सङ्घो भविस्सति, अथा'यं रत्ति विभायिस्सति । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो द्वेवाचिकं एकवाचिकं समानवस्सिकं पवारेय्या'ति ।

३. तेन खो पन समयेन कोसलेसु जनपदेसु अञ्जतरस्मिं आवासे तदहु पवारणाय महा भिक्षुसङ्घो सन्निपतितो होति, परित्तञ्च अनोवस्सिकं होति, महा च मेघो उगगतो होति । अथ खो तेसं भिक्षूनं एतद'होसि—अयं खो महा भिक्षुसङ्घो सन्निपतितो....पे० उगगतो । सचे सङ्घो तेवाचिकं पवारेस्सति, अपवारितो'व सङ्घो भविस्सति, अथा'यं मेघो पवस्सिस्सति । कथं नु खो अम्हेहि पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं [१] इध पन भिक्षवे, अञ्जतरस्मिं' आवासे तदहु पवारणाय महा भिक्षुसङ्घो सन्निपतितोपे०उगगतो होति । तत्र चे भिक्षूनं एवं होति—अयं खो महा भिक्षुसङ्घो पे० पवस्सिस्सति । ब्यत्तेन भिक्षुना पटिबलेन सङ्घो आपेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं महा भिक्षुसङ्घो

पे०....पवस्सिस्सति । यदि सङ्खस्स पत्तकलं, सङ्खो द्वेवाचिकं एकवाचिकं समानवस्सिकं पवारेय्या'ति । [२] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मि आवासे तदहु पवारणाय राजन्तरायो होति । तत्र चे भिक्खूनं एवं होति—अयं खो राजन्तरायो । सचे सङ्खो तेवाचिकं पवारेस्सति, अपवारितो'व सङ्खो भविस्सति, अथा'यं राजन्तरायो भविस्सति । व्यत्तेन भिक्खुना पटिवलेन सङ्खो जापेतब्बो—सुणातु मे भन्ते, सङ्खो । अयं राजन्तरायो । सचे सङ्खो तेवाचिकं पवारेस्सति, अपवारितो'व सङ्खो भविस्सति, अथा'यं राजन्तरायो भविस्सति । यदि सङ्खस्स पत्तकलं, सङ्खो द्वेवाचिकं एकवाचिकं समानवस्सिकं पवारेय्या'ति । [३] इध पन भिक्खवे, अञ्जतरस्मि आवासे तदहु पवारणाय चोरन्तरायो होति । तत्र चे भिक्खूनं पे.... [Bring out relevant changes in [२] by substituting चोरन्तरायो, where necessary] सङ्खो द्वेवाचिकं एकवाचिकं समानवस्सिकं पवारेय्या'ति । [४] इध पन.... पे०.... अग्यन्तरायो होति । तत्र चे भिक्खूनं....पे०.... [Bring out relevant changes in [२] by substituting अग्यन्तरायो where necessary] सङ्खो द्वेवाचिकं एकवाचिकं समानवस्सिकं पवारेय्या'ति । [५] इध पन पे०.... उदकन्तरायो होति । तत्र चे भिक्खूनं पे०.... [relevant changes in [२] by substituting उदकन्तरायो where necessary] समानवस्सिकं पवारेय्या'ति । [६] इध पन पे०.... मनुस्सन्तरायो होति । तत्र चे भिक्खूनं पे०.... [relevant changes in [२] by substituting मनुस्सन्तरायो where necessary] समान-

वस्सिकं पवारय्या'ति । [७] इध पन पे० अमनुस्सन्तरायो
 होति । तत्र चे भिक्खूनं पे० [relevant changes in
 [२] by substituting अमनुस्सन्तरायो where necessary] समान-
 वस्सिकं पवारय्या'ति । [८] इध पन पे० वाळन्तरायो
 होति । तत्र चे भिक्खूनं पे० [relevant changes in
 [२] by substituting वाळन्तरायो where necessary] समान-
 वस्सिकं पवारय्या'ति । [९] इध पन पे० सिरिसपन्तरायो
 होति । तत्र चे भिक्खूनं पे० [relevant changes in
 [२] by substituting सिरिसपन्तरायो, where necessary]
 समानवस्सिकं पवारय्या'ति । [१०] इध पन पे० जीवि-
 तन्तरायो होति । तत्र चे भिक्खूनं पे० [relevant
 changes in [२] by substituting जीवितन्तरायो where
 necessary] समानवस्सिकं पवारय्या'ति । [११] इध पन पे०
 ब्रह्मचरियन्तरायो होति । तत्र चे भिक्खूनं पे०
 [relevant changes in [२] by substituting ब्रह्म (169)
 चरियन्तरायो where necessary] समानवस्सिकं पवारय्या'ति ।

[तेवाचिक-द्वेवाचिकादि पवारणा-विनिच्छयो निट्ठितं ।]
 [१० ठपिता-अट्ठपिता-पवारणा-विनिच्छयो, चोदनाकम्मञ्च,
 अञ्जो च पवारणा- पपञ्चो ।]

४. २. १०. १ तेन खो पन' समयेन छब्बग्गिया भिक्खू
 सापत्तिका पवारेन्ति । भगवतो एतप्प'त्थं आरोचेसुं-न भिक्खवे, साप-
 त्तिकेन पवाहेतब्बं , यो पवारय्य, आपात्ति दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे,

४ पवारणाखन्धको (दुतिय-भाणवारं)

यो सापत्तिको पवारेति, तस्स ओकासं कारापेत्वाऽआपत्तिया चोदेतुं'ति । □
तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू ओकासं कारापियमाना न
इच्छन्ति ओकासं कातुं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि
भिक्खवे, ओकासं अकरोन्तस्स पवारणं ठपेतुं । एवञ्च पन भिक्खवे, ठपे-
त्तब्बा—तदहु पवारणाय चातुद्दसे वा पन्नरसे वा तस्मिं पुगळे सम्मुखीभूते
सङ्खमज्जे उदाहरितब्बं—सुणातु मे सङ्खो । इत्थन्नामो पुगलो सापत्तिको ।
तस्स पवारण ठपेमि, न तस्मिं सम्मुखीभूते पवारेतब्बं'ति । ठपिता
होति पवारणा ।

२. तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू—पुर'म्हाकं पेसला
भिक्खू पवारणं ठपेन्ती'ति पटिगच्चे'व सुद्धानं भिक्खूनं अनापत्तिकानं
अवत्थुस्मिं अकारणे पवारणं ठपेन्ति, पवारितानम्पि पवारणं ठपेन्ति ।
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, सुद्धानं भिक्खूनं...पे०...
अकारणे पवारणा ठपेतब्बा, यो ठपेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स ।

३. एवं खो ठपिता होति पवारणा, एवं अट्टपिता । □ कथञ्च
भिक्खवे, अट्टपिता होति पवारणा ? । तेवाचिकाय चे भिक्खवे,
पवारणाय भासिताय लपिताय परियोसिताय पवारणं ठपेति, अट्टपिता
होति पवारणा । द्वेवाचिकाय चे भिक्खवे, एकवाचिकाय चे भिक्खवे,
समानवस्सिकाय चे भिक्खवे, पवारणाय भासिताय....पे०...परियो-
सिताय पवारणं ठपेति (170) अट्टपिता होति पवारणा । एवं खो
भिक्खवे, अट्टपिता होति पवारणा ।

□ कथञ्च भिक्खवे, ठपिता होति पवारणा ? । तेवाचिकाय
चे भिक्खवे, पवारणाय भासिताय लपिताय अपरियोसिताय पवारणं

ठपेति, ठपिता होति पवारणा । द्वेवाचिकाय चे भिक्खवे, एकवाचिकाय चे भिक्खवे, समानवस्सिकाय चे भिक्खवे, पवारणाय भासिताय लपिताय अपरियोसिताय पवारणं ठपेति, ठपिता होति पवारणा । एवं खो भिक्खवे, ठपिता होति पवारणा ।

□ इध पन भिक्खवे, तदहु पवारणाय भिक्खु भिक्खुस्स पवारणं ठपेति । तं चे भिक्खुं अञ्जे भिक्खू जानन्ति—अयं खो आयस्मा अपरिसुद्धकायसमाचारो, अपरिसुद्धवचीसमाचारो, अपरिसुद्धा'जीवो, बालो, अब्यत्तो, न पटिबलो अनुयुञ्जियमानो अनुयोगं दातुं'ति । अलं भिक्खु, मा भण्डनं, मा कलहं, मा विग्गहं मा विवादं'ति ओमदित्वा सङ्गेन पवारेतब्बं ।

□ इध पन भिक्खवे, तदहु पवारणाय भिक्खु भिक्खुस्स पवारणं ठपेति । तं चे भिक्खुं अञ्जे भिक्खू जानन्ति—अयं खो आयस्मा परिसुद्धकायसमाचारो, अपरिसुद्धवचीसमाचारो, अपरिसुद्धा'जीवो, बालो....पे०....मा विवादं'ति ओमदित्वा सङ्गेन पवारेतब्बं ।

□ इध पन भिक्खवे, तदहु पवारणाय भिक्खु भिक्खुस्स पवारणं ठपेति । तं चे भिक्खुं अञ्जे भिक्खू जानन्ति—अयं खो आयस्मा परिसुद्धकायसमाचारो, परिसुद्धवचीसमाचारो अपरिसुद्धा'जीवोपे०....मा विवादं'ति ओमदित्वा सङ्गेन पवारेतब्बं ।

□ इध पन भिक्खवे, तदहु पवारणाय भिक्खु भिक्खुस्स पवारणं ठपेति । तं चे भिक्खुं अञ्जे भिक्खू जानन्ति—अयं खो आयस्मा परिसुद्धकायसमाचारो परिसुद्धवचीसमाचारो, परिसुद्धा'जीवो

बालो अव्यत्तो पे० मा विवादं'ति ओमदित्वा सङ्गेन पवारेतब्बं ।

□ इध पन भिक्खवे, तदहु पवारणाय पे० अब्जे भिक्खू जानन्ति— अयं खो आयस्मा परिसुद्धकायसमाचारो परि-सुद्धवचीसमाचारो परिसुद्धा'जीवो, पण्डितो व्यत्तो पटिवल्लो अनु-युञ्जियमानो अनुयोगं दातुं'ति, सो एवम'स्स वचनीयो—यं खो त्वं आवुसो, इमस्स भिक्खुनो पवारणं ठपेसि, किम्हि नं ठपेसि ? । सीलविपत्तिया वा (v. l. omit वा in this sentence) ठपेसि, आचार-विपत्तिया वा ठपेसि , (171) दिट्ठिविपत्तिया वा ठपेसी'ति ? । सो चे एवं वदेय्य— सीलविपत्तिया वा ठपेमि, आचारविपत्तिया वा ठपेमि, दिट्ठिविपत्तिया वा ठपेमी'ति, सो एवम'स्स वचनीयो—जानासि (v. l. जानाति for जानासि in this sentence) पना'यस्मा सीलविपत्तिं, जानासि आचारविपत्तिं, जानासि दिट्ठिविपत्ति'ति ? । सो चे एवं वदेय्य—जानामि खो अहं आवुसो, सीलविपत्तिं पे० जानामि दिट्ठिविपत्ति'ति, सो एवम'स्स वचनीयो—कतमा पना'वुसो, सीलविपत्ति, कतमा आचारविपत्ति, कतमा दिट्ठिविपत्ती'ति ? । सो चे एवं वदेय्य—चत्तारि च पाराजिकानि, तेरस सङ्घादिसेसा, अयं सीलविपत्ति । थुल्लच्चयं, पाचित्तियं, पाटिदेसनीयं, दुक्कटं, दुब्भासितं, अयं आचारविपत्ति । मिच्छादिट्ठि अन्तगाहिका दिट्ठि, अयं दिट्ठि-विपत्ती'ति, सो एवम'स्स वचनीयो—यं खो त्वं आवुसो, इमस्स भिक्खुनो पवारणं ठपेसि, दिट्ठेन वा ठपेसि, (v. l. omit वा in this sentence) सुत्तेन वा ठपेसि, परिसङ्काय वा ठपेसी'ति ? । सो चे

एवं वदेय्य—दिट्ठेन वा ठपेमि, सुतेन वा ठपेमि, परिसङ्काय वा ठपेमी'ति, सो एवम'स्स वचनीयो—यं खो त्वं आवुसो, इमस्स भिक्खुनो दिट्ठेन पवारणं ठपेसि—किं ते दिट्ठं ? किं'ति ते दिट्ठं ? कदा ते दिट्ठं ? कथं ते दिट्ठं ? पाराजिकं अज्झापज्जन्तो दिट्ठो ? सङ्घादिसेसं अज्झापज्जन्तो दिट्ठो ? थुल्लच्चयं पे० दुब्भासितं अज्झापज्जन्तो दिट्ठो ? कथं च त्वं अहोसि ? कथं चा'यं भिक्खु अहोसि ? किं च त्वं करोसि ? किं चा'यं भिक्खु करोती'ति ? । सो चे एवं वदेय्य—न खो अहं आवुसो, इमस्स भिक्खुनो दिट्ठेन पवारणं ठपेमि, अपि च सुतेन पवारणं ठपेमी'ति, सो एवम'स्स वचनीयो—यं खो त्वं आवुसो, इमस्स भिक्खुनो सुतेन पवारणं ठपेसि, किं ते सुतं ? किं'ति ते सुतं ? कदा ते सुतं ? कथं ते सुतं ? पाराजिकं अज्झापन्नो'ति सुतं ? सङ्घादिसेसं अज्झापन्नो'ति सुतं ? थुल्लच्चयं पे० दुब्भासितं अज्झापन्नो'ति सुतं ? । भिक्खुस्स सुतं, भिक्खुनिया सुतं, सिक्खमानाय सुतं, सामणेस्स सुतं, सामणेरियां सुतं, उपासकस्स सुतं, उपासिकाय सुतं, राजूनं सुतं, राजमहामत्तानं सुतं, तित्थियानं सुतं, तित्थियसावकानं सुतं'ति ? । सो चे एवं वदेय्य—न खो अहं आवुसो, इमस्स भिक्खुनो सुतेन पवारणं ठपेमि, अपि च परिसङ्काय पवारणं ठपेमी'ति, सो एवम'स्स वचनीयो—यं खो त्वं आवुसो, इमस्स भिक्खुनो परिसङ्काय पवारणं ठपेसि, किं परिसङ्कसि ? किं'ति परिसङ्कसि ? कदा परिसङ्कसि ? कथं परिसङ्कसि ? पारा (172) जिकं अज्झापन्नो'ति परिसङ्कसि ? सङ्घादिसं अज्झापन्नो'ति परिसङ्कसि ? थुल्लच्चयं पे० दुब्भासितं

अज्झापन्नो'ति परिसङ्कसि ? । भिक्खुस्स सुत्वा परिसङ्कसि ? भिक्खु-
निया सुत्वा परिसङ्कसि ?पे० [as above : add सुत्वा
to each] तित्थियसावकानं सुत्वा परिसङ्कसी'ति ? । सो चे एक्कं
वदेय्य—न खो अहं आवुसो, इमस्स भिक्खुनो परिसङ्काय पवारणं ठपेमि;
अपि च अहं पि न जानामि—केन अहं इमस्स भिक्खुनो पवारणं
ठपेमी'ति । सो चे भिक्खवे, चोदको भिक्खु अनुयोगेन विब्बूनं
सब्रह्मचारीनं चित्तं न आराधेति, अननुवादो चुदितो भिक्खू'ति
अलं वचनाय । सो चे भिक्खवे, चोदको भिक्खु अनुयोगेन विब्बूनं
सब्रह्मचारीनं चित्तं आराधेति, सानुवादो चुदितो भिक्खू'ति
अलं वचनाय । (अ) सो चे भिक्खवे, चोदको भिक्खु
अमूलकेन पाराजिकेन अनुद्धंसितं पटिजानाति, सङ्घादिसेसं आरोपेत्वा
सङ्घेन पवारेतब्बं । सो चे भिक्खवे, चोदको भिक्खु अमूलकेन
सङ्घादिसेसेन अनुद्धंसितं पटिजानाति, यथाधम्मं कारापेत्वा सङ्घेन
पवारेतब्बं । सो चे भिक्खवे, चोदको भिक्खु अमूलकेन थुल्लच्च-
येन, पाचित्तियेन, पाटिदेसनीयेन, दुक्कटेन, दुब्भासितेन अनुद्धंसितं
पटिजानाति, यथाधम्मं कारापेत्वा सङ्घेन पवारेतब्बं । (आ) सो चे
भिक्खवे, चुदितो भिक्खु पाराजिकं अज्झापन्नो'ति पटिजानाति,
नासेत्वा सङ्घेन पवारेतब्बं । सो चे भिक्खवे, चुदितो भिक्खु
सङ्घादिसेसं अज्झापन्नो'ति पटिजानाति, सङ्घादिसेसं आरोपेत्वा सङ्घेन
पवारेतब्बं । सो चे भिक्खवे, चुदितो भिक्खु थुल्लच्चयं, पाचि-
त्तियं....पे०दुब्भासितं अज्झापन्नो'ति पटिजानाति, यथाधम्मं
कारापेत्वा सङ्घेन पवारेतब्बं ।

४ इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदहु पवारणाय थुल्लच्चयं अज्झापन्नो होति । एकच्चे भिक्खू थुल्लच्चयदिट्ठिनो होन्ति, एकच्चे भिक्खू सङ्घादिसेसदिट्ठिनो होन्ति । ये ते भिक्खवे, भिक्खू थुल्लच्चयदिट्ठिनो, तेहि सो भिक्खवे, भिक्खु एकम'न्तं अपनेत्वा यथाधम्मं कारापेत्वा, सङ्घं उपसङ्कमित्वा एवम'स्स वचनीयो—यं खो सो आवुसो, भिक्खु आपत्तिं आपन्नो, सा'स्स यथाधम्मं पटिकता । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो पवारेय्या'ति ।

□ इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदहु पवारणाय थुल्लच्चयं अज्झापन्नो होति । एकच्चे भिक्खू थुल्लच्चयदिट्ठिनो हीन्ति, एकच्चे भिक्खू पाचित्तियदिट्ठिनो होन्ति । एकच्चे भि (173) कखू थुल्लच्चयदिट्ठिनो होन्ति, एकच्चे भिक्खू पाटिदेसनीयदिट्ठिनो होन्ति । एकच्चे भिक्खू थुल्लच्चयदिट्ठिनो होन्ति, एकच्चे भिक्खू दुक्कटदिट्ठिनो होन्ति । एकच्चे भिक्खू थुल्लच्चयदिट्ठिनो होन्ति, एकच्चे भिक्खू दुब्भासितदिट्ठिनो होन्ति । ये ते भिक्खवे, भिक्खू थुल्लच्चयदिट्ठिनो, तेहि सो भिक्खवे, भिक्खू एकम'न्तं अपनेत्वा यथाधम्मं कारापेत्वा सङ्घं उपसङ्कमित्वा एवम'स्स वचनीयो—यं खो सो आवुसो, भिक्खु आपत्तिं आपन्नो, सा'स्स यथाधम्मं पटिकता । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं, सङ्घो पवारेय्या'ति ।

□ इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदहु पवारणाय पाचित्तियं अज्झापन्नो होति, पाटिदेसनीयं अज्झापन्नो होति, दुक्कटं अज्झापन्नो होति, दुब्भासितं अज्झापन्नो होति । एकच्चे भिक्खू दुब्भासितदिट्ठिनो होन्ति, एकच्चे भिक्खू सङ्घादिसेसदिट्ठिनो होन्ति । ये ते भिक्खवे,

४. पवारणाखन्धको (दुतिय-भाणवारं)

भिक्षू दुब्भासितदिट्ठिनो, तेहि सो भिक्षवे, भिक्षु एकम'न्तं अप-
नेत्वा यथाधम्मं कारापेत्वा सङ्घं उपसङ्गमित्वा एवमस्स वचनीयो—यं
खो सो आवुसो,....पे०..... सङ्घो पवारेय्या'ति ।

□ इध पन भिक्षवे, भिक्षु तदहु पवारणाय दुब्भासितं
अज्झापन्नो होति । एकच्चे भिक्षू दुब्भासितदिट्ठिनो होन्ति, एकच्चे
भिक्षू थुल्लच्चयदिट्ठिनो होन्ति । एकच्चे भिक्षू दुब्भासितदिट्ठिनो
होन्ति, एकच्चे भिक्षू पाचित्तियदिट्ठिनो होन्ति । एकच्चे भिक्षू
दुब्भासितदिट्ठिनो होन्ति, एकच्चे भिक्षू पाटिदेसनीयदिट्ठिनो
होन्ति । एकच्चे भिक्षू दुब्भासितदिट्ठिनो होन्ति, एकच्चे भिक्षू
दुक्कटदिट्ठिनो होन्ति । ये ते भिक्षवे, भिक्षू दुब्भासितदिट्ठिनो, ते-
हि सो भिक्षवे, भिक्षु एकम'न्तं अपनेत्वा....पे०..... सङ्घो पवा-
रेय्या'ति ।

५. इध पन भिक्षवे, भिक्षु तदहु पवारणाय सङ्घमज्झे उदाह-
रेय्य—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । इदं वत्थुं पञ्जायति, न पुगलो । यदि
सङ्घस्स पत्तकलं वत्थुं ठपेत्वा सङ्घो पवारेय्या'ति । सो एवम'स्स
वचनीयो—भगवता खो आवुसो, विसुद्धानं पवारणा पञ्जत्ता ।
सचे वत्थुं पञ्जायति, न पुगलो, इदाने'व नं वदेही'ति ।

□ इध पन भिक्षवे, भिक्षु तदहु पवारणाय सङ्घमज्झे उदाह-
रेय्य—सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अयं पुगलो पञ्जायति, न वत्थुं ।
यदि सङ्घस्स पत्तकलं, पुगलं ठपेत्वा सङ्घो पवारेय्या'ति । सो एवम'स्स
वचनीयो—भगवता खो आवुसो, समग्गानं पवारणा पञ्जत्ता । सचे
पुगलो पञ्जायति, न वत्थुं, इदाने'व नं वदेही'ति ।

□ इध पन भिक्खवे, भिक्खु तदहु पवारणाय सङ्खमज्जे उदाहरेय्य—सुणातु मे भन्ते, सङ्खो । इदं वत्थुञ्च पुग्गलो च पञ्जायति । यदि सङ्खस्स पत्तकल्लं, वत्थुञ्च पुग्गलञ्च ठपेत्वा सङ्खो पवारयेया'ति । सो एवम'स्स वचनीयो—भगवता खो आवुसो विसुद्धानञ्च समग्गानञ्च पवारणा पञ्जत्ता । सचे वत्थुञ्च पुग्गलो च पञ्जायति, इदाने'व नं वदेही'ति ।

□ पुब्बे चे भिक्खवे, पवारणाय वत्थुं पञ्जायति, पच्छा पुग्गलो, कल्लं वचनाय । पुब्बे चे भिक्खवे, (174) पवारणाय पुग्गलो पञ्जायति, पच्छा वत्थुं, कल्लं वचनाय । पुब्बे चे भिक्खवे, पवारणाय वत्थुञ्च पुग्गलो च पञ्जायति, तञ्चे क्ताय पवारणाय उक्कोटेति, उक्कोटनकं पाचित्थि'ति ।

६. तेन खो पन समयेन सम्बहुला सन्दिट्ठा सम्भत्ता भिक्खू कोसलेसु जनपदेसु अञ्जतरस्मिं आवासे वस्सं उपगच्छिंसुं । तेसं सामन्ता अञ्जे भिक्खू भण्डनकारका कलहकारका विवादकारका भस्सकारका सङ्खे अधिकरणकारका वस्सं उपगच्छिंसु—मयं तेसं भिक्खूनं वस्सं वुत्थानं पवारणाय पवारणं ठपेस्सामा'ति । अस्सोमुं खो ते भिक्खू—अम्हाकं किर सामन्ता अञ्जे भिक्खू....पे०अधिकरणकारका वस्सं उपगता—मयं तेसं भिक्खूनं....पे०ठपेस्सामा'ति । कथं नु खो अम्हेहि पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—

□ इध पन भिक्खवे, सम्बहुला सन्दिट्ठा....पे०वस्सं उपगच्छन्ति । तेसं सामन्ता अञ्जे भिक्खू भण्डनकारकापे०

४. पवारणाखन्धको (दुतिय-माणवारं)

अधिकरणकारका वस्सं उपगच्छन्ति—मयं तेसं भिक्खून् वस्सं
वुत्थानं पवारणाय पवारणं ठपेस्सामा'ति । अनुजानामि भिक्खवे, तेहि
भिक्खूहि द्वे तयो उपोसथे चातुदसिके कातुं—कथं मयं तेहि भिक्खूहि
पठमतरं पवारेय्यामा'ति ? । ते चे भिक्खवे, भिक्खू भण्डनकारका
.... पे० अधिकरणकारका तं आवासं आगच्छन्ति, तेहि
भिक्खवे, आवासिकेहि भिक्खूहि लहुं लहुं सन्निपत्तिवा पवारेतब्बं,
पवारेत्वा वत्तब्बा—पवारिता खो मयं आवुसो, यथा'यस्मन्ता मज्जन्ति,
तथा करोन्तू'ति । ते चे भिक्खवे, भिक्खू भण्डनकारका पे०
अधिकरणकारका असंविहिता तं आवासं आगच्छन्ति, तेहि भिक्खवे,
आवासिकेहि भिक्खूहि आसनं पज्जापेतब्बं । पादोदकं पादपीठं पादकथ-
लिकं उपनिक्खितब्बं । पच्चुग्गन्त्वा पत्तचीवरं पटिग्गहेतब्बं । पानीयेन
परिपुच्छित्त्वा । तेसं आचिक्खित्वा (v. 1. विक्खित्वा for अचि-
क्खित्वा) निस्सीमं गन्त्वा पवारेतब्बं । पवारेत्वा वत्तब्बा—पवारिता खो मयं
आवुसो । यथा'यस्मन्ता मज्जन्ति तथा करोन्तू'ति । एवञ्चे'तं लभेथ,
इच्चे'तं कुसलं । नो चे लभेथ, आवासिकेन भिक्खुना व्यत्तेन पटिबलेन
आवासिका भिक्खू जापेतब्बा—सुणन्तु मे आयस्मन्ता आवासिका । यदा'
यस्मन्तानं पत्तकल्लं, इदानि उपोसथं करेय्याम, पातिमोक्खं उद्दिसेय्या
(175) म, आगमे जुण्हे (v. 1. काळे for जुण्हे) पवारेय्यामा'ति । ते चे
भिक्खवे, भिक्खू भण्डनकारका पे० अधिकरणकारका ते
भिक्खू एवं वदेय्युं—साधा'वुसो इदाने'व नो पवारेय्याथा'ति । ते एवम'स्सु
वचनीया—अनिस्सरा खो तुम्हे आवुसो अम्हाकं पवारणाय ।
न ताव मयं पवारेय्यामा'ति । ते चे भिक्खू भण्डकारका पे०

अधिकरणकारकां तं कालं अनुवसेय्युं, आवासिकेन भिक्खवे, भिक्खुना व्यत्तेन पट्टिबलेन आवासिका भिक्खू आपेतब्बा—सुणन्तु मे आयस्मन्ता आवासिका । यदा'यस्मन्तानं पत्तकल्लं, इदानी उपोसथं करेय्याम, पाति-मोक्खं उद्दिसेय्याम, आगमे जुण्हे पवारेय्यामा'ति । ते भिक्खवे, भिक्खू भण्डनकारका पे० अधिकरणकारका ते भिक्खू एवं वदेय्यं—साधा'वुसो, इदानी'व नो पवारेय्याथा'ति । ते एवम'स्सु वचनीया—अनिस्सरा खो तुम्हे आवुसो अम्हाकं पवारणाय । न ताव मयं पवारेय्यामा'ति । ते चे भिक्खवे, भिक्खू भण्डनकारका पे० अधिकरणकारका तम्पि जुण्हं अनुवसेय्युं, तेहि भिक्खवे, भिक्खूहि सब्बेहे'व आगमे जुण्हे कोमुदिया चातुमासिनिया अकामा पवारेतब्बं । (अ) तेहि चे भिक्खवे, भिक्खूहि पवारियमाने गिलानो अगिलानस्स पवारणं ठपेति, सो एवम'स्स वचनीयो—आयस्मा खो गिलानो । गिलानो च अनुयोगक्खमो वुत्तो भगवता । आगमेहि आवुसो, याव अरोगो अहोसि । अरोगो आकङ्खमानो चोदेस्ससी'ति । एवञ्चे वुच्चमानो चोदेति, अनादरिये पाचित्तियं । (आ) तेहि चे भिक्खवे, भिक्खूहि पवारियमाने अगिलानो गिलानस्स पवारणं ठपेति, सो एवम'स्स वचनीयो—अयं खो आवुसो, भिक्खु गिलानो । गिलानो च अननुयोगक्खमो वुत्तो भगवता । आगमेहि आवुसो, यावा'यं भिक्खु अरोगो होति । अरोगं आकङ्खमानो चोदेस्ससी'ति । एवञ्चे वुच्चमानो चोदेति, अनादरिये पाचित्तियं । (इ) तेहि चे भिक्खवे, भिक्खूहि पवारियमाने गिलानो गिलानस्स पवारणं ठपेति, सो एवम'स्स वचनीयो—आयस्मन्ता खो गिलाना । गिलानो च पे०

४. पवारणाखन्धको (द्वितीय-भाणवारं)

भगवता । आगमेहि आवुसो, याव अरोगो होति (v. 1. आरोगा होथ) । अरोगं आकङ्क्षमानो चोदेस्ससी'ति । एवञ्चे वुच्चमानो चोदेति, अनादरिये पाचित्तियं । (उ) तेहि चे भिक्खवे, भिक्खूहि पवारियमाने अगिलानो अगिलानस्स पवारणं ठपेति । उभो सङ्खेन समनुयुज्जित्वा समनुगाहित्वा यथाधम्मं कारापेत्वा सङ्खेन पवारेतब्बं'ति ।

[ठपिता-अठपिता-पवारणा-विनिच्छयो, चोदनाकम्मञ्च, अञ्जो च पवारणा-पपञ्चो निद्रितं ।]

[११ पवारणा-सङ्गह-करणं ।]

४. २. ११. १ तेन खो पन समयेन सम्बहुला सदिट्ठा सम्भत्ता (176) भिक्खू कोसलेसु जनपदेसु अञ्जतरस्मिं आवासे वस्सं उपगच्छिंसु । तेसं समग्गानं सम्मोदमानानं अविदमानानं विहरतं अञ्जतरो फासुविहारो अधिगतो होति । अथ खो तेसं भिक्खूनं एद'होसि-अम्हाकं खो समग्गानं पे०..... अधिगतो । सचे मयं इदानीं पवारेस्साम, सिया पि भिक्खू पवारेत्वा चारिकं पक्कमेय्युं । एवं मयं इमम्हा फासुविहारा परिबाहिरा भविस्साम । कथं नु खो अम्हेहि पटिपज्जितब्बं'ति ? । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं-इध पन भिक्खवे, सम्बहुला सन्दिट्ठा सम्भत्ता भिक्खू अञ्जतरस्मिं आवासे वस्सं उपगच्छन्ति । तेसं समग्गानं सम्मोदमानानं पे०..... अधिगतो होति । तत्र चे भिक्खूनं एवं होति-अम्हाकं खो समग्गानं पे०..... अधिगतो । सचे मयं पे०..... भविस्सामा'ति । अनुजानामि भिक्खवे, तेहि भिक्खूहि पवारणासङ्गहं कातुं ।

□ एवञ्च पन भिक्खवे, कातब्बो— सव्वेहे'व एकज्झं सन्निपत्ति-
तब्बं । सन्निपत्तिव्वा व्यत्तेन भिक्खुना पटिबलेन सङ्घो अपेतब्बो—
सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अम्हाकं समग्गानं सम्मोदमानानं अविवदमा-
नानं विहरतं अञ्जतरो फासुविहारो अधिगतो । सचे मयं इदानि
पवारेस्साम, सिया पि भिक्खू पवारेत्वा चारिकं पक्कमेय्युं । एवं मयं
इमम्हा फासुविहारा परिवाहिरा भविस्साम । यदि सङ्घस्स पत्तकल्लं,
सङ्घो पवारणासङ्गहं करेय्य—इदानि उपोसथं करेय्य, पातिमोक्खं
उद्दिसेय्य । आगमे जुण्हे कोमुदिया चातुमासिनिया पवारेय्य ।
एसा वत्ति ।

□ सुणातु मे भन्ते, सङ्घो । अम्हाकं समग्गानं पे०
फासुविहारो अधिगतो । सचे मयं इदानि पे० परिवाहिरा
भविस्साम । सङ्घो पवारणासङ्गहं करोति । इदानि उपोसथं करिस्सति,
पातिमोक्खं उद्दिस्सति । आगमे जुण्हे कोमुदिया चातुमासिनिया
पवारेस्सति । यस्मा'यस्मतो खमति पवारणासङ्गहस्स करणं, इदानि
उपोसथं करिस्सति, पातिमोक्खं उद्दिसिस्सति, आगमे जुण्हे कोमु-
दिया चातुमासिनिया पवारेस्सति, सो तुण्ह'स्स । यस्स नक्खमति,
सो भासेय्य । कतो सङ्घेन पवारणासङ्गहो । इदानि उपोसथं
करिस्सति पे० पवारेस्सति । खमति सङ्घस्स । तस्मा
तुण्ही । एवमे'तं धारयामी'ति ।

२ तेहि चे भिक्खवे, भिक्खूहि कते पवारणासङ्गहे अञ्जतरो
भिक्खु एवं वदेय्य— इच्छाम'हं आवुसो, जनपदचारिकं पक्कमितु ।
अत्थि मे जनपदे करणीय'ति । सो एवम'स्स वचनीयो—

४. पवारणाखन्धको (दुतिय-भाणवारं)

साधा'वुसो पवारेत्वा गच्छाही'ति । सो (177) चे भिक्खवे,
भिक्खु पवारियमानो अञ्जतरस्स भिक्खुनो पवारणं ठपेति, सो
एवम'स्स वचनीयो—अनिस्सरो खो मे त्वं आवुसो, पवारणाय ।
न तावा'हं पवारेस्सामी'ति । तस्स चे भिक्खवे, भिक्खुनो पवारय-
मानस्स अञ्जतरो भिक्खु तस्स भिक्खुनो पवारणं ठपेति, उभो
सङ्खेन समनुयुञ्जित्वा समनुगाहित्वा यथाधम्मं कारापेतब्बा ।

३ सो चे भिक्खवे, भिक्खु जनपदे तं करणीयं तीरेत्वा पुनदे'व
अन्तो कोमुदिया चातुमासिनिया तं आवासं आगच्छति । तेहि चे भिक्खवे,
भिक्खूहि पवारियमाने अञ्जतरो भिक्खू तस्स भिक्खुनो पवारणं ठपेति,
सो एवम'स्स वचनीयो—अनिस्सरो खो मे, त्वं आवुसो, पवारणाय ।
पवारितो अहं'ति । तेहि चे भिक्खवे, भिक्खूहि पवारियमाने सो चे
भिक्खु अञ्जतरस्स भिक्खुनो पवारणं ठपेति, उभो सङ्खेन समनुयुञ्जित्वा
समनुगाहित्वा यथाधम्मं कारापेत्वा सङ्खेन पवारेतब्बं'ति ।

[पवारणा—सङ्गह—करणं निद्रितं ।]

[दुतिय—भाणवारं निद्रितं]

पवारणखन्धकं चतुत्थं ।

इममिह खन्धके वत्थु छचचारीसा'ति ।

तस्सु'द्धानं

वस्सं वुत्था कोसलेसु अगमुं सत्थुदस्सनं ।

अफासुं पसु—संवासं अञ्जमञ्जा'नुलोमता ॥ १ ॥

पवारेन्ता पणामञ्च (प. 1. पवारेन्तापणा द्वेच) कम्मं गिलान—जातका ।

राजा चोरा च धुत्ता च भिक्खू पच्चत्थिका तथा ॥ २ ॥

पञ्च-चतु-त्तयो-द्वे'को आपन्नो वेमति सरि ।

सब्बो सङ्घो वेमतिको बहु समा च थोक्किा ॥ ३ ॥

अवासिका चातुद्दसा लिङ्गसंवासका उभो ।

गन्तब्बं न निसिन्नाय छन्द-दान-पवारणा ॥ ४ ॥

सवरेहि खेपिता मेधो अन्तरा च पवारणा ।

न करोन्ति (प. 1. काहन्ति) पुर'म्हाकं अट्टपिता च भिक्खुनो ॥ ५ ॥

किम्हि वा'ति कतमञ्च दिट्ठेन सुतसङ्काय ।

चोदको चुदितको च थुल्लच्चय-वत्थु च भण्डनं ।

पवारणासङ्गहो च अनिस्सरो पवारये'ति ॥ ६ ॥ (178)

[५. चम्म-खन्धको*]

[१. सोणो कोळिविसो-उपाहन-अनुज्जा ।]

५. १. १. तेन समयेन बुद्धो भगवा राजगहे विहरति गिज्झ-
कूटे पब्बते । तेन खो पन समयेन राजा मागधो सेनियो बिम्बि-
सारो असीतिया गामसहस्सेसु इस्सरा'धिपच्चं रज्जं कारेति । तेन खो
पन समयेन चम्पायं सोणो नाम कोळिविसो सेट्ठिपुत्तो सुखमालो
होति । तस्स पादतलेसु लोमानि जातानि होन्ति । अथ खो
राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो तानि असीति-गामिकसहस्सानि
(प. 1. असीतिं गामिकसहस्सानि) सन्निपातापेत्वा केनचिदे'व
करणीयेन सोणस्स कोळिविसस्स सन्तिके दूतं पाहेसि-आगच्छतु
सोणो, इच्छामि सोणस्स आगतं'ति ।

२. अथ खो सोणस्स कोळिविसस्स मातापितरो सोणं कोळिविं
एतद'वोचुं-राजा ते तात सोण, पादे दम्बितुकाभो । मा खो त्वं

* There are no Bhanavaras in this Khandhaka.

तात सोण, येन राजा तेन पादे अभिप्पसारय्यासि । रज्जो पुरतो पल्लङ्केन निसीद, निसिन्नस्स ते राजा पादे दक्खिस्सती'ति । अथ खो सोणं कोळिविसं सिविकाय आनेसुं । अथ खो सोणो कोळिविसो येन राजा मागधो सेनियो विम्बिसारो तेनु' पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा राजानं मागधं सेनियं विम्बिसारं अभिवादेत्वा रज्जो पुरतो पल्लङ्केन निसीदि । अहस खो राजा मागधो सेनियो विम्बिसारो सोणस्स कोळिविस्स पादतलेसु लोमानि जातानि ।

३. अथ खो राजा मागधो सेनियो विम्बिसारो तानि असीति-
गामिकसहस्सानि दिट्ठधम्मिके अत्थे अनुसासित्वा उय्योजेसि—
तुम्हे ख्व'त्थ भणे मया दिट्ठधम्मिके अत्थे अनुसासिता, गच्छथ तं
भगवन्तं, पयिरुपासथ, सो नो भगवा सम्परायिके अत्थे अनुसासि-
स्सती'ति । अथ खो तानि असीति गामिकसहस्सानि येन गिज्झकूटो
पञ्चतो तेनु'प सङ्कमिंसु ।

४. तेन खो पन समयेन आयस्मा सागतो भगवतो उपट्ठाको
होति । अथ खो तानि असीति गामिकसहस्सानि येना' यस्मा सागतो तेनु'
पसङ्कमिंसु, उपसङ्कमित्वा आयस्मन्तं सागतं (179) एतद'वोचुं—इमानि
भन्ते, असीति गामिकसहस्सानि इधू'पसङ्कतानि भगवन्तं दस्सनाय ।
साधु मयं भन्ते, लभेय्याम भगवन्तं दस्सनाया'ति । तेन हि तुम्हे
आयस्मन्तो मुहुत्तं इधे' व ताव होथ, यावा'हं भगवन्तं पटिवेदेमी'ति ।

५. अथ खो आयस्मा सागतो तेसं असीतिया गामिकसहस्सानं
पुरतो पेक्खमानानं पाटिकाय निमुज्जित्वा भगवतो पुरतो उम्मुज्जित्वा

भगवन्तं एतद'वोच—इमानि भन्ते, असीति गामिकसहस्सानि इधू' पसङ्कतानि भगवन्तं दस्सनाय । यस्स दानि भन्ते, भगवा कालं मज्ज-
ती'ति । तेन हि त्वं सागत, विहारपच्छायायं आसनं पज्जापेही'ति ।

६. एवं भन्ते'ति खो आयस्मा सागतो भगवतो पटिस्सुणित्वा
पीठं गहेत्वा भगवतो पुरतो निमुज्जित्वा तेसं असीतिया गामिकसह-
स्सानं पुरतो पेक्खमानानं पाटिकाय उम्मुज्जित्वा विहारपच्छायायं
आसनं पज्जापेसि । अथ खो भगवा विहारा निक्खमित्वा विहार—
पच्छायायं पज्जते आसने निसीदि ।

७. अथ खो तानि असीति गामिकसहस्सानि येन भगवा तेनु'
पसङ्कर्मिंसु, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदिसुं ।
अथ खो तानि असीति गामिकसहस्सानि आयस्मन्तं येव सागतं
समन्नाहरन्ति, नो तथा भगवन्तं । अथ खो भगवा तेसं असीतिया
गामिकसहस्सानं चेतसा चेतोपरिवितक्कं अज्जाय आयस्मन्तं सागतं
आमन्तेसि— तेन हि त्वं सागत, भिय्योसोमत्ताय उत्तरिमनुस्सधम्मं
इद्धिपाटिहारियं दस्सेही'ति । एवं भन्ते'ति खो आयस्मा सागतो
भगवतो पटिस्सुणित्वा वेहासं अबुभगन्त्वा आकासे अन्तलिकखे
चङ्कमति पि, तिट्ठति पि, निसीदति पि, सेय्यम्पि कप्पेति, धूपायति
पि, पज्जलति पि, अन्तरधायति पि ।

८. अथ खो आयस्मा सागतो आकासे अन्तलिकखे अनेकविहितं
उत्तरिमनुस्सधम्मं इद्धिपाटिहारियं दस्सेत्वा भगवतो पादेसु सिरसा
निपतित्वा भगवन्तं एतद'वोच—सत्था मे भन्ते, भगवा, सावको'
हम'स्मि । सत्था मे भन्ते, भगवा, सावको'हम'स्मी'ति । अथ खो

तानि असीति गामिकसहस्सानि—अच्छरियं वत भो, अब्भुतं वत भो, सावको पि नाम एवं महिद्धिको भविस्सति एवं महानुभावो, अहो नून सत्था'ति—भगवन्तं येव समन्नाहरन्ति, नो तथा आयस्मन्तं सागतं ।

९. अथ खो भगवा तेसं असीतिया गामिकसहस्सानं चेतसा चेतोपरिवित्कं अज्जाय अनुपुब्बिकथं कथेसि, सेय्यथी'दं—दान-कथं, सीलकथं (180) पे० [पिट्ठक्यो २७ § २] अपरप्पच्चया सत्थुसासने भगवन्तं एतद'वोचुं—अभिक्कन्तं भन्ते, पे० [पिट्ठक्यो २५ § ५] पकासितो । एते मयं भन्ते, भगवन्तं सरणं गच्छाम धम्मञ्च भिक्खुसङ्घञ्च । उपासके नो भगवा धारेतु अज्जतमगे पाणुपेते सरणं गते'ति ।

१०. अथ खो सोणस्स कोळिविस्स एतद' होसि—यथा यथा खो अहं भगवता धम्मं देसितं आजानामि, न यिदं सुकरं अगारं अज्जावसता एकन्तपरिपुण्णं एकन्तपरिसुद्धं सङ्गलिखितं ब्रह्मचरियं चरितुं । यन्नूना'हं केसमस्सुं ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छा-देत्वा अगारस्मा अनगारियं पव्वजेय्यं'ति । अथ खो तानि असीति गामिकसहस्सानि भगवतो भासितं अभिनन्दित्वा अनुमोदित्वा उट्ठया'-सना भगवन्तं अभिवादेत्वा पदक्खिणं कत्वा पक्कमिंसु ।

११. अथ खो सोणो कोळिविसो अचिरप्पक्कन्तेसु तेसु असीतिया गामिकसहस्सेसु येन भगवा तेनु' पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नो खो सोणो कोळि-विसो भगवन्तं एतद'वोच—यथा यथा'हं भन्ते, पे० ब्रह्मचरियं चरितुं । इच्छाम'हं भन्ते, केसमस्सुं ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि

अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगारियं पव्वजितुं । पव्वाजेतु मं भन्ते, भग-
वा'ति । अलत्थ खो सोणो कोळिविसो भगवतो सन्तिके पव्वज्जं,
अलत्थ उपसम्पदं ।

१२. अचिरूपसम्पन्नो (181) च पनाय'स्मा सोणो सीतवने
विहरति । तस्स अच्चारद्धविरियस्स चङ्कमतो पादा भिज्जिसु, चङ्कमो
लोहितेन फुटो होति, सेय्यथा पि गवाघातनं । अथ खो आयस्मतो
सोणस्स रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि-
ये खो केचि भगवतो सावका आरद्धविरिया विहरन्ति, अहं
तेसं अञ्जतरो । अथ च पन मे ना'नुपादाय आसवेहि चित्तं विमुच्चति ।
सविज्जन्ति खो पन मे कुले भोगा । सक्का भोगे च भुञ्जितुं
पुञ्जानि च कातुं । यन्नूना'हं हीनाया'वत्तित्वा भोगे च भुञ्जेय्यं
पुञ्जानि च करेय्यं'ति ।

१३. अथ खो भगवा आयस्मतो सोणस्स चेतसा चेतोपरिवितक्क '
मञ्जाय, सेय्यथा पि नाम बलवा पुरिसोपे०..... [पिट्ठक्को ८९२]
सम्मिञ्जेय्य, एवमे'व गिज्झकूटे पव्वते अन्तरहितो, सीतवने पातुर-
होसि । अथ खो भगवा सम्बहुलेहि भिक्खूहि सद्धि सेनासन-
चारिकं आहिण्डन्तो येना'यस्मतो सोणस्स चङ्कमो तेनु'पसङ्कमि ।
अद्वस खो भगवा आयस्मतो सोणस्स चङ्कमं लोहितेन फुटं । दिस्वान
भिक्खू आमन्तेसि—कस्स न्वा'यं भिक्खवे, चङ्कमो लोहितेन फुटो,
सेय्यथा पि गवाघातनं'ति । आयस्मतो भन्ते, सोणस्स अच्चारद्धविरि-
यस्स चङ्कमतो पादा भिज्जिसु, तस्सा'यं चङ्कमो लोहितेन फुटो,
सेय्यथा पि गवाघातनं'ति ।

१४. अथ खो भगवा येना'यस्मतो सोणस्स विहारो, तेनु'पसङ्कमि,
उपसङ्कमित्वा पञ्चत्ते आसने निसीदि । आयस्मा पि खो सोणो भगवन्तं
अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नं खो आयस्मन्तं सोणं
भगवा एतद'वोच—ननु ते सोण, रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो
परिवित्तको उदपादि—ये खो केचि....पे०.....पुञ्जानि च करेय्यं'ति ? ।
एवं भन्ते'ति । तं किं मञ्जसि सोण, कुसलो त्वं पुब्बे अगारिकभूतो
वीणाय तन्तिस्सरे'ति ? । एवं भन्ते, । तं किं मञ्जसि सोण, यदा ते वीणाय
तन्तियो अच्चायता होन्ति, अपि नु ते वीणा तस्मिं समये सरवती वा
होति, कम्मञ्जा वा'ति ? । नो हे'तं भन्ते, । तं किं मञ्जसि सोण,
यदा ते वीणाय तन्तियो अतिसिथिल्ला होन्ति, अपि नु....पे०.....
कम्मञ्जा वा'ति ? । नो हे'तं भन्ते, । तं किं मञ्जसि सोण, यदा ते
वीणाय तन्तियो ने'व अच्चायता होन्ति, ना'तिसिथिल्ला, समे गुणे
पतिट्ठिता, अपि नु....पे०.....कम्मञ्जा'ति ? । एवं भन्ते, । एवमे'व खो
सोण, अच्चारद्धविरियं उद्धच्चाय संवत्त (१८२) ति, अतिलीन-
विरियं कोसज्जाय संवत्तति । तस्माति'ह त्वं सोण, विरियसमतं
अधिट्ठह, इन्द्रियानञ्च समतं पटिविज्झ, तत्थ च निमित्तं गण्हाही'ति ।
एवं भन्ते'ति खो आयस्मा सोणो भगवतो पच्चस्सोसि । अथ खो
भगवा आयस्मन्तं सोणं इमिना ओवादेन ओवदित्वा, सेग्यथा पि
नाम बलवा पुरिसो....पे०.....[पिट्ठङ्को..८...९...२..] गिज्झकूटे
पञ्चते पातुरहोसि ।

१५. अथ को आयस्मा सोणो अपरेन समयेन विरियसमतं
अधिट्ठासि, इन्द्रियानञ्च समतं पटिविज्झ, तत्थ च निमित्तं
अग्गहेसि । अथ खो आयस्मा सोणो एको वूपकट्ठो अप्पमत्तो आतापी

पहितत्तो विहरन्तो न चिरस्से'व यस्स'त्थाय कुलपुत्ता सम्मदे'व
अगारस्मा अनगारियं पव्वजन्ति, तद'नुत्तरं ब्रह्मचरियपरियोसानं
दिट्ठे'व धम्मं सयं अभिज्जा सच्छिक्त्वा उपसम्पज्ज विहासि—
खीणा जाति, वुसितं ब्रह्मचरियं, कतं करणीयं, ना'परं इत्थ-
त्ताया'ति अब्भज्जासि । अब्जतरो च पना'यस्मा सोणो अरहतं
अहोसि ।

१६. अथ खो आयस्मतो सोणस्स अरहतं पत्तस्स एतद'होसि—
यन्नूना'हं भगवतो सन्तिके अज्जं व्याकरेय्यं'ति । अथ खो आयस्मा
सोणो येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा
एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नो खो आयस्मा सोणो भगवन्तं
एतद'वोच—यो सो भन्ते, भिक्खु अरहं खीणासवो वुसितवा कतकर-
णीयो ओहितभारो अनुप्पत्तसदत्थो परिकखीणभवसंयोजनो सम्मद-
ब्जाविमुत्तो सो छट्ठानानि अधिमुत्तो होति—नेक्खम्माधिमुत्तो
होति, पविवेकाधिमुत्तो होति, अब्यापज्झाधिमुत्तो होति, उपादानक्ख-
याधिमुत्तो होति, तण्हक्खयाधिमुत्तो होति, असम्मोहाधिमुत्तो होति ।
□सिया खो पन भन्ते, इधे'कच्चस्स आयस्मतो एवम'स्स—केवलं
सद्धामत्तकं नून अयं आयस्मा निस्साय नेक्खम्मा'धिमुत्तो'ति ।
न खो पने'तं भन्ते, एवं दट्ठब्भं । खीणासवो भन्ते, भिक्खु वुसितवा
कतकरणीयो करणीयं अत्तानं असमनुपस्सन्तो कतस्स वा पट्ठिचयं,
खया रागस्स वीतरागत्ता, नेक्खम्मा'धिमुत्तो होति, खया दोसस्स
वीतदोसत्ता, नेक्खम्मा'धिमुत्तो होति, खया मोहस्स वीतमोहत्ता, नेक्ख-
म्मा'धिमुत्तो होति । □सिया खो पन भन्ते, इधे'कच्चस्स आयस्मतो

एवम'स्स—लाभसकारसिलोकं नून अयं आयस्मा निका (183)
मयमानो पविवेका'धिमुत्तो'ति । न खो पने'तं भन्ते,....पे०
[repeat as in the case of नेक्खम्म; only substitute पविवे-
काधिमुत्तो for नेक्खम्माधिमुत्तो and make relative changes]
खया मोहस्स वीतमोहत्ता, पविवेकाधिमुत्तो होति । □ सिया खो पन
भन्ते, इधे'कच्चस्स आयस्मतो एवम'स्स—सीलव्वतपरामासं नून अयं
आयस्मा सारतो पच्चागच्छन्तो अब्यापज्झाधिमुत्तो'ति । न खो पने'तं भन्ते,
....पे०[repeat as in the case of नेक्खम्म; only substitute
अव्यापज्झाधिमुत्तो for नेक्खम्माधिमुत्तो and make relative
changes] खया मोहस्स वीतमोहत्ता अब्यापज्झाधिमुत्तो होति । □ खया
रागस्स वीतरागत्ता, उपादानकखयाधिमुत्तो होति....पे० खयामोहस्स
वीतमोहत्ता उपादानकखयाधिमुत्तो होति । □ खया रागस्स वीतरागत्ता
तण्हकखयाधिमुत्तो होति....पे० वीतमोहत्ता तण्हकखयाधिमुत्तो होति ।
□ खया रागस्स वीतरागत्ता असम्मोहाधिमुत्तो होति....पे० वीतमोहत्ता
असम्मोहाधिमुत्तो होति । एवं सम्मा विमुत्तचित्तस्स भन्ते, भिक्खुनो,
(i) भुत्ता चे पि चक्खुविञ्जेय्या रूपा चक्खुस्स आपाथं आगच्छन्ति,
ने'व'स्स चित्तं परियादियन्ति, अमिस्सीकतमे'व'स्स चित्तं होति, ठितं
आनेज्जप्पत्तं वयञ्च'स्सा'नुपस्सति । (ii) भुत्ता चे पि सोतविञ्जेय्या
सद्दा....पे० घानविञ्जेय्या गन्धा....पे० जिह्वाविञ्जेय्या रसा
....पे० कायविञ्जेय्या फोढुब्बा....पे० मनोविञ्जेय्या धम्मा
मनस्स आपाथं आगच्छन्ति, ने'व'स्स चित्तं परियादियन्ति, अमिस्सीकत-
मे'व'स्स चित्तं होति, ठितं आनेज्जप्पत्तं वयञ्च'स्सा'नुपस्सति । सेय्यथा

पि भन्ते, सेलो पब्बतो अच्छिद्दो असुसिरो एकग्घनो पुरत्थिमाय चे
पि दिसाय आगच्छेय्य भुसा वातवुट्ठि, ने'व नं संकम्पेय्य न सम्प-
कम्पेय्य न सम्पवेधेय्य, पच्छिमाय चे पि दिसाय....पे०....उत्तराय
चे पि दिसाय....पे०....दक्खिणाय चे पि दिसाय....पे०....न
सम्पवेधेय्य, एवमे'व खो भन्ते, एवं सम्मा विमुत्तचित्तस्स भिक्खुनो
भुसा चे पि चक्खुविज्जेय्या रूपा....पे०....मनोविज्जेय्या धम्मा
मनस्स आपाथं आगच्छन्ति, ने'व'स्स चित्तं....पे०....वयञ्च'स्सा'-
नुपस्सती'ति—

नेक्खम्मं अधिमुत्तस्स पविवेकञ्च चेतसो ।

अव्यापज्झाधिमुत्तस्स उपादानक्खयस्स च ॥ १ ॥ (184)

तण्हक्खयाधिमुत्तस्स असम्मोहञ्च चेतसो ।

दिस्वा आयतनु'प्पादं सम्मा चित्तं विमुच्चति ॥ २ ॥

तस्स सम्मा विमुत्तस्स सन्तचित्तस्स भिक्खुनो ।

कतस्स पटिच्चयो न'त्थि करणीयं न विज्जति ॥ ३ ॥

सेलो यथा एकग्घनो वातेन न समीराति ।

एवं रूपा रसा सदा गन्धा फस्सा च केवला ।

इट्ठा धम्मा अनिट्ठा च न पवेधेन्ति तादिनो ।

ठितं चित्तं विप्पमुत्तं वयञ्च' स्सानुपस्सती'ति ॥ ४ ॥

१७. अथ खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि—एवं खो भिक्खवे,
कुलपुत्ता अब्जं व्याकरोन्ति । अत्थो च वुत्तो अत्ता च अनुपनीतो ।
अथ च पनि'धे'कच्चे मोघपुरिसा हसमानकं मज्जे अब्जं व्याकरोन्ति,
ते पच्छा विघातं आपज्जन्ती'ति । अथ खो भगवा आयस्मन्तं सोणं
आमन्तेसि—त्वं खो'सि सोण, सुखुमालो । अनुजानामि ते सोण,

एक पलासिकं उपाहनं'ति । अहं खो भन्ते, असीति—सकटवाहे—हि—
रञ्जं ओहाय अगारस्मा अनगारियं पब्बजितो सत्तहत्थिकञ्च अनी—
(व. 1. णी) कं । तस्स मे भविस्सन्ति वत्तारो—सोणो कोळिविसो
असीतिसकटवाहे हिरञ्जं ओहाय अगारस्मा....पे०....पब्बजितो सत्तह-
त्थिकञ्च अनी (व. 1. णी) कं, सो दाना'यं एकपलासिकासु उपाहनासु
सत्तो'ति । सचे भगवा भिक्खुसङ्गस्स अनुजानिस्सति, अहम्पि परिभु-
ञ्जिस्सामि, नो चे भगवा भिक्खुसङ्गस्स अनुजानिस्सति, अहम्पि न
परिभुञ्जिस्सामी'ति । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे
धम्मं कथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि— अनुजानामि; भिक्खवे, एक-
पलासिकं उपाहनं । न भिक्खवे, दिगुणा उपाहना धारेतब्बा, न तिगुणा उपाहना
धारेतब्बा, न गणगणूपाहना धारेतब्बा । यो धारेय्य, आपात्ति दुक्कटस्सा'ति ।

[सोणो कोळिविसो—उपाहनानुब्बा निवृत्तं]

[२. उपाहनं पटिच्च पञ्चत्ता अज्जे धम्मा ।]

५.२.१ तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू सब्बनी-
लिका उपाहनायो धारेन्ति, सब्बपीतिका उपाहनायो धारेन्ति
....पे०.... सब्बलोहितिकापे०.... सब्बमज्जेट्टिकापे०
...., सब्बकण्हापे०.... सब्बमहारङ्गरत्तापे०...., सब्ब-
महानामरत्ता उपाहनायो धारेन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति
विपाचेन्ति—सेय्यथा पि गिही कामभोगिनो'ति । भगवतो एतम'त्थं
आरोचेसुं—न भिक्खवे, सब्बनीलिका उपाहना धारेतब्बा....पे०....
न सब्बमहानामरत्ता उपाहना धारेतब्बा । यो धारेय्य, आपात्ति दुक्कटस्सा'ति ।
□ तेन खो पन समयेन छब्बगि (185) या भिक्खू नीलकवट्टिका

१. व. 1. वट्टिका for वट्टिका throughout.

उपाहनायो धारेन्ति, पीतकवट्टिका....पे०.....लोहितकवट्टिका....पे०
मज्जेद्वकवट्टिका....पे०....., कण्हवट्टिका....पे०.....महारङ्गरत्तव-
 ट्टिका...पे०....., महानामरत्तवट्टिका उपाहनायो धारेन्ति । मनुस्सा उज्झा-
 यन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—सेय्यथा पि गिही कामभोगिनो’ति । भगवतो
 एतम’त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, नीलकवट्टिका उपाहना धारेतब्बा...पे०...
 न महानामरत्तवट्टिका उपाहना धारेतब्बा । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा’ति ॥
 □ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू खल्लकबद्धा उपाहनायो
 धारेन्ति, पुटबद्धा पे०पाल्लिगुण्ठिमा पे०.....तूलपुण्णिका
पे०.....तित्तिरपत्तिकापे०.....मेण्डविसाणबन्धिका....पे०.....
 अजविसाणबन्धिका.... पे०.....विच्छिकालिका.... पे०.....मोरपिच्छ-
 परिसिब्बिता.... पे०.....चित्रा उपाहनायो धारेन्ति । मनुस्सा उज्झा-
 यन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—सेय्यथा पि गिही कामभोगिनो’ति । भगवतो
 एतम’त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, खल्लकबद्धा उपाहना धारेतब्बा...पे०...
 न चित्रा उपाहना धारेतब्बा । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा’ति । □ तेन
 खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू सीहचम्मपरिक्खटा उपाहनायो
 धारेन्ति, व्यघचम्मपरिक्खटा पे०.....दीपिचम्मपरिक्खटा पे०
अजिनचम्मपरिक्खटा पे०उद्दचम्मपरिक्खटा पे०.....
 मञ्जारचम्मपरिक्खटा पे०कालकचम्मपरिक्खटा पे०.....
 उल्लूकचम्मपरिक्खटा उपाहनायो धारेन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति
 खीयन्ति विपाचेन्ति—सेय्यथा पि गिही कामभोगिनो’ति । भगवतो
 एतम’त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, सीहचम्मपरिक्खटा उपाहना धारेतब्बा...

१ बन्धा for बद्धा through out. २ बट्टिका for बन्धिका

ये०...न उलूकचम्मपरिक्खटा उपाहना धारेत्वा । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

२ अथ खो भगवा पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवरमा'दाय राजगहं पिण्डाय पाविसि अञ्जतरेन भिक्षुना पच्छासमणेन । अथ खो सो भिक्षु खञ्जमानो भगवन्तं पिट्ठितो पिट्ठितो अनुबन्धि । अद्दस खो अञ्जतरो उपासको गणं गणू'पाहना (v.l. उपाहनं for उपाहना) आरोहित्वा भगवन्तं दूरतो'व आगच्छन्तं, दिस्वा उपाहना ओरोहित्वा, येन भगवा तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा येन सो भिक्षु तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा तं भिक्षुं अभिवादेत्वा एतद'वोच—किस्स भन्ते, अय्यो खञ्जती'-ति ? । पादा मे आवुसो, फलिता'ति । हन्द भन्ते, उपाहनायो'ति । अलं आवुसो । पटिक्खत्ता भगवता—गणंगणू'पाहना'ति । गणहोहे'ता भिक्षु उपाहनायो'ति । अथ खो भगवा एतस्मि निदाने एतस्मि पकरणे धम्मि कथं कत्वा भिक्षू आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्षवे, ओमुक्कं गणंगणू'पाहनं । न भिक्षवे, नवा गणंगणूपाहना धारेत्वा, । यो धारेय्य, आपात्ते दुक्कटस्सा'ति ।

३ तेन खो पन समयेन भगवा अज्झोकासे अनुपाहनो चङ्कमति । सत्था अनुपाहनो चङ्कमती'ति थेरा पि भिक्षू अनुपाहना चङ्कमन्ति । छव्वगिया भिक्षू सत्थरि अनुपाहने चङ्कममाने, थेरेसु पि भिक्षूसु अनुपाहनेसु चङ्कममानेसु, सउपाहना चङ्कमन्ति । ये ते भिक्षू अप्पिच्छा ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम छव्वगिया भिक्षू सत्थरि अनुपाहने चङ्कममाने, थेरेसु पि भिक्षूसु अनुपाहनेसु चङ्कममानेसु, सउपाहना चङ्कमिस्सन्ती'ति ? । अथ खो ते भिक्षू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । सच्चं किर भिक्षवे, छव्वगिया भिक्षू

सत्थरि.... पे०....सउपाहना चङ्कमन्ती'ति ? । सच्चं भगवा'ति । विगरहि बुद्धो भगवा—कथं हि नाम ते भिक्खवे, मोघपुरिसा सत्थरिपे०....सउपाहना चङ्कमिस्सन्ति ? । इमे हि नाम भिक्खवे, गिही ओदातवसना अभिजीवनिकस्स सिप्पस्स कारणा आचरियेसु सगारवा सप्पतिस्सा सभागवुत्तिका विहरिस्सन्ति । इध खो तं भिक्खवे, सोमेथ यं तुम्हे एवं स्वाक्खाते धम्मविनये पव्वजिता समाना आचरियेसु आचरियमत्तेसु, उपज्झायेसु उपज्झायमत्तेसु सगारवा सप्पतिस्सा सभागवुत्तिका विहरेय्याथ । ने'तं भिक्खवे अप्पसन्नानं वा पसादाय.... पे०....विगरहित्वा धम्मिं कथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, आचरियेसु आचरियमत्तेसु, उपज्झायेसु उपज्झायमत्तेसु अनुपाहनेसु चङ्कममानेसु सउपाहनेन चङ्कमितव्वं । यो चङ्कमेय्य, आपात्ति दुक्कटस्स । न च भिक्खवे, अज्झारामे उपाहना धोरतव्वा । यो धारेय्य, आपात्ति दुक्कटस्सा'ति ।

४ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्स भिक्खुनो पादखीलाबाधो^१ होति । तं भिक्खुं परिग्गहेत्वा उच्चारम्पि पस्सावम्पि निक्खामेन्ति । अद्वस्स खो भगवा सेनासनचारिकं आहिण्डन्तो ते भिक्खू तं भिक्खुं परिग्गहेत्वा (187) उच्चारम्पि पस्सावम्पि निक्खामेन्ते, दिस्वान येन ते भिक्खू तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा ते भिक्खू एतद'वोच—किं इमस्स भिक्खवे, भिक्खुनो आबाधो'ति ? । इमस्स भन्ते, आयस्मतो पादखीलाबाधो । इमं मयं परिग्गहेत्वा उच्चारम्पि पस्सावम्पि निक्खामेमा'ति । अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे धम्मिं कथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—अनुजानामि भिक्खवे, यस्य पादा वा दुक्खा, पादा वा फालिता पादखिला^१ वा आबाधो उपाहनं धारेतुं'ति ।

१ v. 1. पादखिलाबाधो throughout this context.

५ तेन खो पन समयेन भिक्खू अधोतेहि पादेहि मच्चम्पि पीठम्पि अभिरूहन्ति, चीवरम्पि सेनासनम्पि दुस्सति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे,—इदानी मच्चं वा पीठं वा अभिरूहिस्सामी'ति उपाहनं धारेतु'ति । □ तेन खो पन समयेन भिक्खू रत्तिया उपोसथगम्पि सन्निसज्जम्पि गच्छन्ता अन्धकारे खाणुम्पि कण्टकम्पि अक्कमन्ति, पादा दुक्खा होन्ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्खवे, अज्झारामे उपाहनं धारेतुं उक्कं पदीपं कत्तरदण्डं'ति । □ तेन खो पन समयेन छव्वगिया भिक्खू रत्तिया पच्चूससमयं पच्चुट्ठाय कट्टपादुकायो अभिरूहित्वा अज्झोकासे चङ्कमन्ति उच्चासदा महासदा खटखटसदा अनेक विहितं तिरच्छानकथं कथेन्ता—सेय्यथी'दं, राजकथं, चोरकथं, महामत्तकथं, सेनाकथं, सभाकथं, युद्धकथं, अन्नकथं, पानकथं, वत्थकथं, सयनकथं, मालाकथं, गन्धकथं, जातिकथं, यानकथं, गामकथं, निगमकथं, नगरकथं, जनपदकथं, इत्थिकथं, (v. l. add पुरिसकथं) सूरकथं, विमिखाकथं, कुम्भट्टानकथं, पुब्बपेतकथं, नानत्तकथं, लोकक्खायिकं समुद्धक्खायिकं, इतिमवामवकथं इति वा, कीटकम्पि अक्कमित्वा मारेन्ति, भिक्खू पि समाधिम्हा चावेन्ति । ये ते भिक्खू अप्पिच्छा ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम छव्वगिया भिक्खू रत्तिया पच्चूससमयं पच्चुट्ठाय कट्टपादुकायो अभिरूहित्वा अज्झोकासे चङ्कमिस्सन्ति उच्चासदा..... पे०.....अक्कमित्वा मारेस्सन्ति भिक्खू पि समाधिम्हा चावेस्सन्ती'ति ? । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । सच्चं किर भिक्खवे, छव्वगिया भिक्खू रत्तिया पच्चूससमयं पच्चुट्ठाय

कट्टपादुकायो अभिरुहित्वा अज्झोकासे चङ्कमन्ति उच्चासद्दा.... पे०
....अक्कमित्वा मारेन्ति भिक्खू पि (188) समाधिम्हा चावेन्ती'ति ? ।
सच्चं भगवा । विगरहि बुद्धो भगवा कथं कथं हि नाम....पे०
विगरहित्वा धम्मि कथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, कट्टपादुका
धारेत्त्वा । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

६ अथ खो भगवा राजगहे यथा'भिरन्तं विहरित्वा येन बारा-
णसी तेन चारिकं पक्कामि । अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन बारा-
णसी तद'वसरि । तत्र सुदं भगवा बाराणसियं विहरति इसिपतने
मिगदाये । तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू—भगवता कट्ट-
पादुका पटिक्खित्ता'ति तालतरुणे छेदापेत्वा तालपत्तपादुकायो
धारेन्ति, तानि तालतरुणानि छिन्नानि मिलायन्ति । मनुस्सा
उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा सक्कपुत्तिया
तालतरुणे छेदापेत्वा तालपत्तपादुकायो धारेस्सन्ति, तानि तालतरुणानि
छिन्नानि मिलायन्ति ? । एकिन्द्रियं समणा सक्कपुत्तिया जीवं
विहेठेन्ती'ति । अस्सोसुं खो भिक्खू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं
खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरो-
चेसुं—सच्चं किर भिक्खवे, छब्बग्गिया भिक्खू तालतरुणे छेदापेत्वा
तालपत्तपादुकायो धारेन्ति, तानि तालतरुणानि छिन्नानि मिलायन्ती'ति ? ।
सच्चं भगवा । विगरहि बुद्धो भगवा । कथं हि नाम ते भिक्खवे, मोघ-
पुरिसा तालतरुणे छेदापेत्वा तालपत्तपादुकायो धारेस्सन्ति, तानि तालत-
रुणानि छिन्नानि मिलायन्ति ? । जीवसज्जिनो हि भिक्खवे, मनुस्सा
रुक्खस्मि । ने'तं भिक्खवे, अप्पसन्नानं वा पसादाय....पे०विगर-

हित्वा धम्मि कथं कत्वा भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, तालपत्तपादुका धारेतब्बा । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति □ तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू—भगवता तालपत्तपादुका पटिक्खित्ता'ति वेळुतरुणे छेदापेत्वा वेळुपत्तपादुकायो धारेन्ति, तानि.... पे० [Read वेळु instead of ताल and read as above with necessary changes] भिक्खू आमन्तेसि—न भिक्खवे, वेळुपत्तपादुका धारेतब्बा । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

७ अथ खो भगवा बाराणसियं यथा'भिरन्तं विहरित्वा येन भद्दियं तेन चारिकं पक्कामि । अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन भद्दियं तद'वसरि । तत्र सुदं भगवा भद्दिये विहरति जातियावने । तेन (189) खो पन समयेन भद्दिया भिक्खू अनेकविहितं पादुकं मण्डनानुयोगम'नुयुत्ता विहरन्ति—तिणपादुकं करोन्ति पि कारापेन्ति पि, मुञ्जपादुकं.... पे० वब्बजपादुकं.... पे० हिन्तालपादुकं.... पे० कमलपादुकं.... पे० कम्बलपादुकं करोन्ति पि कारापेन्ति पि । रिञ्चन्ति उद्देसं परिपुच्छं अधिसीलं अधिचित्तं अधिपब्बं । ये ते भिक्खू अप्पिच्छा, ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम भद्दिया भिक्खू अनेकविहितं पादुकं मण्डनानुयोगं अनुयुत्ता विहरिस्सन्ति—तिणपादुकं करिस्सन्ति पि कारापेस्सन्ति पि.... पे० रिञ्चिस्सन्ति उद्देसं परिपुच्छं अधिसीलं अधिचित्तं अधिपब्बं'ति । अथ खो ते भिक्खू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । सच्चं किर भिक्खवे, भद्दिया भिक्खू अनेकविहितं पादुकं मण्डनानुयोगं अनुयुत्ता विहरन्ति—तिणपादुकं करोन्ति पि कारापेन्ति

पि....पे०....रिञ्चन्ति उद्देसं....पे०....अधिपञ्जं'ति ? । सच्चं भगवा ।
 विगरहि बुद्धो भगवा—कथं हि नाम ते भिक्खवे, मोवपुरिसा अनेक-
 विहितं पादुकं पे०....अधिचित्तं अधिपञ्जं । ने'तं भिक्खवे,
 अप्पसन्नानं वा पसादाय । विगरहित्वा धम्मि कथं कत्वा भिक्खू
 आमन्तेसि—न भिक्खवे, तिणपादुका धारेतब्बा, न मुञ्जपादुका धारेतब्बा,
 ...पे०....न बब्बजपादुका...पे०....न हिन्ताल—पादुका...पे०....न कमल-
 पादुका...पे०....न कम्वलपादुका...पे०....न सोवण्णमया पादुका...पे०....
 न रूपियमया पादुका...पे०....न मणिमया पादुका...पे०....न वेळुरियमया
 पादुका...पे०....न फलिकमया पादुका...पे०....न कंसमया पादुका...पे०....न
 काचमया पादुका...पे०....न तिपुमया पादुका...पे०....न सीसमया पादुका
 ...पे०....न तम्बलोहमया पादुका धारेतब्बा । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स ।
 न च भिक्खवे, काचि सङ्कमनीया पादुका धारेतब्बा । यो धारेय्य, आपत्ति
 दुक्कटस्स । अनुजानामि भिक्खवे, तिस्सो पादुकायो धुवट्ठानिया अंसङ्कमनी-
 यायो—वच्चपादुकं, पस्सावपादुकं, आचमनपादुकं'ति ।

[उपाहनं पटिच्च पञ्जत्ता अञ्जे धम्मा निट्ठिता ।]

[३ यानं पटिच्च पञ्जत्ता धम्मा ।]

५. ३. १. अथ खो भगवा भद्विये यथा'भिरन्तं विहरित्वा येन
 सावत्थि तेन चारिकं पक्कामि । अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन
 सावत्थि तद'वसरि । तत्र सुदं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने
 अनाथपिण्डिकस्स आरामे । तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया (190)

भिक्षू अचिरवतिया नदिया गावीनं तरन्तीनं विसाणेषु पि गण्हन्ति, कण्णेषु पि गण्हन्ति, गीवाय पि गण्हन्ति, छेप्पाय पि गण्हन्ति, पिट्ठिम्पि अभिरूहन्ति, रत्तचित्ता पि अङ्गजातं छुपन्ति, वच्छतरी पि ओगाहेत्वा मारेन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम समणा सक्कपुत्तिया गावीनं तरन्तीनं विसाणेषु पि गहेस्सन्ति पे० (Change the relative Tense) मारेस्सन्ति, सेय्यथा पि गिही कामभोगिनो'ति ? । अस्सोसुं खो भिक्षू तेसं मनुस्सानं उज्झायन्तानं खीयन्तानं विपाचेन्तानं । अथ खो ते भिक्षू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—सच्चं किर भिक्षवे, पे० सच्चं भगवा । विगरहि बुद्धो भगवा—कथं हि नाम.... पे० ... विगरहित्वा धम्मि कथं कत्वा भिक्षू आमन्तेसि—न भिक्षवे, गावीनं विसाणेषु गहेतब्बं, न कण्णेषु गहेतब्बं, न गीवाय गहेतब्बं, न छेप्पाय गहेतब्बं । न पिट्ठी अभिरूहितब्बा, यो अभिरूहेय्य, आपत्ति दुक्कटस्स । न च भिक्षवे, रत्तचित्तेन अङ्गजातं छुपितब्बं, यो छुपेय्य, आपत्ति थुल्लच्चयस्स । न वच्छतरी मारेतब्बा, यो मारेय्य, यथाधम्मो कारेतब्बो'ति । □ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्षू यानेन यायन्ति—इत्थियुत्तेन पि पुरिसन्तेरन, पुरिसयुत्तेन पि इत्थ'न्तेरन । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—सेय्यथा पि गङ्गा महियाया'ति । भगवतो एत'मत्थं आरोचेसुं—न भिक्षवे, यानेन यायितब्बं, यो यायेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

२ तेन खो पन समयेन अज्जतरो भिक्षु कोसलेसु जनपदेसु सावत्थि गच्छन्तो भगवन्तं दस्सनाय अन्तरा मग्गे गिलानो होति । अथ खो सो भिक्षू मग्गा ओक्कम्म अज्जतरस्मिं रुक्खमूले निसीदि ।

मनुस्सा तं भिक्खुं दिस्वा एतद'वोचुं—कहं अय्यो भन्ते, गमिस्स-
ती'ति ?। सावत्थि खो अहं आवुसो, गमिस्सामि भगवन्तं दस्सनाया'ति ।
एहि भन्ते, गमिस्सामा'ति । ना'हं आवुसो, सक्कोमि, गिलानो'म्ही'ति ।
एहि भन्ते, यानं अभिरूहा'ति । अलं आवुसो, पटिक्खित्तं भगवता
यानं'ति कुक्कुचायन्तो यानं ना'भिरूहि । अथ खो सो भिक्खु सावत्थि
गन्त्वा भिक्खूनं एतम'त्थं आरोचेसि । भिक्खू भगवतो एतम'त्थं
आरोचेसुं— अनुजानामि भिक्खवे, गिलानस्स यानं'ति । □ अथ खो
भिक्खूनं एतद'होसि—इत्थियुत्तं नु खो पुरिसयुत्तं नु खो'ति ? ।
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं (191)— अनुजानामि भिक्खवे, पुरिसयुत्तं
हत्थवट्ठकं'ति । □ तेन खो पन समयेन अञ्जतरस्स भिक्खुनो
यानु'ग्घातेन बाव्हतरं अफासु अहोसि । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—
अनुजानामि भिक्खवे, सिविकं पाटकिं'ति ।

[यानं पटिच्च पञ्जत्ता धम्मा निट्ठिता ।]

[४. उच्चासयनमहासयनानि चम्मधारणञ्च पटिच्च पञ्जत्ता
धम्मा ।]

५. ४. १. तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्खू उच्चासय-
नमहासयनानि धारेन्ति—सेय्यथी'दं, आसन्दि, पल्लङ्कं, गोनकं, चित्तकं,
पटिकं, पटलिकं, तूलिकं, विकतिकं, उद्धलोमिं, एकन्तलोमिं, कट्टिस्सं,
कोसेय्यं, कुत्तकं, हत्थत्थरं, अस्सत्थरं, रथत्थरं, अजिनप्पवेणिं, कद-
लिमिगपवरपच्चत्थरणं, सउत्तरच्छदं, उभतोलोहितकू'पधानं । मनुस्सा
विहारचारिकं आहिण्डन्ता पस्सित्वा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति
—सेय्यथा पि गिही कामभोगिनो'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—

न भिक्खवे, उच्चासयनमहासयनानि धारेतब्बानि—सेय्यथी'दं, आसान्दि, पलङ्को, गोणको, चित्तका, पटिका, पटलिका, तूलिका, विकतिका, उद्धलोमी, एकन्त-लोमी, कटिस्सं, कोसेय्यं, कुत्तकं, हत्थत्थरं, अस्सत्थरं, रत्थत्थरं, अजिनप्पवेणि, कदलिमिगपवरपच्चत्थरणं, सउत्तरच्छदं, उभतोलोहितकूपधानं । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

२ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू भगवता—उच्चासयन—महासयनानि पटिक्खत्तानी'ति महाचम्मानि धारेन्ति—सीहचम्मं, व्यग्घचम्मं, दीपिचम्मं । तानि मच्चप्पमाणेन पि छिन्नानि होन्ति, पीठप्पमाणेन पि छिन्नानि होन्ति, अन्तो पि मच्चे पञ्जत्तानि होन्ति, बहि पि मच्चे पञ्जत्तानि होन्ति, अन्तो पि पीठे पञ्जत्तानि होन्ति, बहि पि पीठे पञ्जत्तानि होन्ति । मनुस्सा विहारचारिकं आहिण्डन्ता पस्सित्वा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—सेय्यथा पि गिही कामभोगिनो'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्खवे, महाचम्मानि धारेतब्बानि—सीहचम्मं, व्यग्घचम्मं, दीपिचम्मं । यो धारेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति ।

३ तेन खो पन समयेन छब्बग्गिया भिक्खू भगवता महाचम्मानि पटिक्खत्तानी'ति गोचम्मानि धारेन्ति । तानि मच्चप्पमाणेन पि छिन्नानि होन्ति.... पे०.... (§२) बहि पि पीठे पञ्जत्तानि होन्ति । अञ्जतरो पापभिक्खु अञ्जतरस्स पापु'पासकस्स कुलूपको होति । अथ खो सो पापभिक्खु पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवरमा'दाय, येन तस्स पापु'पासकस्स निवेसनं तेनु'पसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा पञ्जत्ते आसने निसीदि । अथ खो (192) सो पापु'पासको येन सो पाप-भिक्खु तेनु'पसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा तं पापभिक्खुं अभिवादेत्वा एकम'-

न्तं निसीदि । तेन खो पन समयेन तस्स पापु'पासकस्स वच्छको होति तरुणको अभिरूपो दस्सनीयो पासादिको चित्रो, सेय्यथा पि दीपि-
च्छापो । अथ खो सो पापभिक्षु तं वच्छकं सकच्चं उपनिज्झायति ।
अथ खो सो पापु'पासको तं पापभिक्षुं एतद'वोच—किस्स भन्ते, अय्यो
इमं वच्छकं सकच्चं उपनिज्झायती'ति ? । अत्थो मे आवुसो, इमस्स
वच्छकस्स चम्मेना'ति । अथ खो सो पापु'पासको तं वच्छकं
वधित्वा चम्मं विधून्त्वा तस्स पापभिक्षुनो पादासि । अथ खो सो
पापभिक्षु तं चम्मं सङ्घाटिया पटिच्छादेत्वा अगमासि । अथ खो
सा गावी वच्छगिद्धिनी तं पापभिक्षुं पिट्ठितो—पिट्ठितो अनु-
बन्धि । भिक्षू एवमा'हंसु—किस्स त्या'यं आवुसो, गावी पिट्ठितो—
पिट्ठितो अनुबद्धा'ति ? । अहम्पि खो आवुसो, न जानामि केन
म्या'यं गावी पिट्ठितो—पिट्ठितो अनुबद्धा'ति । तेन खो पन सम-
येन तस्स पापभिक्षुनो सङ्घाटी लोहितेन मक्खिता होति । भिक्षू
एवं आहंसु—अयं पन ते आवुसो, सङ्घाटी किं कता'ति ? । अथ खो सो
पापभिक्षु भिक्षूनं एतम'त्थं आरोचेसि । किं पन त्वं आवुसो,
पाणातिपाते समादपेसी'ति ? । एवं आवुसो'ति । ये ते भिक्षू
अपिच्छा, ते उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—कथं हि नाम भिक्षु
पाणातिपाते समादपेस्सति ? । ननु भगवता अनेक परियायेन
पाणातिपातो गरहितो, पाणातिपाता वेरमणी पसत्था'ति । अथ
खो ते भिक्षू भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं । अथ खो भगवा एतस्मिं
निदाने एतस्मिं पकरणे भिक्षुसङ्घं सन्निपातोपत्वा तं पापभिक्षुं पटि-
पुच्छि—सच्चं किर त्वं भिक्षु, पाणातिपाते समादपेसी'ति ? । सच्चं
भगवा । कथं हि नाम त्वं मोघपुरिस, पाणातिपाते समादपेस्सति ? ।

ननु मया मोघपुरिस, अनेकपरियायेन पाणातिपातो गरहितो, पाणाति-
पाता वेरमणी पसत्था । ने'तं मोघपुरिस, अप्पसन्नानं वा पसादाय
पे० (पिट्ठक़ो ६८ § ३-४) विगरहित्वा धम्मि कथं कत्वा
भिक्षू आमन्तेसि—न भिक्षवे, पाणातिपाते समादयेतब्बं । यो समादयेय्य,
यथाधम्मो कारेतब्बो । न भिक्षवे, गोचम्मं धारेतब्बं । यो धारेय्य, आपत्ति
दुक्कटस्स । न च भिक्षवे, किञ्चि चम्मं धारेतब्बं । यो धारेय्य, आपत्ति
दुक्कटस्सा'ति । (193)

४. तेन खो पन समयेन मनुस्सानं मच्चम्पि पीठम्पि चम्पोनद्धानि
होन्ति चम्मविनद्धानि । भिक्षू कुक्कुच्चायन्ता ना'भिनिसीदन्ति ।
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्षवे, गिहिविकतं अभिनि-
सीदितुं, न त्व'व अभिनिप्पज्जितुं'ति । □ तेन खो पन समयेन विहारा
चम्मबन्धेहि ओगुम्फियन्ति । भिक्षू कुक्कुच्चायन्ता ना'भिनिसीदन्ति ।
भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि भिक्षवे, बन्धनमत्तं अभिनि-
सीदितुं'ति ।

५. तेन खो पन समयेन छब्बगिया भिक्षू सउपाहना गामं
पविसन्ति । मनुस्सा उज्झायन्ति खीयन्ति विपाचेन्ति—सेय्यथा पि
गिही कामभोगिनो'ति । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—न भिक्षवे, स-
उपाहनेन गामो पविसितब्बो, यो पविसेय्य, आपत्ति दुक्कटस्सा'ति । □ तेन खो
पन समयेन अज्जतरो भिक्षु गिलानो होति, न सक्कोति उपाहनेन
विना गामं पविसितुं । भगवतो एतम'त्थं आरोचेसुं—अनुजानामि
भिक्षवे, गिलानेन भिक्षुना सउपाहनेन गामं पविसितुं'ति ।

[उच्चासयनमहासयनानि चम्मधारणञ्च पटिच्च पञ्चत्ता
धम्मा निट्ठितं ।]

[५. अवन्ति—दक्खिणापथो पच्चन्तिमा जनपदा—ते सन्धाय
पञ्चत्ता अतिरेका धम्मा (Indulgences)]

५.५.१ तेन खो पन समयेन आयस्मा महाकच्चानो अवन्तीसु
विहरति कुररघरे पपाते पब्बते । तेन खो पन समयेन सोणो
उपासको कुटिकण्णो आयस्मतो महाकच्चानस्स उपट्ठाको होति ।
अथ खो सोणो उपासको कुटिकण्णो येना'यस्मा महाकच्चानो तेनु'पस-
ङ्कमि, उपसङ्कमित्वा आयस्मन्तं महाकच्चानं अभिवादेत्वा एकम'न्तं
निसीदि । एकम'न्तं निसिन्नो खो सोणो उपासको कुटिकण्णो
आयस्मन्तं महाकच्चानं एतद'वोच—यथायथा'हं भन्ते, अध्येन
महाकच्चानेन धम्मं देसितं आजानामि, न यिदं सुकरं अगारं अज्झा-
वसता एकन्तपरिपुण्णं एकन्तपरिसुद्धं सङ्खल्लिखितं ब्रह्मचरियं चरितुं ।
इच्छाम'हं भन्ते, केसमस्सुं ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा
अगारस्मा अनगारियं पब्बजितुं । पब्बाजेतु मं भन्ते, अय्यो महाकच्चा-
नो'ति । दुक्करं खो सोण , यावजीवं एकसेय्यं एकभत्तं ब्रह्मचरियं,
इद्ध त्वं सोण, तत्थे'व अगारिकभूतो बुद्धानं सासनं अनुयुञ्ज
कालयुत्तं एकसेय्यं एकभत्तं ब्रह्मचरियं'ति । अथ खो सोणस्स
उपासकस्स कुटिकण्णस्स यो अहोसि पब्बज्जा'भिसङ्गारो सो
पटिप्पस्सम्भि । □ दुतियम्पि खो सोणो उपासको (194)
कुटिकण्णो येना'यस्मा महाकच्चानो '.... पे० पटिप्पस्सम्भि ।
□ ततियम्पि खो सोणो उपासको कुटिकण्णो येना'यस्मा महाक-
च्चानो तेनु'पसङ्कमि... पे०.....पब्बाजेतु मं भन्ते, अय्यो महा-
कच्चानो'ति । अथ खो आयस्मा महाकच्चानो सोणं उपासकं कुटि-

कण्णं पव्वाजेसि । तेन खो पन समयेन अवन्तिदक्खिणापथो
अप्पभिवग्गुको होति । अथ खो आयस्मा महाकच्चानो तिण्णं
वस्सानं अच्चयेन किच्छेन कसिरेन ततोततो दसवग्गं भिवग्गुसङ्खं
सन्निपातापेत्वा आयस्मन्तं सोणं उपसम्पादेसि ।

२. अथ खो आयस्मतो सोणस्स वस्सं वुत्थस्स रहोगतस्स पटिस-
ल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि—सुतो येव खो मे सो
भगवा—एदिसो च एदिसो चा'ति, न च मया सम्मुखा दिट्ठो ।
गच्छेय्या'हं तं भगवन्तं दस्सनाय अरहन्तं सम्मासम्बुद्धं, सचे मं उप-
ज्झायो अनुजानेय्या'ति । अथ खो आयस्मा सोणो सायण्हसमथं पटि-
सल्लाना वुट्ठितो येना'यस्मा महाकच्चानो तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा
आयस्मन्तं महाकच्चानं अभिवादेत्वा एकम'न्तं निसीदि । एकम'न्तं
निसिन्नो खो आयस्मा सोणो आयस्मन्तं महाकच्चानं एतद'वोच—
इध मय्हं भन्ते, रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि
—सुतो येव खो मे सो भगवा—एदिसो च एदिसो चा'ति, न च
मया सम्मुखा दिट्ठो । गच्छेय्या'हं तं भगवन्तं दस्सनाय अरहन्तं सम्मा-
सम्बुद्धं, सचे मं उपज्झायो अनुजानेय्या'ति । गच्छेय्या'हं भन्ते, तं
भगवन्तं दस्सनाय अरहन्तं सम्मासम्बुद्धं, सचे मं उपज्झायो अनुजा-
नाती'ति ।

३. साधु साधु सोण, गच्छ त्वं सोण, तं भगवन्तं दस्सनाय अर-
हन्तं सम्मासम्बुद्धं । दक्खिस्ससि त्वं सोण, तं भगवन्तं पासा-
दिकं पसादनीयं सन्तिद्रियं सन्तमानसं उत्तमदमथसमथं अनु-
प्पत्तं दन्तं गुत्तं यतिन्द्रियं नागं । तेन हि त्वं सोण, मम वचनेन

भगवतो पादे सिरसा वन्द—उपज्झायो मे भन्ते, आयस्मा महाकच्चानो भगवतो पादे सिरसा वन्दती'ति । एवञ्च वदेहि—(अ) अवन्ति-दक्खिणापथो भन्ते, अप्पभिक्षुको । तिण्णं मे वस्सानं अच्चयेन किच्छेन कसिरेन ततोततो दसवगं भिक्षुसङ्घं सन्निपातापेत्वा उप-सम्पदं अलत्थं । अप्पे'व नाम भगवा अवन्तिदक्खिणापथे अप्पतरेन गणेन उपसम्पदं अनुजानेय्य । (आ) अवन्ति-दक्खिणापथे भन्ते, कण्हुत्तरा भूमि खरा गोकण्ठकहता । अप्पे'व नाम भगवा अवन्तिदक्खिणाप (195) थे गणंगण-पाहनं अनुजानेय्य । (इ) अवन्तिदक्खिणापथे भन्ते, नहा-नगरुका मनुस्सा उदकसुद्धिका । अप्पे'व नाम भगवा अवन्ति-दक्खिणापथे धुवनहानं अनुजानेय्य । (उ) अवन्तिदक्खिणापथे भन्ते, चम्मानि अत्थरणानि, एळकचम्मं अजचम्मं मिगचम्मं । सेय्यथा पि भन्ते, मज्झिमेसु जनपदेसु एरगू मोरगू मज्झारू जन्तू एवमे'व खो भन्ते, अवन्तिदक्खिणापथे चम्मानि अत्थरणानि एळकचम्मं अजचम्मं मिगचम्मं । अप्पे'व नाम भगवा अवन्तिदक्खिणापथे चम्मानि अत्थरणानि अनुजानेय्य, एळकचम्मं अजचम्मं मिगचम्मं । (ए) एतरहि भन्ते, मनुस्सा निस्सीमगतानं भिक्षूनं चीवरं देन्ति—इमं चीवरं इत्थन्नामस्स देमा'ति । ते आगन्त्वा आरोचेन्ति—इत्थन्नामेहि ते आपुसो, मनुस्सेहि चीवरं दिव्वं'ति । ते कुक्कुच्चायन्ता न सादियन्ति—मा नो निस्सग्गियं अहोसी'ति । अप्पे'व नाम भगवा चीवरे परि-यायं आचिकखेया ' ति ।

४. एवं भन्ते'ति खो आयस्मा सोणो आयस्मतो महाकच्चानस्स

पटिस्सुणित्वा उट्ठाया'सना आयस्मन्तं महाकच्चानं अभिवादेत्वा पद-
विश्वणं कत्वा सेनासनं संसामेत्वा पत्तचीवरं आदाय येन सावत्थि तेन
पक्कामि । अनुपुब्बेन येन सावत्थि जेतवनं अनत्थपिण्डकस्स आरामो,
येन भगवा, तेनु'पसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवोदत्वा एकम'न्तं
निसीदि । अथ खो भगवा आयस्मन्तं आनन्दं आमन्तेसि—इमस्सा'-
नन्द, आगन्तुकस्स भिक्खुनो सेनासनं पञ्जापेही'ति ।

५. अथ खो आयस्मा आनन्दो—यस्स खो मं भगवा आणापेति
—इमस्स आनन्द, आगन्तुकस्स भिक्खुनो सेनासनं पञ्जापेही'ति,
इच्छति भगवा तेन भिक्खुना सद्धिं एकविहारे वत्थुं, इच्छति
भगवा आयस्मता सोणेन सद्धिं एकविहारे वत्थुं'ति, यस्मिं
विहारे भगवा विहरति तस्मिं विहारे आयस्मतो सोणस्स सेनासन
पञ्जापेसि । अथ खो भगवा बहुदे'व रत्तिं अज्झोकासे वीतिनामेत्वा
विहारं पाविसि । आयस्मा पि खो सोणो बहुदे'व रत्तिं अज्झोकासे
वीतिनामेत्वा विहारं पाविसि ।

६. अथ खो भगवा रत्तिया पच्चूससमयं पच्चुट्ठाया
आयस्मन्तं सोणं अज्झोसि—पटिभातु तं भिक्खु धम्मो
भासितु'ति । एवं मन्ते'ति खो आयस्मा सोणो भगवतो
पटिस्सुणित्वा सब्बने'व अट्ठकवग्निकानि सरेन अभासि ।
अथ खो भगवा आयस्मतो सोणस्स सरभञ्जपरियोसाने अब्भनु-
मोदि—साधु साधु भिक्खु, सुग्गहितानि खो ते भिक्खु अट्ठक (196)
वग्निकानि सुमनसिकतानि सूपघारितानि कल्याणियापि'सि वाचाय
समन्नागतो विस्सट्ठाया अनेळगलाय अत्थस्स विज्जापनिया । कति-

वस्सो'सि त्वं भिक्खू'ति? । एकवस्सो अहं भगवा'ति । किस्स पन
त्वं भिक्खु एवं चिरं अकासी'ति? । चिरं दिट्ठो मे भन्ते, कामेसु
आदीनवो, अपि च सम्बाधा घरावासा बहुकिच्चा बहुकरणीया'ति ।
अथ खो भगवा एतम'त्थं विदित्वा ता'यं वेलायं इमं उदानं उदा-
नेसि—

दिस्वा आदीनवं लोके अत्वा धम्मं निरूपधि ।

अरियो न रमति पापे सासने रमति सुची'गति ॥ १ ॥

७. अथ खो अयस्मा सोणो—पटिसम्पोदति खो मं भगवा, अयं
ख्व'स्स कालो यं मे उपज्झायो परिदस्सी'ति उट्ठाया'सना एकंसं
उत्तरासङ्गं करित्वा भगवतो पादेसु सिरसा निपतित्वा भगवन्तं एतद्'-
वोच—उपज्झायो मे भन्ते, आयस्मा महाकच्चानो भगवतो पादे सिरसा
वन्दति एवञ्च वदति—अवन्तिदक्खिणापथो भन्ते, अप्प-भिक्खुको
.... पे०... [पिट्ठक्यो ३२८ §३] परियायं आचिकखेय्या'ति ।

८. अथ खो भगवा एतस्मिं निदाने एतस्मिं पकरणे
धस्मिं कथं कत्वा भिक्खू आमन्तोसि—अवन्तिदक्खिणापथो
भिक्खवे, अप्पभिक्खुको । (अ) अनुजानामि भिक्खवे, सब्बपच्चन्तिमेसु
जनपदेसु विनयधरपञ्चमेन गणेन उपसम्पदं । तत्रि'मे पच्चन्तिमा
जनपदा—पुरत्थिमाय दिसाय कज्जङ्गलं नाम निगमो, तस्स परेन-
महासाला, ततो परा पच्चन्तिमा जनपदा, ओरतो मज्झे । पुरत्थिमदक्खिणाया
दिसाय सल्लवती नाम नदी, ततो परा पच्चन्तिमा जनपदा, ओरतो मज्झे ।
दक्खिणाय दिसाय सेतकण्ठिकं नाम निगमो, ततो परा पच्चन्तिमा जनपदा,
ओरतो मज्झे । पच्छिमाय दिसाय थूणं नाम ब्राह्मणगामो, ततो परा पच्च-
न्तिमा जनपदा, ओरतो मज्झे । उत्तराय दिसाय उसीरद्धजो नाम पच्चतो,

ततो परा पञ्चन्तिमा जनपदा, ओरतो मज्झे । अनुजानामि भिक्खवे, एवरूपेसु पञ्चन्तिमेसु जनपदेसु विनयधरपञ्चमेन गणेन उपसम्पदं । (आ) अवन्ति दक्खिणपापथे भिक्खवे, कणहुत्तरा भूमि खरा गोकण्टकहता । अनुजानामि भिक्खवे, सव्वपञ्चन्तिमेसु जनपदेसु गणंगणूपाहनं । (इ) अवन्तिदक्खिणा-पथे भिक्खवे, नहानगरुका मनुस्सा उदक-सुद्धिका । अनुजानामि भिक्खवे, सव्वपञ्चन्तिमेसु जनपदेसु धुवनहानं । (उ) अवन्तिदक्खिणपापथे भिक्खवे-चम्मामि अत्थरणानि, एळकचम्मं (197) अजचम्मं मिगचम्मं । सेय्यथा पि भिक्खवे, मज्झिमेसु जनपदेसु एरगू मोरगू मज्झारू जन्तू, एवमेव खो भिक्खवे, अवन्तिदक्खिणपापथे चम्मामि अत्थरणानि, एळकचम्मं अजचम्मं मिगचम्मं । अनुजानामि भिक्खवे, सव्वपञ्चन्तिमेसु जनपदेसु चम्मामि अत्थरणानि, एळकचम्मं अजचम्मं मिगचम्मं । (ए) इध पन भिक्खवे, मनुस्सा निस्सी-मगतानं भिक्खुनं चीवरं देन्ति—इमं चीवरं इत्थन्नामस्स देमा'ति । अनुजानामि भिक्खवे, सादितुं । न ताव तं गणनू'पगं याव न हत्थं गच्छती'ति ।

चम्मखन्धको पञ्चमो (v. 1. चम्मखन्धकं पञ्चमं ।)

इममिह खन्धके वत्थु तेसद्धि । तस्स उद्धानं—

राजा मागधो सोणो च असीतिसहस्सिस्सरो ।

सागतो गिज्झकूटस्मिं बहं दस्सेसि उत्तरिं ॥ १ ॥

पव्वज्जारद्ध—भिज्जिंसुं वीणं एकपलासिकं ।

नीला, पीता, लोहितिका, मज्जेद्वा, कण्हे'व च ॥ २ ॥

महारङ्ग—महानामा, वट्टिका (v.1. वट्टिका) च पटिक्खिपि ।

खल्लका, पुट—पाली च, तूल—तित्तिर—मेण्ड'जा ॥ ३ ॥

विच्छिका मोर—चित्रा च, सीह—व्यगधा च, दीपिका ।

अजिनु'द्वा, मज्जारी'च, काळ—लुवपरिक्खटा ॥ ४ ॥

फालितु'पाहना, खीला, धोत—खाणु—खटखटा ।

ताल—वेळु—तिणं चे'व, मुज्ज—बब्बज—हिन्तला ॥ ५ ॥

महावग्गो

कमल-कम्बल-सोवण्णा, रूपिका, माणि, वेळुरिया ।
फलिका, कंस-काचा च, तिपु-सीसञ्च, तम्बका ॥ ६ ॥

गावी-यानं-गिलानो च पुरिसियुत्त-सिविका ।
सयनानि, महाचम्मा, गोचम्मेहि च पापको ॥ ७ ॥

गिहीनं, चम्मबद्धेहि, पविसन्ति, गिलायनो ।
महाकच्चायनो सोणो सरेन'ट्टकवग्गिकं ॥ ८ ॥

उपसम्पदं पञ्चगणं गणंगणा धुवसिना ।
चम्मत्थरणा'नुञ्जासि न ताव गणनू'पगं ।
अदासि'मे वरे पञ्च सोणत्थेरस्स नायको'ति ॥ ९ ॥ (198)

[अवन्ति-दक्खिणापथो पच्चन्तिमा जनपदा-ते सन्धाय पञ्जत्ता
अतिरेका धम्मा (Indulgences) निट्ठिता ।]

महावग्गो-पठमो भागो-समत्तो ।

APPENDIX

मुद्रा-दोस-सोधनं [Errata]

Page and Line	Incorrect	Correct
३-१८	हुहुक-	हुहुक्क
६-१४	पच्चग्घे	पच्चग्घे
९-१६	कारुञ्ज	कारुञ्जतं
१०-१३	सहम्पति	सहम्पति-
१३- ४	दिस्वान	दिस्वान
१५-१९	जरा पि	जरा पि
१६-१५	□ इदं	□ (अ) इदं
१७- १ पे०पे०आलोको उदपादि
१८-१७	भ गवा	भगवा
१९- ३	अहोस	अहोसि
१९-१४	नीहारभत्तो	(v.l.add इमिना नीहारेन) after नीहारभत्तो
२०-१६	हिंदं	हिंदं
२१- ६	□	२.
२१- ८	नु त	नु तं
२२- ६	विमुत्तस्मिं	विमुत्तस्मिं-
२२- ९	२. इदं अवोच	३. इदं अवोच
२२-१०	अभिनन्दु'ति	अभिनन्दु'ति
२३- ४	मुदिङ्ग,	मुदिङ्ग,

Page and Line	Incorrect	Correct
२५- ७ पे० पे० (९३, पिट्ठको २४) निरोधधम्मं'ति। अथ खो सेट्ठि गहपति दिट्ठधम्मो पे० (पिट्ठको १८ § २)
२६-१०	दिट्ठो	दिट्ठो विदितो
३२- १	अथ खो	३ . अथ खो
३३- <	सरणगमनेहि	सरणागमनेहि
३४- १	अथ खो	३ . अथ खो
३५-१६	दुतिय-भाणवारं	दुतियक-भाणवारं निट्ठितं
३९-२०	वण्णानिभाहि	वण्णनिभाहि
४२- ६	कस्सपस्स	कस्सपस्स जटिलस्स
४४- <	निट्ठित्तं	निट्ठित्तं
४४- ^{Fot-} note, Line 3	becanse	because
४५-१९ and	पारिच्छत्तकपुप्फं	पारिच्छत्तकं पुप्फं
४६- ३	"	" "
४९- ९	ते वि	ते पि
५२-१३	charnges	changes
५५- १	अरह	अरहं
५९-१२	अत्थिकानं अत्थिकानं	अत्थिकानं-अत्थिकानं
६३- ५	उडिस्स	उडिस्स
६४-१२	लोहित	लोहितं
७०- २	(v. l. सघरितब्बं)	(v. l. संघरितब्बं)

Page and Line	Incorrect	Correct
७४-१९	नेत्तारं	नेत्थारं
७८- ८	आसतेन	आसनेन
८८-२३	कच्चि'त्थ	कच्चि त्वं
९०-११	पञ्जवन्तो'ति	पञ्जवन्तो'ति ?
९३-२०	निस्सय	निस्सयं
९४-१६	निस्सयपटिपस्सद्धियौ	निस्सयपटिपस्सद्धियो
१०५- ५	पटिवासस्स	परिवासस्स
" -१९	विमंसाय	वीमंसाय
१०६-१०	मञ्जमाने	भञ्जमाने
१०८- ७	मागधेसु	मगधेसु
११३- ५	पब्ब	पब्ब-
११४-१४	दक्कटस्सा'त	दुक्कटस्सा'ति
११७- ३	पब्बाजि-	पब्बजि-
११७-२२	पुग्गल	पुग्गल
१२६-२३	उपट्ठापेतुंति	उपट्ठापेतुं'ति
१२८- १	तेन खो	□ तेन खो
१२८- ४	भिक्षव्वे-सब्बो	भिक्षव्वे, सब्बो
१४०-२१	१ □ तेन खो	१ तेन खो
१४१-२०	अलभमानेन	निस्सयं अलभमानेन
१४३- ३	निस्सयं याचियमानेन	निस्सयं अलभमानेन याचि- यमानेन
१४२- ६	विहरमि	विहरामि
१४२-१०	तस्स निस्सया	तस्स निस्साय

Page and Line	Incorrect	Correct
१४४-१८	☐ १. असम्मता	☐ असम्मता
१४४-२१	२. एवञ्च पन	☐ एवञ्च पन
१४५- ४	☐ ३. कथञ्च	☐ कथञ्च
१४६- ३	☐ ६ ब्यत्तेन	६. ब्यत्येन
१४६-१०	☐ ७ ब्यत्तेन	७. ब्यत्येन
१४६-१५	☐ ८ सुणातु मे	८. सुणातु
१४७- ४	उपसम्पदकम्मं	उपसम्पदाकम्मं
१५५ Foot note	१ मूगसूकरा	delete मूगसूकरा
१६४- २	अम्हाकं उपसथो	अम्हाकं उपोसथो
१६६- ५	☐ तेन खो पन	२. तेन खो पन
१६६-१५	३ एवञ्च पन	☐ एवञ्च पन
१६७- ८	४ एवञ्च पन	३ एवञ्च पन
१७३-२२	करोन्ति येव	☐ करोन्ति येव
१७४- ६	तेसं येव	☐ तेसं येव
१७८- १	३ ☐ तेन खो	३ तेन खो
" - ४	अज्जु'पोसिथो	अज्जु'पोसथो
" -११	४ ☐ तेन खो	४ तेन खो
" -२१	भिक्ख	भिक्खू
१७९- ७	६ ☐ तेन खो	६ तेन खो
" -१५	७ ☐ तेन खो	७ तेन खो
१८०-१२	९ ☐ इध पन	९ इध पन
" -१६	मेधावी	मेधावी

Page and Line	Incorrect	Correct
१८०-२१	उपोसथं वा	उपोसथं वा
१८२- ९	□ परिसुद्धिहारको	पारिसुद्धिहारको
" - ,	तत्थे'व	तत्थे'व
१८३- ३	उभतोव्यञ्जनको	उभतोव्यञ्जनको
१८४- ५	कम्म	कम्मं
१८४-१०	दिन्ने तत्थे'व	दिन्ने छन्दे तत्थे'व
१९०-१८	६ □ तेन खो	६ तेन खो
१९६-१०	ते हि	तेहि
१९८-१८	[१६]	[१५]
२०७- ४	अन्तगता'ति	अनागता'ति
२०८-१८	उदिसन्ति	उदिसन्ति
२११- ७	२ . ३ . ७ १ □	२ . ३ . ७ . १
२१८- २	२ . ३ . १० १ □	२ . ३ . १० . १
२१९- ३	भिक्खुनिदूसकस्स	भिक्खुनीदूसकस्स
" - ८	४	४ □
" - १०	५	५ □
२२०- ९	किंवत्तिका	कीवत्तिका
२२१- ४	तेन खो पन समयेन	तेन समयेन
" - ५	भगवतो	भगवता
२२२- १	वस्सानेवस्सं	वस्साने वस्सं
" - ५	द्धे	द्धे
" - १०	मनुस्सा तथे'व उज्झा- यन्ति	मनुस्सा उज्झायन्ति

Page and Line	Incorrect	Correct
२२३-१२	पञ्जता....निट्टिता	पञ्जत्ता....निट्टिता
” -१५	पक्कमि	पक्कामि
” -२२	उपागन्त्वा	उपगन्त्वा
२२४- १	ताव	याव
” ११	सत्ताहकारणीयेन	सत्ताहकरणीयेन
” १३	३ इध	३ [न] इध
२४१-१०	सो चे भिक्खून	सो चे भिक्खूनं
२४६- २	सामणेविया	सामणेरिया
२४८- ६	गन्तुं वट्ठति	गन्तुं वट्ठतीति
२४९-१५	आरोचेसु	आरोचेसुं
२५०- ५	पक्कमितब्बं	पक्कमितब्बं
” १६	हिरञ्ज	हिरञ्जं
२५२-१२	मचनं	वचनं
२५३-२०	पञ्जता	पञ्जत्ता
२५४-१६	निब्बकोसम्पि	निम्बकोसम्पि
२६३- २	पुन च	पुन
” -१५	तेवं	तेसं
” -१६	सल्लपेय्याम	सल्लपेय्याम
” -२१	उद्धरेय	उद्धरेय्य
२६४- १	सम्मज्जेय	सम्मज्जेय्य
२६७- ८	छब्बगिया	छब्बग्गिया
” -२०	उक्कटिकं	उक्कुटिकं
२७१-२२	भगवता अनुज्जातं	भगवता अनुज्जातं—

Page and Line	Incorrect	Correct
२७२-७)		
„-२१)	भगवता अनुञ्जातं	भगवता अनुञ्जातं-
२७४-७)		
११)		
२१)	समन्ता	सामन्ता
२७८-१६)	वग्गा वग्गासञ्जिनो	वग्गा'वग्गासञ्जिनो
२१)		
२७९-१७	अवसेसेहि पवारेतब्बं	तेसं सन्तिके पवारेतब्बं
२७९-२२)	अवसेसेहि	
२८०- १)	पवारेतब्बं	तेसं सन्तिके पवारेतब्बं
२८०)	Note From [७] to [१५] Add पवारितमत्ते' in all cases as per context and where necessary. e. g. तेहि अवुट्ठिताय परिस्साय, <i>should be</i> तेहि पवारितमत्ते अवुट्ठिताय परिस्साय So also in all other cases of एकच्चाय वुट्ठिताय and सब्बाय वुट्ठिताय.	
२८१)		
२८४- २	अवसेसेहि पवारेतब्बं	Add after पवारेतब्बं only in the case of [२] and [३]
२८५- २	४. २ ७. १ □	४. २. ७. १
„ - ५	आगान्तुका	आगान्तुका
२८६- २	पच्चक्खातस्स	पच्चक्खातकस्स
२८९-२२	necessary	necessary
२९१-१४	एवं खो ठपिता	एवं खो भिक्खवे, ठपिता
२९५- ७	अननु वादो	अननुवादो

Page and Line	Incorrect	Correct
२९५- ९	सब्रह्मचारीन	सब्रह्मचारीनं
२९६- ९	हीन्ति	होन्ति
३००-२२	गिलाना	गिलाना
३०२-२१	पक्कमितु	पक्कमितुं
३०४ Foot note	Bhaṇavaras	Bhāṇavāras
३०५-१३	तेनु'प सङ्कर्मिंसु	तेनु'पसङ्कर्मिंसु
,, -१७	इधू'पसङ्कतानि	इधू'पसङ्कन्तानि
३०६- २	इधू'पसङ्कतानि	इधू'पसङ्कन्तानि
३०९-१३	कम्मञ्जा'ति ?	कम्मञ्जा'ति ?
,, -२१	अथ को	अथ खो
३११-२०	फोटुब्बा पे०	फोटुब्बा.... पे० [Make relative changes in each case]
३१३- १	एक पलासिकं	एक-पलासिकं
,, -११	गणगणू'पाहना	गणं गणू'पाहना
३१५-१०	अलं	(186) अलं
३१६- ८	विहरेय्याथ	विहरेय्याथ ?
,, -२१	पादखिला'	पादखीला'
३१७-१०	अनेक विहितं	अनेकविहितं
,, -११	समाकथं	(v. l. भयकथं for सभाकथं)
,, -१५	नानत्तकथं	(v. l. नानत्थकथं for नानत्तकथं)
३१९- २	धारेतब्बा	धारेतब्बा